

'De Inloop als ingang'

Onderzoeksrapport over de werking en resultaten
van De Inloop als werkwijze binnen het
grootstedelijk jongerenwerk.

Aflevering 1 van het meerjarenonderzoek Portfolio jongerenwerk.

Youth Spot

Onderzoek- en praktijkcentrum voor jongeren en jongerenwerk in Amsterdam
Maart 2012

Judith Metz en Jolanda Sonneveld

Hogeschool van Amsterdam

Copyright ©

Ijsterk

Hogeschool van Amsterdam
Maatschappij en Recht

Colofon

Dit onderzoeksrapport is ontwikkeld door Youth Spot.

Youth Spot is het onderzoek- en praktijkcentrum voor jongeren en jongerenwerk in Amsterdam. Het is een samenwerkingsverband tussen de Hogeschool van Amsterdam, ROC van Amsterdam, ROC ASA en welzijnsorganisaties Combiwel, Dock, Streetcornerwork en IJsterk.

Youth Spot werkt van onderop (ondermeer op basis van de 'tacit knowledge' van jongerenwerkers) met een open blik naar stedelijke, landelijke en internationale ontwikkelingen, zowel in de maatschappij als in de werelden van wetenschap en beleid.

Auteurs: Jolanda Sonneveld en Judith Metz

Studenten van de minor Jongerenwerk in de grote stad: Xiomara Berrenstein, Alyssia Theijs, Tessa van der Wal, Lizet Sleutelberg, Josephine Neidhofer, Glenn de Winter, Zehra Camci, Imane el Bahlaoui, Janny Ibrahim, Nadia Rhninou, Nicole Bialy, Daisy Crabbe, Nikki Vrees, Gülnaz Tugrul, Shallinda Sint Jago en Noemi Grottestam.

Adviezen : Lidewiet Driesssen (ROC ASA), Johan de Blauw (HvA), Sebastian Abdallah (HvA), Jan Terwisscha Scheltinga (HvA), Ivo Mouwen (IJsterk), Cisca Koldewijn (Combiwel), Eric Bakker (Streetcornerwork), Timon Raven (HvA).

Youth Spot
Hogeschool van Amsterdam
Postbus 1025
1000 BA Amsterdam
www.hva.nl/youth-spot

Copyright © Hogeschool van Amsterdam, maart 2012

Overname van informatie uit deze beschrijving is toegestaan onder voorwaarde van de bronvermelding.

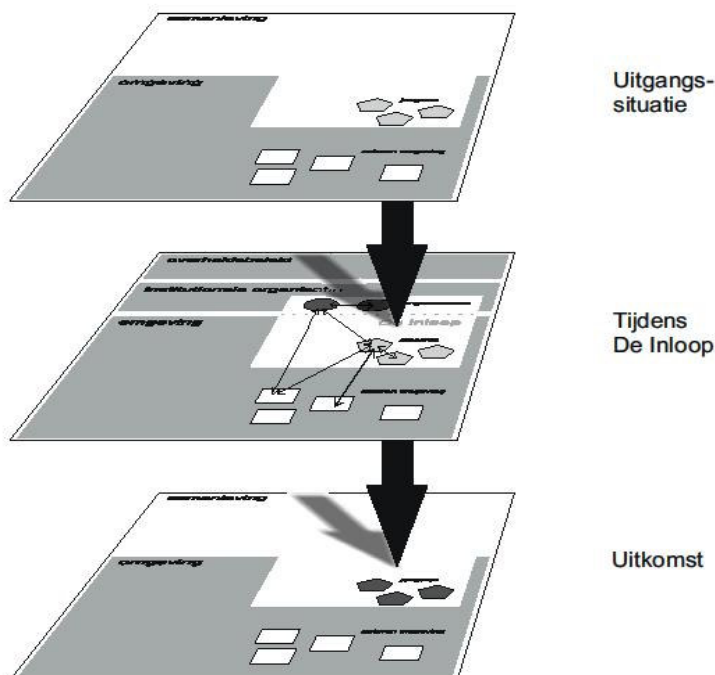
Samenvatting en conclusies

Voor u liggen de samenvatting en conclusies van het onderzoek naar De Inloop als werkwijze in het grootstedelijke jongerenwerk. De aanleiding voor dit onderzoek is de onduidelijkheid over de werking en de resultaten van De Inloop. De Inloop is een van de klassieke werkwijzen binnen het jongerenwerk. Kenmerkend is dat het een vrijblijvende plek is waar jongeren kunnen ontspannen en elkaar op gelijkwaardige manier kunnen ontmoeten. De Inloop wordt vaak ingezet om jongeren te activeren en door te leiden naar andere activiteiten binnen en buiten het jongerenwerk (Van Ewijk, 1984).

De ontwikkeling naar *evidence based* werken in de sociale sector versterkt de behoefte aan inzicht in de werkzame bestanddelen en resultaten van het jongerenwerk in het algemeen. Youth Spot (onderzoek- en praktijkcentrum voor jongeren en jongerenwerk in Amsterdam) heeft daarom De Inloop beschreven als werkwijze binnen het grootstedelijk jongerenwerk, gepositioneerd in de literatuur en op resultaten onderzocht. Inzet van het onderzoek is dat de uitkomsten de basis vormen voor een methodiekbeschrijving van De Inloop die door wetenschappelijk onderzoek is onderbouwd. De doelstelling van dit onderzoek luidt: *In bestaande Inlooppraktijken binnen het jongerenwerk werkzame bestanddelen inzichtelijk en overdraagbaar maken om zo de kwaliteit en effectiviteit van het jongerenwerk te verbeteren.*

Methodie praktijkbeschrijving

Voor het beschrijven van De Inloop als interventie hebben wij gebruik gemaakt van de methode *Praktijkbeschrijving*, waar mogelijk in relatie tot beschikbare theorie en resultaten. Vertrekpunt voor het maken van de beschrijving vormt De Inloop als sociale interventie. De Inloop kan beschouwd worden als een interventie omdat zij ingrijpt in zowel het leven van individuele jongeren als in de omgeving van die jongeren en als doel heeft om een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van jongeren. Onderstaand model vat De Inloop als sociale interventie samen:

Figuur 1: De Inloop als sociale interventie

Het onderzoek is uitgevoerd in vijf Inlooppraktijken die gezamenlijk een goede afspiegeling vormen van De Inloop als werkwijze binnen het grootstedelijke, professionele jongerenwerk in een multiculturele stad. De uitkomsten zijn gebaseerd op een combinatie van documentanalyse, observaties, diepte-interviews, registratiegegevens, vragenlijsten, focusgroepen en literatuuronderzoek. Voor de materiaalverzameling en het maken van de enkelvoudige beschrijvingen is samengewerkt met docenten en studenten van de minor *Jongerenwerk in de grote stad* van de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming van de Hogeschool van Amsterdam.

Achtereenvolgens beschrijven wij de doelen in relatie tot de resultaten, de doelgroep, de pedagogische opdracht, De Inloop in actie, de methodische uitgangspunten en de randvoorwaarden.

Doelen en resultaten

Allereerst hebben wij in beeld gebracht voor welke doelen De Inloop een geschikte werkwijze is. Er is pas sprake van een doel van De Inloop als aannemelijk kan worden gemaakt dat De Inloop positief bijdraagt aan het realiseren van dat doel. De vergelijking van de beoogde doelen van De Inloop met de gerealiseerde resultaten wijst uit dat De Inloop vier doelen heeft. Of deze doelen ook daadwerkelijk gerealiseerd worden, hangt af van de wijze waarop De Inloop wordt uitgevoerd en de kwaliteit van de begeleiding door de jongerenwerkers. De vier doelen van De Inloop zijn:

1. *Ontspanning en ontmoeting*. De Inloop biedt jongeren gelegenheid tot ontspanning en ontmoeting. Voor jongeren is het contact met leeftijdsgenoten (*peers*) van groot belang omdat het jongeren helpt in het volwassen worden, het zich kunnen losmaken van hun ouders en geleidelijk een plekje kunnen veroveren in de volwassenen samenleving. Voorwaarde is wel dat de sfeer en omgangsvormen binnen De Inloop goed zijn.

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Ontspanning en ontmoeting	80% vrienden ontmoeten 76% ontspanning 23% opbouw sociaal netwerk	10 – 35 bezoekers per avond	++ ontmoeting ++ ontspanning

Tabel 1: Vergelijking doel en resultaat ontspanning en ontmoeting van De Inloop

2. *Vorming*. Jong-zijn is een aparte levensfase waarin jongeren datgene moeten kunnen leren wat zij nodig hebben om later als volwassene goed te kunnen functioneren in de samenleving. De Inloop draagt daaraan bij mits zij actief wordt ingericht en ingezet als leeromgeving. De vormingsfunctie van De Inloop is vooral van belang voor jongeren die geen gebruik maken van alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is en voor moeilijk bereikbare en moeilijk te motiveren jongeren.

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Vorming	29% leert sociale vaardigheden 14% nieuwe kennis 12% leren organiseren 12% zelfvertrouwen 15% toekomstperspectief ?? opstapfunctie	[niet onderzocht]	+/- sociale vaardigheden + opstapfunctie

Tabel 2: Vergelijking doel en resultaat vorming

3. *Eigen kracht*. Door middel van informatie en advies, lichte ondersteuning en toeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening, leert De Inloop jongeren om zelf (en indien nodig ondersteund door anderen) verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn. Voorwaarde is wel dat er binnen De Inloop individuele aandacht is voor jongeren.

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Eigen kracht, ook bij problemen	55% heeft 1-op-1 gesprekjes 68% krijgt hulp als hij/zij ergens mee zit	1-op-1 gesprekjes ++ individuele begeleiding + doorleiden	++ informatie en advies ++ individuele begeleiding ++ doorleiden

Tabel 3: Vergelijking doel en resultaat eigen kracht

4. *Gedragbeïnvloeding*. Door het bieden van ruimte om te zijn en het bewustmaken van jongeren van de gevolgen van hun gedrag, draagt De Inloop bij aan het verminderen en voorkomen van overlast.

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Gedragbeïnvloeding	10% Inloop voorkomt overlast 19% leert sociaal wenselijk gedrag	[niet onderzocht]	++ ruimtebieding + leren gewenst gedrag Politie cijfers: daling overlastmeldingen

Tabel 4: Vergelijking doel en resultaat gedragbeïnvloeding

Doelgroepen van De Inloop

De doelgroepen van De Inloop hebben wij in beeld gebracht door de beoogde doelgroepen te vergelijken met de deelnemers van De Inloop en wat er bekend is over de doelgroep in de literatuur. Met beoogde doelgroepen bedoelen wij de groep(en) jongeren waar de onderzochte Inlooppraktijken zich op richten. Onder deelnemers worden die jongeren verstaan die daadwerkelijk gebruik maken van De Inloop. Om te voorkomen dat een bepaalde groep jongeren (die behoefte heeft aan De Inloop, maar er geen gebruik van maakt) niet als doelgroep zichtbaar wordt, corrigeren wij deze vergelijking met een korte beschrijving van de jongeren die niet naar De Inloop gaan en waarom dat zo is. Dit onderzoek maakt zichtbaar dat De Inloop zich op twee typen doelgroepen richt:

1. Naar schoolgaande jongens met een lagere sociaaleconomische achtergrond in de leeftijd van 10 t/m 23 jaar die wonen of elkaar ontmoeten in de buurt waar De Inloop is gevestigd. De etnische samenstelling van de bezoekersgroep vormt een afspiegeling van de bevolkingssamenstelling van de omringende buurt. Alleen als er bewust sekse specifiek gewerkt wordt, bereikt De Inloop ook meiden. Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen jongeren en tieners, de precieze leeftijdsgrenzen verschillen. Deze buurtgerichte inlooppraktijken richten zich niet op jongeren die zichtbaar crimineel gedrag vertonen.
2. Specifieke groepen zoals meiden of kwetsbare jongeren. Ook voor de specifieke groepen geldt dat er onderscheid wordt gemaakt in leeftijd. In sommige situaties hebben deze Inlopen een stedelijke functie en richten zich bijvoorbeeld op alle meiden tussen 10 en 23 jaar in Amsterdam. Anderen richten zich op een specifieke doelgroep in een buurt.

Pedagogische opdracht

Aandacht voor de pedagogische opdracht van De Inloop is van recente datum. Tot enkele jaren geleden was een veel gehoorde kritiek dat het pedagogisch handelen van veel jongerenwerkers voor verbetering vatbaar is. Dit onderzoek wijst uit dat De Inloop als activiteit van het jongerenwerk hard bezig is met het invulling geven aan haar pedagogische opdracht, maar daarin de slag naar een expliciete pedagogische visie nog moet maken. Dit onderzoek draagt bij aan het verwoorden daarvan omdat zij inzichtelijk maakt op welke wijze De Inloop in praktijk invulling geeft aan haar pedagogische opdracht.

Over de pedagogische opdracht leert dit onderzoek dat De Inloop een laagdrempelige leeromgeving is waarin jongeren onder begeleiding van de jongerenwerker leren om op een respectvolle manier met elkaar, met spullen en hun omgeving om te gaan. Door het gesprek aan te gaan over wat er speelt, wat er gezamenlijk wordt ondernomen en grenzen te stellen wordt bijgedragen aan bewustwording over het eigen gedrag en voorzichtige horizonverbreding. Dit laatste is alleen mogelijk als er vanuit De Inloop voldoende middelen beschikbaar zijn voor laagdrempelige activiteiten zoals een voorlichting, gezamenlijke spellen, gezamenlijke sporten (voetbal) of een uitstapje. Of De Inloop ook fungeert als pedagogische omgeving is afhankelijk van de kwaliteit van de begeleiding, waarbij het van belang is dat de jongerenwerker in staat is om een positieve en betrokken relatie met jongeren op te bouwen en kan variëren in opvoedstijlen.

De Inloop in actie

De beschrijving van de uitvoeringspraktijk van De Inloop maakt zichtbaar dat het uitvoeren van De Inloop meer is dan *chillen* met jongeren. Tijdens De Inloop werken jongerenwerkers in teams aan een fijne plek en een goede sfeer, het uitnodigen tot participatie van jongeren, het corrigeren van gedrag, het signaleren van krachten en problemen, en het stimuleren van jongeren tot het zetten

van een volgende stap. Om dit alles mogelijk te maken vinden achter de schermen de volgende werkzaamheden plaats: praktische organisatie, zorgvuldig programmeren, evalueren en rapporteren. Ook wordt er intensief samengewerkt. Intern wordt er samengewerkt met huiswerkbegeleiding en het ambulante jongerenwerk. Externe samenwerkingspartners zijn onder andere, de politie, de buurtcoördinator, sportbuurtwerk en Stichting Streetcornerwerk. Tegen de achtergrond van *Jongerenwerk nieuwe stijl* valt op dat voor De Inloop wel gebruik wordt gemaakt van vrijwillige inzet, maar dat het in omvang beperkt is. De deelnemers aan De Inloop zijn slechts beperkt betrokken bij de praktische organisatie. Ten slotte wordt in de uitvoeringspraktijk duidelijk dat het type doelgroep en doelen zichtbaar verschil maken voor de wijze waarop De Inloop vorm krijgt. In Inlooppraktijken die bedoeld zijn voor jongeren met meervoudige problematiek is meer aandacht voor het individu, zijn er intern meer faciliteiten voor hulpverlening en beschikt De Inloop over een groter netwerk binnen de hulpverlening. Bij de mobiele inloop is er door lagere continuïteit en intensiteit minder ruimte voor het opbouwen van een individuele vertrouwensrelaties met jongeren. Er zijn minder 1-op-1 gesprekjes en er is minder sprake van het bieden van informatie en advies en van doorleiden. Ook wordt er door de mobiele inloop minder samengewerkt met interne en externe partners. Dit is tevens een indicatie dat continuïteit in de uitvoering van De Inloop van belang is voor het opbouwen van samenwerkingsrelaties die noodzakelijk zijn om te fungeren als vindplaats voor problemen en opstap naar andere vormen van vrijetijdsbesteding.

Methodische uitgangspunten

Methodische uitgangspunten zijn de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het methodisch handelen van de individuele jongerenwerkers in contact met jongeren. Dit onderzoek leert dat het methodisch werken binnen De Inloop grotendeels impliciet is. Dit betekent dat jongerenwerkers zich vaak – net als andere sociale professionals overigens – beperkt bewust zijn dat datgene wat voor hen automatisch onderdeel is van hun professionele handelen, zij zich eigen hebben gemaakt via opleiding, ervaring en intuïtie. Uit interviews met de jongerenwerkers blijkt dat er wel duidelijke structuur aanwezig is in de wijze waarop zij in de praktijk het contact met jongeren binnen De Inloop vormgeven. Twee typen uitgangspunten in het werken met jongeren zijn te onderscheiden. Zo is er enerzijds een bepaalde volgordelijkheid van handelen, de methodische stappen van De Inloop. Anderzijds zijn er principes die inhoudelijk invulling geven aan het contact dat jongerenwerkers hebben met jongeren.

Methodische stappen

In het contact met jongeren zijn er een drietal chronologische methodische stappen van De Inloop te onderscheiden. Deze stappen zijn: 1) Contact leggen, 2) Behoeftes peilen en signaleren en 3) Perspectief bieden.

Het werken met jongeren binnen De Inloop begint met het leggen van contact met jongeren. Contact met jongeren is nodig om met de jongeren te kunnen werken. Het contact leggen van jongeren start met het werven van jongeren voor De Inloop. Hiervoor worden verschillende strategieën ingezet zoals mond-tot-mond reclame of het organiseren van een grote, populaire activiteit. Als jongeren De Inloop bezoeken is een volgende stap dat de jongerenwerkers kennismaken met de nieuwe bezoekers en een werkrelatie met de jongeren opbouwen. Dit doen zij door bij binnenkomst jongeren persoonlijk te begroeten en tijdens spelletjes en andere activiteiten korte praatjes te maken zodat de werker de jongeren geleidelijk leert kennen en andersom, de jongeren ook de kans krijgen om de jongerenwerker te leren kennen.

Zodra het contact is gelegd, gaat de jongerenwerker aan de slag om te ontdekken waar jongeren behoefte aan hebben en wat eventuele problemen zijn van de groep of van een bepaald individu. De

Inloop kent diverse doelen die gemeenschappelijk hebben dat zij jongeren een stapje verder willen laten zetten. Om jongeren te stimuleren dat stapje verder te zetten is het nodig om te weten wat de behoeften en eventuele problemen van de jongeren zijn. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van eenzelfde werkwijze. Jongerenwerkers kijken naar de uiterlijke kenmerken van de jongere, naar het gedrag en naar de dagbesteding en hobby's. Daarnaast vragen jongerenwerkers aan jongeren hoe het gaat, waar zij behoefte aan hebben. Als jongeren zelf niet goed weten wat zij leuk vinden, proberen jongerenwerkers jongeren te laten ontdekken wat hen aanspreekt.

De laatste methodische stap in het werken met jongeren binnen De Inloop, is het bieden van perspectief. Perspectief bieden is een nieuw begrip binnen het methodisch handelen van De Inloop. Datgene doen wat ervoor zorgt dat jongeren dat stapje ook werkelijk maken, noemen wij perspectief bieden. Met deze openheid drukt het begrip perspectief bieden uit dat het gaat om het verder brengen van de jongeren en niet om een specifieke handeling van de jongerenwerker. Perspectief bieden krijgt op diverse manieren vorm, waaronder het bieden van informatie en advies, activeren en doorleiden. Bij signaleren van problemen gaat de jongerenwerker het gesprek aan. Om jongeren te activeren worden zij door de jongerenwerker uitgenodigd om mee te doen met activiteiten zoals een spelletje of bij te dragen aan de uitvoering van De Inloop, door te helpen met klaarzetten van spullen. Als jongerenwerkers de inschatting hebben gemaakt dat jongeren een bepaalde vorm van hulpverlening nodig hebben of belangstelling hebben voor een andere vorm van vrijetijdsbesteding die De Inloop niet kan bieden, dan verwijzen ze door.

Methodische principes

De methodische principes geven inhoudelijk invulling aan het contact dat de jongerenwerker heeft met jongeren. In tegenstelling tot de methodische stappen, zit er geen volgorde in het toepassen van de methodische principes. Zij bestaan naast elkaar, en worden afhankelijk van de jongere(n), de situatie, de doelen, de persoon van de jongerenwerker en de beschikbare middelen door de jongerenwerker ingezet. Een tweede verschil met de methodische stappen is dat niet alle methodische principes worden ingezet. Jongerenwerkers maken van datgene gebruik wat op dat moment nodig en passend is. De zeven methodische principes van De Inloop zijn: 1) de persoonlijke relatie, 2) groepswork, 3) grenzen stellen, 4) programmeren, 5) jongerenwerker als rolmodel, 6) betrekken van de omgeving en 7) jongerenparticipatie.

De persoonlijke relatie (principe 1) is van belang voor het peilen van behoeften en signaleren van problemen en vormt een belangrijke basis voor informatie en advies, activeren en doorleiden. Vanuit de persoonlijke relatie kent de jongerenwerker de jongere als persoon en weet de jongerenwerker wat er speelt. Hierdoor kan de jongerenwerker gericht aansluiten bij de behoeften en de mogelijkheden van een jongere (Noorda 2003). Jongerenwerkers zetten individuele aandacht, tijd en vertrouwelijkheid in om de persoonlijke relatie productief te maken voor de ontwikkeling van jongeren.

Principe 2 is het werken met groepen. De Inloop is primair een collectief aanbod, waarbinnen ruimte is voor individuele vragen en behoeften. Jongerenwerkers maken gebruik van de dynamiek en interacties binnen de groep om de algemene doelen van De Inloop te realiseren. Het inspelen op de groepsdynamiek is binnen De Inloop een permanent proces, immers zodra de jongeren binnen zijn, zijn zij onderdeel van die groep. Inzicht in de groepssamenstelling is een randvoorwaarde om op de groepsdynamiek te kunnen inspelen. Aanknopingspunt voor de interventie vormt het niveau van de interactie. Te onderscheiden zijn interventies gericht op de groep, leiderschap, subgroep en individuele jongeren. Het zorgdragen voor een goede sfeer waarin iedereen zich welkom en veilig voelt is een belangrijk aandachtspunt van groepsdynamiek.

Omgaan met grenzen is het derde methodische principe van de Inloop. Jongerenwerkers gebruiken grenzen om jongeren op te voeden, te leren hoe zij met anderen om kunnen gaan en De Inloop beheersbaar te houden. Het merendeel van de jongerenwerkers geeft aan dat zij de, al dan niet in samenspraak met jongeren, opgestelde regels in het jongerencentrum als belangrijk handvat zien voor het stellen van hun grenzen. Wat concreet de grenzen zijn, verschilt per locatie en per jongerenwerker. Jongerenwerkers maken gebruik van verschillende strategieën om de grenzen te bewaken. Dit varieert tussen een harde aanpak met sancties zoals schorsing, het inzetten van groepsdruk en een zachte aanpak zoals een persoon apart nemen voor een goed gesprek. Principe 4 is programmeren en verwijst naar het organiseren van een activiteitsaanbod binnen De Inloop. Bij het programmeren van De Inloop gaat het om het creëren van een omgeving die jongeren ontmoeting en ontspanning biedt en waarin zij (op een laagdrempelige en speelse manier) worden uitgedaagd en gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen en meer actief te worden. Concreet bestaat het programmeren binnen De Inloop uit enerzijds het zodanig inrichten van de ruimte dat jongeren zich welkom voelen en schijnbaar spontaan gaan ondernemen en anderzijds het organiseren van een laagdrempelig activiteitsaanbod.

De aandacht voor rolmodelwerking (principe 5) in het jongerenwerk groeit. Binnen De Inloop blijkt uit diverse voorbeelden dat jongerenwerkers zichzelf als rolmodel presenteren in contact met de jongeren. Ervaringen die zij zelf als jongere hadden, zoals op straat hangen en kwetsbaar zijn, vormen een belangrijk ingrediënt van de rolmodelfunctie van jongerenwerkers. Jongerenwerkers zetten voor zover aanwezig hun eigen ervaring in om met jongeren een persoonlijke en respectvolle relatie op te bouwen en jongeren vanuit die relatie bewust te maken van hun gedrag en te begeleiden bij het maken van keuzes.

Het betrekken van de omgeving is het zesde methodische principe van De Inloop. De lokale gemeenschap, de school, *peer group* en de thuissituatie vormen gezamenlijk de leefomgeving van jongeren. Vanuit De Inloop wordt aansluiting gezocht bij die leefomgeving wanneer verwacht wordt dat dat een positieve bijdrage levert aan het leven en de ontwikkeling van de specifieke (groep) jongeren. Dit betekent dat het contextafhankelijk is welke vormen van samenwerking er bestaan. Voorbeelden van werken met de omgeving zijn ouderbetrokkenheid, contact met buurtbewoners en samenwerking met instanties.

Jongerenparticipatie is tot slot het zevende methodische principe van De Inloop. Het is een veel gebruikt instrument om jongeren te activeren om mee te doen, verantwoordelijk te maken voor activiteiten en te vormen. Door middel van jongerenparticipatie worden jongeren aangemoedigd om zelf met een goed idee te komen, plannen uit te werken en het te organiseren. De inzet van jongerenparticipatie heeft niet alleen als resultaat dat er draagvlak en betrokkenheid is voor een activiteit (omdat jongeren zelf verantwoordelijk zijn voor het idee), het heeft ook het resultaat dat jongeren leren organiseren, samenwerken, verantwoordelijkheid te hebben, elkaar aan te spreken en om te gaan met geld. Aandachtspunt voor jongerenparticipatie binnen De Inloop is het bereiken van de groep moeilijk te motiveren jongeren.

Randvoorwaarden

De randvoorwaarden van De Inloop zijn die voorwaarden in de organisatie, aansturing en middelen die bijdragen aan een succesvolle uitvoering. Dit onderzoek wijst op het bestaan van vijf randvoorwaarden: 1) Ruimte, faciliteiten en activiteitenbudget, 2) Continuïteit in openstelling, 3) Veiligheid, 4) Samenwerkingsrelaties, 5) Kwaliteit.

De eerste randvoorwaarde van De Inloop is het beschikking hebben over de middelen voor het uitvoeren van De Inloop. Nodig zijn tenminste: een ruimte waar jongeren terecht kunnen, faciliteiten om enerzijds ontspanning en uitdaging te bieden en anderzijds om jongerenwerkers de mogelijkheid

te bieden om leerprocessen in gang te zetten en ten slotte een budget voor het organiseren van activiteiten.

Continuïteit in openstelling is de tweede randvoorwaarde. Om de Inloop te kunnen bezoeken moeten jongeren weten wanneer zij in De Inloop terecht kunnen. Hiervoor is het belangrijk dat De Inloop een vast ritme aan openingstijden heeft. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar de praktijk wijst uit dat het werkelijk realiseren van die continuïteit veel moeite kost. Een zekere intensiteit in openingstijden is van belang als De Inloop wil bijdragen aan vorming en ontwikkelingsdoelen. Sinds problemen met de beheersbaarheid van Inloopactiviteiten in de jaren tachtig is veiligheid als randvoorwaarde op de agenda komen te staan. Groeiend inzicht in hoe jongeren zich ontwikkelen, wijst op het belang van kwalitatief goede leer- en opvoedomstandigheden. Maatregelen om de veiligheid te waarborgen zijn: het naleven van huisregels, afspraken over hoe te handelen in onveilige situaties, samenwerking met de politie en het volgen van de veiligheidswetgeving. Opvallend is dat het hanteren van een toegangsbeleid in de literatuur veel genoemd wordt als veiligheidsmaatregel, maar in de onderzochte Inlooppraktijken nauwelijks wordt toegepast. Samenwerking is de vierde randvoorwaarde van De Inloop. Om haar opstapfunctie waar te kunnen maken, heeft De Inloop netwerken en contacten nodig om jongeren succesvol te kunnen doorleiden en worden er derden (vakkrachten) betrokken bij de programmering van De Inloop. Hiervoor is het nodig dat jongerenwerkers een goede kennis van de sociale kaart hebben en gelegenheid hebben om samenwerkingsrelaties op te bouwen.

Ten slotte de randvoorwaarde kwaliteit van De Inloop. Vanzelfsprekend is een goede kwaliteit van het jongerenwerk van belang. Om de kwaliteit van De Inloop te waarborgen zetten jongerenwerkorganisaties in op werken in teamverband, aansturing door management, inzetten van ervaren en opgeleide jongerenwerkers en deskundigheidsbevordering.

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies	3
1. Inleiding	13
1.1 Aanleiding	14
1.2 Doel en vraagstelling	15
1.3 Portfolio Jongerenwerk: aflevering De Inloop	15
1.4 Leeswijzer	16
2. Het ontstaan van De Inloop	17
3. Methodische verantwoording	21
3.1 Bruggen bouwen tussen wetenschap en praktijk	21
3.2 Praktijkbeschrijving als onderzoeksmethode	23
3.2.1 Karteren van de praktijk	25
3.2.2 Materiaalverzameling en analyse enkelvoudige beschrijvingen	27
3.2.3 Stapelen tot praktijkgefundeerde beschrijving	29
3.3 Methodologische kwaliteit	33
3.3.1 Betrouwbaarheid	33
3.3.2 Interne validiteit	35
3.3.3 Generaliseerbaarheid	35
4. Doelen en resultaten	37
4.1 Beoogde doelen	37
4.2 Resultaten van De Inloop volgens jongeren	39
4.2.1 Waardering van De Inloop door jongeren	40
4.2.2 Werking van De Inloop	41
4.2.3 Betekenis van De Inloop voor jongeren	42
4.3 Resultaten van De Inloop volgens aanbieders	44
4.4 Resultaten van De Inloop volgens opdrachtgevers	44
4.5 Doelen en resultaten met elkaar vergeleken	47
5. Doelgroepen van De Inloop	52
5.1 Beoogde doelgroepen	52
5.2 Deelnemers	53
5.3 Wie niet?	58
5.4 Doelgroepen en deelnemers van De Inloop met elkaar vergeleken	61
6. Pedagogische opdracht	64
6.1 Pedagogische visie	64
6.2 Pedagogisch instrumentarium	65
6.3 Pedagogische relatie	66
6.4 Pedagogische opdracht van De Inloop	69

7. De Inloop in actie	71
7.1 Systematisch portret van De Inloop	71
8. Methodische uitgangspunten	77
8.1 Aard methodisch werken binnen De Inloop	77
8.2 Methodische stappen	79
8.2.1 Stap 1: Contact leggen	79
8.2.2 Stap 2: Behoeften peilen en signaleren	83
8.2.3 Stap 3: Perspectief bieden	84
8.3 Methodische principes	88
8.3.1 Principe 1: Persoonlijke relatie	88
8.3.2 Principe 2: Groepswerk	92
8.3.3 Principe 3: Grenzen stellen	98
8.3.4 Principe 4: Programmeren	102
8.3.5 Principe 5: Jongerenwerkers als rolmodel	106
8.3.6 Principe 6: Betrekken van de omgeving	108
8.3.7 Principe 7: Jongerenparticipatie	110
9. Randvoorwaarden	112
9.1 Ruimte, faciliteiten en activiteitenbudget	112
9.2 Continuïteit in openstelling	115
9.3 Veiligheid	116
9.4 Externe samenwerking	118
9.5 Kwaliteit	119
Literatuur	124
Bijlagen	131
• Bijlage 1: Projecthandleiding Portfolio Jongerenwerk: aflevering De Inloop	131
• Bijlage 2: Vragenlijst diepte-interview methodisch handelen jongerenwerkers	164
• Bijlage 3: Vragenlijst voor interview met opdrachtgever jongerenwerk	166
• Bijlage 4: Vragenlijst voor jongeren die deelnemen aan De Inloop	168
• Bijlage 5: Vragenlijst voor jongeren die niet deelnemen aan De Inloop	174
• Bijlage 6: Analysetabel + antwoorden vragenlijstonderzoek jongeren	179

1. Inleiding

Onduidelijkheid over de werking en de resultaten is reden dat De Inloop als werkwijze van het jongerenwerk onder druk staat. De ontwikkeling naar *evidence based* werken in de sociale sector versterkt de behoefte aan inzicht in de werkzame bestanddelen en resultaten van het jongerenwerk in het algemeen. Youth Spot (onderzoek- en praktijkcentrum voor jongerenwerk in Amsterdam) heeft daarom De Inloop beschreven als werkwijze binnen het grootstedelijk jongerenwerk, gepositioneerd in de literatuur en op resultaten onderzocht. Inzet van het onderzoek is dat de uitkomsten de basis vormen voor een methodiekbeschrijving van De Inloop die door wetenschappelijk onderzoek is onderbouwd.

De Inloop is één van de kernactiviteiten van het professionele jongerenwerk. Een hipper term, die door met name de jongeren zelf wordt gebruikt, is "*chillen*" (Noorda, 2003). Voor jongeren is het een gezellige plek waar ze vrienden ontmoeten, nieuwe mensen leren kennen en nieuwe vaardigheden kunnen leren, ofwel leefwereldverbreding (Coussée, 2006). Door de maatschappij wordt De Inloop vaak laag of zelfs negatief gewaardeerd. In de ogen van veel burgers en politici heeft jongerenwerk alleen bestaansrecht als het succesvol is met het van de straat houden van jeugd en als het nuttige activiteiten programmeert op het gebied van vorming of participatie (Noorda, Van Schijndel & Spies, 2002). Voor jongerenwerkers is De Inloop een plek waar ze vertrouwensrelaties kunnen opbouwen met jongeren. Vanuit deze relaties kunnen ze jongeren aansporen tot *empowerment* en participatie (Noorda, 2003; Vos, 2009).

De kenmerken van De Inloop zijn dat het vrijblijvend is, het een plek is waar jongeren kunnen ontspannen binnen een ongedwongen setting en elkaar op gelijkwaardige manier kunnen ontmoeten. (Menger & Antheunisse, 2003; Noorda, 2003; Spierts, 1994; Van Ewijk, 1984). Van Ewijk (1984) en Veenbaas e.a. (1986) stellen dat De Inloop een waarde op zich heeft en als zelfstandig doel kan worden geformuleerd. "*Samen nietsdoen*' is ook een vorm van *bezigheid*." Tegelijkertijd wordt De Inloop vaak ingezet om jongeren te stimuleren tot deelname aan activiteiten. De Inloop wordt veel gebruikt als opstap naar andere activiteiten binnen het jongerenwerk (Van Ewijk, 1984).

De locatie is een belangrijke randvoorwaarde voor een inloopactiviteit. Meestal vindt de activiteit plaats in een jongerencentrum of een buurthuis en biedt jongeren een aantrekkelijke, veilige en sfeervolle ruimte. De locatie is laagdrempelig, wat inhoudt dat jongeren er gemakkelijk naar binnen kunnen lopen en niet direct iets hoeven. De ruimte is ingericht met aansprekend materiaal voor de jongeren die er komen. De basisinrichting van een inloopplek bestaat meestal uit een gezellige zithoek, een bar, een spelcomputer, een internetaansluiting en spelletjes zoals tafeltennis (Broekx, 2002). Door iedere week of meerdere keren per week open te zijn op vaste tijden draagt bij dat jongeren zich binden en toevertrouwen aan De Inloop (Noorda, 2003).

Naast inloopactiviteiten die onder professionele begeleiding van welzijns- en jongerenwerk-organisaties worden uitgevoerd, wordt deze werkwijze ook uitgevoerd door vrijwilligers. Dit gebeurt op het platteland waar het betaalde jongerenwerk de opdracht heeft om jongeren te faciliteren in het zelf organiseren van de jongerensoos (Noorda, 2003). Daarnaast zijn er Inlopen die zijn ontstaan vanuit een geconstateerde lacune in het professionele aanbod voor jongeren of vanuit de behoefte van vrijwilligersorganisaties om zelf iets voor jongeren te organiseren. Vrijwilligers uit de eigen doelgroep spelen een centrale rol in de ontwikkeling en uitvoering van deze activiteiten (De Gruijter e.a., 2009). In dit onderzoek richten we ons op inloopactiviteiten die worden uitgevoerd door professionals.

1.1 Aanleiding

In Nederland staat De Inloop als kernactiviteit binnen het jongerenwerk ter discussie. Daar zijn drie redenen voor. De eerste reden is dat het overheidsbeleid op vrijetijdsbesteding van jongeren zich de afgelopen jaren is gaan focussen op talentontwikkeling enerzijds en het bestrijden van overlast anderzijds (Gilsing 2005). Noorda (2009) constateert dat verreweg de meeste voorzieningen voor jeugd- en jongerenwerk (78%) overlastbestrijding en talentontwikkeling ten doel hebben gesteld. Deze verandering in beleidsvisie heeft in diverse gemeenten en bij diverse jongerenwerkaanbieders geleid dat consumptieve activiteiten zoals De Inloop zijn geminimaliseerd of zelfs zijn verdwenen (Metz, 2011b; Bicknese & Slot, 2007). Zo sluiten bijvoorbeeld kleinschalige laagdrempelige jongerencentra om plaats te maken voor jongerenproductiehuizen waar jongeren alleen kunnen deelnemen aan specifieke activiteiten zoals een masterclass dans of een workshop rap.

De tweede reden waarom De Inloop ter discussie staat is de verzakelijking van het welzijnswerk. Halverwege de jaren tachtig doet het New public management haar intrede in de publieke sector. De gedachte van deze benadering is dat de publieke sector meer marktgericht wordt, en houdt onder andere in dat overheden en maatschappelijke organisaties meer klantgericht, ondernemender en concurrerend moeten gaan werken (Metz, 2011c). Voor het jongerenwerk betekent dit dat de dienstverlening en achterliggende bedrijfsvoering meer in economische termen worden opgevat en het jongerenwerk meer dan voorheen verantwoording moet afleggen over de *output* en *outcome* van de projecten en activiteiten. Het jongerenwerk reageert door zich meer te gaan focussen op het organiseren van kortlopende projecten en gestructureerde activiteiten, waarvan zij het resultaat relatief makkelijk zichtbaar kan maken (Noorda, Schijndel & Spies, 2002). Voor inloopactiviteiten is het daarentegen lastig om resultaten kwantitatief zichtbaar te maken (Noorda, 2003). De activiteit is laagdrempelig en ongestructureerd. Het aantal drempeloverschrijdingen zegt weinig over wat jongeren binnen De Inloop doen en in welke mate De Inloop bijdraagt aan de ontwikkeling van de jongeren. Daar komt bij dat er nauwelijks wetenschappelijk onderzoek is gedaan naar De Inloop (Baillergeau & Hoijsink, 2010). Het beeld ontstaat dat De Inloop niet effectief is terwijl feitelijk niet bekend is wat de waarde is.

De derde reden waarom De Inloop ter discussie staat is dat zij een negatief imago heeft als gevolg van problemen met beheersbaarheid. Met name in de jaren negentig leiden drank- en drugsgebruik, dealen, vechtpartijen en vandalisme tot problemen binnen jongerencentra. Ook komt het voor dat een vaste groep jongeren zich in en rondom het jongerencentrum manifesteert waardoor het centrum niet toegankelijk en soms zelfs onveilig is voor andere jongerengroepen. Met een wisselende reeks van gedogen, versterken van het pedagogisch toezicht en actief ingrijpen in de vorm van ontzeggen van toegang, sluiting van jongerencentra en het stopzetten van subsidie door lokale overheid zijn de problemen de baas geworden (Noorda, 2003). Het imago probleem van De Inloop is blijven bestaan.

Anderen hebben de opvatting dat De Inloop wel degelijk een aantal belangrijke functies heeft. Allereerst zijn dat de jongeren zelf. Bijna een kwart van de Amsterdamse jongeren geeft aan behoefte te hebben aan meer overdekte hangplekken in de buurt, vrijblijvende vrijetijdsbesteding, lekker ontspannen na een drukke schooldag en kletsen met je vrienden (Bicknese & Slot, 2007). Daarnaast zijn er professionals die vinden dat De Inloop een goed instrument is om contact te leggen met moeilijk bereikbare doelgroepen en deze te motiveren tot actieve participatie. Het zijn jongeren die volgens deze professionals niet gemakkelijk zijn te porren voor talentgerichte activiteiten en projecten. Vanuit De Inloop kan gewerkt worden aan het opbouwen van een vertrouwensband met jongeren en kunnen behoeften en knelpunten in kaart worden gebracht. Zij verwachten dat ze door direct in te zetten op varianten als talentontwikkeling, de moeilijk bereikbare doelgroepen uit het oog verliezen (Kriger & Slaman, 2009; Abdallah e.a., 2010).

Deze verschillende opvattingen over de betekenis van De Inloop als werkwijze in het jongerenwerk wijzen erop dat er behoefte is aan onderzoek naar de meerwaarde, het resultaat en de kwaliteit van deze door de overheid gefinancierde sociale activiteit. Zeker omdat er tot nu toe nauwelijks wetenschappelijk onderzoek heeft plaatsgevonden naar De Inloop (Baillergeau & Hoijsink, 2010) en ook voor sociaalagogische beroepen *evidence based practice* de norm wordt.

1.2 Doel en vraagstelling

Doel

De doelstelling van dit onderzoek luidt:

In bestaande Inlooppraktijken binnen het jongerenwerk werkzame bestanddelen inzichtelijk en overdraagbaar maken om zo de kwaliteit en effectiviteit van het jongerenwerk te verbeteren.

Vraagstelling

Inzet van het onderzoek naar De Inloop is het inzichtelijk en overdraagbaar maken van de werkzame bestanddelen en de resultaten van De Inloop. Omdat vooraf niet duidelijk is wat de werkzame bestanddelen en de resultaten van De Inloop zijn, staan in de uitvoering van het onderzoek vier vragen centraal:

1. Waaruit bestaat het aanbod van De Inloop? (doel, doelgroep, activiteit, beoogde begeleiding)
2. Hoe verloopt de uitvoering van De Inloop? (bereikte doelgroep; instroom, doorstroom, uitstroom; geboden ondersteuning (methodisch handelen); taken, verantwoordelijkheden en competenties professionals)
3. Wat is het resultaat van De Inloop? (ervaring gebruikers (jongeren), registratiegegevens jongerenwerkaanbieders, opvattingen stakeholders en maatschappelijke effecten)
4. Hoe is De Inloop georganiseerd? (institutionele inbedding; aansturing, financiering, samenwerkingsrelaties, lokaal beleid)

1.3 Portfolio Jongerenwerk: aflevering De Inloop

Het onderzoek naar De Inloop is onderdeel van groter meerjarig onderzoeksproject, getiteld Portfolio Jongerenwerk. Portfolio jongerenwerk wordt uitgevoerd door Youth Spot, in samenwerking met de minor *Jongerenwerk in de grote stad* van de Hogeschool van Amsterdam. Inzet van het project is het inzichtelijk en overdraagbaar maken van de werkzame bestanddelen en de resultaten van het jongerenwerk. Door jaarlijks één werkwijze van het jongerenwerk te onderzoeken, zal er een *body of knowledge* ontstaan die omvangrijk genoeg is om het te kunnen samenvoegen tot een handboek jongerenwerk. In 2010-2011 is De Inloop onderzocht, voor 2011-2012 staat Ambulant jongerenwerk op het programma en voor 2012-2013 Individuele trajecten.

Aanleiding voor het project vormt de noodzaak voor de professionalisering van het jongerenwerk (Fabri, 2009). Jongerenwerkers willen graag terugkoppeling over de impact van hun handelen. Aanbieders hebben behoefte aan inzicht in de (on)mogelijkheden van hun aanbod en handvatten om hun producten door te ontwikkelen. Opleidingen hebben kennis nodig over jongeren en methodieken om de toekomstige jongerenwerkers goed op te kunnen leiden. Gemeenten (stadsdelen en centrale stad) willen de besteding van publieke middelen aan het jongerenwerk kunnen verantwoorden.

Tot nu toe heeft het jongerenwerk, net als de andere werkvormen uit het *social work* een smalle wetenschappelijke fundering. De oorzaak daarvan is drieledig en geldt voor het vakgebied *social work* als geheel. Ten eerste is *social work* in vergelijking met andere professies zoals de geneeskunde, de advocatuur en het onderwijs een jonge professie (Jacobs e.a., 2008). Ten tweede is de wijze waarop de Nederlandse overheid sturing geeft aan het *social work* permanent in beweging (Huetink, 1989; Hortulanus e.a. 1997; Haan & Duyvendak, 2002; WRR 2004, Metz, 2009b). Ten derde zijn in het *social work* de ervaringen met het in beeld brengen en meten van resultaten van interventies en *accountability* niet eenduidig positief (Steyaert & Biggelaar, 2008; Tonkens & Duyvendak, 2001; Tonkens, 2008; Spierts, 2005). Voor het jongerenwerk geldt dit in versterkte mate omdat het jongerenwerk een relatief klein vakgebied is, waardoor er verhoudingsgewijs minder middelen zijn voor kennisontwikkeling (Metz, 2011a).

1.4 Leeswijzer

Dit rapport bevat het onderzoeksverslag van het onderzoek naar De Inloop. Het maakt inzichtelijk op welke manier het onderzoek is uitgevoerd en wat dat leert over de werking en de resultaten van De Inloop binnen het grootstedelijke jongerenwerk. Het onderzoek is zo opgezet dat de uitkomsten van dit onderzoek een basis bieden voor een door wetenschappelijk onderzoek onderbouwde methodiekbeschrijving van De Inloop. De conclusies van dit rapport vormen daarom de opmaat van de methodiekbeschrijving. Om de opbrengsten van dit onderzoek toegankelijk te maken voor een breder lezerspubliek, verschijnt er behalve deze onderzoekrapportage een samenvatting voor opdrachtgevers en een geïllustreerde methodiekbeschrijving voor studenten, jongerenwerkers en hun managers.

De opbouw van dit onderzoeksrapport is als volgt. Hoofdstuk 1 (inleiding) biedt een korte kennismaking met De Inloop als werkwijze in het professionele jongerenwerk en dit onderzoek. De inloop is evenwel niet nieuw, het is een van de klassieke werkwijzen binnen het jongerenwerk die al negentig jaar bestaat. Hoofdstuk 2 beschrijft daarom het ontstaan en voortbestaan van De Inloop. Hoofdstuk 3 doet verslag van het onderzoeksproces en legt verantwoording af over de gebruikte onderzoeksmethoden en de borging van de kwaliteit. De hoofdstukken 4 tot en met 9 belichten de bevindingen over de werking en de resultaten van De Inloop. In hoofdstuk 4 Doelen en resultaten brengen wij allereerst in beeld voor welke doelen De Inloop een geschikte werkwijze is. Dat doen wij door te beschrijven voor welke doelen De Inloop wordt ingezet door een jongerenwerkorganisatie of een stadsdeel en dat te vergelijken met wat wij hebben kunnen achterhalen over de resultaten van De Inloop en wat hierover bekend is uit de literatuur. In hoofdstuk 5 worden de doelgroepen en de deelnemers van De Inloop beschreven. Een vergelijking tussen de doelgroep en de deelnemers van De Inloop leert ten slotte welke jongeren de eigenlijke doelgroep van De Inloop zijn. Vervolgens werken wij in hoofdstuk 6 uit hoe de pedagogische opdracht van het jongerenwerk vorm krijgt in De Inloop. Het pedagogische concept betreft de visie op de wijze waarop het jongerenwerk – inclusief het handelen van de jongerenwerker - vorm geeft aan het opvoeden van jongeren. Een indruk van de uitvoering van De Inloop treft u in hoofdstuk 7. Door 15 aspecten van de dagelijkse gang van zaken van De Inloop uit te lichten wordt gevisualiseerd wat er praktisch gebeurt voor, tijdens en na het 'chillen' van jongeren. De kern van het methodisch handelen tijdens De Inloop staat beschreven in hoofdstuk 8. Op basis van diepgaande gesprekken met jongerenwerkers wordt daar de basis van het werken met jongeren in De Inloop ontrafeld in methodische uitgangspunten. De Inloop vindt niet plaats in het luchtledige. Hoofdstuk 9 beschrijft tot slot wat de randvoorwaarden zijn voor een succesvolle Inloop. De conclusies van het onderzoek vindt u in de samenvatting dit rapport. Zoals reeds vermeld, is dit tevens de basis voor de met onderzoek onderbouwde methodiekbeschrijving van De Inloop.

2. Het ontstaan van De Inloop

De Inloop is één van de klassieke werkwijzen binnen het jongerenwerk. Het is ontstaan onder de noemer clubhuiswerk in de jaren twintig van de vorige eeuw. Gedurende de veertig jaar die volgen is De Inloop de *enige* en tot in de jaren negentig de *meest gebruikte* werkwijze van het jongerenwerk. Kritiek op het functioneren van en veranderende opvattingen over de taak van het jongerenwerk stellen De Inloop als dominante werkwijze ter discussie.

De eerste Inloop in Nederland wordt in 1922 in Rotterdam gehouden in Clubhuis De Arend. Het Clubhuis is opgericht met als doel om jongens tussen dertien en twintig jaar, die na het verlaten van de lagere school geen onderwijs meer volgen, in de avonden ontmoeting, ontspanning en ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. De Arend kenmerkt zich door een 'open' deur politiek dat wil zeggen dat de toegang vrij was voor degenen die de juiste leeftijd hebben (Nijenhuis, 1987). De Arend werkt dus laagdrempelig en bereikt op deze manier de doelgroep waar zij zich op richt. Tegelijkertijd is het Clubhuis van mening dat deze werkwijze zich leent voor het aanwakkeren van de behoefte aan zelfontplooiing bij jongeren met een lagere sociaaleconomische achtergrond en stelt zij zich ten doel om dit proces in gang te zetten. In de loop van het eerste jaar van haar bestaan biedt het clubhuis ook een ontmoetingsplek voor meiden (gescheiden van de jongens), maar deze proef is door de stijging van het aantal mannelijke bezoekers stopgezet (Oudenaarden, 1995). Tot de oprichting van Clubhuis De Arend heeft het jongerenwerk, dat in Nederland eind negentiende eeuw is ontstaan, nog volledig een activiteitengericht karakter. Als gevolg van diverse maatschappelijke ontwikkelingen dreigt de samenleving het contact met jongeren te verliezen. In een poging om jongeren opnieuw aan de samenleving te binden, organiseren de verschillende zuilen een gericht activiteitenaanbod in de vrije tijd dat wordt uitgevoerd door beroepskrachten en betaald door het particulier initiatief (Metz, 2011a). Zo heeft de industrialisering tot gevolg dat de oorspronkelijke opvoedingsinstituties niet meer aansluiten op de omstandigheden waarin jongeren opgroeien. Door de populariteit van de Russische revolutie (1905) en de arbeidersbeweging radicaliseren jongeren. Toenemende werkloosheid en het sluiten van scholen tijdens de eerste wereldoorlog leiden er toe dat kinderen en jongeren steeds meer op straat hangen. Naast het gezin en het onderwijs, worden ook de buurt en de vrije tijd onderdeel van het domein van de opvoeding (Hazekamp & Van der Zande, 1992; De Waal, 2001). Echter, het nieuw opgerichte jongerenwerk is maar beperkt in staat om de op straat hangende jongeren te bereiken (Bervoets, 1994; Nijenhuis, 1987; Jansen et. al., 1989). Wat gaat er mis in het toenmalige activiteitengerichte jongerenwerk? Van Wijk, oprichter van Clubhuis De Arend, verklaart het mislukken van het reguliere activiteitenaanbod doordat het onvoldoende rekening houdt met de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jongens. Ook heeft Van Wijk zijn twijfels bij de moralistische aanpak van de volkshuizen. Van Wijk is ervan overtuigd dat jongens die hele dagen moeten werken, in hun vrije tijd het meest houden van niets doen, een praatje maken, prenten bekijken en voorlezen. Hij komt tot de conclusie dat er een jongensclub moet komen die een eigen ruimte heeft waar een vaste kracht elke avond aanwezig is. Deze jongensclub heeft drie speerpunten: (1) sport, (2) toeleiding naar betaald werk en (3) herhalingsonderwijs. De volgende activiteiten worden aangeboden: voetbal, dammen, sparen, volkstuinjes, wandel- en fietstochten, leeskamer en zomerkamp (Oudenaarden, 1995). Hoe komt het dat Clubhuis De Arend slaagt waar de anderen falen? Clubhuis De Arend tracht met zijn aanbod aan te sluiten bij de belevingswereld van de jongeren en een vertrouwde sfeer te creëren. Het Clubhuis doet dat door uit te gaan van een open deurbeleid. Dit is in contrast met de aanpak van de volkshuizen waar de deelnemers iets voor het aanbod over moeten hebben. Ook gaat

Meidenwerk

In het Nederland van voor de Tweede Wereldoorlog is een gescheiden aanbod voor jongens en meisjes vanzelfsprekend. Het meidenwerk ontstaat vanuit de volkshuizen als in 1927 vanuit Clubhuis De Arend in Rotterdam en in 1929 vanuit de huishoudschool De Haard in Nijmegen aandacht komt voor meiden. In Rotterdam trekken twee dames uit de burgerij zich het lot aan van fabrieksmeisjes die van jongs af aan werkzaam zijn in de industrieën. In Nijmegen wordt vanuit de protestantse kerk op het terrein van de huishoudschool, het clubhuis De Haard gestart waar de oudere, werkende zusjes van de leerlingen hun avonden kunnen doorbrengen. Het doel is de fabrieksmeisjes vormend onderwijs en ontspanning te bieden, al komen de activiteiten vooral neer op naaien, koken en huishoudkunde. De meiden worden voorbereid op hun toekomstige taak als huisvrouwen en moeders. Later volgen gymnastiek, zang en volksdansen (Metz, 2011a). Direct na de tweede wereldoorlog worden als gevolg van de veranderde opvattingen over de verhoudingen tussen de seksen, het meidenwerk en het jongerenwerk gefuseerd. De fusie tussen jongens en meisjeswerk is lastig omdat meisjes een andere inrichting van het jongerencentrum vragen dan jongens. Qua doelgroep en werkwijzen zijn er daarentegen nauwelijks verschillen: beiden richten zich op jongeren uit de lagere sociaaleconomische klassen en bieden De Inloop om met jongeren in contact te komen en jongeren in contact te brengen met elkaar (Nijenhuis, 1987). De komst van meer vrouwelijke jongerenwerkers in combinatie met de tweede feministische golf vestigen eind jaren zeventig de aandacht op de positie van meiden in het jongerenwerk. Zichtbaar wordt dat jongens met hun fysieke aanwezigheid en hun stemgeluid het jongerenwerk domineren. Vrouwelijke werkers organiseren bijeenkomsten alleen voor meiden. Met de beweging naar doelgroepgericht jongerenwerk is apart meidenwerk een feit (Metz, 2011a).

Clubhuis De Arend ervan uit dat om de werkende jeugd te bereiken, het clubhuis elke avond open moet zijn. Hij verwacht van deze jongeren geen regelmatig bezoek en wil voorkomen dat zij voor een gesloten deur komen te staan (Nijenhuis, 1987; Oudenaarden, 1995).

In 1926 krijgt Clubhuis De Arend navolging van De Mussen in Den Haag. Ook in De Mussen staat aan de basis een sterke persoon die zich het lot van de jongeren uit de lagere sociaaleconomische klassen aantrekt. De Mussen onderscheidt zich van De Arend, omdat zij zich richt op jongeren met een criminele achtergrond. De Bruin, oprichter van De Mussen, wil de jongeren helpen door hen weg te halen uit hun vertrouwde omgeving en hun perspectief te bieden. De Bruin is voorstander van het desnoods met harde hand handhaven van de goede sfeer in het jongerencentrum. Hij vertelt geleerd te hebben dat er vanuit de jongens waardering is voor het kordate en positieve optreden van hun leider. De jongens voelen zich veilig, rustig en beter op hun gemak bij een meester die hen beheerst. Net als Clubhuis De Arend slaagt ook De Mussen erin de beoogde doelgroep binnen te krijgen en te houden (Nijenhuis, 1987). Onder invloed van Clubhuis De Arend en De Mussen passen de verschillende jongerenwerkaanbieders hun werkwijze aan. Jeugdleiders constateren dat het niet werkt om jongeren te dwingen aan

geprogrammeerde activiteiten deel te nemen. Ze gaan inzien dat zij meer rekening moeten houden met de leefruimte en leefwijze van jongeren, kortom een andere pedagogische aanpak (Hazekamp & Van der Zande, 1992; p.50).

Na de Tweede Wereldoorlog heeft het open jongerenwerk het moeilijk. Wisselingen in de directies, pogingen om het jongens- en meisjeswerk te integreren en slecht passende methodieken zijn daar debet aan (Metz, 2011a). In de loop van de jaren vijftig wordt het extra lastig om jongeren te betrekken bij het clubhuis. Jongeren hebben meer geld te besteden en daardoor minder belangstelling voor de activiteiten die worden aangeboden. Jongeren uit de lagere sociaaleconomische klassen ontwikkelen hun eigen jeugdcultuur: de Nozems (Hazekamp & Van der Zande, 1992; Tillekens, 1990).

Het jongerenwerk beweegt mee en gaat jongeren ruimte en praktische ondersteuning bieden bij het ontwikkelen en in stand houden van hun subculturen. Dit leidt ertoe dat een ander soort jongeren het jongerenwerk gaat bezoeken (Nijenhuis, 1987). Het jongerenwerk wordt drager van de

alternatieve jeugdcultuur en gaat als ontmoetingsplek dienen voor krakers, dolle mina's, homoseksuelen en gebruikers van cannabis. Paradiso en de Melkweg in Amsterdam en de Kargadoor en Tivoli in Utrecht zijn daar de meest bekende van (Van Ewijk, 1974). Jongerenwerkers gaan jongeren op een andere manier benaderen en nieuwe pedagogische idealen worden zichtbaar. De verlengde jeugd wordt beschouwd als een belangrijke ontwikkelingsfase waarin jongeren vrijheid kunnen verkennen, kunnen experimenteren met grenzen en hun eigen identiteit kunnen ontwikkelen. Het 'samen jong zijn' wordt de basis van de pedagogische verhouding en de relaties tussen jongeren komen centraal te staan (Te Poel, 1997). Het wordt *not done* om jongeren te benaderen met een bepaalde bedoeling (Hazekamp & Van der Zande, 1992). Zelforganisatie en zelfbeheer worden de basis van het jongerenwerk. Met zelforganisatie wordt beoogd dat jongeren zelf hun zaken opknappen, bijvoorbeeld zelf in discussie gaan met de gemeente over een jongerenvoorziening. Bij zelfbeheer gaat het om het zelf organiseren van het jongerencentrum (Van Ewijk, 1984).

Het centraal staan van jongeren, hun subculturen en hun streven naar vrijheid leidt tot stevige debatten binnen het jongerenwerk over wat te doen met de kwetsbare jongeren. De meeste jongerenwerkers en hun organisaties zijn van mening dat deze doelgroepen nog steeds bestaan en ondersteuning nodig hebben (Hazekamp & Van der Zande, 1992; Nijenhuis, 1987). Op eigen initiatief ontwikkelt het jongerenwerk een apart aanbod voor de kwetsbare jongeren. De alternatieve jeugdhulpverlening, het straathoekwerk en het randgroepjongerenwerk zien het levenslicht (Gerritsen, 1994; Nijenhuis, 1987; Sluys, 1980; Schellekens, 1998). Met het ontstaan van nieuwe vormen van jongerenwerk, ontstaat het inzicht dat het clubhuiswerk een van de werkwijzen is. Verschillende benamingen passeren de revue: soos, inloop, instuif, jeugdsociëteit en jeugdcafé. De Inloop als werkwijze in het jongerenwerk is geboren.

De economische crisis van de jaren tachtig leidt tot de introductie van de nieuwe zakelijkheid, soms beter bekend als New public management. Opvoeding wordt weer de primaire verantwoordelijkheid van de sociale verbanden waarin jongeren leven. Pas als die verbanden het laten afweten of jongeren problemen hebben, kunnen jongeren een beroep doen op voorzieningen. De invoering van het doelgroepgerichte jongerenwerk – dat gepaard gaat met bezuinigingen – is een feit (Metz, 2011a). De doelgroepen waar het jongerenwerk zich op gaat richten zijn meiden, migrantenjongeren, jongeren met een lagere sociaaleconomische achtergrond en randgroepjongeren. Binnen het jongerenwerk wordt gediscussieerd over de vraag of een apart aanbod voor deze verschillende groepen noodzakelijk is, en als dat zo is, hoe dan deze groepen te bereiken (Van Ewijk, 1984). Een veel beproefde strategie is het inschakelen van jongeren uit de doelgroep als jongerenwerker. Voordeel daarvan is dat jongerenwerkers de achtergrond met de jongeren delen, en daardoor beter weten waarin jongeren geïnteresseerd zijn, signalen herkennen, omgangsvormen delen en door de jongeren zelf ook makkelijker geaccepteerd worden (Noorda e.a. 1981; Borsjes 1986; Bertels 1986). De invoering van gesubsidieerde arbeid zoals de Banenpoolregeling (later bekend onder de namen Melkert-banen en ID-banen) maken het financieel mogelijk om jongeren uit de doelgroep aan te nemen als jongerenwerker. Om de kosten verder te drukken, worden de Hbo-jongerenwerkers vervangen door Mbo-ers. Het gevolg van de *braindrain* is dat De Inloop als werkwijze onbeheersbaar wordt en uit de klauwen loopt door vechtpartijen, overmatig drank- en drugsgebruik en ondermaatse boekhouding (Noorda, 2003).

De economische hoogconjunctuur van de jaren negentig maakt dat er opnieuw ruimte is om te investeren in sociale vraagstukken. Het voorkomen van uitval en het bevorderen van kansen wordt de inzet van het jeugdbeleid (Gilsing, 2005). De vrije tijd van jongeren krijgt een andere functie. Zij is niet langer gericht op het bieden van plezier en ontspanning, maar op het aanleren van extra vaardigheden, zoals spreken, luisteren, opkomen voor jezelf, samenwerken en creatief zijn. Steeds

vaker wordt erop gewezen dat de maatschappelijke vaardigheden die jongeren nodig hebben om zich in de veranderende samenleving staande te kunnen houden, niet alleen op school of in het gezin geleerd worden, maar ook in de vrije tijd (Te Poel & Zeijl, 2000). Talentontwikkeling wordt de centrale opdracht voor het jongerenwerk (Metz & Sonneveld, 2011). De Inloop als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor jongeren moet plaatsmaken voor activiteitengericht jongerenwerk. Jongerenwerkers betwijfelen of talent de juiste noemer is om jongeren, die in hun dagelijks leven worstelen om te overleven, te benaderen. Deze jongeren hebben hun handen al vol aan het behalen van een startkwalificatie. Ook betekent het verdwijnen van De Inloop dat het jongerenwerk op zoek moet naar andere manieren van contact leggen met en motiveren van jongeren om deel te gaan nemen aan onder andere talentontwikkelingsprojecten. Zowel door het jongerenwerk, als door andere instellingen zoals de (jeugd)hulpverlening, het jongerenloket, de jeugdgezondheidszorg, de politie en de buurtregisseur wordt De Inloop gebruikt als vindplaats (Metz, 2011b). Bij de start van de 21ste eeuw staat De Inloop als werkwijze binnen het jongerenwerk ter discussie.

3. Methodische verantwoording

In dit hoofdstuk leggen wij uit hoe in bestaande Inlooppraktijken binnen het jongerenwerk de werkzame bestanddelen van De Inloop inzichtelijk en overdraagbaar zijn gemaakt. Hiervoor hebben wij gebruik gemaakt van de methode praktijkbeschrijving, een instrument dat is ontwikkeld met als doel het tot op de bodem uitzoeken wat er in de desbetreffende praktijk gebeurt rond een zekere kwestie of vraag. In paragraaf 3.2 presenteren wij die methode en doen wij verslag van de uitvoering van het onderzoek. De methodologische kwaliteit waarborgt de geldingskracht van de onderzoeksresultaten. In paragraaf 3.3 beschrijven wij de drie manieren waarop de methodologische kwaliteit is gewaarborgd. Het hoofdstuk opent met de meer algemene vraag wat de mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling van een wetenschappelijk kennisdomein voor het jongerenwerk dat aansluit bij de impliciete kennis van en handreikingen biedt voor de uitvoeringspraktijk van het jongerenwerk.

3.1 Bruggen bouwen tussen wetenschap en praktijk

Het beschikken over een wetenschappelijk kennisdomein is heden ten dage noodzakelijk voor kwalitatief goed jongerenwerk. De eis zelf is niet nieuw, volgens de klassieke professionaliserings-theorie is wetenschappelijk onderzoek een voorwaarde voor de inhoudelijke beroepsontwikkeling (Carr-Saunders & Wilson, 1933). Wetenschappelijk onderzoek waarborgt de kwaliteit van de ontwikkelde kennis en fungeert daarmee als een belangrijke kwaliteitsnorm voor de beroepspraktijk. Wat wel is veranderd, is dat nu ook van de sociaalagogische beroepen (jongerenwerk inclusief) verwacht wordt dat zij hun handelen legitimeren met wetenschappelijk onderzoek (Metz, 2011c). Binnen het jongerenwerk wordt de noodzaak van een eigen kennisdomein breed gedragen (Fabri 2009). Zo willen jongerenwerkers terugkoppeling over de impact van hun handelen. Aanbieders hebben behoefte aan inzicht in de (on)mogelijkheden van hun aanbod en handvatten om hun producten door te ontwikkelen. Opleidingen hebben kennis nodig over jongeren en methodieken om de toekomstige jongerenwerkers goed op te kunnen leiden. Wel bestaat er binnen de jongerenwerkpraktijk twijfel over de wenselijkheid van wetenschappelijk onderzoek. Voor de jongerenwerkpraktijk is wetenschappelijk onderzoek synoniem aan experimenteel effectonderzoek, hetgeen op gespannen voet staat met het complexe en flexibele karakter van het jongerenwerk (Rensen et. al, 2009; Yperen & Veerman, 2008). Ook lijkt wetenschappelijk onderzoek moeilijk te combineren met de ervaringskennis die een belangrijke rol heeft in de beroepsuitoefening van het jongerenwerk.

Kenmerkend voor de *body of knowledge* van het jongerenwerk is dat die grotendeels impliciet is (Spierts, 2005). Impliciete kennis ofwel '*tacit knowledge*' houdt in dat de kennis voor de professionals zelf zo vanzelfsprekend is dat zij zich niet meer bewust zijn dat zij over deze kennis beschikken (Polanyi, 1966). Het gevolg kan zijn dat als de professional gevraagd wordt naar het waarom van zijn of haar handelen, de professional antwoordt: 'ik doe gewoon mijn ding'. Veel professionals zijn zich niet bewust dat datgene wat voor hen automatisch onderdeel is van hun professionele handelen, zij zich eigen hebben gemaakt via opleiding, ervaring en intuïtie. Dit in tegenstelling tot de academische inzichten uit de technisch rationele professionaliteit (Van der Berselaar, 2004). Hoewel de mate van implicietheid van kennis niets zegt over de kwaliteit van de kennis, vormt het impliciete karakter van de *body of knowledge* van het jongerenwerk wel een knelpunt voor de professionalisering van het jongerenwerk. Impliciete kennis is moeilijk deelbaar met anderen, en daardoor lastig om verder te

ontwikkelen, te controleren en over te dragen (Kwakman, 2003). Voor de professionalisering van het jongerenwerk is het van belang om een expliciete *body of knowledge* op te bouwen.

Met dit onderzoek naar De Inloop staat Youth Spot voor een complexe opdracht. Hoe nu een wetenschappelijk kennisdomein te ontwikkelen dat enerzijds aansluit bij de impliciete kennis van en handreikingen biedt voor de specifieke uitvoeringspraktijk van het jongerenwerk en anderzijds voldoet aan de hedendaagse eisen van *Evidence Based Practice*? Een combinatie van de volgende drie onderzoekbenaderingen biedt uitkomst: de effectladder van Van Yperen & Veerman (2008), de partnership approach (Marsh, 2007) en reflective practitioner (Schön, 1983).

Van Yperen en Veerman (2008) hebben de zogeheten 'effectladder' ontwikkeld voor de jeugdzorg in de poging om een strategie te bedenken om de praktijkkennis van professionals te behouden binnen de beweging naar *Evidence Based Practice*. Het kennisdomein van de jeugdzorg is, zeker in vergelijking met dat van het jongerenwerk, omvangrijk en zeer divers van aard. Ook in de jeugdzorg is de meeste beschikbare kennis niet wetenschappelijk onderbouwd terwijl deze inzichten wel relevant zijn voor de uitvoeringspraktijk. De effectladder biedt uitkomst door de kennis te ordenen naar bewijskracht. Het model houdt rekening met: 1) de mate waarin methodieken zijn beschreven, 2) de mate waarin theoretisch onderbouwing mogelijk is en 3) de mate waarin de praktijk klaar is en de omgeving geschikt is voor een bepaalde onderzoeksstrategie (Yperen & Veerman, 2008).

Onderstaand model vat de effectladder samen:

Soort effect	Omschrijving	Soorten onderzoek
4. Werkzaam	Als 1 t/m 3, maar nu is er evidentie dat positieve uitkomsten veroorzaakt worden door de interventie en is er zicht op de werkzame ingrediënten.	<ul style="list-style-type: none"> • Experimenteel onderzoek • Herhaalde case studies (N=1 designs)
3. Doeltreffend	Als 1 en 2, maar nu kan empirisch worden aangetoond dat de gestelde doelen zijn bereikt, problemen afgenomen en competenties toegenomen, en cliënten tevreden zijn.	<ul style="list-style-type: none"> • Quasi-experimenteel onderzoek • Veranderingstheoretisch onderzoek • Normgerelateerd onderzoek
2. Veelbelovend	Als 1, maar nu is er tevens een acceptabele interventietheorie die duidelijk maakt hoe de problemen van de doelgroep zijn ontstaan waarom de interventie de beoogde uitkomsten zal bereiken.	<ul style="list-style-type: none"> • Veranderingsonderzoek • Doelrealisatie-onderzoek • Cliënttevredenheidsonderzoek
1. Potentieel	De kernelementen van een interventie (doelgroep, interventie, uitkomsten) en de personele, organisatorische en materiële randvoorwaarden zijn duidelijk en begrijpelijk beschreven	<ul style="list-style-type: none"> • Meta-analyse • Literatuurstudie • Kennisontlokkend onderzoek
		<ul style="list-style-type: none"> • Descriptief onderzoek • Observatieonderzoek • Documentanalyse • Interviews

Tabel 5: Niveaus van onderzoek in praktijkgestuurd effectonderzoek voor zicht op effectiviteit (Van Yperen en Veerman, 2008)

Met de ordening naar bewijskracht biedt de effectladder handvatten om toe te werken naar een wetenschappelijk onderbouwde methodiekontwikkeling. De effectladder wijst uit dat wetenschappelijk onderzoek naar werkwijzen in het jongerenwerk start met het beschrijven van de werkzame bestanddelen en resultaten. De beschreven werkwijze heeft dan de status *potentieel effectief*. Als er theorie beschikbaar is over de werkwijze, en de werkwijze theoretisch onderbouwd kan worden, kan de stap worden gemaakt naar *veelbelovend effectief*. Mocht er geen theorie beschikbaar zijn ter onderbouwing van de werkwijze, dan kan onderzoek zich richten op theorieontwikkeling. Een werkwijze is *doeltreffend* als empirisch kan worden bewezen dat de gestelde doelen zijn bereikt, problemen minder zijn geworden of vaardigheden zijn toegenomen. De

effectladder maakt tevens zichtbaar dat er diverse vormen van onderzoek bestaan die gebruikt kunnen worden om de effectiviteit te meten. Het experimentele effectonderzoek is één daarvan. Alternatieven zijn documentanalyse, literatuuronderzoek, cliënttevredenheidsonderzoek en de case studie.

De in de Groot Brittannië ontwikkelde *partnership approach* vormt een benadering die het mogelijk maakt om met onderzoek aan te sluiten bij de vragen van de jongerenwerkpraktijk. Het hedendaagse *social work* in Groot Brittannië heeft als uitgangspunt dat de cliënt een actieve rol speelt in de sociale dienstverlening, in plaats van dat de cliënt een passieve ontvanger is. De Britse hoogleraar *Social Work* Peter Marsh heeft dit idee vertaald naar een benadering voor praktijkgerichte onderzoek in de sociale sector. In de *partnership approach* vormen onderzoekers en professionals uit de onderzoekspraktijk samen een team dat verantwoordelijk is voor de formulering van de vraagstelling, de materiaalverzameling, de analyse en de uiteindelijke resultaten. De onderzoekers hebben dan direct toegang tot de in de praktijk aanwezige kennis, ervaringen en vragen. Omgekeerd profiteert de onderzoekspraktijk van de inzichten en de analytische vaardigheden van de onderzoekers, die kunnen helpen om enerzijds te achterhalen wat eigenlijk al bekend is en anderzijds onderscheid te maken 'tussen inzicht en de waan van de dag' (Gilovich, 1993; Marsh & Fisher, 2005; Marsh, 2007).

De *body of knowledge* van het jongerenwerk die veelal impliciet is, kan worden ontsloten met het idee van de *reflective practitioner* van Donald Schön (1983). Op zoek naar een methode die zichtbaar maakt wat professionals praktisch doen, komt Schön tot de conclusie dat het grijpen van de reflectie in het handelen (*reflection-in-action*), het meest inzicht geeft in het handelen van die professionals. Door te reflecteren op het eigen handelen en op de strategieën, theorieën en onderliggende normen die in dat handelen besloten liggen, wordt impliciete kennis gearticuleerd (Schön, 1983). Voor de impliciete *body of knowledge* van het jongerenwerk betekent het gedachtegoed van Schön dat die impliciete, praktijkkennis ontsloten kan worden als er een manier wordt gevonden om jongerenwerkers uit te nodigen tot reflectie op hun handelen, en die reflectie vast te leggen en te analyseren.

Van de effectladder leren wij dat wetenschappelijk onderzoek naar sociale interventiepraktijken begint met het beschrijven van wat er in de uitvoeringspraktijk gebeurt. Door in het beschrijven van de interventies gebruik te maken van de in Groot Brittannië ontwikkelde *partnership approach*, kan gegarandeerd worden dat de ontwikkelde kennis ook daadwerkelijk aansluit bij de vragen en de aanwezige kennis van de jongerenwerkpraktijk. Schön biedt tot slot met het idee van de *reflective practitioner* een strategie om de veelal impliciete *body of knowledge* van het jongerenwerk expliciet te maken.

3.2 Praktijkbeschrijving als onderzoeksmethode

Met dit onderzoek gaan wij in bestaande Inlooppraktijken binnen het jongerenwerk werkzame bestanddelen inzichtelijk en overdraagbaar maken door deze praktijken te beschrijven, waar mogelijk in relatie tot beschikbare theorie en resultaten. Om er voor te zorgen dat de ontwikkelde kennis ook daadwerkelijk aansluit bij de vragen en de aanwezige kennis van de jongerenwerkpraktijk, werken wij in de uitvoering van het onderzoek nauw samen met jongerenwerkers en docenten en gaan wij jongerenwerkers bevragen op hun manieren van werken. Voor het beschrijven van Inlooppraktijken maken wij in dit onderzoek gebruik van de methode *Praktijkbeschrijving*.

De methode praktijkbeschrijving is een instrument om diep in de huid van de praktijk te kruipen met als doel het tot op de bodem uitzoeken wat er in de desbetreffende praktijk gebeurt rond een zekere kwestie of vraag. Uitgangspunt van de methode is dat de complexiteit en dynamiek van het

dagelijkse leven (praktijk) van invloed is op zowel de uiteindelijke vorm van de interventie als het resultaat van de interventie. De praktijkbeschrijving beoogt op handelniveau inzicht te geven in een interventie in een bestaande situatie in tijd en plaats vanuit het perspectief van in die situatie aanwezige actoren (Metz 2006; Metz 2009a).

De methode praktijkbeschrijving dankt haar naam aan haar worteling in de praktijktheorie. Het begrip praktijk wordt in de hedendaagse sociale wetenschappen gebruikt waar eerder, in pogingen om de primaire sociale orde aan te duiden, gesproken werd met begrippen als 'structuren', 'systemen', 'leefwereld', 'gebeurtenissen', 'acties' en meer recent 'dagelijks leven'. Het begrip praktijk heeft in verschillende sociologische tradities, verschillende betekenissen. De methode praktijkbeschrijving borduurt voort op het denken van Giddens en de etnomethodologen. Zij gebruiken het concept praktijk om het klassieke sociologische dilemma tussen actor en structuur te overstijgen. Niet de individuele activiteit, noch de structuur is bepalend voor het uiteindelijke samenleven. Het samenleven krijgt gestalte in de interactie tussen actoren en structuren (Garfinkel 1967; Giddens 1984; Schatzki 2001).

Wat betekent de aangehaalde praktijktheorie nu concreet voor het doen van onderzoek naar sociale interventies? Praktijktheorie wijst op de mogelijkheid om als analyseniveau te kiezen voor de interacties tussen actoren. Praktijktheorie leert dat praktijken de uitkomst zijn van de *interacties tussen actoren en op hun beurt via dezelfde interacties mede vormgeven aan de actoren*. Dat betekent dat wij, om te achterhalen hoe een interventie werkt, eerst de relevante actoren moeten identificeren, vervolgens in kaart moeten brengen hoe de actoren samen vormgeven aan de interventie en ten slotte moeten beschrijven hoe die interventie op haar beurt de actoren beïnvloedt.

De methode praktijkbeschrijving ambieert de werking van sociale interventiepraktijken conform praktijktheorie te deconstrueren en inzichtelijk te maken. Het resultaat, een enkelvoudige praktijkbeschrijving, heeft een zeggingskracht van N=1 onderzoek. Door meerdere praktijken te beschrijven, en die beschrijvingen te stapelen wordt een praktijkgefundeerde interventiebeschrijving verkregen (Metz, 2006; Metz, 2009a). Het model van de effectladder leert ons dat wanneer relaties gelegd worden met bestaande theorie en de resultaten van de sociale interventie, er uitspraken gedaan kunnen worden op trede 2 *veelbelovend* en trede 3, *doeltreffend* van de door Van Yperen & Veerman ontwikkelde effectladder.

Wat kenmerkend is voor de methode praktijkbeschrijving in vergelijking met het veel toegepaste experimentele effectonderzoek is dat de praktijkbeschrijving kwalitatief van aard is en zich richt op de interactie van de interventie met het dagelijks leven als geheel. Dit onderscheid is niet uniek voor de praktijkbeschrijving, het geldt ook voor benaderingen als de narratieve analyse, *grounded theory* of de case studie. De praktijkbeschrijving onderscheidt zich van die drie doordat zij uit een combinatie bestaat van narratief- en handelingsonderzoek terwijl de anderen zich richten op één van beiden. Het tweede verschil is dat de praktijkbeschrijving de praktijk tracht te doorgronden vanuit verschillende perspectieven. Binnen andere benaderingen wordt er vaak maar vanuit één perspectief gekeken. De meerwaarde van de multi-perspectief benadering is dat het inzicht biedt in de gelaagdheid van sociale interventiepraktijken. Nauw verwant is de praktijkbeschrijving ten slotte aan de binnen de antropologie ontwikkelde *institutional ethnography* (Smith 1987). Ook daarin is aandacht voor de gelaagdheid van praktijken, het werken vanuit verschillende perspectieven is evenwel minder vanzelfsprekend.

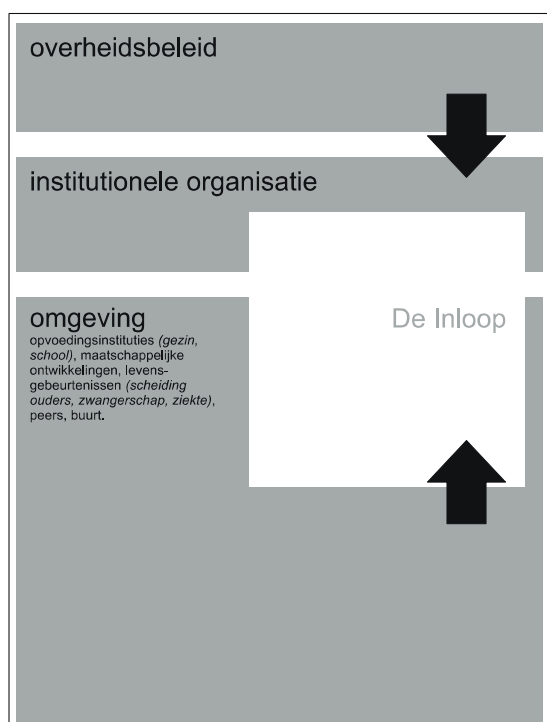
Het maken van een praktijkbeschrijving bestaat uit 3 stappen: (1) Het karteren van de praktijk; (2) Materiaalverzameling en analyse enkelvoudige beschrijvingen; (3) Stapelen tot een praktijkgefundeerde beschrijving. In de volgende subparagrafen worden deze verder uitgewerkt.

3.2.1 Karteren van de praktijk

De eerste stap in het maken van een praktijkbeschrijving betreft het karteren van de praktijk. Dit houdt in het in beeld brengen van de praktijk door uit te zoeken wat de relevante actoren en gebeurtenissen zijn en hoe die zich tot elkaar verhouden (Metz, 2006; 2009a). Normaliter gebeurt dit door het verzamelen van zoveel mogelijk informatie en op basis daarvan een model van de praktijk te construeren. Relevante bronnen zijn: het internet, het bezoeken van de praktijk, folders, spelmaterialen en handboeken, verkennende interviews en grijze en wetenschappelijke literatuur. Omdat Inlooppraktijken een lange geschiedenis kennen en eerder beschreven zijn in gedenkboeken, handboeken en artikelen, maar geen onderwerp zijn geweest van empirisch onderzoek, zijn wij voor het karteren van de praktijk gestart met het doen van literatuuronderzoek. Het resultaat is als publicatie verschenen onder de titel: *De Inloop op waarde geschat* (Sonneveld & Metz, 2010). De publicatie biedt inzicht in welke actoren en interacties onder andere een rol spelen in Inlooppraktijken. Voorbeelden daarvan zijn: doelen, doelgroep, de persoon en het handelen van jongerenwerker en randvoorwaarden.

Voor het verbinden van de actoren en interacties binnen Inlooppraktijken is gebruik gemaakt van interventietheorie. Onder invloed van de beweging naar *Evidence Based Practice* is het begrip interventie binnen de sociaalagogische beroepen omstreken geraakt omdat het geassocieerd wordt met het probleemgerichtheid en geprotocoliseerd handelen van de jeugdzorg. Hierdoor wordt vergeten dat er een grote diversiteit aan sociale interventies bestaat, waartoe ook een koffietoernooi, een voetbaltoernooi of een theaterproject kunnen worden gerekend. Volgens algemene interventietheorie is een interventie *een ingreep in het sociale domein die als inzet heeft om een bepaalde waarde te realiseren* (Dronkers, 2008).

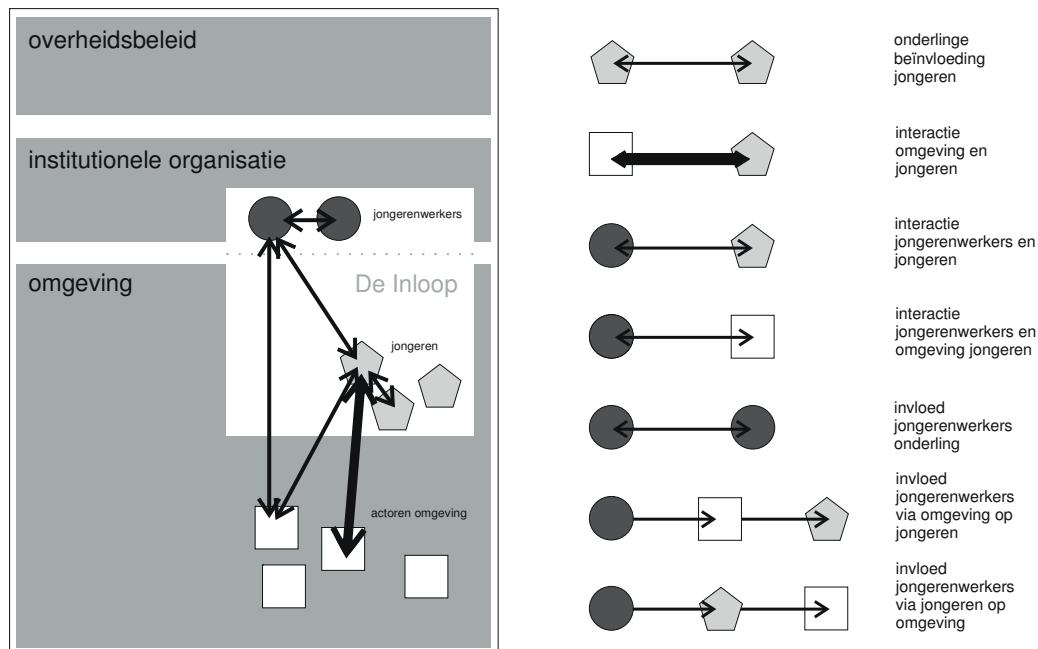
De Inloop kan beschouwd worden als een interventie omdat zij ingrijpt in zowel het leven van individuele jongeren als in de omgeving van die jongeren en als doel heeft om een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van jongeren. Binnen de sociale wetenschappen is veel onderzoek gedaan naar het functioneren van interventies in het algemeen (Dronkers, 2008; Yperen & Veerman 2008). Die inzichten zijn gebruikt om de interacties en actoren binnen De Inloop met elkaar te verbinden tot het verklaringsmodel: De Inloop als sociale interventie.

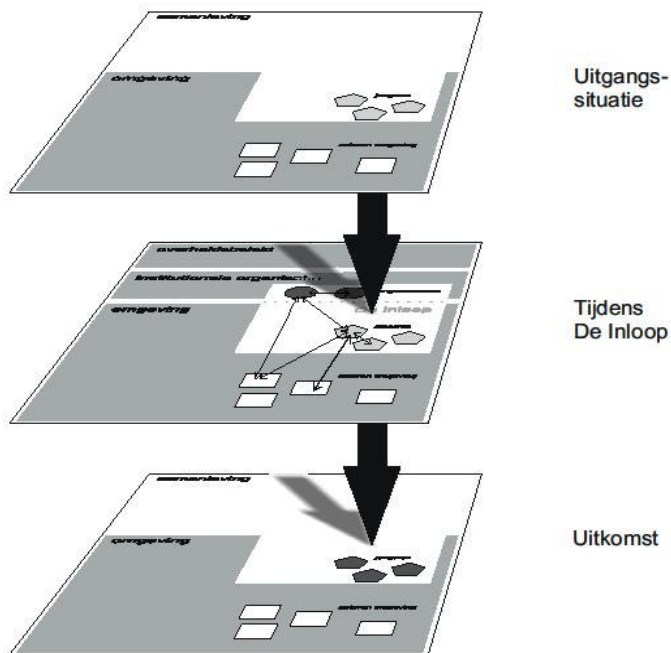
Figuur 2 toont de structuur van De Inloop. Zichtbaar is dat De Inloop grotendeels plaatsvindt in de samenleving, en in de uitvoering beïnvloed wordt door omgevingsfactoren enerzijds en de institutionele organisatie anderzijds. Het overheidsbeleid stuurt via de institutionele organisatie op de uitvoering van De Inloop.

Figuur 2: Structuur van De Inloop

Figuur 3 geeft schematisch weer welke actoren en interacties een rol spelen in de uitvoering van De Inloop. Binnen De Inloop zijn er drie typen actoren te onderscheiden: (1) jongerenwerker(s); (2) jongere(n) en (3) omgevingsfactoren. Tussen deze drie typen actoren, vinden zes soorten interacties plaats.

Figuur 3: Actoren en interacties De Inloop

Figuur 4: De Inloop als sociale interventie

Figuur 4 toont ten slotte De Inloop als sociale interventie. De interventie De Inloop vindt plaats in dat deel van de samenleving waar jongeren verblijven. De Inloop wordt gestuurd vanuit het overheidsbeleid, bemiddeld door de institutionele organisatie en krijgt vorm in interactie met de jongeren en de omgeving van de jongeren. De toevoeging van de tijdsdimensie maakt zichtbaar dat De Inloop als interventie een proces is, waarin jongeren die De Inloop bezoeken een verandering doormaken.

Format praktijkbeschrijving

Omdat het de bedoeling is van meerdere Inlooppraktijken een beschrijving te maken, en deze te stapelen tot een praktijkgefundeerde beschrijving is op basis van het model een format ontwikkeld voor materiaalverzameling en analyse. Door voor de verschillende beschrijvingen eenzelfde structuur te hanteren, worden de uitkomsten van de praktijkbeschrijvingen onderling vergelijkbaar (Metz, 2006; Metz, 2009a). Het format voor het maken van de praktijkbeschrijvingen is zo opgebouwd dat het van buiten naar binnen laag voor laag als de schillen van een ui de praktijk afpelt. Uiteindelijk stuiten wij op de kern van De Inloop: de methodische uitgangspunten enerzijds en de resultaten voor de jongeren anderzijds. Ter validering van de uitkomsten, eindigt het format met het teruggeven van onze bevindingen aan de uitvoeringspraktijk en docenten van de minor Jongerenwerk in de grote stad. Onderstaande tabel vat het format praktijkbeschrijving samen:

Fase	Thema	Materiaalverzameling
1	Context	<ul style="list-style-type: none">• Omgevingsonderzoek
2	Institutionele organisatie	<ul style="list-style-type: none">• Documentanalyse
3	Uitvoeringspraktijk	<ul style="list-style-type: none">• Participerende observatie
4	Methodische uitgangspunten	<ul style="list-style-type: none">• Diepte-interviews professionals
5	Resultaat	<ul style="list-style-type: none">• Vragenlijstonderzoek jongeren• Interview beleidsmedewerker• Analyse registratiegegevens
6	Terugkoppeling resultaten naar praktijk en check bevindingen	<ul style="list-style-type: none">• Focusgroep bijeenkomst
7	Conclusies en aanbevelingen	

Tabel 6: format praktijkbeschrijving

Het format voldoet aan de richtlijnen voor de databank Methodieken Pedagogische Kwaliteit (DMPK) van het Nederlands Jeugdinstituut en de databank Effectieve Sociale Interventies (DESI) van Movisie. Het volledige format, getiteld *Projecthandleiding Portfolio Jongerenwerk: aflevering De Inloop* is te vinden als bijlage in dit rapport.

3.2.2 Materiaalverzameling en analyse enkelvoudige beschrijvingen

Voor de materiaalverzameling en het maken van de enkelvoudige beschrijvingen is samengewerkt met de minor Jongerenwerk in de grote stad van de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming van de Hogeschool van Amsterdam. Vierdejaars studenten hebben hun onderzoek- en praktijkopdracht binnen het minorprogramma uitgevoerd binnen dit onderzoek naar De Inloop. Studenten staan qua leeftijd en voorkeuren vaak het dichtst bij de deelnemers van De Inloop waardoor de invloed van de onnatuurlijke aanwezigheid van een onderzoeker zoveel mogelijk wordt beperkt. Bovendien brengt de samenwerking Youth Spot voldoende menskracht om op handelingsniveau onderzoek te doen naar de uitvoering van het jongerenwerk. Voor de studenten, de aankomende sociale professionals, betekent het meewerken aan het onderzoek dat zij uitgebreid in contact konden komen met de jongerenwerkpraktijk en ervaring konden opdoen met het plezier en de beperkingen van onderzoek (doen). De jongerenwerkpraktijk kon veel leren van de kritische blik en creativiteit van de nieuwe generatie sociale professionals.

Praktisch zag de rolverdeling er als volgt uit:

- Studenten zorgden voor de materiaalverzameling (inclusief vraaggesprekken met jongerenwerkers, jongeren en beleidsmedewerkers), maakten de enkelvoudige beschrijving, organiseerden de focusgroep bijeenkomst, en formuleerden conclusies en aanbevelingen.
- Youth Spot trad op als opdrachtgever en begeleidde studenten in de uitvoering van het onderzoek. Omdat de uitkomsten van het onderzoek van belang zijn voor het werkveld,

heeft Youth Spot opgetreden als co-auteur in die situaties dat de studenten er ook met ondersteuning niet als groep uitkwamen.

- Docenten begeleidden de studenten bij hun leerproces en hadden daarin aandacht voor het volgens planning organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden, het contact leggen en onderhouden met de verschillende personen binnen de jongerenwerkpraktijk en het reflecteren op de onderzochte praktijk en het eigen leerproces.
- De contactpersonen van De Inlooppraktijken zorgden voor de toegang van de studenten tot de onderzoekspraktijk, het leveren van de benodigde gegevens (beleidstukken van de organisatie, projectplannen, registraties etc). Samen met collega jongerenwerkers en managers beantwoordden zij vragen van studenten en verleenden zij medewerking aan de interviews en de focusgroep bijeenkomst.
- Jongeren werden via gestructureerde vragenlijsten geïnterviewd over de betekenis die De Inloop voor hen heeft. Enkel namen deel aan de focusgroep bijeenkomst.

Het format (zie tabel 2) vormde de basis voor het maken van de enkelvoudige praktijkbeschrijvingen door groepjes studenten. Iedere projectgroep maakte een praktijkbeschrijving van één inloopactiviteit. De materiaalverzameling, analyse en het schrijven verliep in fasen en was strak gepland. Dit om ervoor te zorgen dat het onderzoek synchroon liep met het onderwijsrooster en er qua begeleiding schaalvoordeel en synergie werd gecreëerd.

Iedere fase in het maken van de praktijkbeschrijving is gestart met een gezamenlijke instructie en afhankelijk van het onderwerp, een hoorcollege, een werkcollege of het uitwisselen van ervaringen met de uitvoering van het onderzoek. Vervolgens was er per fase twee tot drie weken de tijd om de noodzakelijke werkzaamheden te verrichten en daarvan verslag te doen. Bij aanvang van de instructiebijeenkomst van de volgende fase werd het verslag van de voorgaande fase (inclusief bijlagen) schriftelijk ingeleverd. Bij inlevering werd direct een afspraak gemaakt voor een *feedbackmoment*. Deze intensieve begeleiding was noodzakelijk om ervoor te zorgen dat het format op correcte wijze werd gebruikt en de beschrijvingen van voldoende kwaliteit zijn. Om ervoor te zorgen dat gemaakte enkelvoudige beschrijvingen daadwerkelijk aansluiten bij de onderzochte praktijk, is het conceptrapport in de vorm van een focusgroep voorgelegd aan de jongerenwerkers en manager van de onderzochte praktijk.

Voor dit onderzoek naar De Inloop is door de volgende zestien studenten onderzoek verricht: Xiomara Berrenstein, Alyssia Theijs, Tessa van der Wal, Lizet Sleutelberg, Josephine Neidhofer, Glenn de Winter, Zehra Camci, Imane el Bahlaoui, Janny Ibrahim, Nadia Rhninou, Nicole Bialy, Daisy Crabbe, Nikki Vrees, Gülnaz Tugrul, Shallinda Sint Jago en Noemi Grottestam. Samen hebben zij vijf Inlooppraktijken van vijf verschillende jongerenwerkaanbieders in Amsterdam beschreven.

De vijf Inlooppraktijken vormen gezamenlijk een goede afspiegeling van De Inloop als werkwijze binnen het grootstedelijke, professionele jongerenwerk in een multiculturele stad. De literatuur stelt dat primaire gebruikers van het jongerenwerk, jongeren met een lagere sociaaleconomische achtergrond zijn. Als doelgroepen van De Inloop worden onderscheiden, tieners en jongeren, jongeren uit een specifieke buurt, overlast gevende jongeren en meiden (Baillergeau & Hoijtink, 2010; Hazekamp & Van der Zande, 1992; Van Ewijk, 1984). De doelgroepen van de onderzochte Inlooppraktijken zijn tieners en jongeren. Twee van de onderzochte Inlopen hebben daarbij te maken met jongeren met justitiële antecedenten. Aanvankelijk zou ook de stedelijke meideninloop onderwerp zijn van onderzoek. Het stopzetten van deze Inloop wegens het beëindigen van de subsidie voor het Stedelijk Jongerenwerk Amsterdam is de reden dat het onderzoek naar de meideninloop is komen te vervallen. Binnen dit onderzoek zijn Inlooppraktijken in Stadsdeel Nieuw-West oververtegenwoordigd. Dit komt omdat de deelnemende organisaties zelf hun Inlooppraktijken

hebben voorgedragen en wij niet hebben gekeken naar geografische spreiding. In Stadsdeel Nieuw-West zijn mensen met een lagere sociaaleconomische achtergrond oververtegenwoordigd. In de literatuur worden zes typen inlopen onderscheiden: buurtgericht, tienersoons, meideninloop, inloop voor risicojongeren, stedelijke inloop en mobiel inloopcentrum (Metz & Sonneveld, 2010). Alle onderzochte inlopen zijn buurtgericht, waarbij het klassieke model van De Inloop domineert. Wel varieert de doelgroep van de buurtgerichte Inloop tussen tieners, jongeren en risicojongeren. Daarnaast zijn onderzocht een Inloop rondom een kick boks activiteit en een mobiele Inloop. Kenmerkend voor grootstedelijk jongerenwerk in Nederland is dat het wordt uitgevoerd door beroepskrachten (Veenbaas, Noorda & Ambaum, 2011). Voor de onderzochte Inlopen geldt dat de meeste Inlopen zijn opgezet vanuit brede welzijnsorganisaties, terwijl één Inloop haar oorsprong heeft in een groepje vrienden dat zelf is gestart met het organiseren van activiteiten voor jongeren in de buurt. Alle onderzochte Inlopen worden uitgevoerd door beroepskrachten en vinden plaats onder de verantwoordelijkheid van brede welzijnsorganisaties. Onderstaande tabel geeft de onderzochte inlooppraktijken weer.

Aanbieder jongerenwerk	Inlooppraktijk	Stadsdeel
Combiwel	Streetwise	Nieuw-West
Dock	De Buzz	Nieuw-West
Dynamo	Transvaal	Oost
Streetcornerwork	Westside	Nieuw-West
IJsterk	De Garage	West

Tabel 7: onderzochte inlooppraktijken

3.2.3 Stapelen tot praktijkgefundeerde beschrijving

In de laatste fase van de methode praktijkbeschrijving, zijn de enkelvoudige praktijkbeschrijvingen door Youth Spot gestapeld tot een praktijkgefundeerde beschrijving. Door waar mogelijk een relatie te leggen met beschikbare theorie en de resultaten van het jongerenwerk in beeld te brengen via datatriangulatie (enquêtes onder jongeren, interviews met beleidsmedewerkers en registratiegegevens) is getracht uitspraken te doen over de werkwijze van De Inloop op trede 2 *veelbelovend* en trede 3, *doeltreffend* van de door Van Yperen & Veerman ontwikkelde effectladder. Opnieuw vormde het format, beschreven in de paragraaf 3.2.1 het uitgangspunt. Op basis van het format en de enkelvoudige beschrijvingen is een definitieve redenering opgesteld over het functioneren van De Inloop. Die redenering is vertaald in een hoofdstukindeling. De verzamelde gegevens en beschrijvingen zijn ter onderbouwing van het argument over de hoofdstukken verdeeld. Vervolgens is per hoofdstuk, het beschikbare materiaal geanalyseerd en beschreven. Afhankelijk van de aard van de data en het facet van de praktijk dat onder de loep is genomen, zijn de ruwe data die verzameld is door studenten in zijn totaliteit geanalyseerd of de enkelvoudige beschrijvingen onderling vergeleken. De aard van de data is bepalend voor de keuze van analysemethoden.

De inzet van de analyse is om de inhoud en de werking van De Inloop inzichtelijk te maken. Dit betekent dat de analyse gericht is op het begrijpen van de uitvoering en de werking van De Inloop, en niet als doel heeft om De Inloop als interventie te beoordelen. Het achterhalen van het pedagogisch concept van De Inloop illustreert dit. Documentanalyse wijst uit dat de meeste onderzochte Inlopen geen visie hebben op hun pedagogisch handelen. Vanuit beoordelingsperspectief luidt de conclusie eenvoudig: De Inloop heeft geen pedagogische opdracht. Omdat wij willen weten wat er gebeurt binnen De Inloop in relatie tot wat dat betekent voor de jongeren, hebben wij op een rij gezet welke pedagogische instrumenten er in de praktijk van De Inloop worden toegepast en wat de uitwerking daarvan is. Vanuit dat perspectief luidt de conclusie:

Dit onderzoek leert over het pedagogische concept van De Inloop dat voor alle betrokkenen volstrekt helder is dat De Inloop een pedagogische voorziening vormt voor de jongeren die haar bezoeken. Minder helder is waaruit het pedagogische concept van De Inloop concreet bestaat. Over de pedagogische betekenis van Inloop leert dit onderzoek dat de Inloop een laagdrempelige leeromgeving is waarin jongeren onder begeleiding van de jongerenwerker leren om op een respectvolle manier met elkaar, met spullen en hun omgeving om te gaan. Door het gesprek aan te gaan over wat er speelt, wat er gezamenlijk wordt ondernomen en grenzen te stellen wordt bijgedragen aan bewustwording over het eigen gedrag en voorzichtige horizonverbreding (p. 60-61).

De beschrijving van De Inloop start met het in beeld brengen voor welke doelen De Inloop een geschikte werkwijze is. Dat gebeurt door de beoogde doelen te vergelijken met wat wij hebben kunnen achterhalen over de resultaten van De Inloop en wat bekend is uit de literatuur. Vervolgens wordt beschreven welke jongeren de eigenlijke doelgroep van De Inloop zijn. Dit is gebaseerd op een vergelijking tussen de doelgroep en de deelnemers van De Inloop. De pedagogische opdracht van De Inloop brengen wij in beeld door de visie, zoals vastgelegd in de institutionele organisatie, te vergelijken met hoe er via het handelen van de jongerenwerker aandacht wordt gegeven aan het opvoeden van jongeren. De uitvoeringspraktijk van De Inloop wordt beschreven aan de hand van observaties van studenten zoals vastgelegd in de enkelvoudige beschrijvingen. De kern van De Inloop bestaat uit het methodisch handelen van de jongerenwerkers. Deze wordt in beeld gebracht door een analyse van de diepte-interviews met individuele jongerenwerkers over het methodisch handelen en beschikbare literatuur. Als laatste belichten wij de randvoorwaarden voor een succesvolle Inloop. Inzicht in de randvoorwaarden van De Inloop is verkregen door in voorgaande analyses te zoeken naar de omstandigheden die hebben bijgedragen aan het welslagen dan wel mislukken van De Inloop. Net als de enkelvoudige beschrijvingen, is ook de gefundeerde beschrijving ter validering voorgelegd aan de jongerenwerkpraktijk en docenten jongerenwerk. Hieronder beschrijven wij per onderdeel van de praktijkbeschrijving, hoe de analyse is verlopen.

De doelen (hoofdstuk 4) van De Inloop brengen wij in beeld door te beschrijven voor welke doelen De Inloop wordt ingezet door een jongerenwerkorganisatie of een stadsdeel en dat te vergelijken met wat wij hebben kunnen achterhalen over de resultaten van De Inloop en wat bekend is uit de literatuur. Er is sprake van een doel als door opdrachtgever of opdrachtnemer wordt benoemd wat de inzet van De Inloop is. De beschrijving van de doelen zijn gebaseerd op door studenten verzameld materiaal zoals werkplannen, beleidsplannen, handboeken en interviews met managers. Het achterhalen van de resultaten (hoofdstuk 4) van De Inloop is niet eenvoudig. Per persoon, groep, omgeving en opdracht verschilt de benadering van de jongere en de waarde van De Inloop. Als het al lukt om inzicht te krijgen in hoe de levens van de jongeren zich ten gunste of ten negatieve ontwikkelen – is het nog de vraag in hoeverre die eventuele verbetering het gevolg is van De Inloop (Barquioua et al., 2010; Oliveira, 2000; Verhagen, 2008). De moeilijkheid om de resultaten zichtbaar te maken is niet uniek voor het jongerenwerk. Voor het hele domein van sociaal werk geldt dat het complexe en flexibele karakter van de professionaliteit de ontwikkeling van een eigen, academisch kennisdomein in de weg staat (Metz, 2011c; Rensen et.al., 2009; Steyaert, Biggelaar, & Peels, 2010). Eén manier om met meer zekerheid uitspraken te doen, is door gebruik te maken van verschillende bronnen en verschillende analysemethoden, ook wel bekend als *mixed methods*. Daarom beschrijven wij naast de resultaten van De Inloop volgens de jongeren, de resultaten van De Inloop volgens de aanbieder en volgens de opdrachtgever. Informatie over de betekenis van De Inloop voor jongeren is gebaseerd op vragenlijstonderzoek. In totaal zijn er 90 vragenlijsten ingevuld, waarvan 47 door jongeren die De Inloop bezoeken en 43 door jongeren die niet deelnemen aan De Inloop maar

hun vrije tijd wel doorbrengen in dezelfde buurt als De Inloop. Uit de statistieken blijkt dat er minimale verschillen zijn tussen de jongeren die wel en die niet deelnemen aan De Inloop op de variabelen geslacht, culturele achtergrond, leeftijd, dagbesteding, opleidingsniveau en interesses/hobby's. Van de 43 jongeren die niet deelnemen aan De Inloop, hebben 16 jongeren (37%) een alternatieve vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is. De resultaten van De Inloop volgens de opdrachtnemer zijn gebaseerd op registratiegegevens. De resultaten van De Inloop volgens de opdrachtgever zijn gebaseerd op interviews met beleidsmedewerkers Jeugd van de betrokken stadsdelen. Van de interviews met de beleidsmedewerkers is verslag gemaakt dat door de beleidsmedewerkers is geaccordeerd.

De eigenlijke doelgroep (hoofdstuk 5) van de Inloop wordt beschreven door de beoogde doelgroep van De Inloop te vergelijken met de deelnemers aan De Inloop. De doelgroep van De Inloop wordt geformuleerd op basis van de informatie uit formele structuren en documenten (beleidsplannen en handboeken) van de jongerenwerkorganisaties. De deelnemers en niet-deelnemers worden beschreven op basis van vragenlijsten die zijn afgenomen onder jongeren die wel naar De Inloop gaan en jongeren die niet De Inloop bezoeken, aangevuld met observaties van studenten in de uitvoeringspraktijk van de vijf inlooppraktijken. Voor meer informatie over het vragenlijstonderzoek, zie vorige alinea.

De pedagogische opdracht (hoofdstuk 6) van het jongerenwerk binnen De Inloop beschrijven wij door allereerst op een rij te zetten wat er in beleidsplannen, werkplannen en handboeken is gearticuleerd als pedagogisch concept voor De Inloop. Vervolgens verbinden wij deze gegevens met de pedagogische instrumenten die tijdens De Inloop in contact met de jongeren worden ingezet. Voor het in beeld brengen van het pedagogisch instrumentarium baseren wij ons op de observatieverslagen van studenten, die zijn beschreven in de hoofdstukken 'Uitvoeringspraktijk' van de enkelvoudige praktijkbeschrijvingen. Ten slotte werken wij uit hoe jongerenwerkers vertellen over de pedagogische relatie met jongeren, en hoe zij dat praktisch vormgeven. Deze informatie is gebaseerd op diepte-interviews met jongerenwerkers, waarin gevraagd is naar hun methodisch handelen.

Hoe De Inloop in de praktijk (in het handelen van de jongerenwerkers in interactie met jongeren en hun omgeving) vorm krijgt (hoofdstuk 7) kan alleen in beeld worden gebracht door aanwezig te zijn tijdens De Inloop en te observeren wat er gebeurt (Bryman 2004). Tijdens dit onderzoek hebben daarom alle 16 studenten per persoon twee dagdelen meegelopen met jongerenwerkers van in totaal vijf Inlooppraktijken. Voordat de studenten het veld ingingen, hebben zij een training observeren gevolgd. Conform de richtlijnen hebben studenten van hun waarnemingen observatieverslagen gemaakt. Op basis van hun gezamenlijke observaties, hebben de studenten per Inloop een portret gemaakt van de uitvoering. De beschrijving van de uitvoering van De Inloop is gebaseerd op de portretten die studenten hebben gemaakt op basis van hun observaties van de vijf onderzochte Inlooppraktijken.¹

¹ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Op basis van het model van De Inloop als sociale interventie dat de belangrijkste actoren en interacties visualiseert, zijn 15 aspecten van de Inloop in de praktijk geselecteerd. Vervolgens is in een tabel per aspect, per Inloop samengevat hoe de praktijk in de desbetreffende Inloop gestalte krijgt. Daar waar informatie ontbreekt, is de beschrijving aangevuld met informatie uit interviews en uit documentanalyse. Ten slotte is in de paragraaf 'Systematisch portret' per aspect beschreven hoe De Inloop in praktijk vorm krijgt. Hierbij wordt rekening gehouden met overeenkomsten, verschillen en tegenstrijdigheden.

Kenmerkend voor het methodisch handelen van de jongerenwerkers is dat het (net als het handelen van andere sociale professionals) impliciet is, zie ook paragraaf 3.1. Door te reflecteren op het eigen handelen en op de strategieën, theorieën en onderliggende normen die in dat handelen besloten liggen, is het mogelijk om de impliciete kennis te articuleren in methodische uitgangspunten (hoofdstuk 8). Het expliciet maken van deze *tacit knowledge* van de jongerenwerkers, gebeurt in dit onderzoek door de betrokken jongerenwerkers te interviewen over hun handelen in contact met jongeren. Door voor de interviews een vorm te kiezen waarin wordt doorgevraagd op de onderbouwing van wat de jongerenwerkers zelf vertellen over hun werkwijzen, wordt de beoogde reflectie gerealiseerd.

In totaal zijn dertien jongerenwerkers (twaalf mannen en één vrouw) geïnterviewd die inlopen draaien op verschillende plekken in Amsterdam. Eén van deze dertien jongerenwerkers heeft de Hbo-studie Culturele en Maatschappelijke Vorming afgerond. Drie jongerenwerkers hebben een Mbo opleiding afgerond en volgen momenteel Hbo-studie (Maatschappelijk werk en Dienstverlening of Pedagogiek). De overige jongerenwerkers hebben een Mbo diploma, waarvan twee bezig zijn om een Mbo-diploma te halen. Het aantal jaren werkervaring van de geïnterviewde jongerenwerkers loopt uiteen van twee tot tien jaar. De meeste jongerenwerkers die De Inloop uitvoeren hebben een Marokkaanse culturele achtergrond. Een enkeling heeft een Nederlandse achtergrond. Veel van de geïnterviewde jongerenwerkers zijn opgegroeid in de buurt waar ze nu werken en waren vaak al voor hun professionele carrière als vrijwilliger actief in het jongerencentrum in hun buurt. Slechts één jongerenwerker geeft aan vroeger nooit een activiteitencentrum te hebben bezocht.

De interviews zijn verzameld door studenten die alleen of met z'n tweeën jongerenwerkers hebben geïnterviewd over wat zij doen in contact met jongeren. De interviews zijn opgenomen met een *voicerecorder* en woordelijk uitgewerkt. Vervolgens zijn de interviews geanalyseerd volgens *Grounded Theory* benadering die in de jaren 60 is ontwikkeld door Glaser en Strauss (1967). De *Grounded Theory* is een onderzoeksbenadering om op basis van *zorgvuldige beschouwing van empirische data* te komen tot gefundeerde theorieën. Hiervoor wordt de empirische data zorgvuldig gecodificeerd, dat wil zeggen beredeneerd samengevat, om ze enerzijds meer weloverwogen te kunnen hanteren en anderzijds beter leerbaar te maken. De werkwijze is als volgt:

1. Allereerst zijn alle uitgewerkte interviews uitvoerig doorgelezen en is er gezocht naar thema's door stukken tekst te voorzien van een code. Deze gecodeerde onderdelen (van het materiaal) worden beschouwd als *indicatoren* voor het desbetreffende begrip. Voorbeelden van codes die veel zijn toegekend zijn onder andere: contact leggen, vertrouwensband, intuïtief werken, signaleren en activeren.
2. Vervolgens zijn de relevante codes systematisch met elkaar vergeleken en is geteld hoeveel keer iets is genoemd door verschillende respondenten. Indien nodig zijn codes verbeterd, aangepast, geëxpliciteerd of gespecificeerd. Deze systematische werkwijze staat bekend als

the constant comparative method. Hiermee is doorggegaan totdat de begrippen waren 'verzadigd'.

3. De analyse is voortgezet in het met elkaar verbinden van begrippen en het organiseren van de gesystematiseerde inzichten, dat wil zeggen de 'theorie-in-wording' rond enkele kernbegrippen.
4. Tot slot is voor de analyse de gesystematiseerde interpretatie van de onderzoeksgegevens in het licht gehouden van reeds bestaande kennis uit het literatuuronderzoek over De Inloop (Metz & Sonneveld, 2010).

Met de randvoorwaarden van De Inloop (hoofdstuk 9) bedoelen wij de voorwaarden in de organisatie, aansturing en middelen die bijdragen aan het uitvoeren van een succesvolle inloop. Inzicht in de randvoorwaarden van De Inloop is verkregen door in voorgaande analyses te zoeken naar de omstandigheden die hebben bijgedragen aan het welslagen dan wel mislukken van inloop. Hiervoor is gebruik gemaakt van de volgende bronnen: formele documenten van organisaties, interviews met jongerenwerkers en teamleiders, observaties van de uitvoeringspraktijk door studenten en praktijkbeschrijvingen van studenten. De uitkomsten zijn tot slot gekoppeld aan (vak)literatuur.

3.3 Methodologische kwaliteit

De methodologische kwaliteit waarborgt de geldingskracht van de onderzoeksresultaten. De kwaliteit van het onderzoek wordt bepaald door de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd. Met dit onderzoek besteden wij op drie manieren aandacht aan de methodologische kwaliteit. Ten eerste zorgen wij ervoor dat het onderzoek zorgvuldig en nauwkeurig verloopt. Dit wordt ook wel de betrouwbaarheid van het onderzoek genoemd. Ten tweede vinden wij het belangrijk dat er met het onderzoek recht wordt gedaan aan het onderzoeksobject. Dit is bekend onder de noemer interne validiteit. Hierbij is het van belang dat de onderzoeksresultaten daadwerkelijk zeggingskracht hebben over datgene wat onderzocht wordt. Onderzoek naar klanttevredenheid in de jeugdzorg is bijvoorbeeld niet zo zinvol als het de bedoeling is om meer inzicht te krijgen in de klanttevredenheid van het jongerenwerk. Ten derde besteden wij in dit onderzoek aandacht aan de externe validiteit, ook wel generaliseerbaarheid genoemd. Hierbij gaat het om de geldingskracht van de onderzoeksresultaten voor andere contexten dan het object van onderzoek.

3.3.1 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek kent een vijftal waarborgen voor de betrouwbaarheid van het onderzoeksproces. Reden voor deze uitgebreide aandacht is dat het onderzoek plaatsvindt in dynamische en veranderlijke contexten en de materiaalverzameling is uitgevoerd door studenten *social work* die worden opgeleid tot sociale professionals en daardoor over beperkte onderzoekservaring beschikken. Door veel aandacht te besteden aan het onderzoeksproces en diverse controlemomenten in het onderzoeksdesign op te nemen hopen wij de betrouwbaarheid van het onderzoek te hebben vergroot.

Ten eerste zijn de studenten ingezet vanuit hun eigen positie en perspectief: de beginnende sociale professional die inzicht wil krijgen in de werkzame bestanddelen en resultaten van het jongerenwerk en de ambitie heeft om bij te dragen aan de professionalisering en het eigentijds houden van het jongerenwerk. Het werven van respondenten krijgt dan de opdracht: contact maken en het afnemen van interviews wordt: oefenen in gesprekstechnieken. Door aan te sluiten bij de leerdoelen van de opleiding wordt voorkomen dat studenten ineens iets geheel nieuws moeten gaan doen.

Ten tweede is er een format ontwikkeld voor materiaalverzameling en analyse dat richting geeft aan de wijze waarop het onderzoek moet worden uitgevoerd. Het format heeft het karakter van een kookboek met heldere toelichting zodat ook voor onervaren gebruikers, duidelijk is wat er moet gebeuren en hoe. Voorafgaand aan iedere opdracht, hebben studenten klassikaal instructie gekregen waarin nogmaals is uitgelegd wat precies de bedoeling is. Afhankelijk van de opdracht, hebben studenten training gekregen in interviewen, contact maken en observeren. Per opdracht is er door studenten verslag gemaakt, waarop studenten feedback hebben ontvangen. De feedback is erop gericht dat het format op correcte wijze wordt gebruikt en de beschrijvingen van voldoende kwaliteit zijn.

De derde manier waarop wij werken aan de betrouwbaarheid van het onderzoek is door transparantie. Transparantie is een belangrijke kwaliteitsnorm voor wetenschappelijk onderzoek en betekent dat het helder moet zijn waarop constatering en uitspraken zijn gebaseerd. De lezer van het onderzoek kan dan zelf achterhalen hoe de resultaten geïnterpreteerd kunnen worden. Is het, *uitzonderlijk, mogelijk, waarschijnlijk* of *waar*. Geldt het voor *sommige* personen (en voor wie dan?) of is het voor *alle* Amsterdammers het geval? In dit onderzoek wordt transparantie gerealiseerd door zorgvuldigheid in bronvermelding. Bij *alle* bevindingen, uitspraken en constatering staat in een voetnoot vermeld waarop deze gebaseerd zijn. Dit geldt voor literatuur, maar ook voor het aanhalen van informatie uit observaties, interviews of de dagboek aantekeningen van de onderzoeker/student. De richtlijnen voor de bronvermelding staan vermeld in het format (zie bijlage).

De vierde manier waarop wij werken aan de betrouwbaarheid is door veel aandacht te besteden aan vertrouwelijkheid. Op diverse manieren komen studenten en onderzoekers in contact met vertrouwelijke informatie. Zo is er door aanwezigheid in de uitvoeringspraktijk, toegang tot informatie over de interne bedrijfsvoering terwijl deelnemende organisaties concurrenten van elkaar zijn. Ook hebben we te maken met de vertrouwelijkheid tussen professional en jongere(n) en de vertrouwelijkheid tussen respondenten en de onderzoeker. De ervaring met het doen van onderzoek in concrete praktijken waarin bovendien kleine aantallen mensen werkzaam zijn is dat uitspraken en gebeurtenissen, ondanks dat zij geanonimiseerd zijn, herleidbaar zijn tot personen en situaties. Door zorgvuldig om te gaan met de vertrouwelijkheid van informatie, beogen wij een veilige onderzoekomgeving te realiseren zodat vrije toegang tot informatie mogelijk is. Concreet zijn de volgende maatregelen genomen:

- Studenten die hebben meegewerkt aan het onderzoek hebben een vertrouwelijkheidverklaring ondertekend;
- In deze praktijkbeschrijving wordt gewerkt met pseudoniemen voor locaties, buurten en personen;
- De enkelvoudige praktijkbeschrijving is vertrouwelijk en wordt alleen ter beschikking gesteld aan de onderzochte organisatie en Youth Spot. De onderzochte organisatie kan zelf besluiten of zij de praktijkbeschrijving verder gaat verspreiden;
- In gesprek met professionals hebben wij wederom verteld dat wij vertrouwelijk omgaan met de informatie en de daarop gebaseerde beschrijvingen maar dat onze ervaring is dat in onderzoek met kleine aantallen (<5) uitspraken en gebeurtenissen intern herleidbaar zijn. Dit herhalen is nodig omdat respondenten dan voor zichzelf kunnen beslissen wat zij wel en niet willen vertellen.

De vijfde manier waarop wij de betrouwbaarheid van het onderzoek borgen is door de verzamelde bronnen behalve door studenten ook door onderzoekers te laten analyseren en waar mogelijk voor de analyse gebruik te maken van specialistische software programma's. Studenten leveren, met uitzondering van de observatieverslagen, alle data in die zij hebben verzameld voor het maken van de enkelvoudige praktijkbeschrijving. Kwantitatieve data zijn ingevoerd en geanalyseerd via SPSS en

voor de analyse van kwalitatief materiaal is gebruik gemaakt van Atlas-ti en Excell. Het gebruik van software programma's maakt dat de analyse meer systematisch verloopt en er minder fouten worden gemaakt (Maso & Smaling, 2004). Door het gehele onderzoeksproject uit te laten voeren door een team van twee onderzoekers zijn analyses en bevindingen sterker dan wanneer het onderzoek door een onderzoeker is uitgevoerd (Maso & Smaling, 2004).

3.3.2 Interne validiteit

Met het werken aan de interne validiteit gaat het om het recht doen aan het object van onderzoek. Met name voor het jongerenwerk is dit van belang omdat zij een geschiedenis heeft waarin nauwelijks onderzoek is gedaan naar de praktijk van het jongerenwerk. En het onderzoek dat is gedaan sluit niet aan bij de vragen en het functioneren van de jongerenwerkpraktijk (Te Poel 1997; Metz 2011a). Dit onderzoek heeft daartoe drie waarborgen ingebouwd: *partnership approach*, multi-perspectief en *mixed methods*.

Door te werken conform de *partnership approach*, waarin onderzoekers en jongerenwerkers samenwerken in de formulering van de vraagstelling, de materiaalverzameling, de analyse en de uiteindelijke resultaten zorgen wij ervoor dat het onderzoek aansluit bij de vragen en de kennis van de jongerenwerkpraktijk. Praktisch is dit op twee manieren gerealiseerd. Het meerjarige project Portfolio Jongerenwerk, waar dit onderzoek onderdeel van is, komt voort uit het onderzoeksprogramma van Youth Spot, een samenwerkingsverband van onderwijs en jongerenwerkorganisaties. In de uitvoering van het onderzoek vinden op alle beslissende momenten memberchecks plaats. Zo zijn het concept-format, concept enkelvoudige beschrijving en het concept-eindrapport ter validering voorgelegd aan direct betrokkenen uit de praktijk. Van hun feedback is verslag gemaakt. Na verwerking van de feedback, zijn van het format respectievelijk de rapportages definitieve versies gemaakt.

Inzet van dit onderzoek is om de inhoud en de werking van De Inloop inzichtelijk te maken. De Inlooppraktijken zijn daarmee onderwerp van onderzoek is. Voor de kwaliteit van het onderzoek is het belangrijk om deze Inlooppraktijken in hun geheel zo goed mogelijk te benaderen. Kenmerkend voor de methode praktijkbeschrijving is dat zij tracht de praktijk te doorgronden vanuit verschillende perspectieven in plaats van de binnen de andere benaderingen gebruikte één of mono perspectief. De meerwaarde van de multi-perspectief aanpak is dat het inzicht biedt in de gelaagdheid van sociale interventiepraktijken waardoor er een meer volledig beeld ontstaat van het functioneren van de praktijk als geheel. In dit onderzoek is de praktijk van De Inloop in beeld gebracht vanuit het perspectief van beleid, de institutionele organisatie, de uitvoeringspraktijk, de jongerenwerkers en de jongeren.

Een manier om met meer zekerheid uitspraken te doen is door gebruik te maken van verschillende bronnen en verschillende analysemethoden, ook wel bekend als *mixed methods*. *Mixed methods* is een methodologisch kwaliteitsinstrument dat wordt gebruikt om met meer zekerheid te kunnen vaststellen wat er in een specifieke situatie gebeurt. Als verschillende informatiebronnen een zelfde beeld schetsen, zijn de uitkomsten meer betrouwbaar dan wanneer zij zijn gebaseerd op een informatiebron (Bryman 2004; Maso & Smaling 2004). Voor de praktijkbeschrijving van De Inloop is gebruik gemaakt van een grote diversiteit van bronnen en analysemethodes, waaronder documentanalyse, vragenlijstonderzoek, semigestructureerde interviews, diepte-interviews, participerende observatie en focusgroepen.

3.3.3 Generaliseerbaarheid

De generaliseerbaarheid van dit onderzoek, ook wel externe validiteit, betreft de geldingskracht van de onderzoeksresultaten voor andere contexten dan het object van onderzoek. Op drie manieren is

de generaliseerbaarheid van dit onderzoek gewaarborgd: representativiteit object van onderzoek, argumentatieve overtuigingskracht en het aansluiting zoeken bij theorievorming en de resultaten van de interventie. De vijf onderzochte Inlooppraktijken vormen samen een goede afspiegeling van het groot stedelijke, professionele jongerenwerk in een multiculturele stad (zie ook paragraaf 3.2.2 Materiaalverzameling). Hiermee zijn de bevindingen van toepassing voor De Inlopen in het groot stedelijke, professionele jongerenwerk in multiculturele contexten. Door in de rapportage expliciet te zijn over de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd en alle constatering te voorzien van voetnoten is het voor de lezers volstrekt helder waarop bevindingen en resultaten zijn gebaseerd. Hierdoor zijn de lezers zelf in de gelegenheid om te oordelen in of/en in welke mate specifieke constatering voor hun eigen situatie of vraag van toepassing zijn. Het model van Van Yperen & Veerman (2008) leert ons dat wanneer relaties gelegd worden met bestaande theorie en de resultaten van de sociale interventie, er uitspraken gedaan kunnen worden op trede 2 *veelbelovend* en trede 3, *doeltreffend* van de ontwikkelde effectladder. De praktijkbeschrijving van De Inloop voldoet aan beiden. Voorafgaand aan het veldonderzoek is onderzoek verricht naar wat er in de literatuur bekend is over De Inloop. De inzichten uit het literatuuronderzoek zijn opgenomen in dit onderzoeksrapport. Vervolgens zijn constatering over de werking van De Inloop onderbouwd met informatie over de resultaten van De Inloop. Deze resultaten zijn in beeld gebracht door middel van datatriangulatie (zie daarvoor paragraaf 3.2.3 Stapelen tot praktijkgefundeerde beschrijving).

4. Doelen en resultaten

In dit hoofdstuk brengen wij in beeld voor welke doelen De Inloop een geschikte werkwijze is. Er is sprake van een doel van De Inloop als aannemelijk kan worden gemaakt dat De Inloop positief bijdraagt aan het realiseren van dat doel. Daarvoor is het nodig om te weten wat de resultaten van De Inloop zijn en deze vervolgens te vergelijken met de doelen waarvoor De Inloop wordt ingezet. In dit onderzoek brengen wij de resultaten van De Inloop op drie manieren in beeld. Als eerste beschrijven wij de resultaten volgens de jongeren, hierbij maken wij *geen* onderscheid tussen de verschillende doelgroepen van De Inloop. Vervolgens werken wij uit wat de resultaten zijn volgens de aanbieder en volgens de opdrachtgever. De Inloop kan een verschillende betekenis hebben voor jongeren, voor de aanbieder en voor de opdrachtgever. In de laatste paragraaf vergelijken wij de beoogde doelen met de gerealiseerde resultaten. Dit hoofdstuk start met het achterhalen van de beoogde doelen van De Inloop.

4.1 Beoogde doelen

Er is sprake van een doel als door opdrachtgever of opdrachtnemer wordt benoemd wat de inzet van De Inloop is. Historisch onderzoek naar het jongerenwerk in Nederland wijst uit dat het jongerenwerk vijf doelen kent: (1) binding aan de samenleving; (2) vorming; (3) ontmoeting; (4) ontspanning; en (5) gedragsbeïnvloeding (Metz, 2011a). Wanneer we deze vijf doelen van het jongerenwerk in het algemeen vergeleken met wat vanuit jongerenwerkaanbieders of opdrachtgevers van de vijf onderzochte Inlooppraktijken beschouwd wordt als doel van De Inloop, wordt zichtbaar dat De Inloop ingezet wordt om vier van deze vijf doelen te realiseren. Kanttekening hierbij is dat binnen De Inloop de doelen (3) ontmoeting en (4) ontspanning samen worden genomen als één doel. Deze doelen worden (in verschillende bewoordingen) genoemd door alle onderzochte Inlooppraktijken.

Ontspanning en ontmoeting

Diverse groepen jongeren hebben behoefte aan ontspanning en ontmoeting. Jongeren die opgroeien in een achterstands situatie leven vaak met (te) veel mensen in een krappe behuizing waardoor er thuis geen gelegenheid is om te 'chillen' of vrienden te ontvangen. Door geldgebrek is er geen mogelijkheid om gebruik te maken van commerciële ontmoetingsplekken. Daarnaast is ontspanning en ontmoeting van belang voor overbelaste jongeren en voor jongeren met internaliserende problematiek. Het vormt een antwoord op overbelasting en kan sociaal isolement voorkomen of doorbreken (WRR, 2009; Gemmeke et. al, 2011). Alle onderzochte Inlooppraktijken geven aan dat zij beogen bij te dragen aan het realiseren van ontspanning en ontmoeting door jongeren de ruimte, de middelen en de gelegenheid te bieden om te 'chillen' en elkaar te ontmoeten.

Jongeren een plek bieden waar zij elkaar kunnen ontmoeten en daardoor voorkomen dat zij overlast op straat veroorzaken.²

De doelen van de inloop zijn het creëren van de gelegenheid voor jongeren om elkaar te ontmoeten en een zinvolle tijdsbesteding aanbieden.³

² XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

³ XXX & YYY (2010), Jongerenwerk Inloop 2, evaluatie eerste half jaar.

De voornaamste doelen van de inloop zijn **ontmoeting en ontspanning**. Voor de jongeren heeft De Inloop een huiskamerfunctie, want dat is waar deze jongeren behoefte aan hebben. Voor hen is het een plek waar ze zichzelf kunnen zijn en anderen kunnen ontmoeten.⁴

Vorming

Jong-zijn is een aparte levensfase waarin jongeren datgene moeten kunnen leren wat zij nodig hebben om later als volwassene goed te kunnen functioneren in de samenleving. Onder de noemers verheffen, vorming, zelfontplooiing, talentontwikkeling en informeel leren probeert het jongerenwerk al sinds haar ontstaan eind negentiende eeuw jongeren uit te nodigen, te stimuleren en de kans te geven om zichzelf te ontwikkelen en de sociale codes van de samenleving te leren (Metz, 2011a). De vijf onderzochte inlooppraktijken geven allen aan bij te willen dragen aan de vorming van jongeren door hen sociale vaardigheden aan te leren, te motiveren om aan hun eigen ontwikkeling te gaan werken en vervolgens door te leiden naar meer ontwikkelingsgerichte vormen van vrije tijdsbesteding en/of onderwijs.

Jongeren acceptabel gedrag en **sociale vaardigheden** aanleren.⁵

De Inloop dient als middel om jongeren **te activeren voor andere educatieve activiteiten** zoals: huiswerkbegeleiding, het verspreiden van de buurtkrant en muziek activiteiten.⁶

Gedragbeïnvloeding

Ervaren overlast van jongeren op straat is vaak aanleiding voor het inzetten van jongerenwerk in buurten. Door jongeren een alternatief te bieden voor de straat en hen bewust te maken van gewenst gedrag, wil het jongerenwerk een bijdrage leveren aan het voorkomen en verminderen van overlast (Van Dam & Zwikker, 2008). Alle vijf onderzochte inlooppraktijken geven aan bij te willen dragen aan het voorkomen en verminderen van overlast. De wijze waarop zij daaraan denken bij te dragen, verschilt per Inloop. In de ene Inloop ligt de nadruk op ruimtebieding, waarmee jongeren een alternatief hebben voor de straat terwijl een andere Inloop meer focust op gedragsbeïnvloeding.

Jongeren **een plek bieden** waar zij elkaar kunnen ontmoeten en daardoor **voorkomen dat zij overlast op straat veroorzaken**.⁷

Jongeren **acceptabel gedrag** en sociale vaardigheden aanleren.⁸

Tegengaan van hanggedrag en overlast 10 tot 14-jarigen.⁹

Eigen kracht

Een beoogd doel van De Inloop waaraan door alle onderzochte Inlopen wordt gerefereerd, maar die niet als apart doel van het jongerenwerk wordt beschouwd is jongeren leren en de mogelijkheid bieden om zelf - en indien nodig ondersteund door anderen - verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn. Volwassen worden gaat gepaard met problemen. De meeste jongeren lossen hun problemen samen met hun sociale netwerk op. Een aanzienlijke groep

⁴ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Formeel interview teamleider 1, De Inloop 3, Amsterdam 23.09.2010.

⁵ XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

⁶ Beleidsplan De Inloop 5 (2009). Bewegen tot meedoen 2009-2012.

⁷ XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

⁸ XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

⁹ Beleidsplan De Inloop 5 (2009). Bewegen tot meedoen 2009-2012.

jongeren heeft hulp van professionals nodig, dit omdat zij er alleen voor staan, niet zelfstandig zijn, moeilijk leren, of grote problemen hebben. Ook komt het voor dat jongeren zich niet bewust zijn dat zij problemen hebben. De Inloop heeft mede tot doel om jongeren, door middel van informatie en advies, lichte ondersteuning en toeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening, te leren om zelf - en als nodig ondersteund door anderen - verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn

Het **verlenen van informatie** aan de jongeren en hen indien nodig van **advies voorzien en doorverwijzen** naar andere instanties.¹⁰

Het ontwikkelen, realiseren en onderhouden van een veilige lokale sociale infrastructuur waarbinnen de jongeren **beter in staat worden gesteld om hun eigen leven richting te geven** en deel te nemen aan de maatschappij.¹¹

Individuele jongeren **begeleiden bij de oplossing van problemen** op andere leefgebieden en **begeleiden naar trajecten** op het gebied van scholing en werk.¹²

Door geen van de onderzochte Inlooppraktijken worden nog andere doelstellingen onderscheiden. In willekeurige volgorde zijn de vier doelen van De Inloop:

1. Ontspanning en ontmoeting. Het gaat om jongeren de ruimte en de gelegenheid geven om te 'chillen' en elkaar te ontmoeten
2. Vorming. Door jongeren sociale vaardigheden aan te leren, en jongeren te motiveren om aan hun eigen ontwikkeling te gaan werken en vervolgens door te leiden wil De Inloop jongeren de gelegenheid geven om datgene te leren wat zij nodig hebben om later als volwassene goed te kunnen functioneren in de samenleving.
3. Eigen kracht. De Inloop heeft mede tot doel om jongeren, door middel van informatie en advies, lichte ondersteuning en toeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening, te leren om zelf - en als nodig ondersteund door anderen - verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn
4. Gedragsbeïnvloeding. Ervaren overlast van jongeren op straat is vaak aanleiding voor het inzetten van jongerenwerk in buurten. Door jongeren een alternatief te bieden voor de straat en hen bewust te maken van gewenst gedrag, wil het jongerenwerk met De Inloop een bijdrage leveren aan het voorkomen en verminderen van overlast.

4.2 Resultaten van De Inloop volgens jongeren

De resultaten van De Inloop volgens jongeren brengen wij op drie manieren in beeld. Als eerste beschrijven wij waarom jongeren De Inloop bezoeken. Dit geeft een eerste indruk van wat jongeren zoeken in De Inloop. Vervolgens werken wij uit wat er tijdens De Inloop gebeurt in contact met jongeren. Dit geeft ons inzicht in wat het jongerenwerk met jongeren doet. Om inzicht te krijgen in de resultaten van De Inloop voor de jongeren, vergelijken wij de uitspraken van jongeren die deelnemen aan Inloop over wat De Inloop hen biedt met uitspraken van jongeren die niet deelnemen aan Inloop.

¹⁰ XXXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

¹¹ <http://www.DeInloop2.nl/index.php?wk=1&dg=1&ru=60&st=1&co=1>. Missie en visie. Geraadpleegd: 16/09/2011

¹² XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

4.2.1 Waardering van De Inloop door jongeren

Redenen waarom jongeren De Inloop bezoeken en wat jongeren wel en niet goed vinden aan De Inloop bieden een eerste inzicht in de betekenis van De Inloop voor jongeren. Het vragenlijstonderzoek wijst uit dat ontmoeting van vrienden voor vier vijfde van de jongeren een reden is om De Inloop te bezoeken. De helft van de jongeren gaat naar Inloop voor het doen van spelletjes en om te *gamen*. Andere redenen waarom jongeren De Inloop bezoeken zijn verveling (27%), contact met de jongerenwerker (17%), op een veilige plek zijn (17%), het voorkomen van overlast (10%) en ten slotte het doen van vrijwilligerswerk (4%). Onderstaande figuur geeft de redenen weer die jongeren noemen waarom zij De Inloop bezoeken. Jongeren konden hierbij meerdere redenen noemen.

Figuur 5: Redenen waarom jongeren De Inloop bezoeken. Respondenten konden meerdere antwoorden geven.

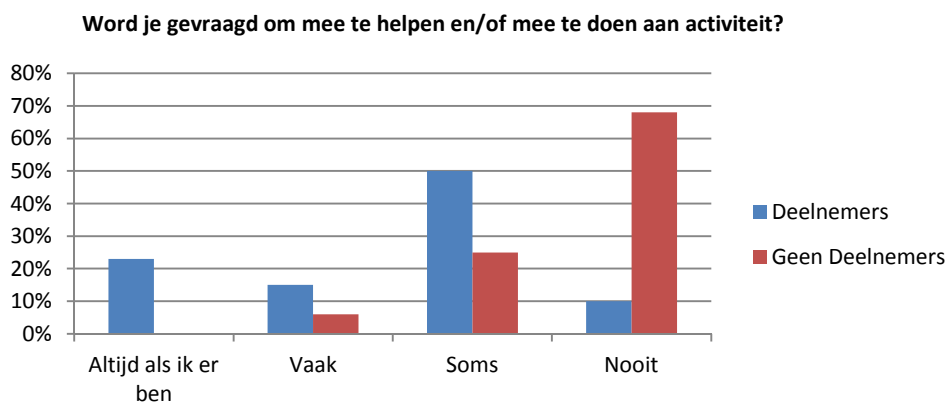
Vervolgens is jongeren direct gevraagd om twee punten te noemen die zij goed vinden aan De Inloop en twee punten te noemen die zij niet goed vinden aan De Inloop. Als goed van De Inloop noemen jongeren het meeste: ontmoeting (22%), leuke dingen doen (16%), en van de straat zijn (13%). Andere redenen waarom De Inloop volgens jongeren goed is, is omdat het dichtbij is (7%), jongeren zichzelf kunnen zijn (7%), het binnen is (5%) en jongeren kunnen leren wat goed en wat fout gedrag is (10%).

Op de vraag waarom De Inloop niet goed is, geeft 58% van de jongeren geen antwoord of geven zij aan dat De Inloop wel goed is. Niet goed aan De Inloop vinden jongeren: te weinig of niet leuke activiteiten (13%), een teveel aan dezelfde soort mensen (mono-cultureel, geen vrouwen) (9%), geen vrienden die Inloop bezoeken (5%) en vervelend gedrag van andere jongeren (6%).

Dit betekent dat jongeren de ontmoeting en de ontspanningsfunctie van De Inloop het meest waarderen. Indirect wordt dit bevestigd doordat jongeren aangeven De Inloop niet goed te vinden als het activiteitenaanbod beperkt is of als er weinig mogelijkheid is om anderen te ontmoeten. Hierbij valt op dat 'die anderen' zowel vrienden kunnen zijn als jongeren met een andere achtergrond. Dat een kleine meerderheid van de jongeren geen antwoord kan geven op de vraag wat zij niet goed vinden aan De Inloop betekent dat bezoekers van De Inloop over het algemeen positief zijn over het aanbod. Ook Amsterdams onderzoek naar vrijetijdsbesteding onder jongeren onderschrijft de positieve waardering van jongeren voor de ontspannings- en ontmoetingsfunctie van De Inloop (Bicknese & Slot 2007).

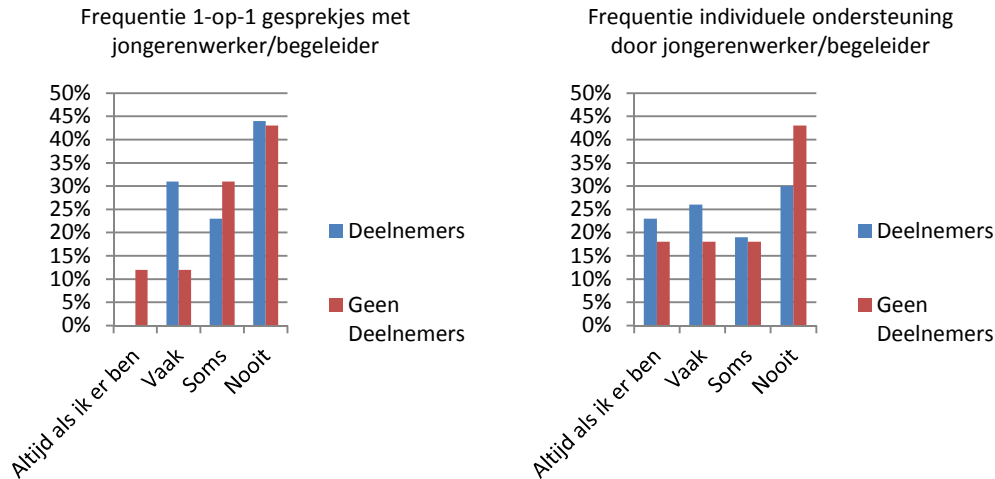
4.2.2 Werking van De Inloop

Inzet van De Inloop is om jongeren uit te nodigen om mee te doen, zich te ontwikkelen, kans te geven zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen leven en door te leiden. Met diverse vragen is getracht te achterhalen wat er tijdens De Inloop gebeurt in contact met jongeren. Iets meer dan de helft van de jongeren gaat naar De Inloop voor het doen van spelletjes en *gamen* terwijl slechts 4% van de jongeren naar De Inloop komt voor het doen van vrijwilligerswerk. Het vragenlijstonderzoek maakt zichtbaar dat maar liefst 90% van de jongeren in De Inloop benaderd wordt om mee te doen en/of mee te helpen met activiteiten. Een vijfde van de jongeren wordt altijd gevraagd om mee te doen, een zesde van de jongeren geeft aan vaak gevraagd te worden en de helft van de jongeren wordt af en toe benaderd. Dit vormt een groot contrast met alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig. Binnen deze groep (N=16) wordt de grote meerderheid nooit uitgenodigd om mee te doen of te helpen. Dit betekent dat De Inloop jongeren uitnodigt om mee te doen.

Figuur 6: Frequentie dat aan jongeren wordt gevraagd mee te helpen en/of mee te doen.

Een vijfde van de jongeren geeft aan dat zij naar De Inloop komen voor het contact met de jongerenwerker. Het vragenlijst onderzoek maakt zichtbaar dat jongeren tijdens De Inloop niet altijd 1-op-1 gesprekje hebben met de jongerenwerker. Twee vijfde van de jongeren geeft aan zelfs nooit 1-op-1 contact te hebben met de jongerenwerker. Een vergelijking met de groep (N=16) die een alternatieve vorm van vrijetijdsbesteding met begeleiding heeft leert dat daar ook sprake is van een grote meerderheid die geen individuele gesprekjes heeft met de begeleider. Als binnen De Inloop een jongere ergens mee zit, krijgt 23% van de jongeren altijd hulp van de jongerenwerker, 26% van de jongeren vaak en 19% soms. De individuele ondersteuning van de jongerenwerker tijdens De Inloop (68%) is hoger dan de individuele ondersteuning tijdens alternatieve vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is (57%). Dit betekent dat De Inloop voor een meerderheid van de deelnemers helpt bij het oplossen van problemen en dat De Inloop, meer dan andere vormen van vrijetijdsbesteding met begeleiding aandacht heeft voor die problemen. Amsterdams onderzoek naar vrijetijdsbesteding onder jongeren wijst uit dat vooral Turkse en Marokkaanse jongeren De Inloop waarderen. Het is namelijk een plek waar deze jongeren zichzelf kunnen zijn omdat hun culturele en religieuze normen begrepen worden en zij met hun persoonlijke problemen terecht kunnen bij deskundigen (Bickenese & Slot, 2007). Tegelijkertijd is er een aanzienlijke groep bezoekers van De Inloop die zich niet tot jongerenwerkers went voor hulp en ondersteuning.

Figuur 7 : Frequentie 1-op-1 gesprekjes dat jongere heeft met jongerenwerker of begeleider

Figuur 8 : Frequentie individuele ondersteuning dat jongere ontvangt van jongerenwerker of begeleider

Uiteindelijk is het de inzet van De Inloop om jongeren door te leiden naar andere vormen van vrijetijdsbesteding. Door een fout in het onderzoeksdesign kunnen we de opstapfunctie van De Inloop onvoldoende in beeld brengen. Wel wijst het vragenlijstonderzoek uit dat van de jongeren die De Inloop bezoeken, 66% ook deelneemt aan andere jongerenwerkactiviteiten. Dit percentage is aanzienlijk hoger dan onder jongeren die niet deelnemen aan De Inloop. Van deze groep die niet deelneemt aan De Inloop, neemt 10% wel deel aan andere jongerenwerkactiviteiten. Deze uitkomst vormt een indicatie voor De Inloop als opstap voor meer educatieve en actieve vormen van jongerenwerk. Een alternatieve verklaring voor het veel lagere gebruik van andere jongerenwerkactiviteiten door de groep niet-deelnemers is dat deze groep niet bekend is met het bestaan van het jongerenwerk in hun buurt.

	Deelnemer	Geen deelnemer	Totaal
Neemt geen deel aan andere activiteiten binnen het jongerenwerk	16 (24%)	37 (90,2%)	53 (60,2%)
Neemt deel aan andere activiteiten binnen het jongerenwerk	31 (66%)	4 (9,8%)	35 (39,8%)
Totaal	47 (100%)	41 (100%)	88 (100%)

Tabel 8: Deelname aan andere activiteiten die door het jongerenwerk georganiseerd

Dit onderzoek maakt zichtbaar dat bijna alle jongeren die De Inloop bezoeken uitgenodigd worden om mee te doen aan activiteiten. Het merendeel van de jongeren die De Inloop bezoekt ontvangt ondersteuning bij problemen. Helaas hebben wij onvoldoende materiaal verzameld om met zekerheid te kunnen vaststellen of De Inloop ook haar opstapfunctie waarmaakt. De indicaties zijn positief. De Inloop doet dit bovendien beter dan alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is.

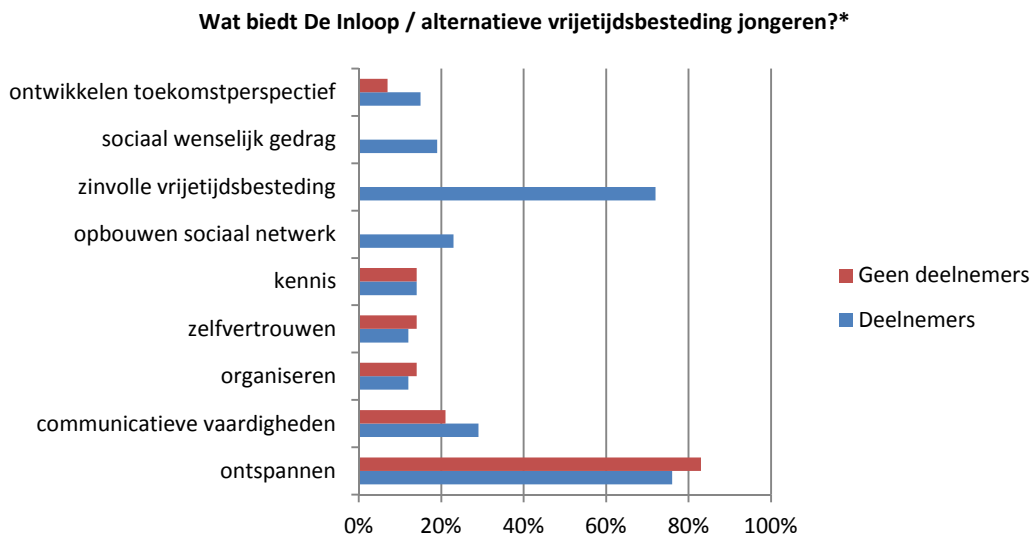
4.2.3 Betekenis van De Inloop voor jongeren

Om inzicht te krijgen in de resultaten van De Inloop voor de jongeren, is aan jongeren gevraagd wat deelname aan De Inloop voor hen oplevert. In een poging om te achterhalen wat hierin het

onderscheidende is van De Inloop, vergelijken wij de betekenis van De Inloop voor jongeren met de betekenis van alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding voor jongeren.

Geen van de jongeren geeft aan dat deelname aan De Inloop niks oplevert. De Inloop heeft betekenis voor *alle* jongeren die haar bezoeken. De belangrijkste betekenis van De Inloop voor jongeren is ontspanning en het hebben van een zinvolle vrijetijdsbesteding. Ook voor jongeren die gebruik maken van alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding (met of zonder begeleiding) is ontspanning de belangrijkste betekenis. Daarnaast geven deelnemers van De Inloop aan dat hun deelname bijdraagt aan het leren van communicatieve vaardigheden (29%), het opbouwen van een sociaal netwerk (23%), het zich eigen maken van sociaalwenselijk gedrag (19%) en het ontwikkelen van een toekomstperspectief (15%). Door een fout in het onderzoeksdesign zijn deze drie antwoordmogelijkheden niet voorgelegd aan jongeren die gebruik maken van alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding. Net als alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding draagt De Inloop in lichte mate bij aan het op doen van nieuwe kennis (14%), het leren organiseren (12%) en het opbouwen van zelfvertrouwen (12%).

Een vraag die overblijft is of De Inloop voor een kleine groep jongeren veel te bieden heeft, of dat de meerderheid van de jongeren die De Inloop bezoekt zich tenminste op één terrein verder heeft ontwikkeld. Analyse van de spreiding van de antwoorden wijst uit dat een kleine groep jongeren (ongeveer 15%) zich op diverse terreinen heeft ontwikkeld. Daarnaast geeft 32% van de jongeren aan zich tenminste op één terrein te hebben ontwikkeld.

Figuur 9: Resultaten van De Inloop volgens deelnemers vergeleken met resultaten alternatieve vrijetijdsbesteding volgens niet-deelnemers. Respondenten konden meerdere antwoordmogelijkheden geven.

4.3 Resultaten van De Inloop volgens aanbieders

Aanbieders van De Inloop geven hun resultaten weer in:

- aantal Inloopactiviteiten per jaar;
- aantal bezoekers per keer;
- aantal jongeren die individuele begeleiding ontvangen;
- aantal keer succesvolle doorverwijzing of toeleiding naar traject of hulpverlening.

In de onderstaande tabel worden de resultaten weergegeven volgens de aanbieders per Inloop.¹³

Inlooppraktijk	Aantal Inlopen per jaar	Conform prestatie-afspraken	Gemiddeld aantal bezoekers per keer	Aantal keer individuele begeleiding (door ambulante werkers)	Succesvolle toeleiding naar traject of hulpverlening
Inloop 1	140x in kwartaal	17x uitval.	10 - 25	onbekend	onbekend
Inloop 2	168x in half jaar	>	15 - 25	onbekend	onbekend
Inloop 3	75x in half jaar	=	14	30 binnen de buurt	14
Inloop 4	onbekend	onbekend	35	130 binnen stadsdeel, waarvan 27 eenmalig	onbekend
Inloop 5	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Tabel 9: Resultaten van De Inloop volgens aanbieders per Inloop.

Wat opvalt in de resultaten is dat van slechts één jongerenwerkaanbieder alle informatie beschikbaar is. Daarnaast valt op dat (ook al is deze informatie wel beschikbaar), deze resultaatmeting weinig inzicht biedt in wat De Inloop voor de jongeren betekent en of De Inloop de beoogde doelen realiseert. Dit is overigens een bekend probleem in de *accountability* van sociaal beleid. Het is niet eenvoudig om de kern van de geboden dienstverlening SMART¹⁴ te formuleren (Steyart et.al., 2010). Voor zover de gegevens wel beschikbaar zijn wordt zichtbaar dat het per Inloop verschilt hoe vaak die open is en hoeveel jongeren per keer De Inloop bezoeken.

4.4 Resultaten van De Inloop volgens opdrachtgevers

De opdrachtgevers baseren hun oordeel over de resultaten van het jongerenwerk op een combinatie van registratiegegevens, het nakomen van prestatieafspraken en tussentijdse gesprekken met de opdrachtnemer. Door middel van driemaandelijke of halfjaarlijkse rapportages geven jongerenwerkaanbieders inzicht in hun resultaten.¹⁵ Hierbij verschilt het per jongerenwerkaanbieder, opdracht en stadsdeel wat er concreet wordt gerapporteerd (en geregistreerd). Dit varieert tussen aantal keer Inloop in een vastgestelde periode¹⁶, aantal deelnemers per Inloop¹⁷, type contact per

¹³ De tabel is gebaseerd op registratiegegevens van de individuele aanbieders.

¹⁴ SMART staat voor: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden.

¹⁵ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinhou (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop nummer 4, 21 december 2010.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop 2, 14 maart 2011.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 1, 3 januari 2011.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

¹⁶ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 1, 3 januari 2011.

deelnemer per Inloop (gesprek, advies, hulpverlening, doorverwijzen)¹⁸ en zeer recent het volgen van de individuele ontwikkeling van de jongere¹⁹. De gesprekken tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers vinden maandelijks of zeswekelijks plaats. In de gesprekken worden knelpunten gesignaleerd, nieuwe ontwikkelingen doorgesproken en indien nodig wordt de opdracht bijgesteld.²⁰ Andere informatiebronnen die inzicht bieden in het resultaat van De Inloop zijn: werkbezoeken²¹, signalen uit netwerkoverleggen²², politiecijfers²³ en meldingen uit de buurt²⁴. Ondanks dat opdrachtgevers kunnen putten uit een diversiteit aan informatiebronnen, geven zij unaniem aan het gevoel te hebben dat zij als opdrachtgever onvoldoende zeker zijn van de resultaten van het jongerenwerk in het algemeen en van De Inloop in het bijzonder.

*'Over De Inloop is de mening dat het jongerenwerk veel doet maar we niet goed weten wat het oplevert.'*²⁵

*'Zover ik weet zijn wij tevreden over de resultaten die behaald worden wat betreft De Inloop nummer 3. Maar ik vind het heel moeilijk om precies te beschrijven wat de behaalde resultaten zijn. Inloop is in de ogen van het stadsdeel meer een middel dan een doel op zich; een middel om jongeren te bereiken en hen een plek te bieden waarin zij de kans krijgen om zich te ontwikkelen.'*²⁶

*'Deze eindrapportages gaven niet veel duidelijkheid over de inhoud van de activiteiten, maar bevatten in het algemeen cijfers over aantal deelnemers en aantal uren voor activiteiten.'*²⁷

*'Voor ons als beleidsmakers is het niet zeker dat deze resultaten worden behaald omdat we vertrouwen op de jongerenwerkers.'*²⁸

Met deze voorbehouden onderscheiden opdrachtgevers vier vormen van resultaten van De Inloop. Deze vormen komen overeen met de doelen die staan beschreven in paragraaf 4.1.

¹⁷ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

¹⁸ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

¹⁹ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop 2, 14 maart 2011.

²⁰ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhninou (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop nummer 4, 21 december 2010.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop 2, 14 maart 2011.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 1, 3 januari 2011.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

²¹ El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhninou (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop nummer 4, 21 december 2010.

²² Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

²³ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 1, 3 januari 2011.

²⁴ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

²⁵ Aanpassen auteur!!! Berns, C, (14 maart 2011) Interview

²⁶ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

²⁷ El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhninou (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop nummer 4, 21 december 2010.

²⁸ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

Ontmoeting & recreatie

Alle opdrachtgevers zijn van mening dat De Inloop jongeren een plek biedt om te zijn, elkaar te ontmoeten en zich te vermaken.²⁹

*'Voor jongeren uit de buurt. In deze buurt waren voorheen weinig voorzieningen vooral voor de wat oudere jeugd, terwijl hier wel veel behoefte aan was.'*³⁰

Wel is het voor opdrachtgevers de vraag of zij bereid zijn om voor dit doel in de buidel te tasten.

*'Alleen Inloop is niet meer van deze tijd. Wel vervult een Inloop een functie bij het in contact komen met jongeren, maar het is niet de bedoeling dat jongeren een locatie alleen gebruiken om te hangen.'*³¹

Vorming

Volgens opdrachtgevers draagt De Inloop op twee manieren bij aan de vorming van jongeren. Sommige opdrachtgevers zijn van opvatting dat De Inloop bijdraagt aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden. Anderen zien de meerwaarde van De Inloop in de toeleiding naar andere activiteiten. De Inloop fungeert dan als eerste opstap.

*Volgens de beleidsadviseur is de inloop bedoeld om de jongeren waarden en normen bij te brengen. Zij leren bijvoorbeeld van de jongerenwerkers hoe zij met elkaar om horen te gaan.'*³²

*'Ik denk vooral toch dat het heel laagdrempelig is. Het is dichtbij de kinderen thuis en er is een mooie verbinding naar de andere activiteiten van de jongerenwerkaanbieder.'*³³

*'De Inloop is een opstapje naar anderen activiteiten, dat is de functie. Het moet zorgen voor toeleiding naar andere activiteiten. De jongerenwerker kan De Inloop gebruiken om jongeren kennis te laten maken met allerlei activiteiten zodat het een opstapje kan zijn. Het moet niet zo zijn dat de jongeren daar komen, enkel om de Playstation. De jongerenaanbieder vertelt ons dat jongeren De Inloop nodig hebben, dat zij zich eerst veilig moeten voelen en eerst moeten wennen aan de jongerenwerkers voordat ze aan allerlei activiteiten gaan mee doen.'*³⁴

Eigen kracht

Opdrachtgevers zijn ervan overtuigd dat De Inloop een functie heeft in het signaleren, adviseren en doorleiden naar gespecialiseerde hulpverlening om zo jongeren te leren en de mogelijkheid te bieden om zelf - en indien nodig ondersteund door anderen - verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn.³⁵

²⁹ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.
El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop nummer 4, 21 december 2010.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop 2, 14 maart 2011.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 1, 3 januari 2011.
Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

³⁰ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

³¹ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

³² Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

³³ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 1, 3 januari 2011.

³⁴ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Interview beleidsmedewerker De Inloop 2, 14 maart 2011.

³⁵ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 3, 4 januari 2011.

*'Als de groeps werkers in de gaten krijgen dat jongeren problemen hebben signaleren zij dat en proberen de jongeren te adviseren. Zodra het serieuze hulp behoeft worden de jongeren doorverwezen aan de veldwerkers die met de jongeren meewerkt voor het begeleiden en adviseren.'*³⁶

*'Het is een plek waar de jongeren zich thuis kunnen voelen en waar zij met de jongerenwerkers over hun problemen kunnen praten.'*³⁷

Gedragbeïnvloeding

Opdrachtgevers zijn unaniem van opvatting dat De Inloop een rol speelt in het voorkomen van overlast, al is het doordat zij jongeren een plek geeft om te zijn waardoor zij niet op straat hoeven rond te hangen.

*'Ik denk dat het zeker overlast voor buurtbewoners voorkomt. Door de veiligheidscoördinator en buurtcoördinator wordt dit prettig ervaren.'*³⁸

*Het doel van De Inloop is naar de mening van de beleidsmedewerkster om de jongeren van de straat te houden.*³⁹

*'Het kan zijn dat De Inloop zorgt voor afname van criminaliteit, maar ik vind het toch wel moeilijk om te zeggen. Omdat we niet weten wat de achtergrond van de jongeren is, of zij bijvoorbeeld met criminaliteit in aanraking komen. Het kan natuurlijk zo zijn dat wanneer De Inloop een aantal dagen dicht is het aantal incidenten stijgt.'*⁴⁰

Interviews met beleidsmedewerkers over de resultaten van De Inloop wijzen uit dat opdrachtgevers een positief beeld hebben van De Inloop als werkwijze van het jongerenwerk en diverse mogelijkheden zien waarop De Inloop van betekenis kan zijn voor het leven van jongeren en hun omgeving. Tegelijkertijd vragen de opdrachtgevers zich af in hoeverre De Inloop in staat is om deze positieve verwachtingen werkelijk waar te maken.

4.5 Doelen en resultaten met elkaar vergeleken

Er is pas sprake van een doel van De Inloop als aannemelijk kan worden gemaakt dat De Inloop positief bijdraagt aan het realiseren van dat doel. Daarvoor is het nodig om te weten wat de resultaten van De Inloop zijn en dat te vergelijken met voor welke doelen De Inloop wordt ingezet. In deze laatste paragraaf vergelijken wij de beoogde doelen van De Inloop met de gerealiseerde resultaten. Voor het jongerenwerk in het algemeen geldt dat er weinig wetenschappelijk onderzoek is gedaan naar de impact en de resultaten (Baillergeau & Hoijtink, 2010). Over de werking en effecten van De Inloop is nog minder bekend. Dit betekent dat wij met dit onderzoek als één van de eersten meer inzicht verschaffen in de werking en betekenis van De Inloop. Waar mogelijk zoeken wij aansluiting met bestaande theorievorming. Per beoogd doel, zetten wij op een rij wat de resultaten zijn om op basis daarvan te constateren in hoeverre De Inloop bijdraagt aan het realiseren van dat doel.

³⁶ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

³⁷ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

³⁸ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Interview beleidsmedewerker stadsdeel De Inloop 1, 3 januari 2011.

³⁹ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

⁴⁰ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met beleidsadviseur stadsdeel De Inloop 4, woensdag 22 december 2010.

Ontspanning en ontmoeting

De Inloop biedt jongeren gelegenheid tot ontspanning en ontmoeting. Vier vijfde van de jongeren gaat naar De Inloop om anderen te ontmoeten en de helft van de jongeren bezoekt De Inloop om spelletjes te doen en te *gamen*. In antwoord op de vraag wat De Inloop voor hen betekent, zegt 76% van de jongeren ontspanning en 72% zinvolle vrijetijdsbesteding. Voor 23% van de jongeren draagt het bezoeken van De Inloop bij aan de ontwikkeling van hun sociale netwerk. Ook opdrachtgevers zijn het erover eens dat De Inloop jongeren een plek biedt om zich te ontspannen en elkaar te ontmoeten. Vanuit de literatuur wordt het belang van sociale contacten met leeftijdsgenoten benadrukt (Van Ewijk, 1984; Noorda, 2003). Met het ontstaan van de moderne samenleving aan het einde van de negentiende eeuw moeten jongeren een langere tijd overbruggen van kind naar volwassenheid. Tijdens deze verlengde jeugdperiode is het contact met leeftijdsgenoten (*peers*), van groot belang voor het zich kunnen losmaken van ouders en geleidelijk een plekje te kunnen veroveren in de volwassenen samenleving (Du Bois-Reymon, Te Poel & Ravesloot, 1998). Heden ten dage is de ontspanning en ontmoetingsfunctie van De Inloop vooral van belang voor jongeren die opgroeien in een achterstands situatie en over weinig alternatieve ontmoetingsplekken beschikken, overbelaste jongeren en jongeren die het risico lopen sociaal geïsoleerd te raken (WRR, 2009; Gemmeke et. al, 2011).

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Ontspanning en ontmoeting	80% vrienden ontmoeten 76% ontspanning 23% opbouw sociaal netwerk	10 – 35 bezoekers per avond	++ ontmoeting ++ ontspanning

Tabel 10: Vergelijking doel en resultaat ontspanning en ontmoeting

Dit onderzoek wijst uit dat De Inloop jongeren gelegenheid biedt tot ontspanning en ontmoeting. Voor jongeren is het contact met leeftijdsgenoten (*peers*) van groot belang omdat het jongeren helpt in het volwassen worden, het zich kunnen losmaken van hun ouders en geleidelijk een plekje kunnen veroveren in de volwassenen samenleving.

Vorming

Door jongeren sociale vaardigheden aan te leren, en jongeren te motiveren om aan hun eigen ontwikkeling te gaan werken en vervolgens door te leiden wil De Inloop jongeren de gelegenheid geven om datgene te leren dat zij nodig hebben om later als volwassene goed te kunnen functioneren in de samenleving. Geen van de jongeren geeft aan De Inloop te bezoeken om iets te leren, dit is overigens ook niet gevraagd. Wel geeft 27% van de jongeren aan De Inloop te bezoeken uit verveling. Dit is een eerste indicatie van dat jongeren wel iets willen, maar niet goed weten wat. In antwoord op de vraag wat De Inloop jongeren biedt geeft 29% van de jongeren aan het leren van communicatieve vaardigheden, 14% het op doen van nieuwe kennis, 12% het leren organiseren, 12% het op doen van zelfvertrouwen en 15% het ontwikkelen van een toekomstperspectief. Hierbij geldt voor 15% van de jongeren dat zij zich op diverse vlakken ontwikkelen terwijl voor 32% van de jongeren geldt dat zij zich op een enkel vlak ontwikkelen. Een deel van de opdrachtgevers onderschrijft de relevantie van De Inloop voor de ontwikkeling van communicatieve vaardigheden en gewenst gedrag. Deze resultaten zijn niet uniek voor De Inloop, ook andere vormen van begeleide vrijetijdsbesteding bieden jongeren de gelegenheid tot leren. Echter, 63% van de jongeren die geen Inloop bezoekt heeft geen alternatieve vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is. Dit

bevestigt opnieuw dat De Inloop ontwikkelkansen biedt aan jongeren die geen gebruik maken van alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is. Het bijzondere van De Inloop is daarbij dat zij jongeren actief uitnodigt tot deelname en dat jongeren communicatieve vaardigheden leren. Vanuit de literatuur wordt het belang van het bieden van experimenteerruimte en leeromgeving benadrukt. Een omgeving waarin jongeren zelfkennis en zelfvertrouwen kunnen opdoen en jongeren de mogelijkheid biedt om hun ervaringshorizon te verbreden en hun handelingscompetenties te vergroten (Dieleman en Van der Lans (red.),1999; De Waal, 2009). Er kan op basis van dit onderzoek geen uitsluitel worden gegeven over of De Inloop werkelijk een opstap is naar meer actieve vormen van vrijetijdsbesteding. Wel wordt tijdens het bezoeken van De Inloop aan 90% van de jongeren gevraagd om mee te doen of mee te helpen met activiteiten. Dit betekent dat jongerenwerkers binnen De Inloop jongeren uitnodigen en de kans geven om iets te gaan doen. Dit kan een eerste stap in ontwikkeling zijn. Ook blijkt uit dit onderzoek dat een groot aantal jongeren die De Inloop bezoekt, tevens deelneemt aan andere activiteiten van het jongerenwerk. Dit percentage is aanzienlijk hoger dan het percentage jongeren dat niet deelneemt aan De Inloop. Dit is een indicatie dat deelname aan De Inloop samenhangt met deelname aan meer actieve jongerenwerkactiviteiten.

Het merendeel van de opdrachtgevers is van opvatting dat de meerwaarde van De Inloop gelegen is in de opstapfunctie die zij kan vervullen naar andere en vooral meer educatieve jongerenwerk-activiteiten. De literatuur bevestigt het belang van De Inloop als opstap voor andere vormen van vrijetijdsbesteding. De Inloop is een strategie om met name moeilijk bereikbare en moeilijk te motiveren groepen te bereiken en uit te dagen om mee te doen aan activiteiten. Jongerenwerkers voeren De Inloop uit om behoeftes van deelnemers te kunnen peilen en hun nieuwsgierigheid voor projecten of sociaal culturele activiteiten te prikkelen (Spierts, 1994; Van Ewijk, 1984).

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Vorming	29% leert sociale vaardigheden 14% nieuwe kennis 12% leren organiseren 12% zelfvertrouwen 15% toekomstperspectief ?? opstapfunctie	[niet onderzocht]	+/- sociale vaardigheden + opstapfunctie

Tabel 11: Vergelijking doel en resultaat vorming

Dit onderzoek wijst uit dat De Inloop bijdraagt aan de vorming van jongeren, mits zij actief wordt ingericht en ingezet als leeromgeving. De vormingsfunctie van De Inloop is vooral van belang voor jongeren die geen gebruik maken van alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is en voor moeilijk bereikbare en moeilijk te motiveren jongeren.

Eigen kracht

De Inloop heeft mede tot doel om jongeren door middel van informatie en advies, lichte ondersteuning en toeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening, te leren om zelf - en als nodig ondersteund door anderen - verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn. Het vragenlijstonderzoek onder jongeren leert dat 55% van de jongeren vaak of soms 1-op-1 gesprekjes heeft met de jongerenwerker en 68% van de jongeren geeft aan dat de jongerenwerkers hen helpt als jongeren ergens mee zitten. Minder zicht is er over de mate waarin De

Inloop jongeren doorleedt naar (gespecialiseerde) hulpverlening. Hier is in dit onderzoek niet naar gevraagd. Ook de meeste opdrachtgevers beschikken niet over deze cijfers. Daar waar intensief samengewerkt wordt tussen De Inloop (locatiegebonden jongerenwerk) en het ambulante jongerenwerk en er wel cijfers beschikbaar zijn, blijkt dat jongeren wel doorgeleid worden naar individuele trajecten en/of gespecialiseerde hulpverlening. Ook opdrachtgevers zijn in de veronderstelling dat het doorleiden wel plaatsvindt. Overigens is het geven van individuele aandacht en helpen bij problemen niet uniek voor De Inloop, dit gebeurt ook bij alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding voor jongeren waarbij begeleiding aanwezig is. Wel blijkt er binnen De Inloop meer individuele aandacht te zijn voor jongeren en worden jongeren binnen De Inloop meer geholpen. Vanuit de literatuur wordt erop gewezen dat het bijzonder is aan De Inloop dat de jongerenwerker vanuit een vertrouwensband in staat is om problemen van jongeren vroegtijdig te signaleren (Noorda, 2003; Vos, 2009) en op informele wijze advies kan geven aan jongeren over thema's als school, werk, wonen, geld, seksualiteit of relaties en indien nodig kan doorverwijzen (Van Ewijk, 1992).

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Eigen kracht, ook bij problemen	55% heeft 1-op-1 gesprekjes 68% krijgt hulp als hij/zij ergens mee zit	1-op-1 gesprekjes ++ individuele begeleiding + doorleiden	++ informatie en advies ++ individuele begeleiding ++ doorleiden

Tabel 12: Vergelijking doel en resultaat eigen kracht

Dit onderzoek wijst daarmee uit dat De Inloop door middel van informatie en advies, lichte ondersteuning en toeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening, jongeren leert om zelf - en als nodig ondersteund door anderen - verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn. Voorwaarde is wel dat er binnen De Inloop individuele aandacht is voor jongeren.

Gedragbeïnvloeding

Ervaren overlast van jongeren op straat is vaak aanleiding voor het inzetten van jongerenwerk in buurten. Door jongeren een alternatief te bieden voor de straat en hen bewust te maken van gewenst gedrag, wil het jongerenwerk met De Inloop een bijdrage leveren aan het voorkomen en verminderen van overlast. 10% van de jongeren geeft aan De Inloop te bezoeken om overlast te voorkomen, 19% van de jongeren geeft aan door De Inloop geleerd te hebben wat sociaal wenselijk gedrag is. In antwoord op de open vragen als 'Wat gebeurt er als De Inloop er niet meer zou zijn?' reageren jongeren met: 'Overlast op straat', 'Dan hangen wij op straat' en op de vraag: 'Wat betekent De Inloop voor de buurt' is de reactie van jongeren dat het dankzij De Inloop rustig is in de buurt.

Opdrachtgevers geven aan dat De Inloop, alleen al door ruimtebieding, bijdraagt aan de afname van overlast in de buurt. Opdrachtgevers zeggen dit te kunnen staven met cijfers van de politie en de gemeente waaruit blijkt dat overlastmeldingen dalen. Vanuit de literatuur wordt erop gewezen dat binnen het jongerenwerk het accent de afgelopen jaren steeds meer is komen te liggen op overlastbestrijding (Lenders & Luttik, 2009; Noorda, 2009). Burgers zien graag dat jongeren met name in de avonden naar het jongeren centrum gaan in plaats dat zij op straat hangen en naar mening van omwonenden onvoldoende rekening houden met bewoners in de buurt. De Inloop kan hieraan bijdragen door jongeren een alternatief te bieden voor de straat en hen bewust te maken van gewenst gedrag (Van Dam & Zwikker, 2008).

Doel	Resultaat volgens jongeren	Resultaat volgens aanbieder	Resultaat volgens opdrachtgever
Gedragbeïnvloeding	10% Inloop voorkomt overlast 19% leert sociaal wenselijk gedrag	[niet onderzocht]	++ ruimtebieding + leren gewenst gedrag Politiecijfers: daling overlastmeldingen

Tabel 13: Vergelijking doel en resultaat gedragbeïnvloeding

Dit onderzoek wijst daarmee uit dat De Inloop door een combinatie van ruimtebieding en jongeren bewust te maken van gewenst gedrag bijdraagt aan het voorkomen en verminderen van overlast.

5. Doelgroepen van De Inloop

In dit hoofdstuk brengen wij in beeld voor welke doelgroepen De Inloop een geschikte werkwijze is. Dit doen wij door de beoogde doelgroepen van De Inloop te vergelijken met de deelnemers van De Inloop. Met beoogde doelgroepen bedoelen wij de groep(en) jongeren waar de onderzochte Inlooppraktijken zich op richten. Onder deelnemers worden de jongeren verstaan die daadwerkelijk gebruik maken van De Inloop. Om te voorkomen dat een bepaalde groep jongeren (die behoefte heeft aan De Inloop, maar er geen gebruik van maakt) niet als doelgroep zichtbaar wordt, corrigeren wij deze vergelijking met een korte beschrijving van de jongeren die niet naar De Inloop gaan en waarom dat zo is.

5.1 Beoogde doelgroepen

Dit onderzoek maakt zichtbaar dat de vijf onderzochte Inlooppraktijken zich op twee typen doelgroepen richten:

Doelgroep 1

Jongeren in de leeftijd van 11 t/m 23 jaar die wonen of elkaar ontmoeten in de buurt waar de inloopruimte is gevestigd. Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen jongeren en tieners, de precieze leeftijdsgrenzen verschillen. Deze buurtgerichte inlooppraktijken richten zich niet op jongeren die zichtbaar crimineel gedrag vertonen (harde kernjongeren).⁴¹ Eén Inloop beschrijft naast een leeftijdsgrens de maatschappelijke positie (mate van problematiek) van de beoogde doelgroep. Door dit expliciet te benoemen is het helder dat deze Inloop niet bedoeld is voor jongeren met meervoudige problematiek en crimineel gedrag. Volgens de aanbieder van deze Inloop hebben deze jongeren te veel problemen om actief deel te kunnen nemen aan het 'reguliere' jongerenwerk. Bovendien hebben zij een negatieve invloed op de andere jongeren (met wie het goed gaat of jongeren die lichte problematiek hebben).⁴² Naast deze eerste doelgroep zijn er inlooppraktijken die zich richten op:

Doelgroep 2

Specifieke groepen zoals meiden of jongens en kwetsbare jongeren. Ook voor de specifieke groepen geldt dat er onderscheid wordt gemaakt in leeftijd (tieners en oudere jeugd). In sommige situaties hebben deze Inlopen een stedelijke functie en richten zich bijvoorbeeld op alle meiden tussen 10 en 23 jaar in Amsterdam. Eén van de onderzochte Inlopen richt zich op een specifieke groep in een bepaalde buurt en beschrijft dit in haar werkplan als volgt:

*'Het gaat om jongeren uit de buurt die de binding met de gemeenschap dreigen te verliezen; die overlast veroorzaken, gevoelens van onveiligheid oproepen en onbereikbaar zijn voor reguliere instanties. Het betreffen laag geschoolde jongeren die problemen hebben zoals: schulden, gedragsproblematiek, problemen met justitie, werkeloosheid en een laag zelfbeeld.'*⁴³

⁴¹ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Formeel interview teamleider 1, De Inloop 3, Amsterdam 23.09.2010. Sint Jago & Grottestam (2011). Formeel interview teamleider 1, De Inloop 2, Amsterdam 24.09.2010.

XXXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

XXX (2010), Praktijkboek buurtgericht tienerwerk. Bouwstenen voor een resultaatgerichte en planmatige aanpak.

Ibrahim, El Bahlaoui, Camci & Rhninou (2010). Formeel interview jongerenwerk B., De Inloop 5, Amsterdam

⁴² XXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

⁴³ XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

Het verschilt per Inloop hoe nauwkeurig de doelgroep wordt omschreven. Sommige organisaties definiëren de doelgroep alleen door een leeftijdsgrens aan te geven. Over het algemeen wordt de doelgroep vastgesteld in samenspraak met opdrachtgever.⁴⁴ Opvallend is dat de onderzochte Inlooppraktijken in de formulering van de doelgroep geen uitspraken doen over etniciteit, jeugdcultuur en/of het opleidingsniveau van jongeren. Dit komt overeen met de literatuur over De Inloop en het jongerenwerk in het algemeen waarin de doelgroep niet veel specifiek wordt geformuleerd. Primaire doelgroepen van het jongerenwerk zijn jongeren afkomstig uit de lagere sociaaleconomische milieus, kwetsbare jongeren (jongeren met een beperking, chronisch psychisch probleem (inclusief verslaving) of psychosociaal probleem) en meiden, in de leeftijd van 10 - 23 jaar (Baillergeau & Hoijtink, 2010; Hazekamp & Van der Zande, 1992; Van Ewijk, 1984; Metz, 2011a). De aparte benadering van kwetsbare jongeren en meiden is er altijd geweest in de geschiedenis van het jongerenwerk, zie ook kader meidenwerk in hoofdstuk 2.

5.2 Deelnemers

Brain is 18 en doet een Mbo-niveau 4 opleiding. In zijn vrije tijd doet hij aan (zaal)voetbal, kickboksen en fitness. Daarnaast gaat hij sinds zijn 12^e ongeveer 1 keer per week naar De Inloop bij hem in de buurt om zijn vrienden te ontmoeten.⁴⁵

Murat is een dertienjarige Turkse jongen en volgt het Vmbo. Zijn grootste hobby is voetbal. Hij gaat sinds twee jaar naar De Inloop bij hem in de buurt en voelt zich er helemaal thuis. Het liefst gaat hij zoveel mogelijk om zijn vrienden te ontmoeten en spelletjes te spelen zoals UNO en dammen. Bij hem thuis kan dat niet. Als De Inloop er niet zou zijn dan zou hij buiten op straat zijn.⁴⁶

Wie nemen er nu daadwerkelijk deel aan De Inloop? Het eerste wat zichtbaar wordt is dat deelnemers van De Inloop afkomstig zijn uit de buurt. Maar liefst 87 % van de deelnemers (N = 47) gaat naar een Inloop bij hem of haar in de buurt en geeft aan er ook bewust voor te kiezen om naar een Inloop te gaan die in de buurt is.

⁴⁴ Sint Jago, S. & N. Grottestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

⁴⁵ Vragenlijst 4.

⁴⁶ Vragenlijst 39.

Redenen voor bezoek aan bepaalde Inloop	Ja	Nee
Het is bij mij in de buurt	41 (87,2%)	6 (12,8 %)
Mijn vrienden / leeftijdsgenoten komen hier	28 (59,6%)	19 (40,4%)
Ik kan hier terecht voor informatie en vragen	5 (10,6%)	42 (89,4)
Ik voel me hier thuis	11 (23,4%)	36 (76,6%)
Het is mij geadviseerd door de jongerenwerker of een andere instantie	3 (6,4%)	44 (93,6%)
Deelname kost weinig tot geen geld	0 (0%)	47 (100%)
Anders	8 (17%)	39 (83%)

Tabel 14: Redenen waarom jongeren kiezen voor een bepaalde Inloop (meerdere antwoorden mogelijk).

Ruim 90% van de deelnemers is jongen.⁴⁷ Er zijn minimale verschillen tussen de jongeren die wel en die niet deelnemen aan De Inloop op de variabele geslacht. Deelnemers van De Inloop zijn in de leeftijd van zeven tot en met 23 jaar. De gemiddelde leeftijd is 15.4 jaar.

Geslacht	Deelnemer	Geen deelnemer	Totaal
Jongen	43 (91,5%)	40 (93%)	83 (92,2%)
Meisje	4 (8,5%)	3 (7%)	7 (7,8%)
Totaal	47 (100%)	43 (100%)	90 (100%)

Tabel 15: Geslacht respondenten

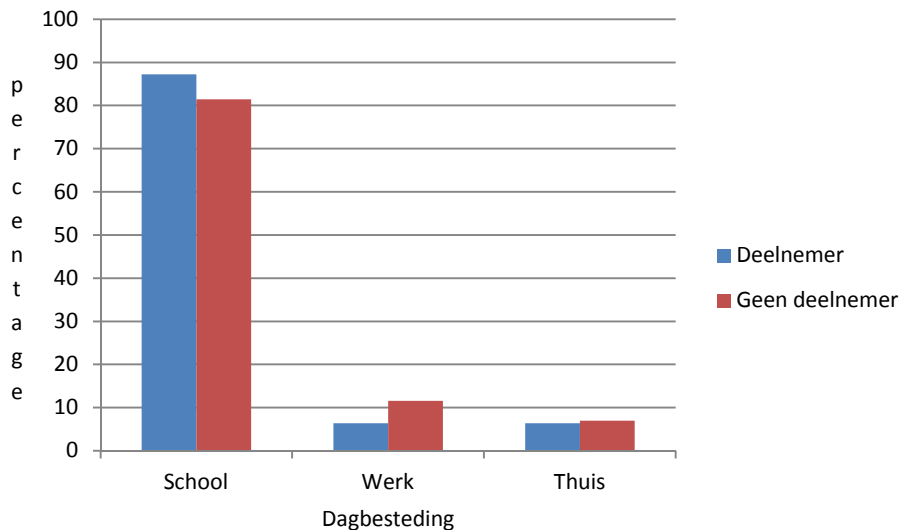
⁴⁷ In dit onderzoek zijn geen cijfers meegenomen van inloop die zich specifiek richt op meisjes.

Van driekwart van de deelnemers is de culturele afkomst Marokkaans, 10% heeft een Turkse achtergrond en 6% heeft een Nederlandse achtergrond. Naast het percentage jongeren met een Nederlandse achtergrond is het percentage jongeren met een Surinaamse of Antilliaanse achtergrond zeer gering in vergelijking met de andere etnische groeperingen. Er zijn minimale verschillen zijn tussen de jongeren die wel en die niet deelnemen aan De Inloop op de variabele culturele achtergrond. Wanneer we de culturele achtergronden van jongeren die De Inloop bezoeken vergelijken met de culturele achtergronden van jongeren in de stad Amsterdam dan valt op dat in de stad Amsterdam de groep jongeren met een Nederlandse achtergrond in aantal de grootste groep jongeren is, gevolgd door jongeren met een Marokkaanse achtergrond en jongeren met een Surinaamse achtergrond. De aantallen Turkse en Antilliaanse jongeren in de stad zijn aanzienlijk kleiner (Van Zee e.a, 2010). De reden waarom jongeren met een Nederlandse, Surinaamse en Antilliaanse achtergrond in dit onderzoek ondervertegenwoordigd zijn is omdat in de stadsdelen Amsterdam Zuidoost, Amsterdam Zuid en Amsterdam Centrum waar deze groepen oververtegenwoordigd zijn geen onderzoek is gedaan.

Land van herkomst	Deelnemer	Geen deelnemer	Totaal
Nederland	3 (6,4%)	8 (18,6%)	11 (12,2%)
Turkije	5 (10,6%)	8 (18,6)	13 (14,4%)
Marokko	35 (74,5%)	22 (51,2%)	57 (63,3%)
Suriname	2 (4,3%)	4 (9,3%)	6 (6,7%)
Antillen	0 (0%)	1 (2,3%)	1 (1,1%)
Anders niet-westers	2 (4,3%)	0 (0%)	2 (2,2%)
Anders westers	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Totaal	47 (100%)	43 (100%)	90 (100%)

Tabel 16: Culturele afkomst respondenten

Tot slot is er in dit onderzoek gekeken naar de dagbesteding van jongeren die wel naar De Inloop gaan en jongeren die niet naar De Inloop gaan. Allereerst is aan de jongeren gevraagd of zij op een doordeweekse dag naar school gaan, werken of thuis zitten. Vervolgens is gevraagd naar hun opleidingsniveau is. Van de groep jongeren die deelneemt aan De Inloop gaat het overgrote deel (87%) naar school, 6,4% werkt en 6,4% zit thuis. Van de deelnemers zit bijna een kwart op de lagere school, volgt ruim 60% een Vmbo of Mbo (niv 1t/m4) opleiding, 10% doet Havo of Vwo en 5% volgt een Hbo-opleiding of een Wo-opleiding. Voor jongeren die geen Inloop bezoeken is dat deze verdeling in opleidingsniveau nagenoeg gelijk.

Figuur 10: Dagbesteding respondenten

Opleidingsniveau	Deelnemer	Geen deelnemer
Basisschool	10 (24,4%)	9 (25,7%)
Vmbo	14 (34,1%)	11 (31,4%)
Mbo niv. 1 of 2	5 (12,2%)	5 (14,3%)
Mbo niv. 3 of 4	6 (14,6%)	5 (14,3%)
Havo / Vwo	4 (9,8%)	4 (11,4%)
Hbo / Wo	2 (4,9%)	1 (2,9%)

Tabel 17: Opleidingsniveau van respondenten die naar school gaan

Het gemiddeld aantal deelnemers per Inloop verschilt van 10 tot en met 35 deelnemers per keer.

Inlooppraktijk	Leeftijd doelgroep	Leeftijd deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers	Geslacht deelnemers	Culturele achtergrond deelnemers	Culturele samenstelling buurt ⁴⁸
Inloop 1	12-16 / 16-23	10-13 / 13-16	10-25	Jongens en meisjes	Turks / Marok.	Ned. / Marok./Truks
Inloop 2	15-19	12-19	15-25	Jongens	Marok. / Suri.	Marok./ Ned. / Turks
Inloop 3	15-23	17-22	14	Jongens	Ned. / Marok.	Ned./ Marok. / Sur.
Inloop 4	17-25	15-25	35	Jongens	Turks/Marok.	Marok. / Truks. / Ned.
Inloop 5	11-15	8-12	onbekend	Jongens	Marok.	Ned. / Marok. / Suri.

Tabel 18: Overzicht doelgroepen en deelnemers van vijf Inlooppraktijken

Uit eerder onderzoek naar deelnemers van het jongerenwerk in het algemeen⁴⁹, blijkt dat het jongerenwerk in Nederland een selectief bereik heeft. Slecht 20% van de jeugd van 12 tot en met 17 jaar in Nederland heeft behoefte aan jongerenwerk (Noorda, 2009). In Amsterdam komt ongeveer 11% van de 12 tot en met 23-jarigen in een buurthuis en 8% in een jongerencentrum (Bicknesse & Slot, 2007). Noorda (2009) concludeert dat het jongerenwerk een voorziening is voor laaggeschoolde jongeren, veelal afkomstig uit lagere sociaaleconomische milieus. Ongeveer 79% van de deelnemers van het jongerenwerk heeft een opleiding op Vmbo- of Mbo-niveau. Landelijk zijn bij 59% van de aanbieders van jongerenwerk de deelnemers overwegend van Nederlandse afkomst, bij 23% zijn de deelnemers etnisch gemengd en bij 19% van de aanbieders heeft het merendeel van de deelnemers een migratieachtergrond (Noorda, 2009). Vooral in de grote steden maken jongeren met een migratieachtergrond in grotere getale gebruik van het jongerenwerk (Kooijman, 2005). De etnische achtergrond van de bezoekersgroep van het jongerenwerk wordt grotendeels bepaald door de bevolkingssamenstelling van de omliggende buurten, wijken en dorpen.

Als we de gegevens over de deelnemers van de vijf onderzochte Amsterdamse Inlooppraktijken vergelijken met de landelijke deelnamecijfers van het jongerenwerk in het algemeen wordt zichtbaar dat er weinig verschillen zijn. De vijf Inlopen bereiken net als het jongerenwerk in grote steden vooral laaggeschoolde jongeren met een migratieachtergrond. Het valt op dat de jongeren die deelnemen aan De Inloop gemiddeld jonger zijn dan het landelijk gemiddelde. Een verklaring hiervoor is dat een aantal deelnemers van inlooppraktijk 1 een stuk jonger is dan de leeftijdscategorie waarvoor deze eigenlijk bedoeld is. De Inloop richt zich op de leeftijdsgroepen 10 tot 16 jaar en 16 tot 23 jaar.⁵⁰ Uit de observaties van studenten blijkt dat voornamelijk jongeren tussen de 8 en 12 jaar De Inloop bezoeken. Slechts een enkeling heeft de leeftijd 14 jaar of ouder. Een reden voor deze discrepantie is dat jongere kinderen/jongeren meekomen met hun oudere broer of zus.⁵¹ Ook blijken oudere

⁴⁸ Drie grootse herkomstgroepen in de buurt van De Inloop. Groepen overige niet-westerse allochtonen en westerse allochtonen buiten beschouwing gelaten.

<http://www.os.amsterdam.nl/tabel/7163/>

<http://www.os.amsterdam.nl/tabel/7160/>

<http://www.os.amsterdam.nl/tabel/7161/>

⁴⁹ er is voor zover bekend geen onderzoek gedaan naar deelnemers aan De Inloop

⁵⁰ XXXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

⁵¹ Bialy & Vrees observatie 15 okt 2010; Crabbe en Tugrul observatie 11 okt en 22 okt 2010.

jongeren niet te komen, als er te veel jongere jongeren aanwezig zijn.⁵² Drie andere Inlooppraktijken bereiken ook jongere deelnemers dan de leeftijdscategorie die ze formeel aangeven. Voor deze Inlopen geldt dat het maar een klein percentage betreft dat jonger is dan de leeftijd waarop De Inloop zich richt.

Dat de onderzochte Inlooppraktijken in Amsterdam dezelfde groepen jongeren bereiken als het jongerenwerk in het algemeen, en dat dat bovendien de jongeren zijn die aangeven behoefte te hebben aan jongerenwerkvoorzieningen is een indicatie dat De Inloop haar beoogde doelgroepen weet te bereiken.

5.3 Wie niet?

Yildirim is 11 jaar en volgt het basisonderwijs. In zijn vrije tijd doet hij aan voetbal, hockey en zwemmen. Hij geeft aan te druk te zijn om naar De Inloop te gaan. Via school is hij wel een keer gevraagd om te komen. Hij is van mening dat er tijdens De Inloop leuke spelletjes worden gespeeld, maar hij vindt het jammer dat sommige kinderen de baas spelen.⁵³

Mohamed is 23 jaar. Overdag is hij veel thuis of voetbalt hij met wat vrienden. Hij is op zoek naar een opleiding of werk. Hij gaat niet naar De Inloop bij hem in de buurt, maar geeft aan dat hij dat wel graag zou willen om te kunnen deelnemen aan de activiteiten die daar worden georganiseerd. Hij ziet De Inloop als een goede activiteit, omdat het je van de straat houdt, je bezig bent in plaats van saai thuis te zijn. Hij zou best via een jongerenwerker kennis willen maken met De Inloop.⁵⁴

Naast het overzicht van jongeren die deelnemen aan De Inloop is er in dit onderzoek ook gekeken naar welke jongeren niet aan De Inloop deelnemen. Het vergelijken van deze twee groepen biedt enerzijds aanvullend inzicht in de achtergronden van de deelnemers van De Inloop. Anderzijds voorkomt het dat jongeren, die behoefte hebben aan De Inloop maar er geen gebruik van maken, niet als doelgroep zichtbaar worden.

Van de 43 jongeren (40 jongens en 3 meisjes) die niet naar De Inloop gaan, nemen vier jongeren wel deel aan andere activiteiten binnen het jongerenwerk. Iets meer dan de helft van deze groep heeft een Marokkaanse achtergrond, 18,6% heeft een Turkse achtergrond, 18,6% heeft een Nederlandse achtergrond en het overige deel (11,6%) heeft een Surinaams of Antilliaanse achtergrond. Ook voor deze groep geldt dat het grootste deel (81,4%) als dagbesteding naar school gaat, 11,6% werkt en 7% zit thuis (zie tabel 16 en figuur 10).

60% van de jongeren die niet naar De Inloop gaat, heeft daar geen behoefte aan. De twee belangrijkste redenen die deze jongeren hiervoor hebben is dat zij geen belangstelling hebben voor De Inloop en/of dat hun vrienden niet gaan. Ongeveer een kwart van deze groep zegt geen tijd te hebben of te druk te zijn met andere bezigheden. 37,2% van de jongeren die niet naar De Inloop gaat heeft wel een alternatieve vorm van vrijetijdsbesteding onder begeleiding van bijvoorbeeld een sportinstructeur.

⁵² Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

⁵³ Vragenlijst 54.

⁵⁴ Vragenlijst 12.

Redenen waarom niet	Aantal
Geen tijd	6 (25%)
Geen interesse	9 (37,5%)
Mijn vrienden gaan niet	9 (37,5%)
Ik ben niet bekend met De Inloop	0 (0%)
Ik durf niet / onveilig	0 (0%)
Anders	0 (0%)
Totaal	24 (100%)

Tabel 19: Redenen waarom jongeren niet naar De Inloop willen

Begeleiding bij vrijetijdsactiviteit	Aantal niet-deelnemers
Nee	27 (62,8%)
Ja	16 (37,2%)
Totaal	43 (100%)

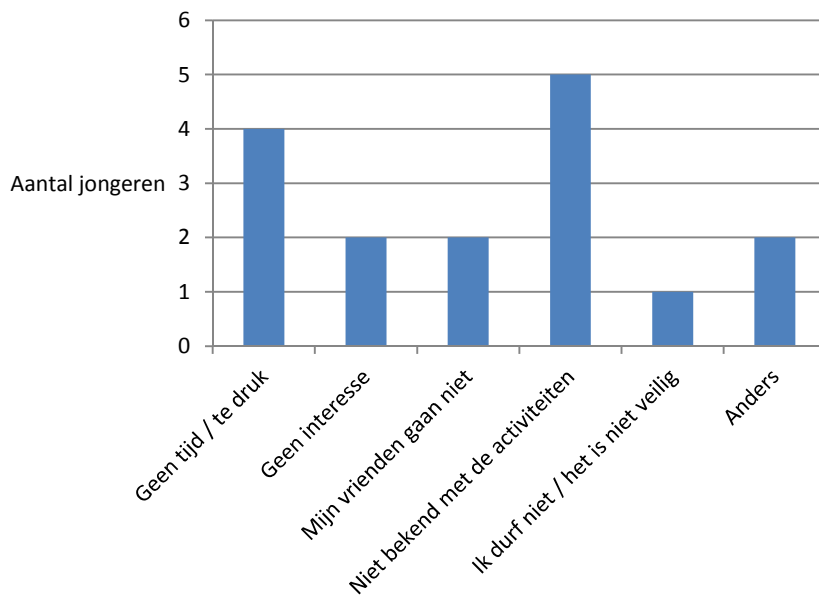
Tabel 20: Aantal niet deelnemers dat begeleiding heeft tijdens alternatie vorm van vrijetijdsbesteding.

Maar liefst 40% van de jongeren die nu niet naar De Inloop gaat geeft aan wel behoefte te hebben om naar een Inloop te gaan. De belangrijkste reden is om deel te kunnen nemen aan de activiteiten.

Wens om deel te nemen?	Aantal
Ja	17 (39,5%)
Nee	26 (60,5%)
Totaal	43 (100%)

Tabel 21: aantal niet deelnemers met de wens om deel te nemen aan De Inloop.

In dit onderzoek is niet gevraagd naar de redenen waarom de jongeren die wel de wens hebben om deel te nemen aan De Inloop, niet deelnemen aan specifiek De Inloop. Wel is gevraagd waarom deze jongeren niet deelnemen aan 'andere activiteiten' binnen het jongerenwerk. Uit deze antwoorden blijkt dat de redenen divers zijn. Ze variëren tussen geen tijd hebben, geen interesse hebben, vrienden gaan niet of niet bekend zijn met De Inloop. Eén van deze jongeren geeft aan niet te durven.

Figuur 11: Reden waarom jongeren die wel de wens hebben om naar De Inloop te gaan, niet naar andere activiteiten binnen het jongerenwerk gaan.

Van de 17 jongeren die niet naar De Inloop gaan, maar wel aangeven behoefte te hebben aan Inloop zijn er 7 benaderd om wel naar De Inloop te komen.

Wens om deel te nemen	Wel benaderd	Niet benaderd	Totaal
Ja	7	10	17
Nee	11	13	24
Totaal	18	23	41

Tabel 22: aantal niet deelnemers dat is benaderd om naar De Inloop te gaan

Eerder onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van Amsterdamse jongeren geeft aan dat jongeren niet naar De Inloop gaan omdat het jongeren centrum een slecht imago heeft (heeft vaak te maken met de andere bezoekers), er een ander type jongeren komt, of dat zij zich niet veilig voelen binnen De Inloop. Een andere reden is dat jongeren thuis kunnen afspreken of lid zijn van andere verenigingen of clubjes en daarmee aangeven geen behoefte te hebben aan Inloop (Bicknesse & Slot, 2007). Dit onderzoek nuanceert het eerdere onderzoek naar vrijetijdsbesteding. Het maakt zichtbaar dat er een tweedeling bestaat tussen de jongeren die geen gebruik maken van De Inloop. Enerzijds is er een groep jongeren die niet gaat omdat zij er geen behoefte aan heeft, bijvoorbeeld omdat zij lid zijn van andere verenigingen of clubjes. 37,2 % van de jongeren die niet naar De Inloop gaat heeft wel een vrijetijdsbesteding onder begeleiding van bijvoorbeeld een sportinstructeur. Anderzijds wijst het in beeld brengen van de jongeren die niet De Inloop bezoeken uit dat er een aanzienlijke groep jongeren bestaat, die wel behoefte heeft aan De Inloop maar daar geen gebruik van maakt. Ongeveer de helft van deze jongeren (die wel willen, maar niet komen) heeft wel eens contact gehad met het jongerenwerk en is uitgenodigd om wel naar De Inloop te komen. De redenen waarom deze jongeren uiteindelijk geen jongerenwerkactiviteiten bezoeken, zijn divers (zie figuur 11). Dat deze jongeren niet naar De Inloop gaan omdat het jongeren centrum een negatief imago heeft, De Inloop

niet veilig is of omdat er een ander type jongeren komt wordt in dit onderzoek niet als redenen genoemd door de respondenten.

5.4 Doelgroepen en deelnemers van De Inloop met elkaar vergeleken

Wie de doelgroep van De Inloop is brengen wij in beeld door de beoogde doelgroepen te vergelijken met de deelnemers van De Inloop en wat er bekend is over de doelgroep in de literatuur. Met beoogde doelgroepen bedoelen wij de groep(en) jongeren waar de onderzochte Inlooppraktijken zich op richten. Onder deelnemers worden die jongeren verstaan die daadwerkelijk gebruik maken van De Inloop. Om te voorkomen dat jongeren (die behoefte hebben aan De Inloop maar er geen gebruik van maken of erkend worden als potentiële doelgroep) niet als doelgroep zichtbaar worden corrigeren wij deze vergelijking met een korte beschrijving van de jongeren die niet naar De Inloop gaan.

Het eerste wat zichtbaar wordt wanneer wij de beoogde doelgroepen, de deelnemers van De Inloop en literatuur over doelgroep vergelijken is dat altijd een leeftijdsgrens wordt aangegeven. De leeftijd varieert tussen 11 en 23 jaar en er wordt een onderscheid gemaakt tussen tieners en jongeren. Als we kijken naar de deelnemers van de inlooppraktijken blijkt dat niet de precieze leeftijdsgroep wordt bereikt die met De Inloop wordt beoogd. Deelnemers zijn in de leeftijd van 7 t/m 23 jaar. Vier van de vijf onderzochte inlooppraktijken bereiken jongere deelnemers dan de beoogde doelgroep. Eén Inloop bereikt veel jongere deelnemers. In hoofdstuk 7 wordt toegelicht waarom vanuit De Inloop kinderen welkom worden geheten. Dit betekent dat tieners en jongeren tussen 10 en 25 jaar behoren tot de doelgroep van De Inloop.

Geen van de vijf inlooppraktijken geeft aan zich specifiek op jongens te richten, waarmee ze aangeven dat de inlooppraktijken zich zowel op jongens als op meiden richten. Toch is ruim 90% van de deelnemers van deze vijf Inlopen jongen. Inloop 1 is als uitzondering in staat om een mix van meisjes en jongens te bereiken. De leeftijd van de deelnemers, het aanbod en een team van zowel vrouwelijke als mannelijke jongerenwerkers zijn factoren die maken dat De Inloop een gemixte groep deelnemers bereikt. Uit literatuuronderzoek naar de geschiedenis van het jongerenwerk blijkt eveneens dat de ervaring is dat jongens het gemengde jongerenwerk dermate domineren dat meisjes het onderspit delven en wegblijven (Metz, 2011a). Dat jongens dominant zijn binnen het jongerenwerk is een bekend probleem. Wel wordt er voorzichtig gezocht naar oplossingen voor dit probleem door onder andere het bieden van meer seksspecifieke activiteiten en ruimtes (SJA, 2010).⁵⁵ Dit betekent dat de primaire doelgroep van De Inloop jongens zijn, tenzij er expliciet seksegericht wordt gewerkt.

Opvallend is dat er in de doelgroepbepaling geen uitspraken worden gedaan over etniciteit, opleidingsniveau, dagbesteding, inkomen (klasse), alternatieve vrijetijdsbesteding en jeugdcultuur. De vijf onderzochte Inlooppraktijken laten zien dat de demografische en sociaal, culturele en economische situatie van de wijk of buurt waar De Inloop zich bevindt de kenmerken van de groep die de Inloop bezoekt grotendeels bepalen. Hierbij is er geen onderscheid tussen de jongeren die wel en die niet De Inloop bezoeken. Specifiek voor dit onderzoek geldt dat de primaire doelgroep van De Inlooppraktijken in Amsterdam Nieuw-West, West en Oost een Marokkaanse culturele achtergrond heeft, overdag naar school gaat en daar een lage tot middelbare opleiding volgt. Deze demografische kenmerken komen in hoofdlijnen overeen met de bevolkingssamenstelling van de migrantengroepen in de buurten waar De Inlopen zich bevinden. De Europese Nederlanders in de buurten maken naar verhouding minder gebruik van De Inloop.

⁵⁵ NB: de meideninloop is meegenomen in dit onderzoek, maar halverwege het onderzoek is de inloop opgehouden te bestaan.

De vijf onderzochte Inlooppraktijken geven in hun doelgroep bepaling aan zich te richten op jongeren uit de buurt waar De Inloop plaatsvindt. Uit de enquêtes met de jongeren die deelnemen blijkt dat de Inlooppraktijken de jongeren uit de buurt weten te bereiken. 87% gaat naar De Inloop bij hem of haar in de buurt en kiest daar ook bewust voor. Een verklaring hiervoor is dat er binnen dit onderzoek alleen buurtgerichte inlooppraktijken zijn onderzocht, dit komt deels omdat er in Amsterdam nagenoeg geen stedelijke inlopen (meer) bestaan. De stedelijke meideninloop is in de loop van het onderzoek gesloten. Dit betekent dat De Inloop zich primair richt op jongeren uit de directe woonomgeving.

Een klein deel van de onderzochte Inlooppraktijken richt zich op een speciale doelgroep, zoals kwetsbare jongeren. Participerende observaties door studenten wijzen uit dat deze jongeren ook daadwerkelijk worden bereikt. Ook in de literatuur wordt aangegeven dat er Inlooppraktijken zijn die zich richten op kwetsbare jongeren of meiden. Inlopen voor bijzondere doelgroepen kunnen zowel buurtgericht als stedelijk zijn.

Ten slotte wijst dit onderzoek uit dat er een groep jongeren bestaat, die wel behoefte heeft aan De Inloop maar er geen gebruik van maakt. Ongeveer de helft van deze jongeren (die wel willen, maar niet komen) heeft wel eens contact gehad met het jongerenwerk en is uitgenodigd om naar De Inloop te komen. Qua achtergronden verschillen deze jongeren niet van degenen die De Inloop bezoeken of geen behoefte hebben aan De Inloop. De redenen waarom deze jongeren uiteindelijk geen jongerenwerkactiviteiten bezoeken, zijn divers.

Kenmerken jongeren	Beoogde doelgroep	Deelnemers	Niet-deelnemers	Literatuur
Leeftijd	Tieners en jongeren	Kinderen, tieners en jongeren, van 7 - 25 jaar	8 - 25 jaar	10 – 23 jaar
Sekse	-	Merendeel jongens	Merendeel jongens	Merendeel jongens
Etniciteit	-	Merendeel Marokkaans/Turks [afspiegeling bevolkingssamenstelling migrantengroepen buurt]	Merendeel Marokkaans/Turks [afspiegeling bevolkingssamenstelling migrantengroepen buurt]	Afspiegeling bevolkingssamenstelling buurt, wijk of dorp
Opleiding	-	60% Vmbo/Mbo, 25% lagere school; 10% Havo/Vwo; 5% Hbo/Wo	60% Vmbo/Mbo, 26% lagere school; 11% Havo/Vwo; 3% Hbo/Wo	79% Vmbo/Mbo
Inkomen	-	-	-	-
Dagbesteding	-	87% school, 6,4% werk 6,4% thuis	81% school, 12% werk 7% thuis	-
Alternatieve vorm van vrijetijdsbesteding met begeleiding	-	Niet naar gevraagd	37,2 %	-
Klasse	-	-	-	Lagere sociaal economische klasse
Jeugdcultuur	-	-	-	-
Geografische spreiding	Buurt	Buurt	Buurt	-
Bijzondere groepen	Meiden	- [meideninloop gesloten]	- [niet naar gevraagd]	Meiden
	Kwetsbare jongeren	Kwetsbare jongeren	[niet naar gevraagd]	Kwetsbare jongeren

Tabel 23: Vergelijking beoogde doelgroep, deelnemers, niet-deelnemers en literatuur over de doelgroep

6. Pedagogische opdracht

De pedagogische opdracht betreft de rol van het jongerenwerk in het opvoeden van jongeren. Zowel pedagogiek als agogiek zijn begrippen met meerduidige betekenissen. De agogiek betreft begeleidingskunde van volwassenen terwijl pedagogiek zich bezighoudt met begeleiding vanuit opvoedkundig perspectief (Notten & Van Leeuw, 2002). Binnen het jongerenwerk is sprake van een pedagogische opdracht omdat zij jongeren begeleidt bij het volwassen worden als deel van de samenleving (Metz, 2011a). Het volwassen worden impliceert wel dat variatie in manieren van begeleiding gewenst is, naarmate jongeren ouder zijn, zijn zij meer volwassen en heeft opvoeding een ander karakter.

De pedagogische opdracht van het jongerenwerk heeft recent meer aandacht gekregen. Aanleiding voor die aandacht is het inzicht dat kinderen en jongeren onvoldoende leren wat wel of niet kan, wat wel of niet belangrijk is en daardoor op oudere leeftijd vastlopen in de samenleving (Hermanns, 2007). Normoverschrijdend gedrag hangt samen met het onvermogen van mensen in de samenleving om een plaats te veroveren of erkenning te verkrijgen (WRR, 2003). Het falen tijdens de opvoeding van kinderen en jongeren is reden om expliciet de aandacht te vestigen op pedagogische processen.

In dit hoofdstuk werken wij uit hoe de pedagogische opdracht van het jongerenwerk vorm krijgt in De Inloop. De pedagogische opdracht betreft de wijze waarop het jongerenwerk, inclusief het handelen van de jongerenwerkers, vorm geeft aan die opvoeding. Daartoe beschrijven wij eerst wat er in beleidsplannen, werkplannen en handboeken is gearticuleerd als pedagogische visie voor De Inloop. Het betreft de visie op de wijze waarop het jongerenwerk, en het handelen van de jongerenwerker, vorm geeft aan die opvoeding. Vervolgens zetten wij op een rij welke pedagogische instrumenten tijdens De Inloop in contact met de jongeren worden gebruikt. Hiervoor baseren wij ons op de observatieverslagen van studenten, die zijn beschreven in de hoofdstukken 'Uitvoeringspraktijk' van de enkelvoudige praktijkbeschrijvingen. Ten slotte werken wij uit hoe jongerenwerkers vertellen over de pedagogische relatie met jongeren, en hoe zij dat praktisch vormgeven. Deze inzichten zijn gebaseerd op diepte-interviews met jongerenwerkers waarin is gevraagd naar hun (methodisch) handelen. Het zijn de jongerenwerkers die jongeren begeleiden bij het volwassen worden.

6.1 Pedagogische visie

Het eerste wat opvalt in de vijf onderzochte Inlooppraktijken is dat op één Inloop na, de praktijken geen expliciet geformuleerd pedagogische visie voor De Inloop kennen.⁵⁶ De enige aanbieder die iets van een pedagogische visie heeft geformuleerd, verwoordt deze als volgt:

'Door deelname aan De Inloop leren jongeren respectvol met elkaar en hun omgeving om te gaan, doen jongeren sociale en communicatieve vaardigheden op en leren zij keuzes maken wat bijdraagt aan het zich ontwikkelen tot zelfstandige individuen. Respectvol omgaan leren jongeren door iedereen te begroeten en een hand te geven, netjes om te gaan met de spullen en voorzichtig te zijn met de ruimte en de omgeving, bv zo op straat spelen dat er geen autospiegels kapot gaan tijdens het voetballen. Door deelname aan activiteiten doen jongeren ervaring op met naar anderen luisteren, je

⁵⁶ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1*. Amsterdam: Youth Spot.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2*. Amsterdam: Youth Spot.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3*. Amsterdam: Youth Spot.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4*. Amsterdam: Youth Spot.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhninou (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5*. Amsterdam: Youth Spot.

*eigen mening vormen, respect voor andere meningen tonen en door anderen te helpen en zelf om hulp te vragen leren jongeren hoe ze kunnen samenwerken.*⁵⁷

Deze eerste aanzet tot een pedagogische visie benoemt enerzijds de opvoedingsdoelen van De Inloop en anderzijds de instrumenten die worden ingezet om ervoor te zorgen dat deelname aan De Inloop bijdraagt aan het realiseren van die doelen. De opvoedingsdoelen die genoemd worden betreffen allemaal te verwerven competenties. Concreet gaat het om het leren van sociale, communicatieve- en burgerschapsvaardigheden zoals: luisteren, samenwerken, respectvol gedrag en zelfstandige meningsvorming. De twee instrumenten die worden genoemd zijn: 1) het neerzetten van een pedagogisch klimaat en 2) het gebruiken van De Inloop als leeromgeving. In dit voorbeeld betreft het pedagogische klimaat het neerzetten van een omgangscultuur waarin ruimte is voor opvoeden. Concreet wordt getracht het pedagogische klimaat te realiseren door jongerenwerkers het goede voorbeeld te laten geven, jongeren uit te nodigen om daarin te participeren en jongeren aan te spreken als zij niet gewenst gedrag vertonen. In het bieden van een leeromgeving gaat het om de wijze waarop De Inloop jongeren tracht uit te nodigen, te stimuleren en kansen te bieden om te leren. Dit wordt vormgegeven door enerzijds gezamenlijke activiteiten aan te bieden waardoor jongeren sociale competenties kunnen opdoen. Anderzijds worden de aanwezige ruimte en middelen gebruikt om jongeren verantwoordelijkheid en zorgzaamheid voor hun omgeving bij te brengen. Vincent de Waal bevestigt dat het creëren en inrichten van informele leeromgevingen één van de manieren is waarop sociaalagogische beroepen zoals het jongerenwerk kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van zowel kinderen, jongeren als volwassenen (De Waal 2001; 2008). Dat slechts één van de vijf onderzochte Inlooppraktijken over een pedagogische visie beschikt, betekent dat het merendeel van De Inlopen een visie op de invulling van haar pedagogische taak ontbeert. De enige uitgewerkte visie maakt zichtbaar dat De Inloop in potentie een belangrijke pedagogische rol heeft. De pedagogische rol van de jongerenwerker kan ingezet worden voor een diversiteit aan opvoedingsdoelen. Voor de realisatie kan gebruik gemaakt worden van diverse pedagogische instrumenten.

6.2 Pedagogisch instrumentarium

Het pedagogisch instrumentarium betreft een verzameling van middelen die jongerenwerkers inzetten om jongeren te begeleiden bij het volwassen worden. De pedagogische visie (beschreven in de vorige paragraaf) wijst op de toepassing van twee pedagogische instrumenten: 1) het pedagogische klimaat en 2) de leeromgeving. De observatieverslagen van studenten,⁵⁸ wijzen uit dat er nog twee andere pedagogische instrumenten worden ingezet tijdens De Inloop: 3) jongerenparticipatie en 4) een positieve benadering. Jongerenparticipatie (3) heeft zowel een brede als een smalle betekenis. In de brede betekenis verwijst jongerenparticipatie naar alle vormen van betrokkenheid van jongeren. Dit kan uiteenlopen van informatieverschaffing en aanwezigheid tot actieve deelname en inspraak. In de smalle betekenis van het woord, wordt met jongerenparticipatie 'voice' bedoeld. Ofwel de daadwerkelijke zeggenschap van jongeren over kwesties die jongeren aangaan (De Winter, 1995). Binnen De Inloop wordt jongerenparticipatie in de vorm van de smalle betekenis toegepast. Jongeren krijgen een stem in bijvoorbeeld het opstellen van huisregels of in het programmeren (en uitvoeren) van activiteiten tijdens De Inloop.⁵⁹ Jongerenparticipatie nodigt

⁵⁷ XXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

⁵⁸ beschreven in de hoofdstukken 'Uitvoeringspraktijk' van de enkelvoudige praktijkbeschrijvingen

⁵⁹ XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2*. Amsterdam: Youth Spot.

jongeren uit om zelf na te denken over wat zij wel en wat zij niet accepteren in hun vrije tijdsomgeving.⁶⁰ Ook kunnen jongeren ervaren hoe het is om invloed te hebben op de keuze van de activiteiten of om een actieve bijdrage te leveren aan de uitvoering (Pehlivan 2005). Een positieve benadering van jongeren (4) is een strategie om jongeren bewust te maken van hun gedrag. Tijdens De Inloop krijgt het vorm door het positief labelen van gedrag van jongeren, het aanspreken van jongeren op wat zij goed doen. Dit in tegenstelling tot jongeren aanspreken op wat zij niet goed doen. Daarnaast kent de positieve benadering ook een meer proactieve invulling. In dat geval gaan jongerenwerkers samen met de jongeren op zoek naar waar de jongeren goed in zijn en waar hun interesses liggen. Vaak zijn de jongeren niet op de hoogte van hun capaciteiten. Dat wat ze kunnen is vaak vanzelfsprekend.⁶¹ Literatuuronderzoek leert dat het positief benaderen van jongeren is ontleend aan de positieve psychologie. De positieve psychologie komt tot de ontdekking dat mensen die zich concentreren op hun sterke kanten, daardoor tot bloei kunnen komen en gelukkig zijn (Van Hoorik, 2011). Wanneer jongeren zich kunnen richten op iets wat ze leuk vinden en graag willen leren, geeft dit ze energie om ook aan eventuele problemen te werken (Kooijmans, 2009). In de uitvoering van De Inloop wordt gebruik gemaakt van vier verschillende pedagogische instrumenten. Onderstaande tabel geeft weer in welke mate de verschillende pedagogische instrumenten voorkomen in de onderzochte inlooppraktijken. Zichtbaar wordt dat alle Inlooppraktijken pedagogische instrumenten inzetten. Welke instrumenten worden ingezet, verschilt per inloop. Het meest gebruikt zijn het creëren van een pedagogisch klimaat en jongerenparticipatie.

Inlooppraktijk	Creëren pedagogisch klimaat	Inloop als leeromgeving	Jongerenparticipatie	Positieve benadering
Inloop 1	X	X	X	X
Inloop 2	X		X	X
Inloop 3	X		X	
Inloop 4	X		X	
Inloop 5	X	X		

Tabel 24 : Inzet pedagogische instrumenten per inloop.

Het inventariseren van het bestaan en toepassen van het pedagogische instrumentarium maakt zichtbaar dat de onderzochte Inlooppraktijken over een diversiteit aan pedagogische middelen beschikken en dat deze binnen alle Inlopen in meer of mindere mate worden toegepast. Dit betekent dat De Inloop in praktijk invulling geeft aan haar pedagogische taak.

6.3 Pedagogische relatie

Binnen De Inloop zijn het de jongerenwerkers die in relatie met jongeren praktisch invulling geven aan de pedagogische opdracht. In deze paragraaf werken wij uit hoe jongerenwerkers tegenover de pedagogische taak staan, waar zij zich in de opvoeding op richten en hoe zij in contact met jongeren invulling geven aan die pedagogische taak.

Uit interviews met jongerenwerkers over het methodisch handelen, blijkt dat voor de geïnterviewde jongerenwerkers buiten kijf staat dat De Inloop een pedagogische functie heeft. De overgrote

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Formeel interview teamleider 1, De Inloop 3, Amsterdam 29.09.2010; XXXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). *Formeel* interview medewerkers 1, 2 en 3. Amsterdam.

⁶⁰ XXX (2010). Werkplan Inloop 4, second edition.

⁶¹ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). *Observatieverslag De Inloop nummer 2*

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Kennismakingsgesprek medewerkers 1, De Inloop nummer 1. Amsterdam.

meerderheid van de geïnterviewde jongerenwerkers is van opvatting dat zij tijdens De Inloop een opvoedingstaak hebben.

*'Ik ben hier voor 60% (onbewust) aan het opvoeden, dat wel, soms gaat het er zo kinderachtig aan toe.'*⁶²

*'Ik praat met de jongeren in de groep regelmatig over hoe zij zich horen te gedragen. En confronteer ze met waarden en normen en ga zo met ze in gesprek.'*⁶³

*'.....de organisatie wilt dat je pedagogisch met de jongeren omgaat. Beetje opvoeden eigenlijk.....Het gaat om corrigeren, bewust worden van jongeren.'*⁶⁴

Op de vraag wat ze jongeren leren tijdens De Inloop, benoemen de jongerenwerkers drie opvoeddoelen (in volgorde van belangrijkheid):

1. Respectvol met elkaar omgaan. Elkaar niet uitschelden, slaan of schoppen. Elkaar niet vernederen in het bijzijn van anderen.
2. Netjes en verantwoordelijk omgaan met de ruimte en de spullen in het jongerencentrum
3. Jongeren bewust maken van wie zij zijn en hoe zij zich verhouden tot de rest van de samenleving.

*'Ik hou van netheid ook weet je, ik hou niet van die troep en rommel. Dat heb ik thuis ook niet, dat probeer ik die gasten ook aan te leren.'*⁶⁵

*'En dan ga ik met de jongeren echt op onderzoek uit. We gaan samen achter de computer en ik laat ze dingen zien. Daardoor krijgen ze een beter beeld. Ze krijgen te zien hoe een activiteit geregeld moet worden, dat het niet zo makkelijk gaat. Dat geven deze jongens weer door aan de andere jongeren. Van: niet zeuren, het kost zoveel en dat laten begrijpen.'*⁶⁶

Wanneer jongerenwerkers wordt gevraagd naar hun houding in contact met de jongeren, verwoorden de meeste jongerenwerkers hun aanpak in de terminologie van opvoedstijlen die is ontleend aan onderzoek van Baumrind (1966; 1971). Uit de antwoorden van de jongerenwerkers kunnen drie opvoedstijlen worden onderscheiden:

1. **Autoritair:** de jongerenwerker is de baas in het jongerencentrum. Jongeren zijn onderworpen aan de wil van de jongerenwerker met als nadeel dat jongeren zelf weinig initiatief tonen. Deze stijl is vooral zichtbaar bij jongerenwerkers die met 'harde kern' jongeren werken of werken op een Inloop die moeilijk beheersbaar is.

'Kijk als ik iemand helemaal naar de klote zie gaan dan pak ik hem gewoon hard aan. Ik verneder hem, ik zeg hem gewoon de waarheid. Geen omweggetjes, niet zielig doen, ik zeg hem gewoon waar het op staat dat hij soms ook gewoon moet huilen. Ik confronteer ze gewoon met de waarheid. Natuurlijk zijn er ook jongens die je niet serieus nemen, bijdehand zijn, die door je heen gaan praten of wat dan ook, maar daar besteed ik niet zoveel aandacht aan. Ze moeten dan gewoon vallen totdat ze de

⁶² Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010

⁶³ El Bahlaoui (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 5, 26 november 2010.

⁶⁴ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010.

⁶⁵ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

⁶⁶ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

problematiek pas echt in gaan zien. Sommigen moeten echt ervaren, voelen voordat het knopje omgaat.⁶⁷

2. **Permissief** (laissez faire, op zijn beloop laten gaan): jongerenwerkers koesteren jongeren, maar schieten tekort in het disciplineren en belonen ervan. Deze opvoedstijl wordt ook wel de verwennende soort genoemd. Jongeren krijgen alles in hun schoot geworpen en leren niet om zelf ook een bijdrage te leveren. Deze jongeren gedragen zich snel egoïstisch en houden zich niet bezig met de behoeftes van anderen. Deze stijl zien we een beetje terug bij jongerenwerkers die vooral vanuit het principe 'u vraagt, wij draaien' werken. Soms betreft het jongerenwerkers die zelf weinig kennis hebben van de randvoorwaarden van het jongerenwerk zoals subsidieregelingen en beleidsspeerpunten waardoor hij of zij jongeren niet kan leren hoe de samenleving in elkaar zit.

'Nou wat veel jongerenwerkers doen, is dat ze voor de deur gaan hangen en samen met jongeren gaan roken en blowen. En op het moment verlies je de overmacht.. Van ehh, ja wat kom je nu tegen me praten, gisteren stond je nog te blowen met me voor de deur..⁶⁸

'Toen ik begon als jongerenwerker was ik 21 jaar en ik kwam in aanraking met jongeren uit mijn eigen vriendengroep. Dat was wel moeilijk omdat de afstand en nabijheid wel heel dichtbij kwam. Ik vond het moeilijk om deze te bewaken en grenzen te stellen. Zo heb ik ook geleerd door gewoon af en toe pedagogisch te corrigeren dat iets niet kan.⁶⁹

3. **Ondersteunend /democratisch**: jongerenwerkers zien de democratische opvoedstijl als de meest geslaagde manier, in de zin dat jongeren zich positief kunnen ontwikkelen. Warm, respectvol, stellen van redelijke grenzen, bespreken met jongeren wat het effect hun negatieve gedrag op anderen kan hebben. Jongeren leren om zich te verplaatsen in anderen binnen de maatschappij.

'Ik heb eigenlijk een hele actieve houding weet je. Aanspreken wanneer ze iets goed doen, weet je. Vooral dat is belangrijk. Mensen aanspreken op wat ze fout doen is makkelijk. Maar jongens aanspreken op wat ze goed doen dat motiveert ze toch?'⁷⁰

'Ik praat met de jongeren in de groep regelmatig over hoe zij zich horen te gedragen. En confronteer ze met waarden en normen en ga zo met ze in gesprek.'⁷¹

Gezien de groepen jongeren die De Inloop bezoeken, vinden de jongerenwerkers dat een goede mix van de ondersteunende opvoedstijl en de autoritaire opvoedstijl het beste werkt.

'Het is juist een mix, je moet een verhouding zien tussen autoritair en democratisch. Maar het neigt meer naar democratisch. Jongeren kunnen gewoon zeggen wat ze vinden. Ze kunnen ook met ideeën komen en ze kunnen ook zeggen ik ben het daar niet mee eens en ik wil er met je over praten.'⁷²

⁶⁷ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

⁶⁸ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

⁶⁹ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

⁷⁰ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

⁷¹ El Bahlaoui (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 5, 26 november 2010.

⁷² Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 2, 18 november 2010.

*'Dat kan op een confronterende manier of een vriendelijke manier het ligt aan de jongere zelf. Heeft deze een hard hoofd bijvoorbeeld, of wil hij luisteren? Als ik zie dat de jongere na 10 keer te hebben gewaarschuwd er niks mee doet, dan confronteer ik hem.'*⁷³

*'Maar soms heb je die autoritaire wel nodig hoor, in deze groep. In sommige situaties wel. In het begin was het echt de autoritaire, dat moest gewoon. Die gasten waren zo lastig.'*⁷⁴

Jongerenwerkers geven in relatie met jongeren praktisch invulling aan de pedagogische opdracht. Deze paragraaf maakt zichtbaar dat voor alle geïnterviewde jongerenwerkers duidelijk is dat De Inloop een pedagogische functie heeft en dat zij als jongerenwerker in een pedagogische verhouding tot jongeren staan. De jongerenwerkers hebben voor zichzelf een aantal opvoeddoelen. Vergelijking daarvan wijst uit dat de meeste jongerenwerkers dezelfde opvoeddoelen delen. In contact met jongeren maken jongerenwerkers bewust gebruik van een mix aan opvoedstijlen die naar hun idee is afgestemd op de doelgroep die De Inloop bezoekt.

6.4 Pedagogische opdracht van De Inloop

De pedagogische opdracht van het jongerenwerk heeft recentelijk meer aandacht gekregen. Tot enkele jaren geleden was een veel gehoorde kritiek dat het pedagogisch handelen van veel jongerenwerkers voor verbetering vatbaar is. Gesteld werd dat de werkers actie ondernemen aan de hand van wat jongeren op een bepaald moment willen, zonder dat geprobeerd wordt een volgende stap te zetten en een pedagogische relatie op te bouwen (Van der Zande, 1990; Noorda, Schijdel & Spies, 2002). Jongerenwerkers zouden veelal werken vanuit persoonlijk '*Fingerspitzengefühl*'. Een verklaring voor het ontbreken van het pedagogisch handelen werd gezocht in het lage opleidingsniveau van jongerenwerkers. Onder druk van bezuinigingen in de jaren tachtig en negentig hebben goed geschoolde jongerenwerkers plaatsgemaakt voor middelbaar opgeleiden en ongeschoolde beroepskrachten (Veenbaas e.a., 1986; Noorda, Schijdel & Spies, 2002). Dit onderzoek maakt zichtbaar dat de pedagogische visie voor De Inloop nagenoeg ontbreekt, maar dat de onderzochte Inlopen in praktijk wel invulling geven aan hun pedagogische taak. Slechts één van de vijf onderzochte Inlooppraktijken heeft een pedagogische visie geformuleerd. Hier staat tegenover dat alle geïnterviewde jongerenwerkers van opvatting zijn dat De Inloop een pedagogische functie heeft, hun relatie met jongeren pedagogisch definiëren en in contact met jongeren gebruik maken van diverse opvoedstijlen. Ten slotte wordt in Inlooppraktijken gebruik gemaakt van een pedagogisch instrumentarium. Dit onderzoek wijst uit dat binnen De Inloop, als activiteit van het jongerenwerk, hard wordt gewerkt aan het invullen van haar pedagogische opdracht. De slag naar een expliciete pedagogische visie nog daarin nog gemaakt worden. Uitkomsten van dit onderzoek dragen bij aan het verwoorden daarvan, omdat zij inzichtelijk maakt op welke wijze De Inloop in praktijk invulling geeft aan haar pedagogische opdracht. Over de pedagogische opdracht van Inloop leert dit onderzoek dat De Inloop een laagdrempelige leeromgeving is waarin jongeren onder begeleiding van de jongerenwerker leren om op een

⁷³ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

⁷⁴ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

respectvolle manier met elkaar, met spullen en hun omgeving om te gaan. Door het gesprek aan te gaan over wat er speelt, wat er gezamenlijk wordt ondernomen en grenzen te stellen wordt bijgedragen aan bewustwording over het eigen gedrag en voorzichtige horizonverbreding. Dit laatste is alleen mogelijk als er vanuit De Inloop voldoende middelen beschikbaar zijn voor laagdrempelige activiteiten zoals een voorlichting, gezamenlijke spellen, gezamenlijke sporten (voetbal) of een uitstapje. Of De Inloop ook fungeert als pedagogische omgeving is afhankelijk van de kwaliteit van de begeleiding. Hierbij is het van belang dat de jongerenwerker in staat is om een positieve en betrokken relatie met jongeren op te bouwen en kan variëren in opvoedstijlen.

7. De Inloop in actie

Dit hoofdstuk beschrijft hoe De Inloop in de praktijk – in het handelen van de jongerenwerkers in interactie met jongeren en hun omgeving – vorm krijgt. Voor alle sociale interventies geldt dat zij bestaan uit een institutionele organisatie en een uitvoeringspraktijk. De institutionele organisatie betreft de formele structuren en visies. Ofwel het kader waarbinnen het jongerenwerk praktisch vorm krijgt. De uitvoeringspraktijk betreft de uitvoering van het jongerenwerk op handelingsniveau, hetgeen wat het jongerenwerk doet in contact met jongeren en in contact met de omgeving zoals ouders, buurtbewoners en samenwerkingspartners zoals de politie of het onderwijs. Onderscheid tussen deze twee lagen van het jongerenwerk is belangrijk omdat de financiële logica van de markt en de bureaucratische logica van de instituties op gespannen voet staan met de relationele logica van het handelen van sociaalagogische professionals (Freidson, 2001; Tonkens, 2008).

De uitvoering van het jongerenwerk wordt thematisch beschreven. Aan de hand van 15 verschillende aspecten belichten wij de dagelijkse gang van zaken van De Inloop. Hierbij houden wij rekening met overeenkomsten en verschillen tussen de vijf onderzochte Inlooppraktijken. Aan bod komen de beschikbaarheid van een ruimte, de voorbereiding, het aanbod, de voorwaarden voor deelname, het handelen van jongeren, het handelen van professionals, het werken in teamverband en samenwerking met partners in de omgeving van De Inloop zoals ouders, vrijwilligers en de politie. Zichtbaar wordt dat de vijf onderzochte Inlooppraktijken veel overeenkomsten hebben.

7.1 Systematisch portret van De Inloop

1. **Duur** (openingstijden en dagen). Het wisselt per aanbieder hoe lang De Inloop duurt per keer, van 1,5 uur tot 4 uur. Ook het tijdstip verschilt tussen 's middags, begin van de avond en laat op de avond. Dit is niet gerelateerd aan de leeftijd van de jongeren, behalve dat Inloop voor tieners (10-14) niet na 20.00 plaatsvindt. De Inloop vindt drie of vier keer per week plaats. De meeste jongeren bezoeken De Inloop alle avonden. Uitzondering vormt de mobiele inloop, die dagelijks een andere locatie bezoekt.⁷⁵
2. **Locatie** (materiële context, faciliteiten, omgeving). Over het algemeen vindt De Inloop plaats in een ruime ruimte, met een klein kantoortje en keuken of bar die speciaal voor De Inloop is ingericht. In de ruimte staan stoelen, tafels en banken. Computer met internet, tv, *Playstation* en tafelfootbal zijn standaard aanwezig. Als de ruimte groot genoeg is, staat er ook een tafeltennistafel of een pooltafel. Ook zijn diverse bordspellen beschikbaar zoals Schaken en Mens-erger-je-niet. Opnieuw vormt de mobiele inloop een uitzondering, zij heeft geen kantoortje, geen computer met internet en geen tafelfootbalspel. Wel heeft de mobiele inloop diverse buitenspellen. Aanvullend biedt iedere Inloop jongeren de mogelijkheid om suggesties te doen voor activiteiten, en ondersteuning bij de uitvoering van die activiteit. De wijze waarop jongeren suggesties kunnen doen en ondersteuning kunnen krijgen verschilt.

⁷⁵ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Formeel interview teamleider 1, De Inloop 3, Amsterdam 23.09.2010.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Interview teamleider 1 en jongerenwerker 1, De Inloop 2, Amsterdam 24.09.2010.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2010). Interview jongerenmedewerkers 1,2 en 3, De Inloop 1, Amsterdam 20 september 2010.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met jongerenwerker 2, De Inloop nummer 4, 2 december 2010.

3. **Aanbod.** De Inloop is te vergelijken met een huiskamer waar jongeren onder elkaar zijn, en jongerenwerkers zich mengen onder de jongeren voor een spelletje en/of een praatje. Daarnaast wordt er binnen De Inloop met enige regelmaat (meestal één of twee keer per maand) een aanvullende, laagdrempelige activiteit georganiseerd. Dit kan zijn: een voorlichting, discussie, film kijken, (serie) workshops (djembe, theater) of een uitje. Jongeren worden betrokken bij de keuze voor de activiteit. Jongerenwerkers zetten activiteiten gericht in om jongeren de kans te geven om zich te ontwikkelen. Er zijn twee soorten activiteiten te onderscheiden: educatieve- en recreatieve activiteiten. Educatieve activiteiten zijn gericht op kennisoverdracht bijvoorbeeld rondom middelengebruik of seksualiteit. Recreatieve activiteiten hebben als doel om jongeren de kans te geven te ontdekken wat zij leuk vinden, hun horizon te verbreden, jongeren te leren samenwerken en jongeren te leren organiseren. Als jongerenwerkers een trend waarnemen of als het opvalt dat jongeren een bepaald probleem hebben, proberen jongerenwerkers daar met activiteiten op in te spelen. Uitzondering is weer de mobiele inloop. Dit aanbod is gericht op samen met andere jongeren leuke dingen doen, en al doende praktische vaardigheden leren, leren dat het leuk is om samen met anderen vrije tijd door te brengen, en te investeren in relatieopbouw voor jongeren onderling en tussen jongeren en jongerenwerk. Het vragenlijstonderzoek wijst uit dat er minder 1-op-1 gesprekjes plaatsvinden en er is minder sprake van informatie & advies en van doorleiden.

4. **Voorwaarden voor deelname.** Voor alle onderzochte Inlooppraktijken geldt dat er leeftijdsgrenzen zijn. Verder wordt van de bezoekende jongeren gevraagd dat zij zich aan de huisregels houden en respectvol omgaan met de jongerenwerkers en de aanwezige jongeren. Daarnaast kennen sommige Inlooppraktijken aanvullende voorwaarden zoals sekse: alleen meiden naar de meideninloop en alleen jongens naar de kickboks-activiteit. Ook komt het voor dat een Inloop vanwege eerdere problemen met beheersbaarheid niet meer toegankelijk is voor jongeren met zichtbaar crimineel gedrag. Over het algemeen wordt de leeftijdsgrens niet strikt gehandhaafd. Sommige Inlooppraktijken oefenen een grote aantrekkingskracht uit op kinderen en jongeren die jonger zijn dan de beoogde doelgroep. Jongerenwerkers vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren leren dat zij welkom zijn bij het jongerenwerk, ook al behoren zij (nog) niet tot de doelgroep. Om die reden mogen jongere kinderen en jongeren even binnenkomen, om vervolgens wel te moeten vertrekken. In principe is deelname aan Inloop gratis, soms wordt er voor activiteiten wel een eigen bijdrage gevraagd.

5. **Vorbereiding.**⁷⁶ De voorbereiding van De Inloop bestaat uit het regelen van de benodigdheden en het klaarmaken van de ruimte. Als er activiteiten zijn, vraagt dit extra aandacht. Praktisch bestaan de werkzaamheden uit boodschappen doen (drinken, wc papier, versnaperingen en/of bedankjes voor deelname aan activiteiten), het rechtzetten van stoelen en tafels, het aanzetten van computers en *Playstations*, het klaarleggen van andere spelmaterialen en als laatste het klaarzetten van het drinken. Bij sommige Inlopen is het de gewoonte dat de jongerenwerkers even samen gaan zitten om bij te praten over de dag ervoor, en te bespreken hoe zij het gedurende deze Inloop gaan aanpakken.

⁷⁶ Door miscommunicatie in de aansturing hebben studenten niet meegelopen tijdens de voorbereiding en de evaluatie van De Inloop. Wel is hier in de interviews het een en ander over gezegd. Deze beschrijving is daarom gebaseerd op informatie uit de diepte-interviews met jongerenwerkers over hun methodisch handelen. Voor meer informatie, zie Hoofdstuk 3 Methodische verantwoording.

6. **Wat doen jongeren tijdens Inloop?** Als jongeren binnenkomen begroeten zij altijd de jongerenwerkers, meestal door het geven van een hand. Daarnaast begroeten zij een deel van de andere aanwezigen, dit met een hand of een boks. Vervolgens zoeken de meeste jongeren zelf hun bezigheid, vaak met een vast groepje. Verspreid door de ruimte zijn jongeren bezig met tafeltennissen, msn-en op de computer, tafelvoetbal, *Playstation* of bordspellen als Mens-erger-je-niet. Vooral de *Playstation* is populair en alleen de meest dominante jongeren krijgen als eerste de kans om ermee te spelen. De gesprekken gaan over meisjes, muziek, vrienden en wat ze overdag hebben gedaan. Tussendoor lopen jongeren heen en weer door de ruimte om te gaan roken. Vaak gebeurt het roken buiten op straat waar zij behalve met elkaar, ook in gesprek zijn met mensen in de omgeving. Als er een jongerenwerker in het kantoortje zit, lopen enkele jongeren individueel het kantoortje binnen voor een privégesprek met de jongerenwerker. Ook gebeurt het dat jongeren in de ruimte contact zoeken met de jongerenwerker, en ze dan vervolgens samen naar het kantoor lopen voor een privégesprek. Tijdens De Inloop drinken jongeren koffie, thee of limonade. Voor het overige verschilt het per Inloop wat er aan eten en drinken beschikbaar is. Een van de Inlopen heeft daarvoor speciaal een vrijwilliger. Een andere Inloop heeft als het vakantie is wat extra's zoals koekjes, toastjes en chips.
7. **Regels.** De meeste Inlooppraktijken hebben duidelijke regels, die bovendien met de jongeren zijn gecommuniceerd. In ongeveer de helft van de onderzochte Inlooppraktijken zijn jongeren ook betrokken bij het opstellen van de regels. Gemeenschappelijk is dat de aanwezige jongeren goed weten wat de regels (formeel en ongeschreven) van De Inloop zijn. Tijdens De Inloop spreken jongerenwerkers de jongeren aan op het naleven van die regels. In de meeste situaties is een herinnering aan of verwijzing naar de regels voldoende. Naarmate de groepen die binnen zijn lastiger gedrag vertonen, is er vanuit de jongerenwerkers meer aandacht voor de overdracht van de regels. Bijvoorbeeld door ze duidelijk zichtbaar in de ruimte op te hangen. Ook zijn er dan vaker sancties beschikbaar en worden die bovendien regelmatig gebruikt om ervoor te zorgen dat de regels gehandhaafd worden. Een voorbeeld daarvan is de sluiting van De Inloop bij grensoverschrijdend gedrag van een hele groep of schorsing van een bezoeker voor enkele weken na het vertonen van agressief gedrag. Als een Inloop goed loopt verdwijnen de regels – letterlijk - van de muur.
8. **Jongerenparticipatie** (in totstandkoming regels, inrichting ruimte, programmering en middelen). Bij de meeste Inlopen is de jongerenparticipatie (in de betekenis van zeggenschap) beperkt. Bij een verhuizing of verbouwing worden vaste bezoekers betrokken bij de nieuwe inrichting en het opstellen van regels gaat vaak in samenspraak met de jongeren. Nieuwe bezoekers van De Inloop worden geconfronteerd met een gegeven situatie. Het programmeren van de activiteiten gaat altijd in overleg met de jongeren. De inspraak heeft het karakter van tussen neus en lippen door polsen van de belangstelling van jongeren. Ook heeft iedere Inloop een ideeënbus. Binnen de onderzochte Inlopen is er één uitzondering op jongerenparticipatie. In Inloop 4 is een jongerencommissie ingesteld die eens per week vergadert over de programmering van de activiteiten. Jongeren die participeren in de jongerencommissie moeten praktisch ondersteunen bij de uitvoering van activiteiten. Ook wordt van hen gevraagd dat zij enige verantwoordelijkheid kunnen dragen ten opzichte van de andere bezoekers. Als beloning gaan zij ongeveer eens per maand uit eten samen met de jongerenwerkers.

9. **Wat doen professionals tijdens De Inloop?** De jongerenwerkers zijn aanwezig in de ruimte en begroeten de jongeren die binnenkomen met een hand. Gedurende de avond lopen de jongerenwerkers wat rond, maken zij een praatje, gaan zij mee naar buiten om te roken, doen zij mee met spelletjes en nemen zij (als jongeren niets blijven doen) het initiatief om samen een spelletje te gaan doen. Als een jongere of groepje jongeren zich niet aan de regels houdt, spreekt één van de jongerenwerkers de jongere aan op zijn/haar gedrag (zie ook regels). Als de groep rustig is, duikt één van de jongerenwerkers het kantoortje in voor wat regelwerk. Vaak loopt dan ook een jongere binnen voor een privégesprek met een jongerenwerker of praktische hulp zoals printen of scannen. Als een jongere in de ruimte contact zoekt met de jongerenwerker voor een privégesprek, kijkt de jongerenwerker eerst of het rustig genoeg is voor een privégesprek in het kantoor. Als het te druk of te onrustig is, wordt een aparte afspraak gemaakt. In De Inloop 2 gaan de jongerenwerkers actief op zoek naar de interesses en krachten van de jongeren. Hiertoe nodigen zij jongeren uit om dingen uit te proberen en geven zij jongeren complimenten als zij iets goed doen.
10. **Teamwork.** De jongerenwerkteams bestaan uit drie tot zes jongerenwerkers onder leiding van een teamleider. Per Inloop zijn er tenminste twee jongerenwerkers aanwezig. Tijdens De Inloop houden de jongerenwerkers oogcontact als zij rondlopen in de ruimte en zich bezighouden met de jongeren. Dit om samen een goed beeld te hebben van de sfeer en het gedrag van de jongeren. Met een knipoog of juist wegstaren is voor de ander snel duidelijk of het goed gaat, of dat er iets broeit. De jongerenwerkers hebben onderling geen taakverdeling. Wel is merkbaar dat jongerenwerkers verschillende persoonlijkheden hebben, en daardoor op andere gronden relaties opbouwen met jongeren en dus verschillende manieren van werken hebben.
11. **Wat doen vrijwilligers?** In de meeste inlopen zijn er enkele vrijwilligers actief. Over het algemeen betreft het vaste personen, met vaste taken die praktisch ondersteunend werk verrichten. Voorbeelden van deze taken zijn: helpen met het uitdelen van materialen, het verzorgen van koffie, thee en versnaperingen, klaarzetten en opruimen en ondersteunen bij de uitvoering van de activiteit. Vaak zijn de vrijwilligers mensen met eenzelfde etnische achtergrond als de bezoekersgroep, en zijn zij afkomstig uit de buurt. De leeftijden van de vrijwilligers variëren. Soms betreft het jongeren van dezelfde leeftijd als de bezoekersgroep die daardoor een plekje verwerft in De Inloop, en dus in die groep. Ook komt het voor dat wat oudere jongeren uit de buurt zich als vrijwilliger inzetten. Zij zitten beter in hun vel zitten, volgen een opleiding en hebben wat tijd over om zich als vrijwilliger in te zetten tijdens De Inloop. Uitzondering hierop vormt De Inloop nummer 2 waar vrijwilligers zorgen voor de dagelijkse continuïteit van De Inloop. Dankzij de aanwezigheid van twee ervaren vrijwilligers kan De Inloop uitgevoerd worden onder begeleiding van een jongerenwerker en twee vrijwilligers, in plaats van twee jongerenwerkers.
12. **Wat doen de ouders?** De vorm en mate van ouderbetrokkenheid verschilt per Inloop en per leeftijdsgroep. Er is geregeld contact met ouders die tieners komen brengen of halen. Bij jongeren vanaf 15 jaar gebeurt dat niet meer. Bij die Inlooppraktijken waar buiten voor de deur gerookt wordt, is er spontaan contact met ouders die langslopen en een praatje maken met voor de deur staande jongeren en jongerenwerkers. Inzet van het contact is het verkrijgen van een beeld van de thuissituatie van de jongeren. Daarnaast worden bij de meeste Inlopen de ouders ingeseind als hun zoons of dochters iets doen wat niet door de beugel kan of als een jongere ernstige problemen heeft. De meeste Inlopen hebben dan ook een lijst van jongeren die

De Inloop bezoeken, inclusief contactgegevens. Omgekeerd hebben de meeste ouders een telefoonnummer van de jongerenwerkers. De Inloop 4 kiest als enige bewust voor geen betrokkenheid van de ouders. Zij richt zich op jongeren vanaf 16 jaar en beschouwen De Inloop als een plek waar jongeren zichzelf kunnen zijn. Het komt regelmatig voor dat de thuissituatie deel is van het probleem. Om die reden wil zij de thuissituatie niet naar De Inloop toehalen. Ook bestaat er bezorgdheid over de invloed van sociale controle en roddels. Veel bezoekers zijn aan elkaar verwant, wat het gevaar met zich meebrengt dat de ene ouder, de andere gaat aanspreken op het gedrag van zijn of haar kind.

13. **Samenwerking binnen de eigen organisatie**⁷⁷. Binnen de eigen organisatie is er vanuit De Inloop intensieve samenwerking met ambulante jongerenwerk en met huiswerkbegeleiding. Hoe de interne samenwerking vorm krijgt, verschilt. In de ene Inloop werken de jongerenwerkers zowel in De Inloop als op straat terwijl in de andere inloop de ambulante jongerenwerkers lid zijn van het jongerenwerkteam dat wekelijks om de tafel zit om te bespreken hoe het met individuele jongeren gaat. De samenwerking met huiswerkbegeleiding krijgt op nog een andere manier vorm. Huiswerkbegeleiding vindt plaats in dezelfde ruimte als De Inloop of kan een voorwaarde zijn voor deelname aan De Inloop. De mobiele inloop vormt hier een kleine uitzondering. Zij werkt niet intensief samen met de huiswerkbegeleiding, is minder gericht op probleemsigalering, informatie & advies en begeleiding. Als daar jongerenwerkers op (ernstige) problemen of individuele vragen van jongeren stuiten, zoeken zij overleg met de teamleider over hoe verder.
14. **Samenwerking met externe partners**.⁷⁸ Alle onderzochte Inlooppraktijken werken rond specifieke vragen samen met vaste partners. Voor jongeren met ernstige problemen bestaat er samenwerking met Stichting Streetcornerwork. Voor kwesties rondom signaleren, overlast en veiligheid is er direct contact met de buurtregisseur of de wijkagent. Standaard is verder dat jongerenwerkers die Inloop uitvoeren participeren in het netwerk 12+ en via dat netwerk hun ingang hebben bij andere organisaties. Twee van de vijf onderzochte Inlooppraktijken hebben bovendien een vaste samenwerking met projecten die laagdrempelige sportactiviteiten organiseren. Als er in de buurt van De Inloop een voorziening zit die een grote aantrekkingskracht uitoefent op jongeren zoals een school of een winkel, onderhouden jongerenwerkers informeel en formeel contact om te weten wat er speelt en te kunnen handelen indien er problemen zijn. De Inloop van Streetcornerwork vormt hier een uitzondering. Zij richt zich – net als het verdere aanbod van Streetcornerwork - op jongeren met meervoudige problematiek. Om haar doelgroepen goed te kunnen ondersteunen beschikt Streetcornerwork zelf over voorzieningen als kantoorhulp. Daarnaast onderhoudt Streetcornerwork directe samenwerkingsrelaties met een keur aan hulpverleningsinstellingen, waaronder jeugdzorg, verslavingszorg schuldhulpverlening, reclassering, Bureau leerplicht en het Dienst Werk en Inkomen.

⁷⁷ Deze beschrijving is gebaseerd op informatie uit de diepte interviews met jongerenwerkers over hun methodisch handelen en op interviews met de teamleiders. Voor meer informatie, zie XXX methodische verantwoording.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Formeel interview teamleider 1, De Inloop 3, Amsterdam 23.09.2010.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Interview teamleider 1 en jongerenwerker 1, De Inloop 2, Amsterdam 24.09.2010.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2010). Interview jongerenmedewerkers 1,2 en 3, De Inloop 1, Amsterdam 20 september 2010.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Interview met jongerenwerker 2, De Inloop nummer 4, 2 december 2010.

⁷⁸ Idem.

15. **Evalueren.**⁷⁹ De Inlooppraktijken die een lijst hebben van jongeren die De Inloop bezoeken, geven door middel van een vinkje bij de naam aan of de jongere ook die keer is geweest. In sommige jongerenwerkteams is het de gewoonte om na afloop samen De Inloop te evalueren. Van deze evaluatie wordt kort verslag gemaakt ten behoeve van het registreren. Na afloop van Inloop verzamelt de jongerenwerker die verantwoordelijk is voor de registratie alle gegevens en voert die in het registratiesysteem. Het soort registratiesysteem verschilt per aanbieder. Aanvullend is er wekelijks of tweewekelijks een teamvergadering waarin onder leiding van de teamleider het verloop van De Inloop wordt geëvalueerd, het activiteitenprogramma wordt besproken, individuele jongeren worden besproken en indien nodig de aanpak wordt bijgesteld.

⁷⁹ Deze beschrijving is gebaseerd op informatie afkomstig uit diepte-interviews met de jongerenwerkers over het methodisch handelen.

8. Methodische uitgangspunten

Dit hoofdstuk beschrijft de methodische uitgangspunten van De Inloop. Methodisch handelen houdt in dat professionals doelgericht, systematisch, (weloverwogen en welbewust) en tegelijk ethisch en maatschappelijk verantwoord handelen (Alert en ondernemend 2.0). Methodische uitgangspunten zijn de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het methodisch handelen van de individuele jongerenwerkers in contact met jongeren. Uit gesprekken met de jongerenwerkers blijkt dat er twee typen uitgangspunten in het werken met jongeren te onderscheiden zijn. Zo is er enerzijds een bepaalde volgordelijkheid van handelen, de methodische stappen van De Inloop. Anderzijds zijn er principes die inhoudelijk invulling geven aan het contact met jongeren. In paragraaf 8.2 wordt uiteengezet welke methodische stappen jongerenwerkers zetten in het contact met jongeren tijdens het uitvoeren van De Inloop. De methodische principes vormen de kern van het handelen in contact met de jongeren. Deze principes worden uiteengezet in paragraaf 8.3. Het hoofdstuk begint met een beknopte beschrijving van de aard van het methodisch werken binnen De Inloop. Dit leert op basis van welke factoren jongerenwerkers in de praktijk hun handelen vorm en inhoud geven. De beschrijving is gebaseerd op diepte-interviews met jongerenwerkers over wat zij doen in contact met jongeren tijdens De Inloop en die volgens de *grounded theory* zijn geanalyseerd. Waar mogelijk is de relatie gelegd met bestaande literatuur, voor meer over de methodische verantwoording, zie hoofdstuk 3.

8.1 Aard methodisch werken binnen De Inloop

De vijf onderzochte Inlooppraktijken maken zichtbaar dat het per organisatie verschilt in welke mate er specifieke methodische uitgangspunten omschreven zijn voor De Inloop. Drie organisaties hebben geen richtlijnen voor De Inloop omschreven.⁸⁰ Anderen beschikken over een handboek of een methodiekbeschrijving waarin richtlijnen voor het uitvoeren van De Inloop zijn opgenomen.⁸¹ Zo wordt in het handboek van Inloop 1 onderscheid gemaakt tussen een Inloop voor jongeren van 16 jaar en ouder en een Inloop voor jongeren van 12 tot en met 15 jaar. De Inloop voor 16+ dient voor jongerenwerkers als moment voor het bouwen aan een vertrouwensrelatie met de doelgroep. Hieraan kan uitvoering worden gegeven door actief mee te doen aan spelletjes en door interesse te tonen. Ook staan er in het handboek een aantal ideeën voor activiteiten beschreven om jongeren te prikkelen om actief te worden. De Inloop voor jongens en meisjes van 12 tot en met 15 jaar is in tegenstelling tot De Inloop voor 16+ meer gericht op het ontwikkelen van sociale en communicatie vaardigheden. Tijdens De Inloop wordt een activiteit aangeboden die gericht is op het ontwikkelen van deze vaardigheden, zoals een Wil-toernooi of koken. Er wordt van de uitvoerende jongerenwerkers verwacht dat zij zaken benoemen die opvallen tijdens het spelen van spelletjes. Hoe wordt er samen gespeeld? Hoe worden teams gevormd? En hoe spreken de jongeren elkaar aan?⁸² Inloop 4 beschikt over een methodiekbeschrijving waarin vrij uitgebreid de werkwijze van De Inloop staat uitgewerkt. Hoewel er accentverschillen kunnen bestaan per Inloop (doel, doelgroep, buurt), staan er een aantal vaste kenmerkende aspecten uitgewerkt. Ingegaan wordt onder andere op de analysefase, de doelgroep, de veilige ruimte, huisregels, het pedagogisch klimaat en het

⁸⁰ Sleutelberg, Van der Wal & Theijs (2011) Praktijkbeschrijving De Inloop 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk. Sint Jago & Grottestam (2011) Praktijkbeschrijving De Inloop 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

⁸¹ Ibrahim, El Bahlaoui, Camci & Rhninou (2011) Praktijkbeschrijving De inloop 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Bialy, Crabbe, Vres & Tugrul (2011) Praktijkbeschrijving De Inloop 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

⁸² xxx (2009) Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

pedagogische handelen, individuele- en groepsbenadering, competentievergroting, *empowerment* en communicatie. Tot slot staat ook beschreven met wie er vanuit De Inloop wordt samengewerkt en wat de inzet is van deze verschillende partners (Broekx e.a., 2002).

Wanneer aan jongerenwerkers wordt gevraagd om hun methodisch handelen toe te lichten, blijkt dat zij het in eerste instantie lastig vinden om de kern van hun methodisch werken in contact met jongeren te formuleren.

'En wat is de kern van jouw handelen?'

'Ehmm... Ja.... Weet ik niet.'⁸³

'En als het gaat om methodisch handelen?'

'Sorry?'⁸⁴

De moeilijkheden in het uitdrukken van hun werkwijzen ligt enerzijds in het niet vertrouwd zijn met het begrip methodisch handelen en anderzijds in de afwezigheid van methodieken voor De Inloop. Toelichting op de inhoud van methodisch werken en doorvragen naar wat jongerenwerkers doen in contact met jongeren helpt hun om hun manieren van werken met jongeren te verwoorden.

'Methodisch handelen, dus hoe je moet handelen in een bepaalde situatie. Of je daar methodieken voor gebruikt?'

'Nee dat heb ik allemaal eigenlijk mezelf geleerd. Je leert het gewoon uit de praktijk. Op een gegeven moment weet je hoe je zo en zo moet werken. Dat leer je vanzelf als je heel lang in het vak zit. Ik heb eerst altijd naar mijn collega's gekeken, van iedereen heb ik wel wat meegenomen. Uiteindelijk maak je, je eigen manier.'⁸⁵

'In het begin is het zoeken naar de beste aanpak. In het jongerenwerk zijn geen richtlijnen. Voor mij was het zoeken welke aanpak het beste werkt met de jongeren.'⁸⁶

Dat richtlijnen voor het methodisch werken binnen De Inloop beperkt aanwezig zijn en jongerenwerkers moeite hebben met het verwoorden van hun methodisch handelen is geen verrassing. Kenmerkend voor de hedendaagse *body of knowledge* van het jongerenwerk is dat die impliciet is (Spierts 2005). Dit geldt bovendien niet alleen voor het jongerenwerk. Veel professionals zijn zich niet bewust dat datgene wat voor hen automatisch onderdeel is van hun professionele handelen, zij zich eigen hebben gemaakt via opleiding, ervaring en intuïtie (Sennett, 2008 & Gladwell, 2005). Behoefte aan duidelijkheid over de werking en de resultaten van De Inloop is juist de aanleiding voor dit onderzoek. In dit hoofdstuk trachten wij bij te dragen aan het creëren van meer helderheid, door op een rij te zetten welke uitgangspunten jongerenwerkers hanteren in het contact met jongeren.

⁸³ (2010) Diepte-interview methodisch handelen met Jongerenwerker 4 van De Inloop 1, 26 november 2010.

⁸⁴(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 1, 22 november 2010

⁸⁵(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 1, 22 november 2010

⁸⁶ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010

8.2 Methodische stappen

Uit wat jongerenwerkers vertellen over hun handelen in contact met jongeren komt naar voren dat er in hun werkzaamheden voor De Inloop een bepaalde volgorde zit. In het contact met jongeren zijn er een drietal stappen te onderscheiden. Deze stappen zijn:

1. Contact leggen
2. Behoeftes peilen en signaleren
3. Perspectief bieden: informatie & advies, activeren en doorleiden

Het werken met jongeren binnen De Inloop begint met het leggen van contact met jongeren. Het contact is een voorwaarde om met de jongeren te kunnen werken. Zodra het contact is gelegd, gaat de jongerenwerker aan de slag om te ontdekken waar de jongere behoefte aan heeft en wat eventuele problemen zijn. Inzicht in de leefwereld van de individuele jongere is nodig om de jongere te kunnen uitdagen, stimuleren en ondersteunen bij het zetten van een volgende stap. De laatste stap van De Inloop is het perspectief bieden. Hierbij gaat het erom jongeren zodanig toe te rusten, te stimuleren of door te leiden dat de jongere daadwerkelijk de volgende stap zet. Overigens is het afhankelijk van de doelen, de doelgroep en de vormen van De Inloop in welke mate er aandacht is voor de verschillende stappen.

8.2.1 Stap 1: Contact leggen

De eerste methodische stap in het werken met jongeren binnen De Inloop is het leggen van contact. Het contact leggen met jongeren bestaat uit drie onderdelen: het werven van jongeren, de eerste kennismaking en relatie opbouwen.

Werven van jongeren

Jongerenwerkers vertellen dat ze wervingsstrategieën inzetten om het eerste contact met de doelgroep te leggen en ze uit te nodigen om naar De Inloop te komen. Het verschilt per Inloop in welke mate er wervingsstrategieën worden ingezet. Jongerenwerkers die actief werven doen dat op de volgende manieren:

1. Ze gaan als ambulante jongerenwerker de straat op en leggen contact met groepen jongeren op straat. Deze werker nodigt de groep bijvoorbeeld uit om een keer naar De Inloop te komen. De ambulante jongerenwerker en de locatiegebonden jongerenwerker kan eenzelfde persoon zijn die beide taken combineert. Als dit niet zo is dan is het van belang dat de ambulante werker intensief samenwerkt met de locatiegebonden jongerenwerker.

‘Door ernaar toe te lopen met een collega, te vragen hoe het gaat en wat ze aan het doen zijn. Kijken of ik ze kan helpen en dan doorverwijzen naar instanties. Maar ik ken ook iedereen in de buurt en de jongeren kennen ons ook. Ze weten wat we doen. Ze weten wat ons werk inhoudt, ze weten wat je kunt betekenen voor ze, dus het gaat eigenlijk automatisch. Als ze iets willen qua scholing, werk, stage, uitkering dan komen ze meestal naar ons.’⁸⁷

2. Ze organiseren een (grote) aantrekkelijke activiteit waar veel jongeren uit de buurt op afkomen en daardoor kennismaken met wat het jongerencentrum te bieden heeft (waaronder De Inloop).

*‘Hoe stimuleer je de jongeren tijdens De Inloop om deel te nemen aan de geplande activiteiten?’
‘Ja, beetje je activiteit populair maken.’*

⁸⁷ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

'Hoe doe je dat?'

*'Tja.. Ja gewoon inspelen op behoeften van de jongens. Wat zij willen dat organiseer ik en zo komen ze zelf naar De Inloop.'*⁸⁸

3. Ze vragen aan jongeren die al regelmatig naar De Inloop komen om vrienden uit te nodigen om ook een keer te komen.

*'Ja, als je gewoon een leuke maandplanning hebt, dan komen ze er sowieso op af. Mond tot mond reclame.'*⁸⁹

*'...Dus je weet wie er binnen is, altijd. Dus we hebben nu ook wel een paar nieuwe jongens, die een vriendje zijn van..'*⁹⁰

4. Ze verspreiden flyers en/of posters.

*'Ik heb flyers en die deel ik uit. Ik leg ze gewoon uit wat het is.'*⁹¹

Het valt op dat de inzet van sociale media niet wordt genoemd als wervingsmethode om in contact te komen met de doelgroep.

Naast deze wervingsstrategieën kan de (culturele) identiteit van de jongerenwerker invloed hebben op het aantrekken van de doelgroep. Denk hier aan de culturele achtergrond, het geslacht, de muziek, de kledingstijl en de woonplaats van een jongerenwerker. Jongeren die zich graag willen identificeren met de identiteit van de jongerenwerker zullen zich sneller uitgenodigd voelen om naar De Inloop te komen dan jongeren die zich niet met deze persoon identificeren. Deze wervingsmethode, die meestal niet bewust wordt ingezet, heeft het risico dat de jongerenwerker een te hechte band ontwikkelt met de doelgroep. Dit komt vooral voor bij jongerenwerkers die in dezelfde buurt wonen en dezelfde culturele achtergrond hebben als de deelnemers.⁹²

*'... ik word liever gezien als een grote broer, dan dat ik word gezien als een vriendje of specifiek een werker. Als je als grote broer wordt gezien dan is het voor hun makkelijker om met jou te praten, maar ook lastiger om vriendjes met je te zijn. In onze cultuur ben je geen vriendjes met jouw broer. Het is jouw broer en daar heb je heel veel respect voor en ze moeten weten wat ze aan jou hebben als persoon ook.'*⁹³

Niet alle jongerenwerkers die een Inloop uitvoeren zetten wervingsstrategieën in om het eerste contact te leggen. Sommige jongerenwerkers kennen de jongeren soms letterlijk vanuit de wieg.

*'...nou ik ken de jongens al vanaf de wortel hé? Ik heb ze al vanaf dat ze klein waren leren kennen.'*⁹⁴

⁸⁸ Camci (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 5, 1 december 2010.

⁸⁹(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 1, 26 november 2010.

⁹⁰ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

⁹¹(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 1, 26 november 2010.

⁹² Sint Jago & Grotestam (2010) Praktijkbeschrijving De Inloop 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

⁹³ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

⁹⁴ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 2, 18 november 2010.

Of als eenmaal een vaste groep deelneemt aan de inloop⁹⁵, investeren deze jongerenwerkers weinig tijd in het werven van jongeren voor De Inloop.

*'.. ik ken ook iedereen in de buurt en de jongeren kennen ons ook. Ze weten wat we doen. Ze weten wat ons werk inhoudt, ze weten wat je kan betekenen voor ze dus het gaat eigenlijk automatisch.'*⁹⁶

De eerste kennismaking

Als jongeren De Inloop weten te vinden is een volgende stap dat jongerenwerkers gaan kennismaken met de nieuwe bezoekers. Jongerenwerkers doen dit op verschillende manieren. Er zijn werkers die direct op een jongere of een groep jongeren afstappen en een kort kennismakingsgesprekje beginnen.

*'..als er een nieuwe jongere binnenkomt dan ga ik naar hem toe, want hij kent mij niet en ik ken hem niet. En dan wil ik ook een praatje maken zoals: "hoi, dit doen wij hier en we hebben een groepsleider". Dan kan zo'n jongere ook even zijn verhaal kwijt. Dat is dus heel belangrijk.'*⁹⁷

*'Dus we hebben nu ook wel een paar nieuwe jongens, die een vriendje zijn van.. Die komen hier binnen en dan gaan ze gelijk tafeltennissen. Die roep ik dan gelijk bij mij. ... "Ik weet niet eens wie je bent.. hoe heet jij? ik ben..."'*⁹⁸

Anderen kijken eerst de kat uit de boom. Ze observeren de groep jongeren die binnenkomt vanaf enige afstand. De jongerenwerker onderzoekt het type jongeren, wat hen bezighoudt en hoe de groep is opgebouwd. Na het maken van deze analyse gaat hij/zij de jongeren benaderen.

*'..Maar ik ben begonnen met de kat uit de boom kijken, op afstand kijken wat ze willen, waar ze van houden, wat ze niet willen en wat ze boos maakt. En dan ga ik op een moment een band opbouwen, een vertrouwensrelatie, weet je.'*⁹⁹

Het eerste contact wordt vaak als volgt gelegd: 'Hoi, ik ben.... Wie ben jij?' Tijdens deze eerste kennismaking wordt eventueel een hand gegeven. Daarna worden vragen gesteld als: 'Hoe oud ben je?' of 'Waar woon je?'. Jongerenwerkers stellen zich tijdens deze eerste ontmoeting rustig, gastvrij, geïnteresseerd en vooral betrouwbaar op. Dit houdt in dat zij niet direct vragen naar terreinen waarop jongeren eventueel problemen kunnen hebben zoals school, werk, alcohol, drugs of criminaliteit.

*'Ik begin heel rustig, door kennismaking, een gesprek aan te gaan en interesse te tonen.'*¹⁰⁰

Een aantal jongerenwerkers benoemt expliciet het belangrijk te vinden om bij de eerste ontmoeting duidelijk te maken wat zijn/haar rol is en wat hij/zij kan betekenen voor de jongere. Dit doen ze niet alleen door het te benoemen, maar ook door hun houding.

⁹⁵ Sleutelberg, Van der Wal & Theijs (2011) Praktijkbeschrijving De Inloop 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

⁹⁶ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

⁹⁷(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 1, 1 december 2010.

⁹⁸ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

⁹⁹ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁰⁰ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

*'Ik blijf me professioneel opstellen en dat is belangrijk. Niet met ze, bijvoorbeeld, nou wat veel jongerenwerkers doen in het werk is dat ze voor de deur gaan hangen en roken en blowen met ze. En op het moment dat je dat doet, dan verlies je de overmacht.. Van ehh, ja wat kom je nu tegen me praten, gisteren stond je nog te blowen met me voor de deur.. En dat bedoel ik dus je moet het wel professioneel houden.'*¹⁰¹

Uit de interviews met jongerenwerkers komt naar voren dat over de beroepshouding verschillend wordt gedacht. Er zijn namelijk ook werkers die ervoor kiezen om zichzelf gelijkwaardig op te stellen, als één van hen. Daarmee proberen ze zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de jongeren, met het doel om zo snel mogelijk een vertrouwensband te krijgen.

*'Ik doe dat door me net als één van hen te gedragen. Dus niet hoger proberen te zijn. Je bent een voorbeeld voor ze, maar als je je net als hen gedraagt, voelen ze dat jij hun begrijpt en dan komen ze ook zelf met dingen naar jou toe.'*¹⁰²

Relatie opbouwen

Een persoonlijke relatie is niet van de één op het andere moment gerealiseerd. Door middel van een ongedwongen kennismaking, zo nu en dan kort lichamelijk contact en individuele gesprekjes, bouwen jongerenwerkers een relatie op met de jongeren. Vaak wordt het hebben van kort lichamelijk contact ingezet bij iedere nieuwe begroeting. Bij sommige organisaties is afgesproken om formeel bij binnenkomst iedereen een hand te geven¹⁰³.

*'Wat we standaard doen als de jongeren of wij binnenkomen, we geven gewoon iedereen een hand. Dan heb je sowieso al even contact met de jongeren.'*¹⁰⁴

Anderen kiezen voor een meer informele weg en geven een 'boks' (vuisten tegen elkaar). Het doel van het lijfelijk contact is om duidelijk naar elkaar te maken dat je elkaar kent en gekend wordt. Naast deze persoonlijke begroeting, al dan niet door kort lichamelijk contact, proberen jongerenwerkers persoonlijke aandacht te geven aan jongeren door het voeren van individuele gesprekjes. Aan het begin van de relatie bestaan dit soort gesprekjes vooral uit korte praatjes over luchtige onderwerpen. Een belangrijk aandachtspunt bij het voeren van dit soort gesprekjes is om aan te sluiten bij de onderwerpen die de jongere bezighoudt en het niveau waarop zij gesprekken voeren.

*'Ik probeer op één lijn met hen te blijven, ze als crimineeltjes of vervelende Marokkanen te zien. Ik ben dan één van hun, maar ik ben wel hun voorbeeld. Je bent op de hoogte van wat er gebeurt door de manier hoe je met ze praat. Ik spreek dezelfde taal. Ik verplaats me in hun leefwereld en dat zorgt ervoor dat ik een band met ze heb.'*¹⁰⁵

Als jongerenwerkers jongeren al langer kennen en merken dat de jongeren open staan voor contact, veranderen de individuele gesprekjes geleidelijk van karakter. Dan gaat de jongerenwerker gericht met een jongere in gesprek over wat er in zijn of haar leven speelt.

¹⁰¹ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁰² Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁰³ XXXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

¹⁰⁴(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 1, 22 november 2010.

¹⁰⁵ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

*'Als je eenmaal met een jongen in gesprek bent en je merkt dat hij open staat om te praten, dan is het voornamelijk heel veel doorvragen en doorvragen op een niveau wat makkelijk is voor hem. Dan wordt de drempel wat lager voor hem om met jou te praten.'*¹⁰⁶

Vanuit de literatuur wordt benadrukt dat De Inloop een geschikte werkwijze is om relaties op te bouwen met jongeren. Jongerenwerkers kunnen op een ongedwongen manier in gesprek komen door bijvoorbeeld mee te doen met een spelletje tafeltennis (Veenbaas e.a., 1986; Vos, 2009). Voor een succesvolle benadering van groepen jongeren is wederkerigheid belangrijk. Dit houdt in dat de jongerenwerker de groep jongeren die hij/zij wilt bereiken respecteert en serieus neemt, inclusief hun maatschappelijke en culturele achtergronden en leefstijlen. Anderzijds moeten jongeren ook de tijd en ruimte krijgen om kennis te nemen van de bedoelingen van de jongerenwerker (Spierts, 1994). Belangstelling voor wie de jongeren zijn en wat hen beweegt is noodzakelijk. Het duurt volgens Veenbaas e.a (1986) zeker één tot twee jaar voordat er echt sprake is van wederzijds vertrouwen en begrip.

8.2.2. Stap 2: Behoeften peilen en signaleren

De tweede methodische stap in het werken met jongeren binnen De Inloop is behoefte peilen en signaleren. Direct nadat het eerste contact is gelegd, gaan jongerenwerkers aan de slag met het peilen van de behoeften en het signaleren van problemen van de jongeren. Dit om mogelijk te maken dat De Inloop aansluit bij de vragen en de behoeften van jongeren en jongeren werkelijk te kunnen stimuleren en ondersteunen bij het zetten van een volgende stap.

Probleemsignalering

Eenzijds pikken jongerenwerkers signalen op door te kijken naar uiterlijke kenmerken van jongeren. Ziet een jongere er bijvoorbeeld somber, moe of verwaarloosd uit? Anderzijds letten jongerenwerkers op het gedrag van jongeren. Drinkt of blowt een jongere veel? Hoe gedraagt een jongere zich in een groep? Hoe is het contact tussen jongerenwerker en jongere? En tot slot onderzoeken jongerenwerkers hoe jongeren hun dag invullen. Gaat een jongere naar school of zwerft hij/zij over straat?

*'Ja, bijvoorbeeld als iemand een tijdje niet is geweest, dan ga ik daar wel op in. Ik wil dan weten wat er aan de hand is.'*¹⁰⁷

*'Soms hoor je het via een vriend of je ziet het aan iemand. Die kijkt dan somber. Ik ken de jongeren ook allemaal en heb ze dan ook voor mezelf in groepen gedeeld; de jongens die jointjes roken, degenen die naar school gaan en degenen die werk hebben. Meestal kijk ik naar degene die helemaal verwaarloosd is, die zwerft op straat en geen school, werk of iets heeft.'*¹⁰⁸

Jongerenwerkers geven praktisch vorm aan het signaleren binnen De Inloop door veel rond te lopen en om zich heen te kijken.

'Ik zit graag achterin De Inloop, daar heb je overzicht. Ik probeer wel altijd op te letten zeg maar hoe de verhoudingen liggen, vooral als er ook kleine broertjes en zusjes meekomen. Ik probeer dan wel een

¹⁰⁶ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁰⁷ Ibrahim (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 5, 30 november 2010.

¹⁰⁸ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

*beetje te kijken hoe die verhouding ligt, het signaleren idee. Ook de verhoudingen tussen jongeren onderling.*¹⁰⁹

De literatuur wijst erop dat het belangrijk is dat jongerenwerkers, zodra zij het gevoel hebben dat er iets speelt, individueel of op (sub)groepsniveau proberen daar meer over te weten te komen en rond het thema in gesprek blijven met jongeren (Veenbaas et al., 2011). Jongeren hebben tijd nodig om zelf na te denken hoe zij daarmee verder willen, en of ze deze kwestie wel met de jongerenwerker willen bespreken. Immers, deelname aan het jongerenwerk is vrijwillig (Selen, 1989). Als de jongerenwerker later op de kwestie terugkomt, geeft de jongerenwerker enerzijds nogmaals aan dat de jongere bij hem of haar terecht kan en anderzijds laat de jongerenwerker weten dat zij/hij het niet is vergeten. Dit laatste is heel belangrijk voor jongeren die zich ongelukkig voelen. Zij krijgen het signaal dat ze er niet helemaal alleen voor staan. En voor jongeren die het slechte pad opgaan is duidelijk dat zij dat niet onopgemerkt kunnen doen (Veenbaas et al., 2011).

Behoeftes peilen

Naast het signaleren van problemen, zijn jongerenwerkers tegelijkertijd bezig met het peilen van behoeftes van jongeren en het organiseren van een aanbod (soms in samenwerking met jongeren) dat aansluit bij hun behoeftes. Jongerenwerkers geven in de interviews aan dat ze meestal behoeftes peilen door aan jongeren te vragen wat zij graag willen, wat ze leuk vinden en waar hun interesses liggen. Als jongeren zelf niet goed weten wat zij leuk vinden, proberen jongerenwerkers jongeren te laten ontdekken wat hen aanspreekt.

*'Dat verschilt per doelgroep, maar je probeert wel zoveel mogelijk hun wensen te vullen. De jongste doelgroep heeft zelf niet veel concrete ideeën, dus dan moet je meer gaan vissen naar hun interesses. Ik speel dan in op wat ze leuk vinden. Met de oudere doelgroepen daar kan je doen wat zij willen. Het liefst laten wij het ze ook zelf organiseren.'*¹¹⁰

Een enkele jongerenwerker geeft aan ook goed in de gaten te houden wat er in de buurt gebeurt.

*'Ja, het is belangrijk om op de hoogte te blijven wat er in de buurt gebeurt. Anders wordt deze tent gerund, wat in feite afgelegen is van de wereld eromheen. Het is belangrijk om te weten wat de behoeften zijn binnen de gemeenschap.'*¹¹¹

Veel Inloopprijzen maken gebruik van een ideeënbus waar jongeren een idee in kunnen stoppen, zie daarvoor hoofdstuk 7. Hoe jongerenwerkers trachten de behoeften van jongeren te articuleren staat verder uitgewerkt in paragraaf 8.3.

8.2.3 Stap 3: Perspectief bieden

De laatste methodische stap in het werken met jongeren binnen De Inloop is het bieden van perspectief. Perspectief bieden is een nieuw begrip binnen het methodisch handelen van De Inloop. Wij gebruiken dit begrip om twee redenen. Enerzijds maakt het begrip expliciet dat het de inzet is van het jongerenwerk om jongeren een stapje verder te brengen. Datgene doen wat ervoor zorgt dat jongeren dat stapje ook werkelijk maken, noemen wij perspectief bieden. Anderzijds is perspectief bieden nadrukkelijk 'open' geformuleerd in die zin dat het niet voorschrijft waaruit dat handelen dan

¹⁰⁹(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹¹⁰(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹¹¹ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

wel dat stapje verder bestaat. Met deze openheid drukt het begrip perspectief bieden uit dat het gaat om het verder brengen van de jongeren en niet om een specifieke handeling van de jongerenwerker.

Perspectief bieden krijgt op diverse manieren vorm. Voorbeelden daarvan zijn het bespreekbaar maken van gesignaleerde problemen en samen met jongeren zoeken naar oplossingsmogelijkheden of het stimuleren van jongeren om mee te doen aan activiteiten of lid te worden van een sportvereniging.

Informatie & advies

Indien de jongerenwerker signaleert dat een jongere niet lekker in zijn vel zit, dan wordt ervoor gekozen om een individueel gesprek aan te gaan met de jongere. Tijdens dit privégesprek probeert de jongerenwerker in gesprek te raken met de desbetreffende jongere over problemen waarmee hij/zij te maken heeft. Dit gesprek vindt vaak plaats tijdens De Inloop in een aangrenzend kantoor, voor aanvangstijd of na afloop van De Inloop.

*'Als ik zie dat iemand depressief is, helemaal in zichzelf is gekeerd, jointjes rookt of klaagt, dan neem ik hem apart en praat ik met hem.'*¹¹²

*'..... als het persoonlijke informatie betreft dan bespreek ik dat niet in de groep. Als iemand met problemen tijdens De Inloop met vrienden staat en ik wil iets weten, dan gebeurt dat op een persoonlijke manier. Door apart te nemen en even aan te spreken. Dit soort gesprekjes gebeuren dagelijks.'*¹¹³

*'Door hun apart te nemen en op kantoor te gaan zitten. Daar vragen hoe het gaat en of er dingen zijn waar ze mee zitten.'*¹¹⁴

Soms hebben jongerenwerkers al voorinformatie via bijvoorbeeld vrienden van een jongere, andere bezoekers van De Inloop of via netwerkpartners. Het beschikken over deze voorkennis helpt de jongerenwerkers om het gesprek en hun aanpak te structureren.

*'Als je zo een persoon apart hebt gehaald, dan gaat het over hoe het met ze gaat enzovoorts. Meestal heb je ook al achtergrond informatie over deze persoon. Vervolgens ga je vragen hoe zit het met dat en hoe zit het met dit. Het is niet zo dat een jongere de eerste de beste keer over zijn problemen gaat vertellen. Maar omdat je al weet wat er speelt in de buurt weet je ook wel een beetje met welke problemen de jongere te maken heeft. Dan ga je doorvragen, je zegt bijvoorbeeld: heb je ook schulden? Als dat zo is dan geef ik aan dat de jongere bij mij terecht kan om bijvoorbeeld een bezwaarschrift te schrijven.'*¹¹⁵

Als het gaat om problemen in of van de groep als geheel, kiezen jongerenwerkers ervoor om een groepsinterventie in te zetten. De jongerenwerker grijpt dan in in het groepsproces of organiseert een themabijeenkomst of een voorlichting over een specifiek thema. Meer over groepsdynamiek wordt uitgewerkt in paragraaf 8.3.

¹¹² Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹¹³ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010)

¹¹⁴ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹¹⁵ El Bahlaoui (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 5, 26 november 2010.

*'Dus in dat geval van een moeilijk iemand, nou die hou ik dan best goed in het oog. Ik heb bijvoorbeeld een meisje in de groep die wordt de hele tijd gepest. Ze heeft van die nepharen in haar echte haren, dan lijkt het langer. Maar op een gegeven moment waren er drie meisjes die elke week aan haar vroegen, is het je echte haar enzo. Ze bleven het maar vragen, echt drie weken lang. Toen heb ik gezegd: "Nu is het afgelopen ik wil het niet meer horen." Toen zijn ze wel gestopt.. ze hebben het nu niet meer gevraagd. Zo'n meisje neem ik dus wel in bescherming.'*¹¹⁶

*'De afgelopen keer was er een educatieve activiteit, toen hebben we Jellinek kliniek op bezoek gekregen. En een debat gevoerd met de jongeren over drank- en drugsgebruik.'*¹¹⁷

De literatuur wijst erop dat een persoonlijke relatie met de jongere een voorwaarde is voor informatie & advies. Jongeren willen eerst de kat uit de boom kijken voordat zij met vreemden over hun problemen willen praten (Schellekens, 1998). Voor veel jongerenwerkers is het moeilijk te accepteren dat het lang duurt voordat contact leidt tot 'actieve werkrelaties' waarin jongeren een stap verder komen (Milburn et al., 2000; Veenbaas et al., 2011). De literatuur bevestigt verder dat het belangrijk is dat jongerenwerkers gelegenheid creëren waarbij jongeren makkelijk een praatje kunnen maken, om vervolgens terloops hun vraag naar voren te kunnen brengen. Dat kan door zich veel op te houden tussen de jongeren en door smoesmementen te creëren. Bijvoorbeeld door op kantoor een grote pot snoep op tafel te hebben, zodat jongeren een reden hebben om binnen te lopen of te dralen bij opruimen en vertrek. Het biedt jongeren de gelegenheid om even alleen met de jongerenwerker te praten (Veenbaas et al., 2011). Aandachtspunt in de informatie & adviesfunctie van de Inloop is de kwaliteit en de zorgvuldigheid. Slecht (aansluitend) advies kan tot gevolg hebben dat jongeren nooit meer anderen benaderen voor advies (McLeod, 2010).

Activeren

De kern van activeren is ervoor te zorgen dat jongeren zelf in beweging komen. Binnen De Inloop bestaan de volgende activeringsmogelijkheden: jongeren kunnen meedoen met activiteiten zoals een spelletje of een uitje, jongeren kunnen bijdragen aan de uitvoering van De Inloop door te helpen met klaarzetten of opruimen en door het zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen leven. De verhalen van de jongerenwerkers maken zichtbaar dat de jongerenwerkers verschillende strategieën inzetten om jongeren in beweging te krijgen.

1. Om jongeren te activeren om mee te doen aan activiteiten werkt het volgens sommige jongerenwerkers als je zelf actief meedoet.

'Hoe activeer je de jongeren of stimuleer jij ze?'

*'Ik doe vaak zelf ook mee en dan vinden ze het ook wel leuk, weet je. Bijvoorbeeld als ik zeg: "Kom we gaan een voetbaltoernooi organiseren." Bijvoorbeeld als stagiaire zei ik een keer: "ik doe niet mee", maar toen zei ik": "weet je wat ik doe wel mee". En dan vinden zij het wel een strijd om te winnen en dan doen ze mee weet je.'*¹¹⁸

2. Als het gaat om verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen leven, coachen jongerenwerkers de jongeren, maar lossen zij het probleem niet voor de jongeren op.

¹¹⁶ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

¹¹⁷ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

¹¹⁸ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

*'Je kan jongeren helpen, maar ze zijn geneigd ervan uit te gaan dat je alles voor ze doet. Door de ervaring kan ik ze helpen en ik ondersteun ze, maar ze moeten alles zelf doen. Een telefoon gesprek ga ik niet voeren voor ze, dat moeten ze zelf doen. Ik wil wel een rollenspel met ze doen, maar door alles in te vullen leren ze er niks van. Ik geef de jongeren drie kansen en anders is het end of the game, tenzij ik zie dat ze echt veranderd zijn. Dan wil ik ze nog een kans geven. Dan moet hij zichzelf echt bewijzen. Dan maak ik duidelijk dat ik de hele dag zit te wachten en maak ik duidelijk dat dat niet kan. Ik vraag meestal wel de reden. Als de jongeren de eerste keer een lullige reden heeft stop ik er ook meteen mee.'*¹¹⁹

Vanuit de literatuur wordt onderschreven dat activeren niet vanzelf gaat. Voor het activeren, met als kern dat jongeren het zelf doen, vormen de persoonlijke *motivators* een aanknopingspunt. Waarvan gaat iemand nu harder lopen? Waarvan wordt hij/zij enthousiast? (Otten & Jongerenwerkteam Iriszorg Nijmegen, 2007 p.83). Aanwezigheid van hoop, het hebben van perspectief is voor jongeren heel belangrijk om ontvankelijk te zijn voor gedragsverandering. Als dat ontbreekt, dan heeft activeren eigenlijk geen zin (Bernstein, 1964). Er zijn drie gronden voor het activeren van jongeren:

1. het oplossen van een probleem
2. een sterke wens vanuit de jongere(n)
3. betrekking met de jongerenwerker. Als jongeren zelf weinig noodzaak zien, kan een goede relatie met de jongerenwerker (die door de jongere ook gewaardeerd wordt) reden zijn om iets te gaan ondernemen. Echter, om de relatie als activeringsstrategie te gebruiken, is er een actieve benadering vanuit de jongerenwerker nodig, het gaat niet vanzelf (Schellekens, 1998).

Doorleiden

Als jongerenwerkers de inschatting hebben gemaakt (vaak in afstemming met jongere zelf of collega's) dat een jongere een bepaalde vorm van hulpverlening nodig heeft die De Inloop niet kan bieden of belangstelling heeft voor een andere vorm van vrijetijdsbesteding, dan verwijzen jongerenwerkers door. Bijvoorbeeld naar Streetcornerwork, het Jongerenservicepunt of het sportbuurtwerk. De jongerenwerker neemt dan contact op met de betreffende organisatie om aan te kondigen dat de jongere binnenkort langskomt. Soms komt het ook voor dat de jongerenwerker de eerste keer meegaat met de jongere. Dan spreekt met over 'warme doorverwijzing'.

*'Dan vraag ik: "ben je bereid om naar school te gaan of werk te zoeken." En als ze dat willen, stuur ik ze door naar het Jongerenservicepunt of Streetcornerwork. Ik zorg er dan voor dat ik zelf diegene bel om te laten weten dat ik de jongere heb gesproken en dat hij eraan komt om hulp te vragen. Ik moet ook aan mijn leiding verantwoorden wie ik allemaal heb doorverwezen.'*¹²⁰

Vanuit de literatuur wordt erop gewezen dat doorleiden naar reguliere instellingen niet eenvoudig is. De jongere heeft zijn vertrouwen, en energie in het jongerenwerk geïnvesteerd, en niet in de formele hulpverleningsinstellingen. Individuen – ook jongeren – selecteren bewust mensen die zij om advies vragen, en maken vervolgens de afweging wat de waarde van dat advies voor hen is (McLeod, 2010). Omgekeerd zijn hulpverleningsinstellingen vaak niet afgestemd op de leefwereld, ritmes en omgangsvormen van jongeren. Er kan snel sprake zijn van een mismatch. Daarom moet er ten eerste met de grootste zorg doorverwezen worden. Daarnaast zal het jongerenwerk kwartier moeten maken in de instellingen voor jongeren en de belangen van de jongeren ten opzichte van de instellingen behartigen. Soms op individueel niveau en soms op collectief niveau. (Groeneweg, 1993; Kelderman & Jezek, 2010; Schellekens, 1998; Verhagen, 2008).

¹¹⁹ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010.

¹²⁰ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

8.3 Methodische principes

De methodische uitgangspunten van De Inloop bestaan naast een drietal methodische stappen (8.2) uit een zevental methodische principes. In deze paragraaf beschrijven wij de zeven methodische principes van het werken met jongeren binnen De Inloop. Ter herinnering: de methodische stappen verwijzen naar de volgordelijkheid van het methodisch handelen binnen De Inloop en worden altijd chronologisch doorlopen in het contact met jongeren. De methodische principes geven inhoudelijk richting aan het contact met jongeren.

In tegenstelling tot de methodische stappen, zit er geen volgordelijkheid in het toepassen van de methodische principes. Zij bestaan naast elkaar en worden afhankelijk van de jongere(n), de situatie, de doelen, de persoon van de jongerenwerker en de beschikbare middelen door de jongerenwerker ingezet. Een tweede verschil met de methodische stappen is dat niet alle methodische principes worden ingezet. Jongerenwerkers maken van datgene gebruik wat op dat moment nodig en passend is. De gereedschapskist van de timmerman is een metafoor voor de methodische principes van De Inloop. De gereedschapskist is goed gevuld, maar de concrete klus bepaalt welk type gereedschap nodig is. Om een schilderij aan de muur te hangen, gebruikt de timmerman een hamer met spijker, of een boormachine, schroevendraaier, pluggen en schroeven. Andere gereedschappen zoals de zaag, een inbussleutel en de nijptang zijn niet nodig.

De zeven methodische principes van De Inloop zijn: 1) de persoonlijke relatie, 2) groepswerk, 3) grenzen stellen, 4) programmeren, 5) jongerenwerker als rolmodel, 6) betrekken van de omgeving en 7) jongerenparticipatie.

8.3.1 Principe 1: Persoonlijke relatie

De verhalen van nagenoeg alle jongerenwerkers maken duidelijk dat het hebben van een persoonlijke relatie met jongeren een belangrijke basis is in het werken met jongeren in De Inloop.

*'Kijk de basis van ons werk is, als je iemand leert kennen dan .. eerst contact leggen en geduld hebben en vertrouwen winnen. Daarna komen pas andere dingen aan de orde.'*¹²¹

De persoonlijke relatie helpt bij het behoefte peilen en signaleren en vormt een belangrijke basis voor informatie & advies, activeren en doorleiden. Vanuit de persoonlijke relatie kent de jongerenwerker de jongere als persoon, en weet de jongerenwerker wat er speelt. Hierdoor kan de jongerenwerker gericht aansluiten bij de behoeften en de mogelijkheden van de jongere (Noorda, 2003). In het ambulante jongerenwerk vormt de persoonlijke relatie tussen de jongere en de jongerenwerker, de basis van de werkwijze (Schellekens, 1998; Goetschius & Tash, 1967). Binnen De Inloop is dit niet het geval, omdat de jongerenwerker binnen De Inloop ook andere gronden en middelen tot zijn/haar beschikking heeft om jongeren te begeleiden. Doordat het ambulante jongerenwerk op straat plaatsvindt, is de persoonlijke relatie het enige instrument waar de jongerenwerker over beschikt (Goetschius & Tash, 1967). Jongerenwerkers zetten individuele aandacht, tijd en vertrouwelijkheid in om de persoonlijke relatie productief te maken voor de ontwikkeling van jongeren.

¹²¹ Camci (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 5, 1 december 2010.

Individuele aandacht

Een paar jongerenwerkers geeft expliciet aan dagelijks individuele aandacht aan jongeren te willen geven. Een jongerenwerker benoemt hiervoor het argument dat jongeren uit grote gezinnen vaak weinig persoonlijke aandacht krijgen binnen het gezin.

*'Thuis zijn ze met drie of vier kinderen minimaal. Dus welke van de zoveel, gaat genoeg aandacht krijgen. Eigenlijk is het een gewoonte van je komt van school, je gooit je tas thuis, je eet een broodje en je gaat naar buiten. Je komt voor het avondeten, je eet en je gaat weer naar buiten. Zo is het gewoon weet je. Wanneer moeten zij thuis over school praten? Tenzij ze een oudere broer of zus hebben die ernaar vraagt. Dus dan komen ze bij jou en jij bent dan degene die met hun over hun school praat, of over hoe ze zich gedragen op straat. Want ik zie, als ze bij mij binnenkomen, zijn ze allemaal lieve poesjes.'*¹²²

Sommige jongerenwerkers benoemen het belang van het hebben van persoonlijk contact met jongeren buiten De Inloop om. Ook in de vrije tijd van jongerenwerkers wordt er geïnvesteerd in de relatie. Volgens deze jongerenwerkers werkt dit om betrouwbaar over te komen en er letterlijk te zijn voor jongeren.

*'Het is niet zo dat ik in mijn kantoor zit en dat ik pas tevoorschijn kom wanneer ze mij nodig hebben. Ook buiten als ik ze tegenkom en ik bijvoorbeeld mijn boodschappen aan het doen ben, komen ze naar me toe om met me praten. Dat is omdat ze je zien als een soort van broer, of een soort van vriend, snap je. Het maakt het wat makkelijker voor hen om met jou te praten. Ze moeten niet denken dat ik één of ander verlengstuk ben van politie, justitie of stadsdeel. Ik ben hier voor hun, dat is het belangrijkste wat zij moeten vinden van mij.'*¹²³

*'Wat je doet is in je werk investeren. Ik heb een contract van 36 uur maar wat ik doe is ook buiten mijn werkuren een praatje maken met de jongeren in de buurt. Je moet laten zien dat je geïnteresseerd bent in ze, dan komen ze ook zelf naar je toe. Tonen van interesse is zeer belangrijk.'*¹²⁴

*'Ze moeten het gevoel hebben dat je een betrouwbare bron bent en dat je er voor ze bent.'*¹²⁵

De literatuur over De Inloop bevestigt wat jongerenwerkers vertellen over hoe zij individuele aandacht geven. Door informele gesprekken en observaties van gedrag is de jongerenwerker in staat om te signaleren waar jongeren mee bezig zijn. Doordat de jongerenwerker naar hem of haar luistert, de confrontatie aan durft te gaan, kennis van zaken heeft, kan hij/zij een voorbeeld, gids of raadsman zijn voor jongeren. Als bij problemen professionele hulpverlening gewenst is, dan kan de jongerenwerker jongeren doorverwijzen naar hulpverlenende instanties die daarin gespecialiseerd zijn (Van Ewijk, 1992; Noorda, 2003). Daarnaast is individuele aandacht ook zelf van betekenis. Het geeft de jongere het gevoel dat hij/zij ertoe doet. Behalve het geven van aandacht, zijn het geven van vertrouwen en ruimte ook van belang (Van Ewijk 1992).

¹²² Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

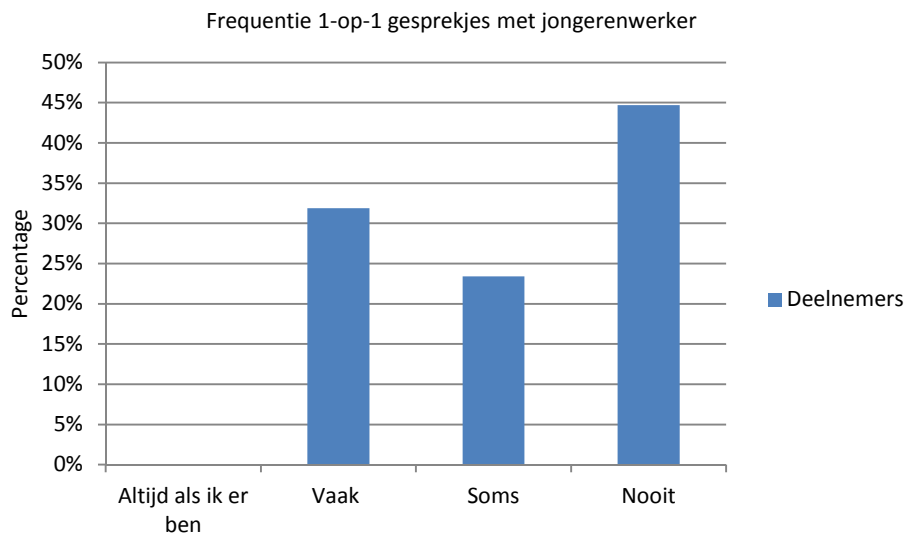
¹²³ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹²⁴ El Bahlaoui (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 5, 26 november 2010.

¹²⁵ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010.

Tijd

Het onderhouden van een persoonlijke relatie met jongeren en het geven van individuele aandacht kost tijd en staat haaks op het collectieve aanbod dat De Inloop in principe biedt. Het vragenlijstonderzoek onder jongeren wijst uit dat iets meer dan de helft van de deelnemers soms of vaak een individueel gesprekje voert met de jongerenwerker. 45% geeft aan nooit een persoonlijk gesprek te hebben met de jongerenwerker.

Figuur 12: Frequentie 1-op-1 gesprekjes met jongerenwerker

Binnen de meeste onderzochte Inlopen wordt getracht om met alle jongeren regelmatig, al is het kort, individueel contact te hebben. Maar jongerenwerkers bevestigen dat het bieden van persoonlijke aandacht aan alle jongeren die naar De Inloop komen in de praktijk geen realistische doelstelling is.

*'Dus uiteindelijk heb je wel een soort van contact met iedereen dagelijks, maar het is niet dat je individuele aandacht voor elke jongeren hebt.'*¹²⁶

Het aantal jongeren dat De Inloop per keer bezoekt bepaalt grotendeels de hoeveelheid tijd die jongerenwerkers hebben om individuele gesprekjes met jongeren te voeren. Als er 30 tot 40 jongeren komen is het zeer lastig om ze allemaal individueel te spreken.

*'Als ik hier 80 uur per week zou krijgen, zou ik het nog niet redden om iedereen die aandacht te schenken, om iedereen die aandacht te geven, weet je. Dat is gewoon niet haalbaar. Het is eigenlijk wel heel belangrijk. Vooral met de doelgroep waarmee wij werken is dat gewoon eigenlijk een 'must'.'*¹²⁷

Uit de interviews blijkt dat jongerenwerkers inschatten welke jongeren de meeste aandacht nodig hebben. Deze inschatting is bepalend voor de verdeling van de individuele aandacht onder de jongeren. Jongerenwerkers investeren bij voorkeur dagelijks tijd in het contact met deze jongeren. Praktisch blijkt dat die individuele aandacht vooral gaat naar jongeren waarvan bekend is dat die

¹²⁶ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹²⁷ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

thuis weinig aandacht krijgen, jongeren met ernstige problemen en (indien aanwezig) naar harde kernjongeren.

*'Dus degene die het het hardst nodig heeft, krijgt het individuele aandacht is eigenlijk voor jongeren de beste aanpak. Helaas is dat niet te doen in het jongerenwerk.'*¹²⁸

*'... als ze ergens mee zitten komen ze direct naar je toe, wat betekent dat het vertrouwen wel goed zit en openheid ook. De jongeren vertellen snel wat hen dwars zitten zonder een omweg te maken. Ze melden aan mij: "ik heb dit probleem kan jij iets voor me betekenen". Je moet wel elke dag investeren en elke dag een praatje maken.'*¹²⁹

Voor het werken vanuit de persoonlijke relatie is het voor jongerenwerkers van belang om regelmatig persoonlijk contact te hebben met jongeren. Hoewel jongerenwerkers zelf deze voorwaarde niet expliciet benoemen is continuïteit in openstelling van De Inloop hiervoor een belangrijke voorwaarde. De literatuur bevestigt dat De Inloop zich leent voor het aangaan van persoonlijke relaties met jongeren omdat het de gelegenheid biedt om op een regelmatige en ongedwongen manier met jongeren in gesprek te gaan (Veenbaas e.a. 1986; Vos 2009). Het individuele contact dat ontstaat vanuit De Inloop stelt de jongerenwerker in beperkte mate in staat tot het signaleren en doorverwijzen van jongeren met hulpvragen. De literatuur gaat verder niet in op hoe het bieden van individuele aandacht zich verhoudt tot het groepswerk.

Omgaan met vertrouwelijkheid

De verhalen van de jongerenwerkers wijzen uit dat een zorgvuldige omgang met vertrouwelijkheid belangrijk is voor het onderhouden van een persoonlijke relatie. De ervaring is dat met name het vertrouwen in de jongerenwerker broos is en makkelijk geschaad kan worden. Doorspelen van vertrouwelijke informatie naar derden, zonder dat een jongere het weet is fataal voor de persoonlijke relatie. Een aantal jongerenwerkers vertelt dat het schaden van de vertrouwensband voorkomen kan worden door discreet om te gaan met informatie. Dit houdt in dat ze duidelijk communiceren richting jongeren wat ze met de informatie die jongeren willen delen doen. Blijft het tussen beiden of deel je belangrijke informatie met samenwerkingspartners zoals politie of de school?

*'In het verleden hadden wij dat met de harde kern. Als ze een politieagent zagen binnenkomen, dachten ze: "waar ben je mee bezig". Ze waren bang dat wij hun zouden verraden en werden achterdochtig. In de tussentijd hebben we laten zien dat we niks hebben om te verraden. We bespreken met ze: "waarom zouden we jullie moeten verraden? Zorg dat je niks doet en aan ons niet vertelt dat je een bankoverval hebt gedaan, dan heb ik als jongerenwerker ook niks te vertellen aan de politieagent." Het is gewoon puur werk en meer niet. Als dat helder is voor jongeren dan respecteren zij dat.'*¹³⁰

'Er is jongstleden iets gebeurd op een netwerkbijeenkomst in het stadsdeel. Er zijn toen verschillende organisaties bij elkaar gekomen om over bepaalde jongeren te praten die problemen veroorzaken in de buurt. Op een gegeven moment is het zo gelopen dat één van de jongere op zijn eigen school is aangesproken door een leraar. In dit gesprek heeft de leraar de jongen geconfronteerd met

¹²⁸ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹²⁹ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010.

¹³⁰ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

*vertrouwelijke informatie die in de bijeenkomst ter sprake is gekomen. De leerplicht ambtenaar had de informatie doorgespeeld aan de leraar. En zo kwam het bij de jongen terecht. Dit is vertrouwende informatie die wij eigenlijk liever binnen de muren houden. De vertrouwensband met de jongeren is dan weg. En de jongeren kwam niet meer opdagen.*¹³¹

Ook binnen de literatuur is vertrouwelijkheid tussen jongeren en jongerenwerker een klassiek en belangrijk aandachtspunt. De afgelopen jaren is hier een modus voor gevonden. Uitgangspunt is dat werken met jongeren vaak vraagt om het delen van informatie. Immers, als een jongerenwerker niet weet wat er aan de hand is, is het moeilijk om samen met de jongere(n) het probleem aan te pakken. Het delen van informatie is ingewikkeld omdat veel van wat de jongerenwerker (maar ook politie, school, hulpverlening) weet in vertrouwen verteld wordt. Daarnaast kent Europa (en daarmee Nederland) een strenge privacy wetgeving kent. De meeste instellingen die samenwerken hebben daarom onderling afspraken gemaakt over de omgang van informatie. Ook staan er in cao's en in gedragscodes afspraken over het delen van informatie (Veenbaas et al., 2011). In Amsterdam is er bijvoorbeeld de *Gedragscode jongerenwerkers Amsterdam* opgesteld.¹³² Het is van belang dat een jongerenwerker op de hoogte is van de afspraken rondom het delen van informatie en dat hij/zij deze tijdig communiceert richting de jongeren. Jongeren weten dan hoe het jongerenwerk met informatie omgaat (Veenbaas et al., 2011). Een alternatief is dat de jongerenwerker vooraf met de betrokkenen bespreekt wat hij/zij wel en niet wilt vertellen over de jongeren aan anderen, zoals ouders of school (Veenbaas et al., 2011).

8.3.2 Principe 2: Groepswerk

Het tweede methodische principe van De Inloop is het werken met groepen. De Inloop is primair een collectief aanbod, waarbinnen ruimte is voor individuele vragen en behoeften. Zodra jongeren binnenlopen bevinden zij zich binnen een groep. Jongerenwerkers maken gebruik van de dynamiek en interacties binnen de groep om de algemene doelen van De Inloop te realiseren. Het inspelen op de groepsdynamiek is binnen De Inloop een permanent proces. Afhankelijk van wat jongerenwerkers in een specifieke situatie willen bereiken, de samenstelling van de groep op dat moment en de heersende groepsdynamiek interveniëren jongerenwerkers in de groep, of juist niet.

Inzicht in de groep

Om groepsinterventies te kunnen doen zorgen jongerenwerkers er allereerst voor dat ze goed inzicht hebben in de groep. Daarvoor onderzoeken ze welke rollen jongeren in een groep hebben, hoe de verhoudingen liggen tussen de groepsleden onderling en hoe de verhouding is tussen de jongeren en de jongerenwerker. Wie is de leider van de groep? Wie zijn de meelopers? Hoe gaan jongeren met elkaar om?

*'... vroeger op school kreeg je ook het vak groepsdynamica. Van is er een leider, en wie ligt er wat minder in de groep, dat is gewoon belangrijk. Het is gewoon belangrijk te weten wie de leider is en wie de meelopers zijn.'*¹³³

*'Ik probeer wel altijd op te letten hoe de verhoudingen liggen, vooral als er ook kleine broertjes en zusjes meekomen. Ik probeer dan wel een beetje te kijken hoe die verhouding ligt, het signaleren idee, ook tussen de jongeren onderling.'*¹³⁴

¹³¹ El Bahlaoui (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 5, 26 november 2010.

¹³² OSA (2009). Gedragscode jongerenwerkers Amsterdam. http://www.osa-amsterdam.nl/images/stories/pdf/OSA_gedragscode_mail.pdf

¹³³ Sleutelberg (2010) Diepte-interview met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

Tijdens een Inloop is niet altijd de complete groep aanwezig of er zijn verschillende groepen aanwezig waardoor er verschil is in bijvoorbeeld leeftijd en behoeftes. De dynamiek in de groep kan veranderen als er bijvoorbeeld een hele drukke jongere aanwezig is. Jongerenwerkers zijn zich ervan bewust dat de samenstelling van de aanwezige groep(en) medebepalend is voor hoe de inloopactiviteit verloopt.

*'Wat ik merk, sommige jongeren hebben gewoon de invloed op de groep. Als er eentje altijd bij is en die is er een keer niet.. dan merk je dat gewoon. Als er een heel aanwezige jongen is dan worden ze allemaal drukker. En als je ziet dat er dus eentje niet bij is dan zie je dat de groep rustiger is.'*¹³⁵

Vanuit de literatuur wordt bevestigd dat de groepssamenstelling van invloed is op de groepsdynamiek, en dat het van belang is dat de jongerenwerkers inzicht hebben in hoe de deelnemersgroep is opgebouwd (Van Ewijk, 1992; Veenbaas e.a., 2011). Als aandachtspunt wordt genoemd dat het per situatie kan verschillen wie welke positie in de groep vervult en welke aspecten van de groep dominant zijn. Vanuit de literatuur worden de volgende rollen in een groep onderscheiden:

- Leiders, ze staan niet altijd zichtbaar op de voorgrond, maar hebben wel een groot aandeel in de regie van de groep.
- Randfiguren, jongeren die zich afzijdig houden in de groep.
- Meelopers, jongeren die helemaal opgaan in de groep, vaak bij gebrek aan alternatieven. Nogal eens betreft dit jongeren die sociaal kwetsbaar zijn, weinig sociaal geworteld zijn en het risicolopen zich te laten opjuttten tot ongewenst en grensoverschrijdend gedrag.
- Opjutters, jongeren die staan te fluisteren en continu proberen de boel (te laten) verstieren.
- Volgers, jongeren die actief leiders steunen en namens hen diverse taken uitvoeren.
- Zielenpoten of losers, jongeren die nog wel getolereerd worden door de groep, maar het zwaar te verduren hebben en (het risico lopen) getreiterd te worden.
- Niet-geaccepteerde jongeren, jongeren die graag bij een groep willen horen maar er niet bij horen (Veenbaas et al., 2011).

Groepssamenstelling

De samenstelling van de groep is zoals gezegd een van de bepalende factoren in het werken met groepen. Binnen De Inloop zijn er qua groepssamenstelling twee aandachtspunten: 1) de diversiteit van de bezoekersgroep en 2) vriendengroepen.

*'Met de oude doelgroep heb je goed contact en een lange geschiedenis meegemaakt. Die jongens vertellen hun problemen. De nieuwe doelgroep is nog heel voorzichtig, omdat deze jongeren zich schamen als ze bijvoorbeeld schulden hebben. Ik denk dat hun eigen vrienden dat niet weten. De nieuwe doelgroep is heel voorzichtig, ze nemen geen omweg maar durven ook niet alles te zeggen.'*¹³⁶

'Het zijn voornamelijk Marokkaanse en Turkse jongens en er komen ook Surinamers. Voor mij is elke jongere gewoon een jongere. Ik zorg dat ik op de hoogte ben van culturele verschillen. Ik zie dat de

¹³⁴(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹³⁵ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

¹³⁶ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010.

*minderheid zich aanpast aan de meerderheid. In deze buurt zijn het voornamelijk Marokkanen en Turken, dus wordt het al snel een groeps cultuur punt. En dat is dan gewoon zelf gecreëerd op straat. En daar is het niet meer Marokkaan of Turk, daar is het echt de buurt. Dat is de groeps cultuur en die moet je proberen te begrijpen. Daarnaast zijn ze Marokkaan of Turk dat is voor mij niet echt relevant. Of je hoort bij de buurt of niet.*¹³⁷

Uit de verhalen van jongerenwerkers valt op dat zij weinig tot geen strategieën inzetten om de binding van de groep of tussen verschillende subgroepen te versterken. Jongerenwerkers programmeren bijvoorbeeld weinig gezamenlijke spelletjes met het doel op kennismaking of samenwerken. Spelletjes die worden gespeeld zijn vrij individueel zoals achter de spelcomputer. Inzet van een jongerencommissie is wel een duidelijk voorbeeld van een werkwijze waarmee wordt ingezet op het versterken van de groepsbinding.¹³⁸

Vanuit de literatuur wordt erop gewezen dat vriendengroepen een belangrijke rol spelen binnen De Inloop en andere vormen van jongerenwerk. Leden van vriendengroepen ontmoeten elkaar in het jongeren centrum en krijgen daar mogelijkheid om zich binnen het centrum als groep te manifesteren (Van Ewijk, 1992). Als er nog geen sprake is van vriendschappen dan probeert het jongerenwerk om vriendengroepen te vormen.

'Maar komt het vaak voor dat er bijvoorbeeld één jongen of meisje alleen zit en de rest van de groep zit daar, of zitten ze altijd in groepen?'

'Alleen in de beginfase. Dus als ze bijvoorbeeld vakantie hebben gehad en De Inloop begint weer, dan krijg je dat soms. Ze moeten echt weer wennen aan elkaar, dat ze hier weer binnen zitten, wat dan ook. Dat is dan de eerste 2 weekjes zo.'

'En laat je ze aan elkaar wennen, of doe je daar echt bewust wat mee?'

*'Nee, ik zet al die spelletjes gewoon voor ze aan en dan sluit ik me elke keer bij hen aan. Dus de ene speelt bijvoorbeeld met de spelcomputer en dan stuur je die twee weer naar daar en die twee naar daar dus dan blijven ze onderling contact hebben met elkaar.'*¹³⁹

'Oké, dan bij je andere werk hoe zorg jij daar voor de integratie van jongeren met verschillende culturele afkomsten?'

'Ja nou vaak kennen ze elkaar wel. Het gaat automatisch.'

'En als er jongeren zijn van verschillende hanggroepen? Hoe zorg jij ervoor dat die met elkaar integreren?'

'Tja..'

'Of gaat dat ook vanzelf..?'

*'Kijk daar is het heel groot. Je hebt gewoon boven en beneden. De ene gaat op de Xbox, de andere gaat op de Wii, de ander gaat achter internet, ze vermaken zichzelf wel en vinden elkaar eigenlijk wel automatisch.'*¹⁴⁰

Groepsinterventies

Jongerenwerkers gebruiken verschillende interventies om de dynamiek in de groep te beïnvloeden. Welke interventie zij plegen hangt samen met wat zij met het interveniëren van de groep willen

¹³⁷ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

¹³⁸ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

¹³⁹ ... (2010) Diepte-interview met jongerenwerker 4 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹⁴⁰ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

bereiken, de samenstelling van de groep op dat moment en de heersende groepsdynamiek. Aanknopingspunt voor de interventie vormt het niveau van de interactie. Te onderscheiden zijn interventies gericht op de groep, leiderschap, subgroep, individuele jongeren en sfeer.

1. Groep. Interventies gericht op de hele groep kunnen zijn: de groep als geheel motiveren door collectieve beloningen, de groep als geheel aanspreken of de groep als geheel te straffen bij wangedrag. Het doel hiervan is om jongeren bewust te laten worden van hun gedrag en in te laten zien dat niet alleen de jongerenwerker maar ook zij zelf verantwoordelijk zijn voor de sfeer in de groep.

*'Ik heb eigenlijk een hele actieve houding weet je. Aanspreken wanneer ze iets goed doen, weet je. Vooral dat is belangrijk. Mensen aanspreken op wat ze fout doen is makkelijk. Maar jongens aanspreken op wat ze goed doen dat motiveert ze toch?'*¹⁴¹

*'Als ze als groep bijvoorbeeld willen gaan gamen zijn er altijd 2 die dan als eerste gaan. Als ze er dan niet uitkomen wie dat wordt dan pak ik het af. Zij verpesten het dan voor de hele groep, zo pak ik dat aan. Als het gaat om stoeien of kattenkwaad is er altijd één die het veroorzaakt en neemt de rest daarin mee. Ik pak dan de hele groep aan en dan moeten ze het met elkaar gaan uitzoeken. Dat doe ik om hen bij te brengen dat ik niet de enige ben die orde moet houden, zij zijn daar zelf ook verantwoordelijk voor.'*¹⁴²

Ook komt het voor dat de jongerenwerker bemiddelt tussen conflicterende groepen.

*'Ja door een bemiddelende rol te nemen, door uit te leggen wat er misgaat of wat er goed gaat. Als een jongen vraagt of hij mee mag doen, dan verzinnen de anderen altijd wel een smoes waarom het niet kan. Nou dan kan je zeggen: "ik doe 1 potje samen met jullie mee" Zo probeer je dan een oplossing te vinden. Meestal werkt het wel. Wanneer ik daar bij aanwezig ben kan ik een rol spelen om ze in ieder geval samen te laten spelen. Dat probeer je voornamelijk te begeleiden.'*¹⁴³

Tot slot komt het voor dat jongerenwerkers groepsdruk gebruiken om enkele jongeren te straffen.

*'Een voorbeeld is dat er een oudere jongerenwerker op de wc is opgesloten door twee jongeren. Ik was op dat moment in een klein overleg in een ander kamertje. De hele groep was aan het lachen. Dus toen hebben we iedereen onder een kam geschoren. Want ja de meesten weten dat hij dat niet leuk zou vinden en toch laten ze het toe. Ze waren bezig met de Playstation. Uiteindelijk heeft hij zonder te vragen de Playstation weggepakt. Daarna hebben we iedereen er uitgestuurd. ...Uiteindelijk hebben de twee jongens die hem hadden opgesloten zich aangegeven om niet de hele groep eronder te laten leiden en dat is precies ons doel.'*¹⁴⁴

2. Leiderschap. Groepsleiders spelen een belangrijke rol in de groepsdynamiek. Jongerenwerkers spelen daar op drie manieren op in. Ten eerste gebruiken de jongerenwerkers de leiders om binnen de groep datgene te realiseren wat volgens de jongerenwerkers van betekenis is. Op het moment dat leiders meegaan, is de rest van de groep ook om.

¹⁴¹ Sint Jago & Grottestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁴² Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁴³ ... (2010) Diepte-interview met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹⁴⁴ Theijs (2010) Diepte-interview met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

*'Aan de ene kant is de groepsdynamica makkelijker te beïnvloeden omdat het een groep is die voorbeeld neemt aan elkaar. Je hebt een leider, vaak de meest stoere jongen. Als je die voor je wilt dan gaan andere jongeren ook automatisch mee. Maar nadeel is ook als een paar leiderfiguurtjes zich heel erg misdragen, de rest makkelijk meeloopt. Dat merk je heel erg aan de groepsdynamica hier.'*¹⁴⁵

Een tweede manier waarop jongerenwerkers inspelen op het leiderschap in de groep is door de positie van leiders met (volgens de jongerenwerkers) negatieve invloed af te zwakken. Dat kan door enerzijds de dominante positie van de leider te doorbreken en anderzijds door de jongeren die volgen los te weken van de leiders.

*'Dus op een gegeven moment, nadat we de rotte appels eruit hadden gepikt en hun de toegang hadden ontzegd, ging de groep zich ook anders gedragen. Nog steeds zoeken ze de grens nog wel op, maar dat is meer het proberen uit te dagen en voor de grap.'*¹⁴⁶

Tot slot investeren jongerenwerkers in leiderschapsontwikkeling door jongeren, waarvan zij vinden dat zij een positieve invloed hebben op de groep, meer verantwoordelijkheid te geven.

'Ik weet nou niet meer of ik die vraag goed had afgemaakt over groepsdynamica. Stel dat iemand heel erg in de leiderschapsrol is en heel aanwezig is, ga je daar dan ook op in?'

*'Ja ik probeer dan wat meer verantwoordelijk bij hem te leggen. Dan gaat hij zich toch verantwoordelijk voelen voor de groep. Dat is wel belangrijk ja.. Dus dan vraag ik of hij het in de gaten houdt.'*¹⁴⁷

3. Subgroep. Een bezoekersgroep van De Inloop is zelden een geheel. Meestal zijn er in een bestaande, grotere groep diverse subgroepen te onderscheiden die onderling bepaalde interesses delen. De jongerenwerkers spelen hierop in door ervoor te zorgen dat verschillende subgroepen die De Inloop bezoeken, allemaal aan hun trekken komen.

*'Er zijn meerdere doelgroepen. Er is een doelgroep die zit in ongeveer in groep 7, dus de leeftijd 10 t/m 12 jaar. Dan hebben we ook een doelgroep van 14 jaar en ouder. De oudere jongeren hebben denk ik toch hele andere behoeftes. Als zij de jongere doelgroep zien dan komen ze denk ik niet. En ze vinden hele andere dingen belangrijk zoals geld en mooie schoenen.iedereen is hier welkom. Als wij ons nu alleen gaan richten op de oudere jongeren dan laten wij de jonge doelgroep links liggen terwijl die juist ook mee moeten kunnen doen aan bepaalde activiteiten. Ja, iedereen is welkom dat is de bedoeling zeg maar, maar een groot deel van wat naar De Inloop komt is de jongere groep.'*¹⁴⁸

Vanuit de literatuur wordt onderschreven dat het van belang is dat de jongerenwerkers aansluiting zoeken bij alle niveaus van de groep. In het werken met de hele groep, zijn de interesses van de grootste, meest invloedrijke subgroep vaak leidend. Om de hiërarchie (en ongewenst gedrag) binnen de groep te doorbreken is het van belang om ook relaties te leggen op het niveau van subgroepen en

¹⁴⁵ Sint Jago & Grottestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁴⁶ Sint Jago & Grottestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010

¹⁴⁷ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

¹⁴⁸ ... (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 1, 1 december 2010.

van individuen (Veenbaas et al., 2011). Verhalen over wat hen bezighoudt, bieden aanknopingspunten voor relatieopbouw met subgroepen (Schellekens, 1998).

4. Individu. Binnen de groep hebben jongeren hun eigen, individuele positie. Voor het grootste deel richt de jongerenwerker zich op de groep als geheel. Wanneer een individuele positie tot problemen leidt voor de jongere of voor de groep, grijpen jongerenwerkers wel in. Een verschil met individuele aandacht is dat de jongerenwerker aandacht heeft voor een persoon, terwijl het bij groepsdynamische interventies (gericht op het individu) gaat om interacties gericht op het beïnvloeden van posities van individu(e)n in de groep. In de verhalen van jongerenwerkers zijn twee voorbeelden van individueel gerichte interventies genoemd. Zo geven jongerenwerkers individuele jongeren een positie in een groep, door hen een specifieke taak toe te bedelen.

*'We hebben hier jongens die normaal gesproken heel stil zijn. Maar dat zijn zulke slimme jongens. Die eigenlijk heel goed een gesprek of een debat kunnen voeren. Tijdens discussieavonden die wij organiseren, zie je dat zo'n jongen helemaal los komt..... Dan durft hij en dan is hij ineens wel degene die de voortrekker is en die dan gesprekken aangaat met iedereen.'*¹⁴⁹

Ook proberen jongerenwerkers, kwetsbare jongeren tegen de groep in bescherming te nemen.

*'Dus in dat geval van een moeilijk iemand, nou die hou ik dan best goed in de gaten. Ik heb bijvoorbeeld een meisje in de groep die wordt de hele tijd gepest. .. Toen heb ik gezegd: "Nu is het afgelopen ik wil het niet meer horen." Toen zijn ze wel gestopt.. ze hebben het nu niet meer gevraagd. Zo'n meisje neem ik dus wel in bescherming.'*¹⁵⁰

Een tweede vorm van individuele interventies is door individuele jongeren die elkaar iets te bieden hebben binnen De Inloop aan elkaar te koppelen. Dat kan bijvoorbeeld zijn om pestgedrag te doorbreken, door de pester en de gepeste samen iets te laten ondernemen. Een ander voorbeeld is door een rustige jongere en een drukke jongere samen op te laten trekken waardoor ze elkaar beter leren kennen.

*'Er is iemand die heel rustig is en er is dan ook iemand die heel druk is, dus dan moet je ze er eigenlijk allebei bij betrekken. We hebben bijvoorbeeld geleerd van activiteiten de afgelopen jaren dat de rustige jongere heel erg kijkt naar de drukke jongere. De rustige jongeren zijn soms ook een beetje meelopers. Ze hebben niet echt een mening deze jongens. Die andere hebben juist wel weer een uitgesproken mening. je kunt die jongeren er gewoon bij betrekken. Doet doe ik dan ook wel door te zeggen tegen een rustige jongen en een drukke jongen van: "hé luister even, gaan jullie samen iets bedenken bijvoorbeeld een toernooitje".... ze leren dan samenwerken. Ook is dat weleens gebeurd met pesterijen, want wordt een kind gepest, dan komt hij niet meer naar de activiteit. Maar ja, als je dan degene die gepest wordt en de pester samen laat werken dan kun je dat oplossen door ze te helpen met iets samen op te zetten..... je kijkt dan als jongerenwerker waar het probleem zit en hoe je dat dan kan oplossen. En dan zeggen ze ook wel daarna tegen mij: "Meester jij hebt eigenlijk wel gelijk".'*¹⁵¹

Ten slotte spreken jongerenwerkers jongeren persoonlijk aan, als het gaat om corrigeren van gedrag.

¹⁴⁹ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁵⁰ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

¹⁵¹ ... (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerk 3 van De Inloop 1, 1 december 2010.

*'Als iemand hier een beetje Popie Jopie wil doen, dan trek je hem apart en trek je hem in het kantoor en dan ga je met hem praten. Want één op één zijn het de liefste jongens die ik ken. Maar voor hun vriendjes hebben ze zo'n bek en blijven ze maar stoer doen.'*¹⁵²

5. Sfeer. Het zorgdragen voor een goede sfeer waarin iedereen zich welkom en veilig voelt is een belangrijk aandachtspunt van groepsdynamiek.

*'Veiligheid en vertrouwen is belangrijk. Als dat er niet is, vertellen ze ook niks. Ze moeten het gevoel hebben dat het veilig en vertrouwd is en dat ze kunnen spelen en als zij dat ervaren vind ik dat ik goed werk doe.'*¹⁵³

*'Want bij zo'n activiteit wil ik niet zo hard zijn voor de jongeren. Kijk het is een vrijblijvende activiteit, het is niet verplicht. We zorgen ervoor dat jongeren zich bij ons thuis voelen.'*¹⁵⁴

Ook vanuit de literatuur wordt het bewaken van de sfeer als belangrijk aandachtspunt genoemd voor het werken met groepen. Problemen met de groep, zoals pestgedrag, machtsverhoudingen en uitsluiten kunnen de sfeer van De Inloop verstoren. Het kan er zelfs toe leiden dat jongeren zelf besluiten niet meer te komen of dat de leiding de toegang voor jongeren ontzegt. Het is de taak van de jongerenwerker om conflictsituaties niet te laten escaleren en te anticiperen op sociale processen binnen de groep. Dit kan onder meer door: een goede voorbereiding en organisatie, het opstellen en handhaven van regels, het onderhouden van persoonlijk contact met de deelnemers, adequaat te reageren en het stellen van grenzen (Noorda, 2003).

8.3.3 Principe 3: Grenzen stellen

Omgaan met grenzen is het derde methodische principe van De Inloop. Jongerenwerkers gebruiken grenzen binnen De Inloop om jongeren op te voeden, jongeren te leren hoe zij met anderen kunnen omgaan en ten slotte om De Inloop beheersbaar te houden.

*'Dus die jongeren nemen het voorbeeld van hun broer en die komen ook hier binnen schreeuwen en schelden het K-woord. Die gasten beseffen niet dat het gewoon een zware ziekte is. Je kunt één keer waarschuwen, twee keer waarschuwen, honderd keer waarschuwen, maar op een gegeven moment houdt het op.'*¹⁵⁵

*'Kijk de jongens die nu binnenkomen hebben gewoon regels waar ze zich aan moeten houden en die probeer ik na te streven. Iedereen hoort erbij, we zorgen voor elkaar, we zorgen voor de omgeving en we beheersen onszelf. Die basisregels hou ik gewoon vast. En mocht er dan een keer iemand buiten de boord vallen dan spreek ik ze daar op aan.'*¹⁵⁶

¹⁵² Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁵³ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010.

¹⁵⁴(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 1, 1 december 2010.

¹⁵⁵ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁵⁶ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

*'Als ze te veel kattenkwaad uithalen gaat het meestal om dezelfde dingen: door elkaar praten, lawaai, bepaalde dingen niet respecteren, niet respectvol met spullen van hier omgaan. Je bent dan aan het waarschuwen, waarschuwen, waarschuwen.'*¹⁵⁷

*'Natuurlijk hebben we wel lastpakken ertussen. Als ze dan moeilijk doen, dan weiger je ze, straf je ze, je moet gewoon proberen niet over je heen te laten lopen. Je moet gewoon grenzen stellen en uiteindelijk moet jij het laatste woord hebben.'*¹⁵⁸

Volgens de literatuur is het omgaan met grenzen binnen De Inloop een groot en permanent aandachtspunt. Tijdens De Inloop hoeven jongerenwerkers niet voortdurend in te grijpen maar zijn wel continu alert (Coussée, 2006). Uitdaging daarbij is het creëren van een goede balans tussen ruimte bieden aan jongeren en grenzen stellen (Van der Zande, 1990). Volgens Gemeente Rotterdam (2009a) sluit je de deur voor jongeren als de grenzen binnen jongerencentra worden gesteld met machtsvertoon, zonder ruimte voor discussie.

Regels als middel

Het merendeel van de jongerenwerkers geeft aan dat zij de regels in het jongerencentrum, al dan niet in samenspraak met jongeren opgesteld, als belangrijke handvat zien voor het stellen van hun grenzen.

*'We hebben hier ook onze eigen regels en daar moeten ze zich aan houden.'*¹⁵⁹

Het hebben van regels (wat mag wel, wat mag niet) houdt niet per definitie in dat daarmee de grens voor jongeren altijd even helder is. Regels kunnen op meerdere manieren worden geïnterpreteerd. Een voorbeeld daarvan is de omgangsregel: *"we gaan op een positieve en respectvolle manier met elkaar omgaan"*.¹⁶⁰ Wat positief en respectvol met elkaar omgaan concreet inhoudt kan door jongerenwerkers verschillend worden ingevuld. Uit het citaat hieronder wordt helder dat er tussen jongerenwerkers onderling (collega's) geen eenduidige lijn is in het stellen en bewaken van grenzen.

*'Qua accommodatie hebben wij huisregels, waar jongens zich aan moeten houden, punt. En natuurlijk gaan zij wel deze grenzen opzoeken en dan moeten we optreden. Persoonlijke grenzen zijn per individu anders. De ene groepswerker tolereert meer dan de ander. Een grote bek bijvoorbeeld tolereer ik niet en daar spreek ik de jongere direct op aan zo van: "Zo ga je niet met mij om, punt. Wil je dat ik dat ook niet bij jou doe, moet je het ook niet bij mij doen".'*¹⁶¹

De één tolereert meer, dan de ander. De één is heel strikt, de ander is wat coulanter. De één grijpt direct in, de ander wacht even af om het even te laten gebeuren en de situatie goed in te schatten. Geen van de jongerenwerkers geeft aan een duidelijk richtlijn te hebben vanuit de organisatie als het gaat om het stellen van grenzen en de bijbehorende consequenties. De regels zijn er wel, maar eenduidigheid ontbreekt over hoe te handelen als de regels niet worden nageleefd door de jongeren.

¹⁵⁷ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁵⁸ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁵⁹ Camci (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 5, 1 december 2010.

¹⁶⁰ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

¹⁶¹ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

Pedagogische aanpak

Uit de bovenstaande subparagraaf blijkt dus dat er geen vaste richtlijnen zijn voor het stellen van grenzen en dat er verschillen zijn in hoe jongerenwerkers grenzen stellen. Hieronder beschrijven we welke strategieën jongerenwerkers inzetten in omgaan met de grenzen. Uit analyse van de interviews blijkt dat het type doelgroep bepalend is voor de wijze waarop jongerenwerkers grenzen stellen. Jongerenwerkers die met de harde kern (licht criminele jongeren) werken geven aan een 'harde aanpak' in te zetten die zich kenmerkt door heldere communicatie over de regels, het aanspreken op het overtreden van die regels en ten slotte sancties als de jongere(n) niet snel hun gedrag verbeteren. In het hoofdstuk 6 Pedagogische opdracht is dit omschreven als de autoritaire opvoedstijl. Een gesprek organiseren om de grens duidelijk te maken is met deze jongeren vaak niet mogelijk.

*'Je kunt één keer waarschuwen, twee keer waarschuwen, honderd keer waarschuwen, maar op een gegeven moment houdt het op. Dan is het gewoon nu meekomen, even zitten hier en gewoon keihard aanpakken met woorden. Vroeger kwam het voor dat men hardhandig de deur uit gezet werd. Wij hadden te maken met jongeren die met schroevendraaiers op zak liepen.'*¹⁶²

Sancties die worden toegepast door de jongerenwerker binnen de 'harde aanpak' zijn het afnemen van spullen, het beëindigen van populaire spellen zoals de *Playstation* of twee of drie waarschuwingen gevolgd door een schorsing van meestal twee weken, maar soms ook drie maanden. Onduidelijk is of jongerenwerkers door jongeren te waarschuwen ook duidelijk aangeven wat de consequenties zijn als jongeren doorgaan met het ongewenste gedrag.

'Wat doe je dan precies?'
*Dan moet je gewoon straffen en dat doen wij door te schorsen. Meestal zo'n 2 weken, ik heb tot nu toe nog maar 2 mensen geschorst.'*¹⁶³

Soms wordt gebruik gemaakt van groepsdynamiek om heldere grenzen te communiceren, zoals het voorbeeld in de vorige paragraaf waarin niet de boosdoeners de toegang wordt ontzegd, maar dat wordt besloten om het hele jongeren centrum te sluiten.

Naast deze harde aanpak zijn er mildere aanpakken waarmee jongerenwerkers hun grenzen stellen en bewaken. Binnen de mildere aanpak wordt er gekozen voor bijvoorbeeld een 1-op-1 gesprek tussen een jongere en de jongerenwerker. Of de jongerenwerker verheft zijn stem in de groep om zo duidelijk de grens aan te geven en jongeren te waarschuwen. Hij/zij geeft dan duidelijk aan wat het probleem is en hoe je het als jongerenwerker wilt hebben. Duidelijk aandachtspunt hierin is voor jongerenwerkers om niet de discussie aan te gaan met de jongeren.

*'Als je gewoon duidelijk aangeeft wat het probleem is en zegt: "dit ga je niet doen", dan komt het meestal wel goed. Maar ik heb nooit zin in die strijd of discussies met de jongeren. Maar het hoort wel bij het jongerenwerk. Je moet af en toe wel die strijd aan. Ik denk ook vaak drie keer na voor ik iets doe of zeg. Ik schat de situatie in. Maar het is een valkuil, ik ga toch wel vaak in discussie met ze.'*¹⁶⁴

¹⁶² Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁶³ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁶⁴(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

Een tip van een jongerenwerker is om in het contact met jongeren nooit je uiterste grens kenbaar te maken. Het werkt volgens hem beter om naar de jongeren toe, bij wijze van spreken, al tien stappen daarvoor je uiterste grens aan te geven.

*'...ik merk ook, ze zoeken de grenzen op. Je moet eerst heel nauw zijn en dan kan je het langzaam oprekken. Het was echt een les. Dat heb ik van mijn collega geleerd. Ik was meer van dit zijn de uiterste grenzen en daar past iedereen in. Alleen dan gaan ze ook over de uiterste grenzen heen en toen verloor ik ook af en toe mijn geduld en dat is niet goed. Je moet voor jezelf ook gewoon smal beginnen. Maar ik heb er wel zeker van geleerd.'*¹⁶⁵

Vooraf de jongerenwerkers die met jongere deelnemers werken betrekken soms de ouders bij het stellen van grenzen door hen op de hoogte te stellen van het ongewenste gedrag van hun kind.

*'Het is de kunst om zowel streng maar ook aantrekkelijk te zijn voor die jongens. Ja, af en toe als er iets gebeurt. De één moet je apart nemen en de ander kan je gewoon in de groep aanpakken.... ja dat leer je eigenlijk vanzelf. Dus dat met ervaring en naarmate je de jongens beter leert kennen, dan weet je ook wie je hoe kan aanpakken. Bij sommigen bel ik gelijk de ouders op.'*¹⁶⁶

Jongerenwerkers, die zelf als persoon een kleine afstand hebben tot de doelgroep (leeftijd, achtergrond, vriendengroep), geven aan meer moeite te hebben met het stellen van grenzen.

*'Tijdens de start was ik 21 jaar en ik kwam in aanraking met jongeren uit mijn eigen vriendengroep. Dat was wel moeilijk omdat de afstand en nabijheid wel heel dichtbij kwam. Ik vond het moeilijk om deze te bewaken en grenzen te stellen. Zo heb ik ook geleerd door gewoon af en toe pedagogisch te corrigeren dat iets niet kan.'*¹⁶⁷

Vanuit de literatuur groeit de aandacht voor pedagogische manieren voor het omgaan grenzen. Op langere termijn is een dialogische benadering, waarin jongeren zelf en gezamenlijk moeten nadenken over het probleem en verantwoordelijk zijn voor het oplossen daarvan, het meest leerzaam voor de jongere (Broekx e.a. 2002). Vanuit de beheersbaarheid is het soms noodzakelijk om grenzen (en de goede sfeer te bewaken) op basis van macht. Jongeren krijgen dan een duidelijke structuur opgelegd waaraan zij zich moeten aanpassen. De verantwoordelijkheid berust bij de werkers. Gewenst gedrag wordt beloond en afwijkend gedrag bestraft. Het nadeel hieraan is dat er voor vorming en participatie weinig ruimte is (Broekx e.a. 2002).

Grensoverschrijdend gedrag

In de gesprekken met de jongerenwerkers is doorgevraagd op waar voor jongerenwerkers de grens ligt. Over wat voor jongerenwerkers grensoverschrijdend gedrag is, is geen vaststaand rijtje te formuleren. Voor sommige jongerenwerkers wordt lawaai maken, door elkaar praten, grappen onder de gordel en een andere taal spreken als grensoverschrijdend gedrag opgevat.

'Ze moeten al helemaal geen grappen maken onder de gordel. En ook zeg ik dat ze niet moeten schelden. Dit soort dingen maak ik toch wel elke keer mee. Ik heb een Marokkaanse doelgroep, en het

¹⁶⁵(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹⁶⁶ Camci (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 5, 1 december 2010.

¹⁶⁷ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

*is voor hun een stopwoord om een scheldwoord te gebruiken in het Marokkaans. Zij zeggen dit soms ook tegen mij, maar dat laat ik niet toe.*¹⁶⁸

Voor anderen is grensoverschrijdend gedrag bijvoorbeeld meebrengen van gestolen goederen en vechtpartijen.

*'We hebben vanaf het begin duidelijke grenzen gesteld. Dit kan wel, dit kan niet. Je kan hier niet met een gestolen autoradio binnenkomen. Dat weten de jongens ook. Want dan wordt er gelijk contact opgenomen met de wijkrechercheur en gezegd we hebben die en die gezien met gestolen waar. Dat doen we bewust. Het is nog nooit voorgekomen.*¹⁶⁹

8.3.4 Principe 4: Programmeren

Programmeren is het vierde methodische principe van De Inloop en verwijst naar het organiseren van een activiteiten aanbod binnen De Inloop. Dit methodische principe leidt nog wel eens tot verwarring omdat het juist kenmerkend is voor De Inloop dat het laagdrempelige ontmoeting biedt waar jongeren niets hoeven. Bij het programmeren van De Inloop gaat het dan ook niet om het realiseren van een bomvol, en spannend activiteitenprogramma. Inzet is het creëren van een omgeving die jongeren ontmoeting en ontspanning biedt en waarin zij, op een laagdrempelige en speelse manier, worden uitgedaagd en gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen en meer actief te worden. Bij het programmeren van De Inloop gaat het enerzijds om het zodanig inrichten van de ruimte dat jongeren zich welkom voelen en schijnbaar spontaan gaan ondernemen en anderzijds het organiseren van een laagdrempelig activiteiten aanbod.

Aantrekkelijke en stimulerende ruimte

Vanuit de literatuur wordt het creëren van een aantrekkelijke plek voor jongeren die aansluit bij de leefwereld als belangrijk methodisch instrument onderschreven (Veenbaas e.a. 1986). Het moet er veilig zijn, de sfeer moet gezellig zijn en de ruimte moet jongeren uitdagen om zich te ontplooien. Aanvullend wordt er vanuit de literatuur op gewezen dat het belangrijk is dat de aankleding en inrichting van de ruimte, goed aansluit bij de beoogde doelgroep. Een handige manier om dit te realiseren is door jongeren in een vroeg stadium te betrekken bij de inrichting en toerusting van de ruimte. Door bijvoorbeeld aansprekende muziek op te zetten kunnen jongeren zich snel comfortabel voelen. Een jongerenwerker benadrukt in het interview het belang dat jongeren het jongerencentrum ervaren als een plek die van hun is.

*'Ik ben hier gewoon de beheerder om het zo te zeggen, maar dit is jouw toko. Wil jij hier iets anders, wil jij tekeningen op de muur? Mag. Kom met een idee, we doen het. Het is niet zo van, dit is mijn toko, poten van de muur..... Ik merk het ook, nu is het koud, maar zomers is het voor de deur altijd een troep. Zodra het een beetje normaal weer is, ik praat nu over de tieners, die pakken zo een blik en een bezem en ruimen voor de deur op zonder dat ik het ze vraag en ruimen voor de deur op. Je moet gewoon het gevoel hebben dat het je toko is, niet van mij. Dan gedragen ze zich ook het best.'*¹⁷⁰

¹⁶⁸ El Bahlaoui (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 5, 26 november 2010.

¹⁶⁹ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁷⁰ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerkers 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

Activiteitenaanbod

Het programmeren van De Inloop krijgt praktisch vorm door het maken van een maandplanning waarin activiteiten voor de hele maand zijn vastgelegd. Het doel van een maandplanning, die vaak samen met jongeren wordt gemaakt, is voornamelijk om een divers activiteitenaanbod aan te bieden.

*'Dus wij werken hier meestal met een maandplanning. En daar vul je gewoon iedere week activiteiten in. Dat doe ik dan gewoon samen met jongeren. En als we samen een activiteit bedenken, dan komen ze er vanzelf wel op af.'*¹⁷¹

*'En waarom vind je bijvoorbeeld een activiteit als xxx belangrijk voor jongeren? Omdat het echt een puur educatieve activiteit is, waarin ze echt dingen leren. En dingen opsteken. Een tienjarige is echt een spons, alles wat je zegt, alles wat je doet, nemen ze direct op.'*¹⁷²

Het inbrengen van een competitief element wordt gebruikt om deelname aan het programma meer aantrekkelijk te maken. Voorbeelden van dit type activiteiten zijn een voetbaltoernooi of een kleurwedstrijd. Het stimuleert jongeren om mee te doen omdat er iets te winnen valt.

*'Dan gaan ze dat dus onderling organiseren en als dat goed gaat dan wil ik daarop ook weer een toernooitje organiseren met prijsjes.'*¹⁷³

*'Kijk ik heb een andere doelgroep. De wat oudere jongeren vinden het leuk om op de Playstation te spelen. Deze groep is al verder ze kunnen ook zelf activiteiten organiseren. Zoals een voetbaltoernooitje, en dat laat ik juist toe. Ze zijn gewoon wat meer volwassen en kunnen daarom ook onderling dat voetbaltoernooitje organiseren.'*¹⁷⁴

In de bespreking van het conceptrapport met de praktijkwerkers en docenten werd aangegeven dat het activeren van oudere jongeren lastiger is dan het activeren van tieners. In de interviews met jongerenwerkers is, op het bovenstaande citaat na, niets gezegd over het activeren van verschillende leeftijdsgroepen. Wel geven jongerenwerkers aan dat er verschil is in behoeften tussen verschillende leeftijdsgroepen en dat het lastiger is om jongeren enthousiast te krijgen voor educatieve activiteiten in plaats van recreatieve activiteiten.

*'De oudere jongeren hebben denk ik toch hele andere behoeftes denk ik. Als ze jongeren kinderen in De Inloop zien zitten dan komen ze niet. Ze vinden hele andere dingen belangrijk zoals geld en mooie schoenen.'*¹⁷⁵

*'Ik merk dat er bij educatieve activiteiten meer moeite gedaan moet worden dan bij recreatieve activiteiten. Een pluspunt van de educatieve activiteiten is als we bezig zijn, een aantal jongeren toch wel wil aansluiten. Dat gebeurt als de activiteit is begonnen.'*¹⁷⁶

¹⁷¹(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹⁷²(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹⁷³(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 1, 1 december 2010.

¹⁷⁴ ... (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 1, 1 december 2010.

¹⁷⁵(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 1, 1 december 2010.

¹⁷⁶ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

Uit onderzoek (Kooijmans, 2010) naar motivatiestrategieën in het jongerenwerk blijkt dat niet alle jongeren die naar inloopactiviteiten komen gemakkelijk zijn te activeren tot participatie. Volgens Noorda (2003) zijn oudere jongeren (16 tot 23 jaar) in vergelijking tot de jongeren (12 tot 15 jaar) moeilijk te bewegen tot activiteiten. Kooijmans (2010) concludeert dat er sprake kan zijn van een mismatch tussen het motivatieniveau van de jongeren en het interventiedoel van het jongerenwerk of van een zekere handelingsverlegenheid bij jongerenwerkers.

Behoeft gericht werken

Van Ewijk (1992, p. 108) benadrukt dat een jongerenwerker in zijn werk onderscheid moet maken tussen manifeste en latente behoeften van jongeren. Manifeste behoeften zijn behoeften waar jongeren zich van bewust zijn. Ze hebben bijvoorbeeld zin om tijdens De Inloop tafelvoetbal te spelen. Van een latente (verborgen) behoefte is een jongere zich niet bewust. Het kan zijn dat een jongere behoefte heeft aan geborgenheid en is bieden van een veilige plek iets wat deze behoefte kan vervullen.

Sommige jongerenwerkers nemen vooral de manifeste behoeften van jongeren als uitgangspunt voor het activiteiten aanbod tijdens De Inloop Deze jongerenwerkers zien De inloop als activiteit waar jongeren datgene kunnen doen wat ze graag doen in hun vrije tijd, zoals *gamen*, tv-kijken of *chillen*.

*'Tja.. Ja gewoon inspelen op behoeften van de jongens. Wat zij willen dat organiseer ik en zo komen ze vanzelf naar de inloop.'*¹⁷⁷

*'Er is behoefte aan iets en daar spelen we dan op in. De Inloop is een manier om die behoeften te proeven. In gesprek gaan met jongeren over hun behoefte. Er was een tijd dat housemuziek heel erg in was en om te dj'en. Er was een behoefte bij een groep jongeren. We hebben geprobeerd geld te regelen bij de gemeente om de DJ spullen te kopen.'*¹⁷⁸

Andere jongerenwerkers slagen er beter in om aan te sluiten bij de latente behoeften van jongeren. Een aanknopingspunt daartoe vormen signalen van problemen binnen de groep. Jongerenwerkers vertalen die in onderdelen van het activiteitenprogramma. Zo vormen de problemen van jongeren met middelengebruik een aanleiding voor het organiseren van een educatieve activiteit:

*'De afgelopen keer was er een educatieve activiteit, toen hebben we Jellinekliniek op bezoek gekregen. En een debat gevoerd met de jongeren over drank en drugsgebruik.'*¹⁷⁹

¹⁷⁷ Camci (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 5, 1 december 2010.

¹⁷⁸ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁷⁹ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

Een ander voorbeeld van aansluiten bij latente behoeften van jongeren is dat jongerenwerkers samen met de jongeren op zoek gaan naar wat zij goed kunnen en wat zij leuk vinden om te doen.

*'We proberen te kijken naar talenten die ons opvallen en daar probeer je dan wat meer mee te doen. Wat ik meestal probeer te doen is hun te confronteren met hun eigen talent. Ze zijn meestal niet op de hoogste van hun eigen capaciteiten. Ze doen het gewoon, het is voor hun zo normaal terwijl ze er eigenlijk zo veel mee kunnen. Voornamelijk moet je dingen gewoon doen. Niet alleen praten en hopen dat het eruit komt. Maar gewoon bepaalde activiteiten organiseren waar van je weet dat ze gaan meedoen. ...Zo komen ze er ook wel achter weet je.. Door gewoon mee te doen.'*¹⁸⁰

*'We laten de jongeren meedenken, het pand is in feite van hun, dus denk maar lekker mee jullie willen activiteiten. Als wij als jongerenwerkers alleen activiteiten bedenken is het vaak niet goed, dus laten we de jongeren zelf komen met ideeën. En ik vul het dan wel aan. Vervolgens gaan we stapsgewijs verder en de volgende stap is om hun een begroting te laten maken, in het bijzijn van mij. Zo proberen we de jongeren ook een handvat toe te reiken en hebben zij tenminste wat geleerd.'*¹⁸¹

Een aandachtspunt bij het programmeren van een activiteitenaanbod voor jongeren is dat het enerzijds aansluit bij de behoefte van de doelgroep (zie paragraaf over behoeftegericht werken) en anderzijds bij de doelstellingen of het beleid van de organisatie. Zo benoemen meerdere organisaties in hun werkplannen dat ze het belangrijk vinden dat het aanbod binnen De Inloop een recreatief of educatief karakter heeft en past binnen het beschikbare budget.¹⁸²

*'De jongeren moeten ook een eigen inbreng hebben in De Inloop. Vroeger was het een volledige dagbesteding en moesten we aan zes thema's voldoen als ik het goed heb. Ken ze niet allemaal uit mijn hoofd...In ieder geval binnen die thema's moeten er activiteiten terugkomen. Zoals Totem van Cirque Du Soleil. Een heel ander soort kaliber in plaats van de bios. In contact met nette mensen en het trekt een bepaald doelgroep mensen, meestal autochtonen. We zagen de flyer hangen en hebben gevraagd wat die jongens ervan vonden. Ze waren er nog nooit geweest. Het is weer iets anders.'*¹⁸³

*'Hier hebben we verschillende activiteiten. Grofweg, zou ik ze onder verdelen in leeftijd en sekse. En je hebt nog een deel educatieve activiteiten en een deel recreatieve activiteiten. ...als je kijkt vanuit beleidstechnische, dan gaat het vaak over recreatieve en educatieve activiteiten. Als je kijkt vanuit de jongeren dan is het vooral belangrijk of het voor jongetjes of meisjes is en voor welke leeftijd.'*¹⁸⁴

Uit de interviews komt naar voren dat het programmeren van een uitgebalanceerd aanbod dat aansluit bij zowel de behoefte van de doelgroep als de vraag van de organisatie en/of opdrachtgever een uitdaging is voor jongerenwerkers. Sommige jongerenwerkers hebben moeite om deze balans te vinden.

¹⁸⁰ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁸¹ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

¹⁸² Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

XXXX (2009). Handboek Jongerenwerk nummer 1: enthousiast, creatief, professioneel en betrouwbaar.

¹⁸³ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010.

¹⁸⁴(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

*'Van hoger af word ik de straat opgestuurd om te vragen wat de jongeren willen. Dan koppel ik dat terug aan de leiding en dan kan het niet. Dan sta ik voor een dilemma. Ik ga dan niet terug naar de jongens om te vertellen dat ze de middelen niet hebben. Ik beloof de jongeren bijvoorbeeld iets wat ik van hogerop hoor, en dan wordt dat toch weer teruggedraaid. Ik sta er tussenin. ...ik bel de leiding om te zeggen dat ze het zelf maar aan de jongeren uit moeten leggen. Het schaadt vertrouwen bij je doelgroep.'*¹⁸⁵

Literatuur over De Inloop bevestigt het belang van programmeren als werkzaam principe voor het ontwikkelen en activeren van jongeren. Weten wat de behoeftes en ontwikkelingsmogelijkheden zijn van de jongeren en het bieden van een veilige en vertrouwde omgeving zijn randvoorwaarden voor het werken aan vorming. Tegelijkertijd wijst verkennend onderzoek erop dat niet alle jongerenwerkorganisaties De Inloop inzetten als op stap naar actieve participatie of talentontwikkeling (Kriger & Slaman, 2009). Met een zorgvuldige programmering worden jongeren binnen De Inloop uitgenodigd en verleid tot actieve participatie. Zo worden jongeren via animatie (spelletjes, muziek, film) die tijdens De Inloop wordt aangeboden langzaam gestimuleerd om hun passieve consumentengedrag te verruilen voor actieve participatie (Spierts, 1994). Jongerenwerkers doen dit door jongeren te activeren om vrijwilliger te worden in het jongerencentrum. Vrijwilligers zetten zich bijvoorbeeld in voor de programmering van De Inloop of ze hebben een actieve rol tijdens de uitvoering. Het biedt jongeren een mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen. Een lichtere vorm van activering is dat jongeren deelnemen aan andere activiteiten zoals een voetbaltoernooi, dansworkshops of huiswerkbegeleiding. Op deze manier is De Inloop een onderdeel van het brede jongerenwerk en kan de activiteit worden opgevat als een overgangssituatie van passieve naar actieve participatie (Kooijmans, 2010; Noorda, 2003).

8.3.5 Principe 5: Jongerenwerkers als rolmodel

De aandacht voor rolmodelwerking in het jongerenwerk groeit. Binnen De Inloop blijkt uit diverse voorbeelden dat jongerenwerkers zichzelf als rolmodel presenteren in contact met de jongeren.

*'Als ik zie dat iemand depressief is, in zichzelf is gekeerd, een jointje rookt of klaagt dan neem ik hem apart of praat ik met hem. Ze piekeren vaak, denken dat ze de enige zijn. Voordat hij dan al zijn verhaal doet leg ik hem al uit dat het allemaal goed gaat komen en dan vertel ik hem over mijn eigen ervaring, over dat ik het ook allemaal zo heb beleefd.'*¹⁸⁶

Met hun verhaal ter inspiratie leren ze jongeren dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun leven. Een andere manier waarop jongerenwerkers zichzelf presenteren als rolmodel is door jongeren kennis te laten maken met dingen buiten hun directe leefomgeving met het doel om jongeren in aanraking te brengen met andere, soms onbekende contexten, en de kans geven daarin een meer actieve positie in te nemen.

*'Mijzelf als voorbeeld gebruiken vooral. Ik ben nu 30 en de jongeren met wie ik te maken krijg zijn 18 of 19 jaar. Dus in feite hebben zij een heel leven voor zich, ondanks dat de jongeren zich dat niet realiseren. Ik gebruik mijzelf als voorbeeld om aan te geven dat als je wilt, alles kan. Het belangrijkste vind ik om bezig te blijven en niet stil te staan.'*¹⁸⁷

¹⁸⁵ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁸⁶ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁸⁷ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

‘Wat ook uniek bij mij is dat ik een rolmodel probeer te zijn voor de jongeren hier.... Ik neem jongeren mee als er bijvoorbeeld een debat is. Vaak worden we uitgenodigd als jongerenwerkers om naar de Rode Hoed te komen voor een debat over jongeren....Ik ga dan en neem jongeren mee om te laten zien van: “hé, jullie blèren soms dingen tegen elkaar, maar kijk hoe het ook kan.” Het is dan wel een hele ander wereld. Op zo’n moment zien de jongeren dat ik mee doe, dat ik in een panel zit. Het stimuleert de jongeren van: “hé, je bent helemaal geen nerd als je netjes praat”.¹⁸⁸

Ook kunnen jongeren de jongerenwerker zien als belangrijk persoon in hun leven, waar zij graag aan laten zien dat zij hun best doen.

‘Zij weten dat ik een Ajaxfan ben, ik ben er altijd. Zij komen dan vragen; “kom je kijken”. Ik ben dan gewoon vrij, ik word er niet voor betaald om daar te gaan kijken, maar dat doe ik wel gewoon. Wij weten dat vader of moeder niet komt kijken. Misschien af en toe een broer die wel eens komt, maar ook niet genoeg. Dan zijn wij er en merk je dat zo’n jongen gewoon dol enthousiast is. Dan zie dat zo’n jongen in plaats van 100%, 300 tot 400% geeft in zo’n wedstrijd. En als wij hier dan open zijn, komt hij met zijn verhalen. En dat horen zijn vriendjes natuurlijk ook.’¹⁸⁹

Ervaringskennis

De ervaringskennis van jongerenwerkers betreft hun eigen ervaringen met jong-zijn en leven in achterstand. Jongerenwerkers hebben deze kennis opgedaan door te reflecteren op persoonlijke ervaringen. Ervaringen die zij zelf als jongere hadden toen ze jong waren, zoals op straat hangen en kwetsbaar zijn. Het inzetten van de ervaringskennis is een veel gebruikte manier waarop jongerenwerkers invulling geven aan hun rolmodelschap.

‘Ik denk dat elke jongerenwerker die straatervaring heeft, zijn/haar werk makkelijker kan doen. Je bent gewoon betrokken bij de jongeren, je voelt gewoon met ze mee. Je hebt het over dingen die ze echt meemaken, dus kunnen ze er ook niet omheen. Op een gegeven moment gaan ze je respecteren, doordat zij voelen dat jij hen begrijpt.’¹⁹⁰

...Je bent zelf jong geweest en komt uit een bepaalde groep. Je hebt dingen zelf ervaren. Je kan mee praten als je dingen zelf ook hebt meegemaakt. Ik weet ook hoe het is om lekker te hangen en te chillen.’¹⁹¹

Het hebben van deze ervaring maakt de uitvoering van het werk en het contact met de doelgroep gemakkelijker. Jongerenwerkers gebruiken in het contact met jongeren (die in de put zitten) verhalen van hun eigen verleden. Deze verhalen zetten jongerenwerkers in met het doel om jongeren vertrouwen te geven. In de zin van: *“ik ken de situatie, ik heb het ook meegemaakt, ik heb toen dit gedaan, en kijk nu sta ik hier, als ik het kan, kan jij het zeker ook”*.

‘... Het gaat puur om vertrouwen. Ze worden vaak gezien als die schoffies van de straat. Je probeert met hun te praten en op hun in te spelen met wat jij zelf hebt ervaren. Bijvoorbeeld als ze praten over jointjes, ik weet hoe dat is omdat ik dat zelf heb gedaan. Voordat zij zelf iets willen doen, zeg jij al iets voordat zij iets willen zeggen. Je bent ze een stapje voor en daar krijg je dat vertrouwen ook. Het gaat

¹⁸⁸ Sint Jago & Grottestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁸⁹ Sint Jago & Grottestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2, 18 november 2010.

¹⁹⁰ Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁹¹ Neidhofer (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 4, 29 november 2010

*ook om respect. Als jij geen respect hebt naar de jongeren toe dan heb je het moeilijker dan wanneer je wel respect voor ze hebt.*¹⁹²

Vanuit de literatuur wordt ervaringskennis in toenemende mate erkend als belangrijke kennisbron voor sociale dienstverlening. Ervaringskennis is individueel en gekoppeld aan de persoon van de jongerenwerker. Het is persoonlijke kennis. Deze kennis is verworven door na te denken over persoonlijke ervaringen, en de betekenis van deze ervaringen vast te stellen. Op deze manier worden ervaringen niet alleen geplaatst in een levensperspectief, maar kunnen ze ook gebruikt worden ten behoeve van persoonlijke versterking van de ander (Van Haaster et. al., 2009). Hoewel de persoonlijke ervaring een belangrijke bron van advies is, wordt vanuit de literatuur tevens terughoudendheid bepleit in de toepassing daarvan. Het is niet altijd een passende bron van advies. Het doet onvoldoende recht aan de individuele eigenschappen van de jongerenwerker enerzijds en de jongere anderzijds. De situatie is wel vergelijkbaar, maar de reacties, gevoelens en passende handelingsperspectieven kunnen verschillend zijn. Ook zijn er vaak verschillen in leefomstandigheden tussen de jongerenwerker toen, en de jongere in kwestie nu. Denk daarbij aan de fysieke en economische omstandigheden, de thuissituatie en de positie van de jongere in de *peergroep*? (McLeod, 2010). Of en op welke wijze ervaringskennis werkelijk bijdraagt aan de ontwikkeling van de cliënt, is nog onderwerp van onderzoek.¹⁹³

In de uitvoering van het jongerenwerk wordt in toenemende mate over rolmodelwerking gesproken. Ook wordt er steeds meer gebruik gemaakt van rolmodellen, bijvoorbeeld door toonaangevende rappers een workshop rap te laten verzorgen of topsporters in te schakelen voor een voorlichting over gezondheid. Toch is er nog weinig bekend over de werking en resultaten van rolmodelwerking. Voor Youth Spot is dit een reden om binnen het meerjarige onderzoeksprogramma Raak Pro Talentontwikkeling voor risicojongeren onderzoek te doen naar de betekenis van rolmodelwerking.

8.3.6 Principe 6: Betrekken van de omgeving

Het betrekken van de omgeving is het zesde methodische principe van De Inloop. De lokale gemeenschap, de school, *peergroup* en de thuissituatie vormen gezamenlijk de leefomgeving van jongeren. Deze leefomgeving kan enerzijds de bron zijn voor problemen waar jongeren mee kampen, anderzijds kan de leefomgeving steun en kansen bieden voor jongeren om hun leven verder vorm te geven. Vanuit De Inloop wordt aansluiting gezocht bij de omgeving wanneer verwacht wordt dat het een positieve bijdrage levert aan het volwassen worden van jongeren. Dit betekent dat het situatieafhankelijk is welke vormen van samenwerking of aansluiting worden gezocht.

¹⁹² Theijs (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 5 van De Inloop 3, 17 november 2010.

¹⁹³ Hauwert, Metzke & Sedney (2011) Zelfregie van kwetsbare burgers - Hoe kwetsbare burgers zelf regie kunnen voeren over hun leven. Hogeschool van Amsterdam.

RAAK-voorstel: Who knows?! (2011) De inzet van ervaringsdeskundigheid in de beroepspraktijk - de Geestelijke Gezondheidszorg, de Maatschappelijke Opvang en de Verslavingszorg. Hogeschool van Amsterdam

Ouderbetrokkenheid

In het werken met tieners is ouderbetrokkenheid een veel gebruikte manier om de omgeving in te schakelen bij het motiveren en corrigeren van jongeren.

*...naarmate je de jongens beter leert kennen, dan weet je ook wie je hoe kan aanpakken. Bij sommigen bel ik gelijk de ouders op.....Soms moet ik gewoon de ouders inlichten, zodat ze weten, dit is gebeurd. En ook voor de jongens. Dat ze gewoon weten dat het serieus is en dat ik niet één van hun straatvriendjes ben.'*¹⁹⁴

*'Ik ben zelf niet iemand die heel strikt is, iemand die heel snel iemand schorst. Ik zoek eerder een zachtere oplossing. Het feit dat je de ouders al opzoekt is voor de jongeren al genoeg. Dit heeft best wel invloed. Zo schep je ook een band.'*¹⁹⁵

Literatuur wijst uit dat steun en betrokkenheid van de directe omgeving bij de ontwikkeling van kinderen en jongeren heel belangrijk is (Bernstein, 1964; Brasil & Koller, 2008; Rikers, 2009; Rikers, 2009). Ouderbetrokkenheid biedt inzicht in de thuissituatie van een jongere en ouders kunnen betrokken worden bij het oplossen van problemen van de jongeren (Barquioua et al., 2010; Veenbaas et al., 2011). Met name voor meiden geldt dat zij vaak de toestemming van ouders nodig hebben als zij willen deelnemen aan bepaalde activiteiten of gebruik willen maken van specifieke voorzieningen (Gemmeke et al., 2011; Kelderman & Jezek, 2010; Veenbaas et al., 2011). Over de wijze waarop vorm te geven aan de ouderbetrokkenheid binnen De Inloop is weinig bekend.

Contact met de buurt

Het contact met de buurt is primair gericht op de acceptatie van de aanwezigheid van De Inloop en van jongeren in de buurt. Praktisch betekent dit dat jongerenwerkers contact hebben met omwonenden en ondernemers in de buurt om signalen van overlast vroegtijdig op te pakken en te werken aan het draagvlak in de buurt voor de aanwezigheid van De Inloop.¹⁹⁶ Omgekeerd kloppen omwonenden ook bij De Inloop aan, als er problemen zijn.¹⁹⁷ Ook vangen jongerenwerkers signalen op uit de buurt door deel te nemen aan een netwerkoverleg in de buurt, waar soms ook bewoners bij aanwezig zijn.¹⁹⁸

*'Ja, het is belangrijk om op de hoogte te blijven wat er in de buurt gebeurt. Anders wordt deze tent gerund, wat in feite afgelegen is van de wereld eromheen. Het is belangrijk om te weten wat de behoeften zijn binnen de gemeenschap.'*¹⁹⁹

¹⁹⁴ Camci (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 5, 1 december 2010.

¹⁹⁵(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

¹⁹⁶ Neidhofer, J. & G. de Winter (2010). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

¹⁹⁷ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

¹⁹⁸ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

¹⁹⁹ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

Samenwerken met instanties

Samenwerken met instanties kan eenmalig of structureel zijn. Vaak wordt voor het activiteitenprogramma gebruik gemaakt van kennis en ervaring van anderen. Zo is reeds genoemd dat een professionele rapper wordt ingeschakeld voor een workshop rappen. Een ander voorbeeld is het uitnodigen van een spreker van Jellinek voor het geven van een lezing over middelengebruik.

*'Er was bijvoorbeeld een tijd dat housemuziek heel erg in was en om te dj'en.....er was ook iemand nodig om het hun te leren. Toen hebben wij een DJ uitgenodigd. Die jongen wilde toen wel les geven aan de jongeren. En heel goedkoop ook. Hij wordt altijd flink betaald, maar omdat het voor kansarme jongeren met een moeilijke achtergrond was, wilde hij les geven één keer per week.'*²⁰⁰

*'De afgelopen keer was er een educatieve activiteit, toen hebben we Jellinek op bezoek gekregen. En een debat gevoerd met de jongeren over drank en drugsgebruik.'*²⁰¹

Aard van structurele samenwerkingsverbanden zijn afhankelijk van de situatie in de buurt en de problematiek van de deelnemersgroep. Als 'harde kern' jongeren De Inloop bezoeken, wordt er samengewerkt met het netwerk 12+ en de buurtregisseur. Wanneer veel jongeren te maken hebben met schulden, is er een samenwerkingsrelatie met schuldhulpverlening.

*'We hebben nu één keer in de maand overleg met de politie, over deze wijk. En dan stellen wij de politie op de hoogte hoe het gaat en zij stellen ons weer op de hoogte over hoe het gaat in de buurt. En dat gaat gewoon goed.'*²⁰²

Vanuit de literatuur wordt het belang van de samenwerking met de omgeving onderschreven. Het jongerenwerk vervult een brugfunctie tussen jongeren en de samenleving (Metz, 2011a). Alleen als het jongerenwerk intensief samenwerkt met andere partners kan het bijdragen aan de maatschappelijke binding van jongeren (Metz, 2011a; Veenbaas et al., 2011; Verhagen, 2008). Binnen de lokale gemeenschap zijn twee niveaus te onderscheiden: 1) het informele gemeenschapsleven en 2) de formele sociale infrastructuur met instituties en voorzieningen. Beiden zijn belangrijk voor De Inloop.

8.3.7 Principe 7: Jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie is tot slot een veel gebruikt instrument om jongeren te activeren om mee te doen, verantwoordelijk te maken voor activiteiten en te vormen. Door middel van jongerenparticipatie worden jongeren aangemoedigd om zelf met een goed idee te komen, plannen uit te werken en te organiseren. De inzet van jongerenparticipatie heeft niet alleen als resultaat dat er draagvlak en betrokkenheid is voor een activiteit (omdat jongeren zelf verantwoordelijk zijn voor het idee), het heeft ook het resultaat dat jongeren leren organiseren, samenwerken, verantwoordelijkheid hebben, elkaar aan te spreken en om te gaan met geld.

'Het liefst laten we ze het ook zelf organiseren...dat werkt heel goed. Het leuke daarvan is: je mist een kleine doelgroep die het zelf niet leuk vindt om te organiseren. Die willen gewoon hangen of chillen. Je

²⁰⁰ Sint Jago & Grotestam (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 2, 18 november 2010.

²⁰¹ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

²⁰² De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

*vraagt automatisch naar jongeren die het in ieder geval niet vervelend vinden om zelf iets te gaan doen. Die zijn vaker ook leuker dan de lui lakken.*²⁰³

*'We werken samen met een jongerencommissie. In feite werken wij met de behoeftes van de jongeren. Wij leggen niet zelf dingen op.... af en toe moet er wel radicaal een besluit worden genomen, bijvoorbeeld dat er ook educatieve activiteiten georganiseerd moeten worden. Jongeren zitten hier niet op te wachten, terwijl het er wel bij hoort. Dat proberen de groepswerkers zo goed mogelijk uit te leggen aan de jongeren.'*²⁰⁴

De citaten illustreren dat binnen het programmeren van De Inloop veelvuldig gebruik wordt gemaakt van jongerenparticipatie. Ook de ideeënbus (beschreven in hoofdstuk 7 *De Inloop actie*) is hier een voorbeeld van. Tegelijkertijd wordt zichtbaar dat programmeren binnen De Inloop op basis van jongerenparticipatie ook nadelen kent. Ten eerste heeft het sturen van jongeren om vooral zelf iets te organiseren het nadeel dat de groep jongeren die moeilijk is te motiveren nauwelijks wordt bereikt. Juist deze groep vormt een belangrijke doelgroep van De Inloop. Ten tweede programmeren jongeren vooral activiteiten waar hun belangstelling naar uit gaat. Daardoor wordt er minder aandacht besteed aan educatieve activiteiten of bewustwording rondom thema's waar een taboe op ligt zoals pesten of homoseksualiteit.

Jongerenparticipatie is in de jaren zestig centraal komen te staan en sindsdien nooit meer uit het jongerenwerk verdwenen (Metz, 2011a). Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Welzijn Nieuwe Stijl wordt het belang van jongerenparticipatie opnieuw onderschreven. Tegelijkertijd wijst literatuur uit dat de manier waarop jongerenparticipatie in de praktijk vorm krijgt vaak te wensen overlaat. In zijn boek *Jongerenwerk nieuwe stijl* maakt Frank van Strijen onderscheid tussen jongerenparticipatie op micro-, meso- en macroniveau.

Jongerenparticipatie op microniveau is het meehelpen met de uitvoering van activiteiten, zoals boodschappen doen, spullen klaarzetten en opruimen. Op mesoniveau bestaat jongerenparticipatie uit het mee bedenken van de activiteiten. Een voorbeeld hiervan is de ideeënbus.

Jongerenparticipatie op macroniveau gaat over het stem hebben in het beleid van De Inloop en de organisatie die De Inloop uitvoert. Van Strijen constateert dat jongerenparticipatie in de praktijk eigenlijk alleen vorm krijgt op mesoniveau. Het betrekken van jongeren bij de praktische uitvoering van De Inloop, kost te veel tijd en is te veel gedoe. Schoonmaken gaat bijvoorbeeld sneller en beter wanneer de werkers het zelf doen dan wanneer zij jongeren gaan stimuleren en ondersteunen om de klus te klaren. Van het betrekken van jongeren bij het beleid, jongerenparticipatie op macroniveau is vrijwel geen sprake (Van Strijen 2011).

²⁰³(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

²⁰⁴ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

9. Randvoorwaarden

In dit hoofdstuk beschrijven wij de randvoorwaarden van De Inloop. Hiermee bedoelen we de voorwaarden in de organisatie, aansturing en middelen die bijdragen aan het uitvoeren van een succesvolle Inloop. Inzicht in de randvoorwaarden van De Inloop is verkregen door in de voorgaande analyses te zoeken naar omstandigheden die hebben bijgedragen aan het welslagen dan wel mislukken van De Inloop. Hiervoor is gebruik gemaakt van de volgende bronnen: formele documenten van organisaties, interviews met jongerenwerkers en teamleiders, observaties van de uitvoeringspraktijk door studenten en praktijkbeschrijvingen van studenten. De uitkomsten van dit onderzoek worden gekoppeld aan de (vak)literatuur. Dit onderzoek wijst op vijf randvoorwaarden voor De Inloop:

1. Ruimte, faciliteiten en activiteitenbudget
2. Continuïteit in openstelling
3. Veiligheid
4. Samenwerkingsrelaties
5. Kwaliteit.

9.1 Ruimte, faciliteiten en activiteitenbudget

Het beschikken over de middelen voor uitvoeren van De Inloop is de eerste randvoorwaarde. Nodig zijn tenminste: een ruimte waar jongeren terecht kunnen, faciliteiten om enerzijds ontspanning en uitdaging te bieden en anderzijds om jongerenwerkers de mogelijkheid te bieden om leerprocessen in gang te zetten en ten slotte een budget voor het organiseren van activiteiten.

Ruimte

Dit onderzoek wijst uit dat het beschikken over een uitnodigende, centraal gelegen ruimte, waar voldoende bewegingsruimte is voor het aantal jongeren dat De Inloop bezoekt (varieert van 10 t/m 35 jongeren, zie hoofdstuk 4 Doelgroepen) een belangrijke randvoorwaarde is.²⁰⁵ De Inloopruimtes die in dit onderzoek zijn onderzocht verschillen aanzienlijk qua oppervlakte, variërend van 26 m² tot en met 300 m².²⁰⁶

²⁰⁵ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²⁰⁶ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Inlooppraktijk	Gemiddeld aantal deelnemers per Inloop	Ruimteoppervlak Inloop in m2
Inloop 1	10-25	circa 26 m2
Inloop 2	15-25	circa 280 m2
Inloop 3	14	circa 45 m2
Inloop 4	35	circa 300 m2
Inloop 5	onbekend	Onbekend

Tabel 25: overzicht aantal deelnemers per Inloop in relatie tot ruimteoppervlak Inloop.

Volgens Noorda is het realistisch om het gemiddelde bereikcijfer per buurtgerichte inloop vast te stellen op 40 jongeren. Hij gaat daarbij uit van een ruimte van min. 80 m2 en een jongerenwerkteam van minimaal drie jongerenwerkers (voor multifunctionele jongerenactiviteitencentra die een groter werkgebied bedienen geldt de eis 200 m2)(Noorda, 2003, p. 23 en 24). Dit onderzoek laat zien dat het bereik van buurtgerichte Inlopen aanzienlijk kan verschillen, en daarmee ook de omvang van de ruimte. Met dit onderzoek hebben wij niet kunnen achterhalen wat een gewenst aantal benodigde vierkante meters is voor het uitvoeren van De Inloop. De teamleider van Inloop 2 benoemt dat 280m2 naar haar mening te groot is voor De Inloop.²⁰⁷ Een jongerenwerker van Inloop 4 ziet het grote aantal m2 voor een Inloopruimte als positief punt. De ruimte zorgt voor minder spanning tussen jongeren onderling en daardoor ook voor minder spanning onder de werkers. Het vorige gebouw waar De Inloop 4 gevestigd was, was te klein volgens de jongerenwerker. Jongeren liepen elkaar in weg, wat het gedrag van jongeren onder elkaar beïnvloedde.²⁰⁸

Andere belangrijke eigenschappen van de ruimte die zijn genoemd zijn: het beschikken over een overzichtelijke entree²⁰⁹, dat de ruimte zich bevindt in de buurt²¹⁰ en dat er naast de inloopruimte een aangrenzende ruimte is. Het beschikken over een eigen entree is nodig om het overzicht te houden over de groep jongeren en te voorkomen dat jongeren zich gaan ophouden op plekken waar hun aanwezigheid niet gewenst is.²¹¹ Een aangrenzende ruimte aan de inloopruimte biedt jongerenwerkers de mogelijkheid om individuele gesprekken met jongeren te voeren. Daarnaast wordt de ruimte gebruikt als kantoorruimte.²¹² Deze eisen aan de ruimte worden door de literatuur onderschreven (Noorda, 2003). Aanvullend wijst Noorda op het belang van de situering van De

²⁰⁷ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²⁰⁸ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²⁰⁹ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²¹⁰ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²¹¹ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²¹² Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Inloop ten opzichte van de woonomgeving, zodat er geen sprake is van geluidsoverlast of andere overlast voor omwonenden (Noorda, 2003, p.24).

De meningen zijn verdeeld over hoe belangrijk het is dat de inloopruimte een vaste locatie heeft. Inloop 2 ziet hiervan het voordeel in omdat jongeren op een gegeven moment vertrouwd zijn aan een plek en deze weten te vinden. Anderzijds ziet de mobiele inloop veel voordelen aan het verplaatsten van de ruimte. Op deze manier weten zij veel jongeren uit de buurt te bereiken en kan een Inloop worden aangeboden op die locaties waar de meeste behoefte is. Aandachtspunt voor de mobiele inloop is continuïteit. Het wisselen van standplaatsen heeft gevolgen voor het opbouwen van een persoonlijke relatie tussen jongeren en jongerenwerker. Binnen de mobiele inloop gebruiken jongerenwerkers dan ook vooral activiteiten om jongeren te stimuleren om zichzelf te ontdekken en sociale vaardigheden eigen te maken terwijl binnen andere Inlooppraktijken daarnaast ook veel gebruik wordt gemaakt van de persoonlijke relatie.²¹³

Faciliteiten

Naast een fysieke plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en ontspannen biedt De Inloop een plek waarbinnen jongeren (op een laagdrempelige en speelse manier) worden uitgedaagd en gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen en meer actief te worden. Hiervoor is het van belang dat er in de ruimte voldoende faciliteiten zijn om enerzijds ontspanning en uitdaging te bieden aan jongeren en anderzijds om jongerenwerkers de mogelijkheid te bieden om leerprocessen in gang te zetten. Faciliteiten waarover de inlooppraktijken in dit onderzoek beschikken zijn onder andere een muziekinstallatie, een sportruimte, computers met internetverbinding, televisie, bordspellen zoals Mens-erger-je-niet, schaken, tafeltennis en tafelfoetbal.²¹⁴ Variëteit bieden in faciliteiten biedt mogelijkheden om het activiteitenaanbod binnen De Inloop aantrekkelijker te maken en jongeren uit te dagen om hun horizon te verbreden.²¹⁵ De ruimte samen met jongeren inrichten maakt het mogelijk om de inrichting van de ruimte goed aan te laten sluiten bij behoeftes van jongeren. Tevens is het samen inrichten van de ruimte een vorm van jongerenparticipatie (zie ook paragraaf 8.3 Methodische principes).²¹⁶ De literatuur bevestigt dat het belangrijk is dat de ruimte is ingericht met materialen en middelen die aansprekend zijn voor de bezoekersgroep. Als basisinrichting wordt genoemd een gezellige zithoek, een bar, een spelcomputer, een internetaansluiting en spelletjes zoals tafeltennis (Broekx, 2002). Tegelijkertijd valt op dat er weinig kennis bestaat over welke faciliteiten specifiek passend zijn voor de doelen en doelgroepen van De Inloop.

²¹³ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²¹⁴ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot/minor jongerenwerk.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²¹⁵ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²¹⁶ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Activiteitenbudget

Tot slot is het van belang dat er een budget beschikbaar is om activiteiten binnen of in de omgeving van De Inloop te organiseren. Uit interviews met jongerenwerkers blijkt dat zij het belangrijk vinden dat er financiële middelen zijn om zo nu en dan een cultureel, sportief of recreatief uitstapje te maken, een voorlichting te organiseren of een workshop te geven. Jongeren maken op deze manier kennis met een andere omgeving, andere mensen, andere gewoontes en andere bezigheden. Dit draagt bij aan de horizonverbreding van jongeren en het is nodig om jongeren te kunnen doorleiden naar andere vormen van vrijetijdsbesteding. Het beschikken over een activiteitenbudget is tevens van belang om te kunnen werken aan collectieve bewustwording rondom thema's als geld (schuldenproblematiek), seksualiteit, weerbaarheid en middelengebruik (zie ook paragraaf 8.3 Methodische principes). Om passende activiteiten te organiseren die passen binnen het beschikbare budget, vinden jongerenwerkers het belangrijk om helderheid te hebben over wat er is te besteden.²¹⁷

9.2 Continuïteit in openstelling

Continuïteit in openstelling is de tweede randvoorwaarde. Om De Inloop te kunnen bezoeken moeten jongeren weten wanneer zij in De Inloop terecht kunnen. De Inlopen die in dit onderzoek zijn onderzocht verschillen aanzienlijk in de tijd en mate van openstelling. Wel hebben alle Inlopen een vast ritme in de momenten waarop zij open zijn. Onderstaande tabel toont de openstelling per Inloop.

Inlooppraktijk	Opening op werkdagen	Opening in het weekend
Inloop 1	3 middagen en 2 avonden op vijf verschillende locaties	-
Inloop 2	1 avond en 1 middag	zondagmiddag
Inloop 3	3 avonden	-
Inloop 4	4 avonden	1 x per maand op zondag
Inloop 5	2 avonden	-

Tabel 26: Openstelling onderzochte inlooppraktijken

Door de grote diversiteit in openstelling kunnen er op basis van dit onderzoek geen uitspraken worden gedaan over het aantal malen openstelling per week dat minimaal nodig is. Wel is helder dat als het doel van De Inloop is jongeren een alternatief bieden voor de straat om op die manier overlast te voorkomen, het noodzakelijk is dat De Inloop open is op die momenten dat jongeren op straat zijn. Noorda stelt als minimale norm voor openingstijden van een buurtgerichte Inloop drie dagdelen op doordeweekse dagen en een dagdeel in het weekend (Noorda, 2003 p. 24). Deze intensiteit is volgens Noorda nodig om ervoor te zorgen dat jongeren zich binden en toevertrouwen aan De Inloop (Noorda, 2003). Amerikaans onderzoek naar de *impact* van ongestructureerde activiteiten binnen *Boys & Girls Clubs* onderschrijft de stelling van Noorda. Zij concluderen dat het bereiken van ontwikkeling op het terrein van sociale vaardigheden, zelfbeeld en probleemoplossend

²¹⁷ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

vermogen samenhangt met de frequentie van deelname aan de activiteiten (Anderson-Butcher & Cash, 2010).

Dit onderzoek wijst uit dat het in de praktijk lastig is om continuïteit in openstelling van De Inloop te waarborgen. Slechts één van de vijf onderzochte inlopen is gedurende de onderzoeksperiode altijd open geweest tijdens de vooraf aangekondigde openingstijden.²¹⁸ Voor de andere inlopen geldt dat deze gedurende de onderzoeksperiode niet altijd open waren. De redenen waarom De Inloop gesloten was liepen uiteen, van slechte weersomstandigheden en gebreken²¹⁹, een verbouwing van De Inloop met onbekende opleverdatum²²⁰ tot een Inloop die werd gesloten als maatregel voor ongewenst gedrag van de groep deze Inloop bezoekt²²¹. Problemen met continuïteit zijn niet uniek voor de Amsterdamse Inlopen. In het onderzoek *Hangen, chillen of meer?* beschrijft Noorda dat het maar al te vaak voorkomt dat een Inloop gesloten is, soms gedurende een paar maanden. Volgens de auteur verliezen jongeren door het gebrek aan continuïteit hun vertrouwen en zien het niet meer als hun plek. Ook gaat het de omgeving (buurtbewoners en samenwerkingspartners) opvallen dat De Inloop vaak dicht is (Noorda 2003).

9.3 Veiligheid

Sinds problemen met de beheersbaarheid van Inloopactiviteiten in de jaren tachtig is veiligheid als randvoorwaarde hoog op de agenda van De Inloop komen te staan. Op de achtergrond speelt mee dat er de laatste decennia meer kennis is ontwikkeld over risicobeheersing en er vanuit het overheidsbeleid ook meer aandacht is gekomen voor veiligheid. Hierbij gaat het zowel om de veiligheid van de bezoekersgroep als om de veiligheid van de jongerenwerkers. De volgende vier instrumenten worden gebruikt om de veiligheid van De Inloop te waarborgen: huisregels, toegangsbeleid, afspraken, samenwerking met de politie en het naleven van veiligheidswetgeving.

Huisregels

De meeste inlooppraktijken hebben huisregels opgesteld, al dan niet in samenspraak met jongeren. Deze regels zijn ervoor bedoeld om jongeren op te voeden en De Inloop beheersbaar te houden. Huisregels zijn onder andere: geen alcohol- en drugsgebruik, geen wapenbezit en respectvol met elkaar omgaan.²²² Huisregels voor het jongeren centrum maken onderdeel uit van de Gedragscode jongerenwerkers Amsterdam. Belangrijk aandachtspunt van huisregels is de wijze waarop de regels worden gehandhaafd en de sancties die worden ingezet bij het overtreden van de regels. Dit om enerzijds zorg te dragen voor een goede naleving van de regels, en anderzijds omdat huisregels een belangrijk instrument zijn in het aanleren van gewenst gedrag. Voor meer informatie over de wijze waarop jongerenwerkers omgaan met grenzen, zie Paragraaf 8.3 Methodische principes. De vakliteratuur onderschrijft het belang van huisregels en benadrukt het consequent naleven van de regels.

²¹⁸ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²¹⁹ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²²⁰ El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²²¹ Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²²² Sint Jago & Grotestam, formeel interview met teamleider en jongerenwerker 2, De Inloop 2, 24 september 2010.

Toegangsbeleid

Slechts één van de vijf onderzochte Inlooppraktijken geeft aan gebruik te maken van een toegangsbeleid. Om ervoor te zorgen dat alleen jongeren uit de buurt binnenkomen worden de bezoekers op naam geregistreerd.²²³ Geen van de onderzochte praktijken maakt gebruik van een pasjessysteem of veiligheidspoortjes bij de entree. Overigens geven alle inlooppraktijken wel allemaal een leeftijdsgrens aan (zie hoofdstuk 7 *De Inloop in actie*). Opvallend is dat vanuit de literatuur het voeren van een toegangsbeleid als één van de belangrijkste maatregelen wordt genoemd om de veiligheid te waarborgen terwijl daar in de Amsterdamse praktijk beperkt gebruik van wordt gemaakt (Noorda 2003).

Afspraken

Tijdens het draaien van De Inloop kunnen jongerenwerkers te maken krijgen met onbeheersbare situaties door bijvoorbeeld agressie van jongeren. Om die reden werken de meeste Inlooppraktijken met tenminste twee werkers op een groep jongeren. Als bemensing met twee betaalde krachten niet mogelijk is, wordt er een beroep gedaan op een betrouwbare vrijwilligers of worden er stagiaires ingeschakeld.²²⁴ Daarnaast bestaan er afspraken over hoe te handelen in onveilige situaties. In de mobiele inlooppraktijk beschikt iedere jongerenwerker over een mobiele telefoon, zodat de jongerenwerkers in noodsituaties kunnen bellen voor ondersteuning of hulpverlenende instanties.²²⁵ Aanvullend noemt Noorda dat het team goed moet kunnen samenwerken om elkaar bij ordeproblemen voldoende backing te kunnen geven (Noorda 2003).

Nauwe samenwerking met netwerkpartners

Om onveilige situaties tussen jongeren en jongerenwerkers te voorkomen onderhouden jongerenwerkers nauw contact de politie. Zo wisselt een inlooppraktijk met de netwerkcoördinator en de beleidsadviseur van het stadsdeel uit welke bezoekers De Inloop bezoeken.²²⁶ In deze zelfde praktijk zijn de jongeren ervan op de hoogte dat de jongerenwerker nauw contact heeft of samenwerkt met de politie wat deelnemers ervan kan weerhouden om dingen te doen die niet mogen.

*'In het verleden hadden wij dat met de harde kern. Als ze een politieagent zagen binnenkomen, gaan ze denken "waar ben je mee bezig". Ze worden achterdochtig. We hebben laten zien dat we niks hebben om te verraden. We zeggen tegen de jongeren: "zorg dat je niks doet en aan ons niks vertelt, dan heb ik als jongerenwerker ook niks te vertellen aan de politieagent." Het is gewoon puur werk en meer niet. Als dat helder is voor de jongere dan respecteren zij dat.'*²²⁷

Wetgeving rondom veiligheid

Tot slot hebben alle inlooppraktijken bij het openstellen van een inloopruijme te maken met veiligheidswetgeving. Zo is het allereerst van belang dat er een duidelijke vluchtroute is, zodat iedereen weet wat hij/zij moet doen als er brand uitbreekt en dat er een maximaal aantal bezoekers

²²³ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²²⁴ Neidhofer & De Winter, observatie De Inloop 4, 6 december 2010

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot.

²²⁵ Bialy, Crabbe, Vrees & Tugrul (2010) formeel interview medewerker 1 De Inloop 1, 20 september

²²⁶ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²²⁷ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

is vastgesteld. Jaarlijks controleert de brandweer of er is voldaan aan alle regels en wetgevingen.²²⁸ Ten tweede zijn er vanuit de Arbo verschillende wetten opgesteld waar werkgevers zich aan moeten houden om de veiligheid van zowel deelnemers als werknemers te waarborgen. Zo dient er volgens de Arbowet in een bedrijf altijd een medewerker met BHV-certificaat aanwezig en beschikbaar te zijn.²²⁹ Voor de mobiele inloop zijn er daarnaast specifiek voorwaarden voor de veiligheid. Er wordt overleg gevoerd met het stadsdeel over de standplaats van De Inloop en deuren dienen open te gaan aan de stoepzijde. Daarnaast geldt voor deze inloop dat er naast twee jongerenwerkers ook een buschauffeur werkzaam moet zijn met een busrijbewijs.²³⁰

9.4 Externe samenwerking

Samenwerking met externe partners is om twee redenen van belang voor het succesvol uitvoeren van De Inloop. Om de opstapfunctie van De Inloop naar hulpverlening, school, werk en alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding mogelijk te maken, is het nodig dat De Inloop over een gedegen kennis van de sociale kaart beschikt en goede relaties onderhoudt met de belangrijkste partners (zie ook paragraaf 8.2 methodische stappen). Daarnaast doet De Inloop een beroep op de omgeving als de verwachting is dat dit een positieve bijdrage levert aan de ontwikkeling van jongeren. Om dat beroep op die omgeving te kunnen doen, zijn opnieuw goede relaties met die omgeving van belang (zie ook paragraaf 8.3 methodische principes).

Dit onderzoek maakt zichtbaar dat de vijf onderzochte inlooppraktijken onder andere samenwerken met sportscouts²³¹, schuldhelpverlening²³², jeugdhulpverlening, politie en Dienst voor werk en inkomen²³³. Om contact te onderhouden met samenwerkingspartners nemen jongerenwerkers deel aan netwerkoverleggen.²³⁴ Een jongerenwerker vindt dat de afstemming tussen verschillende samenwerkingspartners in de praktijk voor verbetering vatbaar is. Degene ervaart dat partners soms onvoldoende weten wie waar meer bezig is.

‘Voornamelijk, dat heel veel partijen die met jongeren te maken hebben, afzonderlijk van elkaar werken. Die is niet op de hoogte van die en die niet van die en die niet van die. Ik heb nog steeds na zoveel jaar dat we hier zitten, politieagenten die scheurend voor me deur komen hier en die zeggen: “Wat doen jullie hier?” “Ja, wat doe ik hier, ik werk hier”. “Waar, in de school?” “Nee, in het buurthuis.” “Ooh, is hier een buurthuis?” Dat soort situaties weet je, dat maken wij nog steeds wekelijks mee.’²³⁵

Vanuit de literatuur wordt het belang van de samenwerking met de omgeving onderschreven. Alleen als het jongerenwerk intensief samenwerkt met andere partners kan het bijdragen aan de maatschappelijke binding van jongeren. Met ketenvorming in de lokale sociale infrastructuur is

²²⁸ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2*. Amsterdam: Youth Spot.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhninou (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5*. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²²⁹ Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2*. Amsterdam: Youth Spot.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhninou (2011). *Formeel gesprek met jongerenwerker 1*. 13 oktober 2010.

²³⁰ Bialy, Crabbe, Vrees & Tugrul (2010) formeel interview medewerker 1 inloop 1, 20 september

²³¹ Tugrul, G., *Observatieverslag van De Inloop 1*, 11 & 22 oktober 2010.

²³² Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2*. Amsterdam: Youth Spot.

²³³ Xxx (2002) *Veilige vindplaatsen*. Methodiek van het Straathoekwerk. Amsterdam: xxxx

²³⁴ Theijs & Sleutelberg (2010) *Informeel gesprek met teamleider 1 van De Inloop 3*. 4 november 2010.

Xxx (2002) *Veilige vindplaatsen*. Methodiek van het Straathoekwerk. Amsterdam: xxxx

²³⁵ Sint Jago & Grotestam (2010) *Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 2*, 18 november 2010.

samenwerking extra belangrijk geworden (Metz, 2011a; Veenbaas et al., 2011; Verhagen, 2008). Vakliteratuur pleit ervoor dat jongerenwerkers inventariseren welke jeugdvoorzieningen er in het werkgebied zijn en dat jongerenwerkers werkrelaties aangaan met relevante jeugdvoorzieningen als jeugdzorg, politie, sportbuurtwerk en culturele productiehuizen. Deze werkcontacten kunnen efficiënt worden onderhouden in zogenaamde netwerken 12+, opgericht en gefaciliteerd in het kader van lokaal jeugdbeleid (Noorda, 2003; 2011).

9.5 Kwaliteit

Tot slot de randvoorwaarde kwaliteit van De Inloop. Vanzelfsprekend is een goede kwaliteit van het jongerenwerk van belang. Om de kwaliteit van De Inloop te waarborgen zetten jongerenwerkorganisaties in op werken in teamverband, management, inzetten van ervaren en opgeleide jongerenwerkers en deskundigheidsbevordering. Hieronder worden deze kwaliteitscriteria kort uitgewerkt en vergeleken met bestaande vakliteratuur.

Werken in een team

De vijf onderzochte inlooppraktijken maken zichtbaar dat het werken in teamverband onontbeerlijk is voor het uitvoeren van De Inloop. Tijdens De Inloop heeft het werken met meerdere jongerenwerkers diverse voordelen. Jongerenwerkers kunnen de taken verdelen, waardoor de ene persoon beschikbaar is voor een privégesprek terwijl de andere zich in de groep begeeft. Ook zien twee jongerenwerkers meer dan één en kunnen zij in lastige situaties op elkaar terugvallen. De persoon van de jongerenwerker speelt een grote rol in de vormgeving van het jongerenwerk. Door met meerdere jongerenwerkers tegelijk te werken, zijn verschillende kwaliteiten voor de jongeren beschikbaar. Als een jongere geen persoonlijke klik met de jongerenwerker ervaart, kan de jongere bij de andere jongerenwerker terecht. Voor meer informatie over het werken in teams, zie paragraaf 7.1 Systematisch portret.

*'Mijn naaste collega en ik werken nu al bijna negen jaar samen. We liggen wel op één golflengte, ondanks er weleens discussies zijn. Deze gaan we aan en zorgen dat we het bespreekbaar maken. Als ik geïrriteerd raak kan ik het uiten op hem en daar gaat hij heel goed mee om. Andersom gaat dat ook zo. Ik vind het fijn om hem als naaste collega te hebben, we zijn ondertussen zo gehecht aan elkaar. In het begin was dat nog wel stroef maar nu is het heel anders. Het gaat automatisch hij vult mij aan ik vul hem aan.'*²³⁶

Een aandachtspunt in werken in teamverband is wel dat de samenwerking goed loopt. Met name het afstemmen over hoe te handelen in specifieke situaties is hierbij belangrijk. Het voorkomt dat de aanwezige jongeren de jongerenwerkers tegen elkaar gaan uitspelen. Ruzie tussen jongerenwerkers onderling beïnvloedt de sfeer tijdens De Inloop op een negatieve manier.

'Kijk die probeerden dus net binnen te komen maar het is nog niet 8 uur dus die laat ik niet binnen. 'Er was ook een keer toen ik hier was, toen wilden ze ook naar binnen en toen zei de één: "kom maar binnen!". De ander zei toen ze binnen waren: "nee nee, jullie moeten naar buiten". En toen hadden de jongens iets van ja wat is het nou.'
*'Ja dat is ook belangrijk weet je, dat je op één lijn zit in het werk. Duidelijke afspraken maken en blijven communiceren.'*²³⁷

²³⁶ De Winter (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 4, 2 december 2010.

²³⁷ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

De literatuur onderschrijft het belang van een goed op elkaar ingespeeld team van minimaal twee jongerenwerkers. Idealiter bestaat het team uit een agogische geschoolde, ervaren jongerenwerker en afhankelijk van de omvang van de bezoekersgroep één of twee uitvoerende jongerenwerkers of assistent-jongerenwerkers (Broekx, 2002; Noorda, 2003). De ervaren werker is nodig voor de coördinerende werkzaamheden terwijl de uitvoerende werkers nodig zijn vanwege hun expertise in de omgang met de doelgroep en het beheer van de accommodatie (Noorda, 2003). Sommige aanbieders kiezen er bewust voor om binnen het jongerenwerk te werken met een divers samengesteld team.²³⁸ Een team waarin jongerenwerkers met verschillende culturele en professionele achtergronden samenwerken, biedt jongeren met verschillende achtergronden de mogelijkheid tot identificatie en zorgt ervoor dat diverse professionele kwaliteiten voor de uitvoering van De Inloop beschikbaar zijn. Vanuit de literatuur wordt onderschreven dat de teamsamenstelling van invloed is op het contact met de doelgroep. Een etnisch divers team is noodzakelijk om goed te kunnen werken met jongeren van verschillende culturele achtergronden (Broekx, 2002; Otten & Jongerenwerkteam Iriszorg Nijmegen, 2007). De aanwezigheid van vrouwelijke werkers, draagt bij aan de toegankelijkheid voor meiden (Adema, 1995; Boonstra & Wonderen, 2009).

Management

Het team van jongerenwerkers wordt in alle praktijken aangestuurd door een teamleider of manager.²³⁹ Voor één Inloop geldt dat op de werkvloer de jongerenwerkers worden aangestuurd door een jongerenwerker met begeleidingstaken.²⁴⁰ De aansturing op het primaire proces vindt vooral plaats in daarvoor geplande overleggen. Tijdens het teamoverleg wordt de dagelijkse gang van zaken doorgenomen, besproken hoe met individuele jongeren en lastige situaties om te gaan, en worden werkafspraken gemaakt. Aanvullend op het teamoverleg vinden er in één team bilaterale overleggen plaats tussen teamleider en jongerenwerker met het doel om de kwaliteit van functioneren van de individuele werkers te bespreken.²⁴¹ Voor meer informatie over hoe de aansturing praktisch vorm krijgt, zie paragraaf 7.1 Systematisch portret. Door het bespreken van casuïstiek en lastige situaties in het werken met jongeren is het teamoverleg voor jongerenwerkers een belangrijk moment om op hun handelen te reflecteren en hun manier van werken bij te stellen.

*'Ja dan vraag ik mezelf af van, hoe kan ik het anders doen? Want een keer had ik een jongen eruit gestuurd maar dat was niet helemaal rechtvaardig dat hij eruit ging. Dus toen ging ik wel bij mezelf nadenken of het wel rechtvaardig was. Communiceren met collega's is erg belangrijk. Van waarom doe je dit of waarom doe je dat.'*²⁴²

²³⁸ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²³⁹ Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²⁴⁰ Bialy, Crabbe, Vrees & Tugrul (2010) formeel interview medewerker 1 inloop 1, 20 september

²⁴¹ El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²⁴² Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

*'Ik bespreek zaken in de teamvergadering en kijk naar hoe anderen dingen aanpakken. Ik heb een leidinggevende die zelf ook uit het jongerenwerk komt, dit maakt het makkelijker om casussen voor te leggen. Hierdoor reflecteer ik op mijn eigen handelen.'*²⁴³

Ook uit eerder onderzoek komt naar voren dat jongerenwerkers het teamoverleg gebruiken om ervaringen te delen en informatie uit te wisselen (Fabri, 2009). Bijna 100% van de respondenten in dat onderzoek heeft regelmatig teamoverleg variërend van één keer per maand, één keer per twee weken of elke week (Fabri 2009). Voor werkbegeleiding van jeugd- en jongerenwerkers hanteren niet alle instellingen dezelfde norm. Voor een klein deel van de werkers (15%) is wekelijks minder dan een uur beschikbaar voor inhoudelijke werkbegeleiding. Het grootste percentage werknemers (46%) kan rekenen op een uur werkbegeleiding per week. Het overige deel ontvangt twee uur of meer werkbegeleiding per week. (Noorda 2009).

Het optimaliseren van leren van professionals binnen organisaties blijkt enerzijds afhankelijk te zijn van de motivatie van professionals, de leervaardigheden van professionals (op basis van voldoende vooropleiding, ervaring en leervermogens en de mate waarin professionals vertrouwen hebben in hun eigen competenties (Kwakman 2003; Kessels & Keursten, 2011; Lakerveld, 2011; Onstenk, 2011). Anderzijds vraagt het van de organisatie om gelegenheid (tijd, ruimte, middelen) te scheppen voor gelegenheid tot leren via onder andere frequente interactie- en feedbackmomenten op het functioneren (Verbiest, 2002). Ook de participatie en inspraak van medewerkers in organisatiebeleid draagt bij aan kritisch reflectief werkgedrag van professionals (Van Woerkom, 2003;2004 in Bolhuis 2009).

Opleidingsniveau

Het merendeel van de jongerenwerkers in dit onderzoek heeft een Mbo-diploma. Hbo-professionals zijn binnen de uitvoering van De Inloop zwaar in de minderheid. Wel volgt een aantal momenteel een Hbo-opleiding. Slechts één praktijk heeft evenveel Hbo-professionals als Mbo-professionals in dienst.²⁴⁴ Over het verschil tussen Hbo - en Mbo-professionals binnen de uitvoering van De Inloop zijn binnen dit onderzoek weinig tot geen uitspraken gedaan.

Het opleidingsniveau van de jongerenwerkers binnen de vijf onderzochte Inlooppraktijken komt niet overeen met de norm die gesteld wordt in de literatuur. Hierin wordt gesteld dat voor de uitvoering van De Inloop een team nodig is waarin zowel Hbo-ers als Mbo-ers zijn vertegenwoordigd (Noorda 2003). Bezuinigingen van de jaren tachtig waarin Hbo-ers zijn vervangen door Mbo-ers en het massaal aanstellen van jongerenwerkers uit de doelgroep via regelingen voor gesubsidieerde arbeid zijn hier debet aan.

Van Dam & Zwikker (2008) beschrijven dat er verschillende opleidingen bestaan voor het jongerenwerk. Er is op een aantal plaatsen een opleiding voor (assistent-) jongerenwerkers op mbo niveau 2. Daarnaast bestaat de mbo-opleiding SCW niveau 4. De opleiding Culturele Maatschappelijke Vorming is een hbo-opleiding die zeer breed opleidt. Ook zijn er diverse minors jongerenwerk ontwikkeld binnen een aantal hogescholen (Van Dam & Zwikker, 2008). Het brede opleidingsaanbod op Hbo-niveau is mogelijk een reden voor het moeilijk vinden van goed geschoolde jongerenwerkers op Hbo-niveau.

Gekoppeld aan de verschillende opleidingsniveaus zijn er verschillende niveaus van beroepsuitoefening te onderscheiden voor het jongerenwerk of sociaal cultureel werk in algemene zin. Het belangrijkste onderscheid dat wordt gemaakt tussen de verschillende niveaus is dat van professionals met een Mbo werk- en denkniveau wordt verwacht dat zij verantwoordelijk zijn voor

²⁴³ El BBahlaoui (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 3 van De Inloop 5, 26 november 2010.

²⁴⁴ Bialy, Crabbe, Vrees & Tugrul (2010) formeel interview medewerker 1 De Inloop 1, 20 september

het zelfstandig uitvoeren en organiseren van activiteiten onder begeleiding of in overleg met andere beroepskrachten en van professionals met Hbo werk- en denkniveau wordt verwacht dat zij zelfstandig hun functie uitvoeren. Deze functie richt zich meer op complexe problemen van de doelgroep en het ontwikkelen van nieuwe diensten en projecten (CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2008-2011; Van Dam & Zwikker, 2008). Voor alle beroepsniveaus geldt dat deze zijn gericht op maatschappelijke activering en participatie van (diverse) doelgroepen en dat het stimuleren van de bewustwording van eigen normen, waarden en mogelijkheden, als het bijdragen aan de ontwikkeling van de sociale vaardigheden van de deelnemers belangrijke uitgangspunten zijn (CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2008-2011).

De aansluiting van het curriculum van de opleidingen bij de in de praktijk benodigde kennis en vaardigheden is voor verbetering vatbaar. Jongerenwerkers merken op dat zij zich het vak eigen maken door het te doen en door te leren van ervaren collega's. Ook geven jongerenwerkers aan belangrijke vaardigheden in hun opleiding te hebben gemist, zoals hoe je als jongerenwerker kunt samenwerken met de politie.

*'Dat heb ik allemaal eigenlijk mezelf geleerd. Je leert het gewoon uit de praktijk. Op een gegeven moment weet je hoe je zo en zo moet werken. Dat leer je vanzelf als je heel lang in het vak zit. Ik heb eerst altijd naar mijn collega's gekeken, van iedereen heb ik wel wat mee genomen. Uiteindelijk maak je, je eigen manier.'*²⁴⁵

*'Ook is iets waar ik tegen aanloop, dat heb je niet op school geleerd, maar politie wil van jou weten wie wat heeft gedaan. Dus eigenlijk dat is gewoon ga verlinken ofzo ik ga dat echt niet doen, ik ben er om de jongeren op te vangen en te begeleiden en niet meer dan dat. Ik ben geen politieagent.'*²⁴⁶

Deskundigheidsbevordering

Deskundigheidsbevordering van jongerenwerkers is het derde instrument dat wordt ingezet om de kwaliteit van De Inloop te waarborgen. Binnen alle vijf de onderzochte praktijken wordt een vorm van deskundigheidsbevordering vanuit de jongerenwerkaanbieders georganiseerd.²⁴⁷ De vormen van deskundigheidsbevordering lopen uiteen van eendaagse of meerdaagse trainingen over bijvoorbeeld het herkennen van huiselijk geweld, *loverboy* problematiek, bedrijfshulpverlening, seksuele diversiteit of radicalisering tot het bieden van de mogelijkheid om een volledige Mbo of Hbo opleiding te volgen. Vaak is het organiseren van deskundigheidsbevordering een prestatieafpraak tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.²⁴⁸ Tevens is in de Cao Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2008-2011 vastgesteld dat de werkgever een plan opstelt waarin de scholings- en

²⁴⁵(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 1, 22 november 2010

²⁴⁶ Sleutelberg (2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 4 van De Inloop 3, 18 november 2010.

²⁴⁷ Bialy, N., D. Crabbe, G. Tugrul & N. Vrees (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Neidhofer, J. & G. de Winter (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

El Bahlaoui, I., Z. Camci, J. Ibrahim, & N. Rhinou (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sleutelberg, L., A. Theijs & T. van der Wal (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

Sint Jago, S. & N. Grotestam (2011). Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2. Amsterdam: Youth Spot / minor jongerenwerk.

²⁴⁸ Formeel gesprek teamleider 1 inloop 3, 23-9-2010

loopbaanmogelijkheden alsmede studiefaciliteiten van de werknemers zijn opgenomen (CAO W&MD 2008-2011).

Naast dat jongerenwerkaanbieders hun werknemers bijscholing bieden zijn jongerenwerkers zelf ook bezig met het vergaren van nieuwe kennis. Nieuwe kennis wordt vergaard door te sparren met collega's (casuïstiekbespreking) en door zo nu en dan internet, boeken of kranten te raadplegen.

*'Ik heb veel geleerd hier van mijn collega's. Ze hebben veel ervaring en een andere kijk. Ze zijn er ook vrij open over. Daar komen mooie discussies uit waar je iets van opsteekt. De één pakt het op zo'n manier aan en de ander doet het zo. Ik neem het over wat bij mij past en wat mij kan helpen.'*²⁴⁹

'Ja op internet meestal. Ik ben niet echt een boek lezer.'

'Wat zoek je dan op internet?'

*'Bijvoorbeeld spelletjes. Soms zijn er leuke sites waar je spelletjes kunt vinden.'*²⁵⁰

Onderzoek naar de wijzen waarop jongerenwerkers hun vak bijhouden onderschrijft dat jongerenwerkers zeer gemotiveerd zijn om hun professionaliteit verder te ontwikkelen. Zij nemen ruimschoots deel aan congressen, workshops en trainingen en raadplegen vaak allerlei media om bij te blijven. Het meest populair zijn het teamoverleg, het raadplegen van websites en tijdschriften voor jongeren en het lezen van vaktijdschriften en nieuwsbrieven. Wel wordt in ditzelfde onderzoek geconcludeerd dat zowel het aanbod aan relevante kennis als de ondersteuning voor het verwerven van die kennis (trainingen, cursussen) versnipperd is. De toegankelijkheid is niet optimaal, de informatie is verspreid over veel bronnen en aanbieders en een landelijk overzicht ontbreekt (Fabri 2009).

²⁴⁹(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 1 van De Inloop 1, 26 november 2010.

²⁵⁰(2010) Diepte-interview methodisch handelen met jongerenwerker 2 van De Inloop 1, 22 november 2010.

Literatuur

- Abdallah, S., N. de Boer e.a (2010) *Goed jongerenwerk vergt goed gesprek*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam i.s.m. Hogeschool van Amsterdam.
- Abvakabo FNV & CNV Publieke Zaak (2009) *CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2008-2011*. Maarssen: Reed Business.
- Adema, M. (1995) Jongeren praten mee in Hilversum. Jongerenopbouwwerk, intermediair tussen jongeren en organisaties. *Tijdschrift Voor Jeugdhulpverlening En Jeugdwerk*, 7(10), 59-65.
- Anderson-Butcher, D. & S.J. Cash (2010) Participation in Boys & Girls Clubs, vulnerability and problem behaviors. *Children and Youth Services Review* 32, 672-678.
- Baart, A. (1999) Wat heet professioneel? Naar een sterke opvatting van professionaliteit. *Praktische Humanistiek*, 8(3), 113-123.
- Baart, A. (2001) *Een theorie van de presentie*. Utrecht: Lemma.
- Baillergeau, E. & M. Hoijtink (2010) Youth work and 'youth at risk' in the Netherlands. *Sociétés et Jeunesses en Difficulté. Special issue Social Intervention and Marginalised Youth in Europe*.
- Barquioua, N., B. v Mossel & H. Paulides (2010) *Adviseurs van de straat. Werkwijze ambulante jongerenwerk*. Rotterdam: Stichting Welzijn Feijenoord / Jongerenwerk IJsselmonde (JIJ).
- Baumrind, D. (1966) Effects of authoritative control on chills behaviour. *Child development*, 37, 887- 907.
- Baumrind, D. (1971) Current patterns of parental authority . In: *Development Psychology Monograph*, Vol. 4, No.1.,Part 2, 1-103.
- Bernstein, S. (1964) *Youth on the streets. Work with alienated youth groups*. New York: Association Press.
- Bersselaar, V. van den (2004) *De casus als basis. Theorie en methode bij het leren van casuïstiek*. Soest: Nelissen.
- Bertels, W. P. J., G.J. Korterink & G.P. Both (1986) *Randgroepjongeren uit de marge*. Den Haag: SGBO.
- Bervoets, L. (1994) *Opvoeden tot sociale verantwoordelijkheid. De verzoening van wetenschap, ethiek en sekse in het sociaal werk in Nederland rond de eeuwwisseling*. Amsterdam: IISG.
- Bialy, N, D. Crabbe, G. Tugrul en N. Vrees (2011) Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 1. Amsterdam: Youth Spot / HvA, minor Jongerenwerk in de grote stad.
- Bicknese, L. & J. Slot (2007) *Vrijtijdsbesteding Amsterdamse jongeren 2006*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam DMO.
- Biemans, J. & J. de Lodder (1987) *Leren in sociaal-cultureel werk. Methodische aspecten van activering*. Utrecht: Vereniging GAMMA.
- Bochardt, R. & J. Buijze (2003) *Nieuwe kansen. Het jeugdprogramma van Kanaleneiland*. Amsterdam: Salomé.
- Bolhuis, S. (2009) *Leren en veranderen*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Boonstra, N., & R. van Wonderen (2009) *Het goede voorbeeld. Leefbare buurten door de inzet van 'jongeren van de straat'*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Borsjes, M. (1986) Jongeren van buitenlandse afkomst. In R. Veenbaas, J. Noorda, M. Borsjes & H. Westerhoff (Eds.), *Jongeren op straat. jongerenwerk in de jaren tachtig*. Den Haag: VUGA.
- Brasil, K. T., & S. H. Koller (2008) Adolescence and youth at risk situation: Social network and protective factors. *Estudos De Psicologia*, 13(2), 165-174.

- Broekx, I., M. Drabbe en J. Robinson (2002) *Veilige vindplaatsen. Methodiek van het straathoekwerk (I)*. Amsterdam: Stichting Streetcornerwerk.
- Bryman, A. (2004) *Social Research Methods*. London: Oxford University Press.
- Carr-Saunders, A. M., & P.M. Wilson (1933) *The professions*. London: Oxford University Press.
- CBS (2009) *Jaarrapport 2009 Landelijke Jeugdmonitor*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek
- Commissie Tieneropvang (2002) *Ruimte voor tieners. Eindadvies commissie Tieneropvang*. Den Haag: ministerie van VWS.
- Coussée, F. (2006) Jeugdwerk als sociaalpedagogische interventie. Pleidooi voor een verruim(en)de jeugdwerkdefinitie. *Sociale interventie*, 3, 28-36
- Crok, S., J. Slot e.a. (2002) *Vrijtijdsbesteding jongeren in Amsterdam*. Amsterdam: DWA.
- Dam, C. van & N. Zwikker (2008) *Jongerenwerker*. Utrecht: Movisie.
- Dekeyser, L. & V. Verbert (2002) *Groepsvorming bij jongeren. Een explorerend onderzoek bij 14- en 15-jarige jongeren in Vlaams-Brabant. Eindrapport*. Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.
- Dieleman, A. en J. van der Lans (red) (1999) *Heft in eigen handen. Zelfsturing en sociale betrokkenheid bij jongeren*. Den Haag: VWS / Van Gorcum.
- Dronkers, J. (2008) Echte onderwijseigenaren blijven buiten schot. *Aob Onderwijsblad*, (5)
- Dronkers, G. (2008) Het is grondslagen van veranderen, naar een methodiek zonder keurslijf. Den Haag: Boom/Lemma
- Du Bois-Reymond, M., Y. te Poel & J. Ravesloot (1998) *Jongeren en hun keuzes*. Bussum: Coutinho
- El Bahlaoui, I, Z. Camci, J. Ibrahim en N. Rhninou (2011) Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 5. Amsterdam: Youth Spot / HvA, minor Jongerenwerk in de grote stad.
- Ewijk, H. v. (1974) Iemand zijn. *Jeugd En Samenleving*, 4(12), 893-901.
- Ewijk, H. van (1984) *De jeugd en het jeugdwerk*. Alphen aan den Rijn: Samsom.
- Ewijk, H. van (1992) *Methodiek in het jeugdwerk: basisleerboek jeugd en-jongerenwerk*. Houten: BohnStafleu van Loghum.
- Fabri, W. (2009) Jongerenwerk moet voldoen aan steeds hogere eisen. In: *Jeugd&Co Kennis* 01, p. 17-26.
- Freidson, E. (2001). *Professionalism. The third logic*. San Francisco: University of California.
- Garfinkel, H. (1967) *Studies in ethnomethodology*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall
- Gemeente Amsterdam (2006) *Jong Amsterdam-onderwijs en jeugdplan 2006-2010*, Amsterdam: Gemeente Amsterdam.
- Gemeente Rotterdam (2009a) *Begrensd kansen bieden. Toevoeging aan de Rotterdamse Methodiek Jongerenwerk op het onderdeel ruimte geven en grenzen stellen*. Rotterdam: Jeugd, Onderwijs en Samenleving, Gemeente Rotterdam.
- Gemeente Rotterdam (2009b) *Klassewerkers! Plan voor vakbekwaam Rotterdams jongerenwerk*. Rotterdam: Jeugd, Onderwijs en Samenleving, Gemeente Rotterdam.
- Gemmeke, M., P. Hilverdink, A. Hoogenes, M. Valkestijn, C. Vink & M. Smid (2011) *De emancipatie van het jongerenwerk*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Gerritsen, S. & T. Schrama (1994) *Opbouw, groei & verwording*. [opkomst alternatieve hulpverlening]
- Giddens, A.(1984) *The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration*. Cambridge : Polity
- Gilovich, T. (1993) *How we know what isn't so?*. New York: The free press.

- Gilsing, R. (2005) *Bestuur aan banden. Lokaal jeugdbeleid in de greep van nationaal beleid*. Den Haag: SCP.
- Ginkel, F. van, R. Veenbaas en J. Noorda (2006) *Jongerenwerk. Stand van zaken en perspectief*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Gladwell, M. (2005) *Blink. The power of thinking without thinking*. Brown: Back Bay Books.
- Glaser, B.G. & Strauss, A.L. (1967) *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Chicago: Aldine Publishing Company.
- Goetschius, G. W., & M.J. Tash (1967) *Working with unattached youth. Problem, approach, method*. Routledge and Kegan Paul.
- Groeneweg, R. (1993) *Eigenwijs? eigenwijs!*. Rotterdam: Ambulant jongerenwerk Bloemhof-Hillesluis.
- Gruijter, M., S. Tan & T. Pels (2009) *De frontlinie versterken. Vernieuwende initiatieven in het voorportaal van de jeugdzorg*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Haan, I. de & J.W. Duyvendak (2002). *In het hart van de verzorgingsstaat: het Ministerie van het Maatschappelijk Werk en zijn opvolgers (CRM, WVC en VWS), 1952–2002*. Zutphen: Walburg Pers.
- Haaster, H. van, D. Hidajattoellah, J. Knooren & J.P. Wilken (2009) *'Kaderdocument ervaringsdeskundigheid'*. Landelijke Denktank Opleidingen Overleg Ervaringsdeskundigheid.
- Hauwert, S., R. Metze & P. Sedney (2011) *Zelfregie van kwetsbare burgers - Hoe kwetsbare burgers zelf regie kunnen voeren over hun leven*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Hazekamp, J. & I. van der Zande (1992) *Het jongerenwerk in hoofdlijnen*. Zwolle: uitgeverij Balans.
- Hermans, J. M. S. (2007) Opvoeden en opgroeien: Een visie achter het beleid. In P. A. H. Lieshout, M. S. S. v. d. Meij & J. C. I. d. Pree (Eds.), *Bouwstenen voor een betrokken jeugdbeleid. WRR verkenningen* (). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Hoorik, I. van (2011) *(Hoe) werkt talentontwikkeling bij "risicjongeren"?* *literatuuronderzoek*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Hortulanus, R. (2002) De betekenis van ontmoeting, ontspanning en ontplooiing in het sociaal beleid. In: Hortulanus, R. & J. Machielse (Red.), *Ontmoeting, ontspanning en ontplooiing* (p.7-23). 's-Gravenhage: Elsevier Overheid.
- Hortulanus, R.P., P.P.N. Liem & A.M.M. Springhuizen (1997) *Welzijnsbeleving en welzijnsbeleid in de jaren '90*. Den Haag: VUGA.
- Hueting, E. (1989) *De permanente herstructurering van het welzijnswerk* [The permanent restructuring of the welfare work]. Zutphen: Walburg Pers.
- Jacobs, G., R. Meij, H. Tenwolde, Y. Zomer (red.) (2008) *Goed werk; verkenningen van normatieve professionalisering*; Amsterdam, Uitgeverij SWP.
- Jansen, P.P., M. Lunenberg & H. Vossen (1989) *Van beschermelingen tot actief deelnemende jongeren: continu vernieuwing in jeugdzorg en vormingswerk in Maastricht (1915) 1935-1955*. Letterenwinkel Utrecht & Geschiedeniswinkel Groningen.
- Kelderman, I. & R. Jezek (2010) *Sterk op straat. Methodische uitgangspunten van streetcornerwork*. Amsterdam: Streetcornerwork.
- Kessels, J. & R. Poell (2011) *Handboek human resource development. Organiseren van leren*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Kessels, J. & P. Keursten (2011) Opleiden en leren in een kenniseconomie. Vormgeven van een corporate curriculum en principes voor kennisproductiviteit. In: Kessels, J. & R. Poell (2011) *Handboek human resource development. Organiseren van leren* (p 27-41). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

- Kooijman, H. (2005) *Een groep apart? Jongerenwerk en etniciteit*. Amsterdam: SWP.
- Kooijmans, M. (2009) *Battle zonder knokken. Talentcoaching van risicjongeren*. Amsterdam: SWP.
- Kooijmans, M. (2010) *Integraal motiveren in het jongerenwerk van de Twern. 's-Hertogenbosch: Avans Hogeschool*.
- Kriger, M. & A. Slaman (2009) *Back to the future. Onderzoek naar jongerenwerk in de jaren tachtig*. Onderzoekopdracht Youth Spot Hogeschool van Amsterdam.
- Kwakman, K. (2003) *Anders leren, beter werken. Lectorale rede*. Nijmegen: Hogeschool Arnhem en Nijmegen.
- Lakerveld, J. van (2011) Corporate curriculum in ontwikkeling. In: Kessels, J. & R. Poell (2011) *Handboek human resource development. Organiseren van leren (P.347-361)*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Landelijk Opleidingsprofiel Culturele en Maatschappelijke Vorming (2009) *Alert en Ondernemend 2.0*. Amsterdam: SWP.
- Lenders, G., & Luttik, E. (2009) *Sterk jongerenwerk. jongerenwerkers weten hoe de hazen lopen*. Utrecht: MO groep.
- Marsh, P. (2007) *Developing an enquiring social practice. Practitioners, researchers and users as scientific partners*. Marie-Kamphuis-lezing 2007. Houten: Bohn, Stafleu & Van Loghum.
- Marsh, P. & M. Fisher (2005) *Developing evidence for social work and social care practice*. London: Social Care Institute for Excellence.
- Marsh, P. & M. Fisher (2008) The development of problem-solving knowledge for social care practice. *British Journal of Social Work* 38 (5).
- Maso, I. & A. Smaling (2004) *Kwalitatief onderzoek: praktijk en theorie*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- McLeod, G. (2010) Advising and mentoring. In T. Jeffs, & M. K. Smith (Eds.), *Youth work practices* (pp. 101-110) Hampshire: Palgrave, Macmillan.
- Menger, R. & J. Antheunisse (2003) *De tienerzolder. The place to be! Van idee naar voorziening*. Amsterdam: SWP.
- Metz, J. (2006) *De tweeledige werking van intermediairen voor burgerparticipatie*. Amsterdam: Humanistic University Press.
- Metz, J. (2009a) 'Shopping in answer to feminist-methodological dilemma's: the method practice description. In: *Feminist research methods, conference proceedings*. Stockholm: Centre for Genderstudies, Stockholm University.
- Metz, J. (2009b) *Zoeken naar zicht. Functioneren Dordtse sociale infrastructuur. Verdiepingsonderzoek Sociale Staat*. Zwijndrecht: Onderzoekcentrum Drechtsteden.
- Metz, J. (2011a) *Kleine stappen, grote overwinningen. Jongerenwerk: historisch beroep met perspectief*. Amsterdam: SWP.
- Metz, J. (2011b) Molensteen of groeidiamant? Over de waarde van talentontwikkeling voor het jongerenwerk. In: *Themanummer Cultuur + Educatie 30, Informeel leren in de kunsten; theorie en praktijken*, p. 74-87.
- Metz, J. (2011c) *Welzijn in de 21e eeuw. Van sociale vernieuwing naar Welzijn Nieuwe Stijl*. Amsterdam: SWP.
- Milburn, T., B. Forsyth, S. Stephen & H. Woodhouse (2000) *Thinking on your feet. Outreach and detached youth work with vulnerable young people*. Edinburgh: Prince Trust.
- Neidhofer, J. en G. de Winter (2011) *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 4*. Amsterdam: Youth Spot / HvA, minor Jongerenwerk in de grote stad.

- Nijenhuis, H. (1987) *Werk in de schaduw. Club- en buurthuizen in Nederland, 1892-1970*. Amsterdam: Stichting Beheer IISG / Utrecht: Stichting Histosearch.
- Noorda, J. (2003) *Hangen, chillen of meer? Over inloop in het jongerenwerk in Amsterdam*. Amsterdam: Vrije Universiteit.
- Noorda, J. (2009) *De staat van het professioneel jeugd- en jongerenwerk in Nederland anno 2009*. Utrecht: MO-groep.
- Noorda, J. en A. Bos (2002) *Inloop in het jongerenwerk. Eindrapportage over inloop in zeven Amsterdamse jongerencentra*. Amsterdam, Vrije Universiteit.
- Noorda, J., M. van Schijndel en H. Spies (2002) Jongerenwerk: Hobbyisme of professie. In: Hortulanus e.a. (2002) *Sociaal Debat deel 8, Ontmoeting, ontspanning en ontplooiing*. Utrecht: Elsevier.
- Noorda, J., R. Veenbaas, D. Vosskuhler & H. Westerhoff (1981) *Moet ik soms m'n bek houden. jongerenopbouwwerk, een manier van werken met jongeren*. Amsterdam: VUGA.
- Notten, T. & A. van Leeuw (2002) Bachelor-master. Nieuwe wijn in oude zakken of blijft toch alles bij het oude? In: *Pedagogiek*, 22, 2, 100-104.
- Onstenk, J. (2011) Ontwikkelen van bekwaamheden tijdens het werk. In: Kessels, J. & R. Poell (2011) *Handboek human resource development. Organiseren van leren* (p. 248-262). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- OSA (2009) *Gedragscode jongerenwerkers Amsterdam*. Amsterdam: OSA.
- Otten, J., & Jongerenwerkteam Iriszorg Nijmegen. (2007) *De liefde ligt op straat. over jongeren en straathoekwerk*. Nijmegen: Quixot.
- Oudenaarden, J. (1995) *Met brede vleugelslagen: de geschiedenis van 75 jaar Instituut voor de Rijpere jeugd en zijn clubhuizen "De Arend" en "De Zeemeeuw", 1920 – 1995*. Rotterdam: Phoenix & Den Oudsten uitgevers.
- Pehlivan, T. (2005) *Young people as partners in creating leisure environments*. To be published in the December issue of Youth of Europe – Bulletin EAICY.
- Poel, J. te (1997) *De volwassenheid voorbij. Professionalisering van het jeugdwerk en de crisis in de pedagogische verhouding, 1945-1975*. DSWO Press.
- Poel, Y. te & E. Zeijl (2000) In dienst van het maatschappelijk succes. De vrije tijd als leertijd. *Vernieuwing. Tijdschrift voor onderwijs en opvoeding*, jaargang 59, 10, 5-7.
- Polanyi, M. (1966) *The tacit dimension*. New York: Double day and company.
- Rekenkamer in Amsterdam (2008) *Jeugdbeleid in Amsterdam. Vrijtijdsbesteding voor jongeren: de stadsdelen vergeleken*. Amsterdam, Rekenkamer Amsterdam.
- Rensen, P., Kooij, A. v. d., Booijink, M., Zwet, R. v. d., & Verduin, M. (2009) *Passend bewijs voor effectiviteit in de sociale sector. discussiestuk*. Utrecht: Movisie. Retrieved from http://www.movisie.nl/onderwerpen/effectieve_interventies/Discussiestuk_Passend_bewijs_voor_effectiviteit_in_de_sociale_sector.pdf.
- Rikers, R. (2009) *Van dubbeltje tot kwartje. Oratie*. Rotterdam: Erasmus Universiteit.
- Rovers, B. & M. Kooijmans (2008). *Werken met risicjongeren. Handboek voor sociale professionals*. Den Bosch: Avans Hogeschool.
- Schatzki, T. S. (2001) Introduction. In T. S. Schatzki, K. Knorr Cetina & E. v. Savigny (Eds.), *The practice turn in contemporary theory* (pp. 1-14). London & New York: Routledge.
- Schellekens, J. (1998) *Hoeklijnen ambulante jongerenwerk*. Utrecht: SWP.
- Schön, D. (1983) *The reflective practitioner. How professionals think in action*. Aldershot: Ashgate.
- Selen, P. (1989) *Een stap vooruit. evaluatieverslag van het tweede intertekstproject in '88/'89 van het ambulante jongerenwerk Utrecht*. Utrecht: Vakgroep Ontwikkeling en Socialisatiestudies, sectie Jeugdstudies, Universiteit Utrecht.

- Sennet, R. (2008) *The craftsmen*. London: Penguin Books.
- Sint Jago, S. en N. Grotestam (2011) *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 2*. Amsterdam: Youth Spot / HvA, minor Jongerenwerk in de grote stad.
- Sleutelberg, L., A. Theijs en T. van der Wal (2011) *Praktijkbeschrijving De Inloop nummer 3*. Amsterdam: Youth Spot / HvA, minor Jongerenwerk in de grote stad.
- Sluys, K. (1980) *10 jaar JAC Amsterdam*.
- Smith, D. (1987) *The everyday world as problematic. A feminist sociology*. Boston: Northeastern University Press.
- Sonneveld, J. & J. Metz (2010) *De Inloop op waarde geschat. Literatuuronderzoek naar De Inloop binnen het professionele jongerenwerk*. Uitgave: Hogeschool van Amsterdam, Youth Spot, Onderzoek- en praktijkcentrum voor jongeren en jongerenwerk in Amsterdam.
- Spierings, F. & M. Steketeer (2004) Jongerenwerk op het spoor van nieuwe groepen. In: *Sociale Interventie*, 13, 1.
- Spierts, M. (1994), *Balanceren en Stimuleren. Methodisch handelen in het sociaal-cultureel werk*. Maarssen: Elsevier/ De Tijdstroom.
- Spierts, M (1998) *Beroep in ontwikkeling. Een oriëntatie op culturele en maatschappelijke vorming*. Maarssen: Elsevier / De Tijdstroom.
- Spierts, M. (2005) 'Een 'derde weg' voor sociaal-culturele professies'. In: G. van den Brink e.a. eds. *Beroepszeer, waarom Nederland niet goed werkt*. Amsterdam: Boom.
- Stedelijk jongerenwerk Amsterdam (2010) *Amsterdams Meidenwerk samen sterk. Een beschrijving van methodieken van Amsterdams Meidenwerk*. Amsterdam: SJA.
- Steyaert, J. & T. van den Biggelaar (2008) *Eigentijds verantwoord in de sociale sector: van zakelijker naar beter*. Eindhoven: Fontys Hogescholen.
- Steyaert, J., T.v.d. Biggelaar & J. Peels (2010) *De bijziendheid van evidence based practice. beroepsinnovatie in de sociale sector*. Amsterdam: SWP.
- Strijen, F. van (2011) *Jongerenwerk Nieuwe Stijl*. Amsterdam: SWP
- Tillekens, G. (1990) *Nuchterheid en nozems. De opkomst van de jeugdcultuur in de jaren vijftig*. Muiderberg: Coutinho.
- Tonkens, E. (2008). *Mondige burgers, getemde professionals: marktwerking, vraagsturing en professionaliteit in de publieke sector*. Amsterdam: Van Gennep.
- Tonkens, E. & J.W. Duyvendak (2001). *Themanummer: Accountability. Tijdschrift voor de Sociale Sector*, december.
- Veenbaas, R., J. Noorda & H. Ambaum (2011) *Handboek modern jongerenwerk. Visie methodiek en voorwaarden*. Amsterdam: VU Uitgeverij.
- Veenbaas, R., J. Noorda, M. Borsjes & H. Westerhoff (1986) *Jongerenwerk in de jaren tachtig. Jongeren op straat*. 's-Gravenhage: VUGA.
- Verhagen, R. (2008). *Ambulant jongerenwerk Maastricht en Gulpen-Wittem. Praktijkvoorbeeld*. Utrecht: Movisie.
- Vos, K. (2009) *Handboek jongerenwerk*. Amsterdam: Stichting Dock.
- Waal, V. de (2001) *Uitdagend leren: culturele en maatschappelijke activiteiten als leeromgeving*. Bussum:Coutinho.
- Waal, V. de (2002) Competente professionals in het sociaal-culturele domein: 'back to basics'. In: Hortulanus, R. & J. Machielse (Red.), *Ontmoeting, ontspanning en ontplooiing* (p.91- 108). 's-Gravenhage: Elsevier Overheid.
- Waal, V. d. (2008) *Uitdagend leren. culturele en maatschappelijke activiteiten als leeromgeving*. Bussum: Coutinho.
- Winter, M. de (1995) *Kinderen als medeburgers. Kinder- en jeugdparticipatie als maatschappelijk opvoedingsperspectief*. Utrecht: de Tijdstroom

- Winter, M. de (2000) *Beter maatschappelijk opvoeden. Hoofdpijnen van een eigentijdse participatie pedagogiek. Oratie Universiteit Utrecht*. Assen: Van Gorcum.
- Winter, M. de (2007) Opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid in algemeen belang. De noodzaak van een democratisch-pedagogisch offensief. In: Lieshout, P.A.H. e.a. eds. *Bouwstenen voor een betrokken jeugdbeleid. WRR Verkenningen*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- WRR. (2003) *Waarden, normen en de last van gedrag*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- WRR (2004) *Bewijzen van goede dienstverlening*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- WRR (2009) *Vertrouwen in de school. Over de uitval van 'overbelaste' jongeren*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Youth Spot (2009) *Talentontwikkeling bij risicjongeren. RAAK PRO-aanvraag*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Yperen, T.A. van & J.W. Veerman (2008). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg*. Delft: Eburon.
- Zande, I. van der (1990). *De jongerenwerker als cultureel erflater*. Acco.
- Zee, W. van, E. de Boer, W. Bosveld & C. Hylkema [red.] (2010) *Amsterdam in cijfers 2010*. Amsterdam; Gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek & Statistiek.

Bijlagen

Bijlage 1: Projecthandleiding Portfolio Jongerenwerk: aflevering De Inloop

Projecthandleiding

Portfolio jongerenwerk

De Inloop

Studiejaar
2010-2011

Youth Spot
Onderzoeks- en praktijkcentrum jongerenwerk

Dr. Judith Metz
Jolanda Sonneveld, Msc

1. Inhoudsopgave

2. Voorwoord
3. Inleiding
4. Aanleiding en doel Portfolio jongerenwerk
5. Onderzoeksopzet [structuur]
6. Rol student
7. Competenties
8. Programma
10. Toetsing en beoordeling
11. Startdatum
12. Literatuurlijst
13. Bijlagen:
 - Bijlage 1 Verklaring van vertrouwelijkheid
 - Bijlage 2 Format praktijkbeschrijving Portfolio jongerenwerk

2. Voorwoord

Portfolio jongerenwerk is een uniek project waarin verschillende jongerenwerkaanbieders samenwerken met studenten van diverse sociaal-agogische opleidingen en onderzoekers. Deze samenwerking tussen de minor Jongerenwerk en Youth Spot is belangrijk voor de kwaliteitsverbetering en doorontwikkeling van de jongerenwerkpraktijk. Youth Spot staat voor *praktijkontwikkeling, professionalisering en profilering* van het jongerenwerk via onderzoekswerkplaatsen waarin professionals, studenten, docenten en onderzoekers samenwerken.²⁵¹

De samenwerking met de minor jongerenwerk in Portfolio jongerenwerk betekent dat Youth Spot over voldoende menskracht beschikt om wetenschappelijk onderzoek te doen naar de methodiek van het jongerenwerk. Dit is erg belangrijk omdat er bij jongerenwerkers, opleidingen, aanbieders en overheid dringend behoefte is aan inzicht in de werkzame delen en de resultaten van het jongerenwerk. Tot op heden is daar, om verschillende redenen, weinig van terecht gekomen.

Ook om andere redenen is de samenwerking tussen de minor jongerenwerk en Youth Spot relevant. Aankomende sociale professionals komen uitgebreid in contact met de jongerenwerkpraktijk en kunnen leren wat het jongerenwerk inhoudt. Sommigen van hen zullen in de toekomst in het jongerenwerk aan de slag gaan. De anderen zullen in hun toekomstige werkkringen het jongerenwerk weten te vinden als samenwerkingspartner. Ook kan de jongerenwerkpraktijk veel leren van de kritische blik en creativiteit van de nieuwe generatie sociale professionals. Tenslotte zal de gezamenlijke inspanning resulteren in een methodiekbeschrijving van het jongerenwerk die opleidingen gaan gebruiken voor het opleiden van weer volgende generaties jongerenwerkers.

Wij hopen jullie te kunnen verwelkomen in De Inloop,

Youth Spot
Combiwel
Stedelijk Jongerenwerk Amsterdam
Stichting Streetcornerwork
IJsterk
Stichting Dock
Dynamo

²⁵¹ Youth Spot is een officieel samenwerkingsverband van Combiwel, Impuls, OSA, Stedelijk Jongerenwerk Amsterdam, Stichting Streetcornerwork, IJsterk, Roc ASA, Roc van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam.

3. Inleiding

Inzet van het onderzoeksproject Portfolio jongerenwerk is het inzichtelijk en overdraagbaar maken van de werkzame bestanddelen en de resultaten van het jongerenwerk. Met het project Portfolio jongerenwerk beschrijft Youth Spot jaarlijks van verschillende jongerenwerkaanbieders één activiteit of werkwijze aan de hand van een vaste systematiek. Door een vaste systematiek te hanteren wordt het mogelijk om op basis van de losse beschrijvingen, één methodiekbeschrijving te maken. Door dit project de komende jaren te herhalen voor diverse activiteiten of werkwijzen van het jongerenwerk, zal er een *body of knowledge* ontstaan die omvangrijk genoeg is om het samen te voegen in een handboek jongerenwerk.

Dit jaar staat 'De Inloop' op het programma. Reden voor deze keuze is dat financiering van inloopactiviteiten ter discussie staat binnen het Amsterdamse jeugdbeleid van Brede Talentontwikkeling terwijl het binnen het jongerenwerk een veel gehanteerd instrument is om in contact te komen met jongeren.

Het project is onderdeel van de programmalijn *Methodiekbeschrijving en -ontwikkeling* van Youth Spot. In deze programmalijn staat onderzoek centraal naar de *tacit knowledge*, de werkstijlen en de strategieën van jongerenwerkers. Het project Portfolio jongerenwerk wordt uitgevoerd conform de richtlijnen van de landelijke programma's Effectieve Interventies van Movisie (<http://www.movisie.nl/120393/def/home/effectieve-interventies-in-de-sociale-sector>) en de Databank Methodieken Basisvoorzieningen (DAMBA) van het Nederlands Jeugd Instituut (online in najaar 2010).

In deze studiehandleiding vind je informatie over de aanleiding, het doel en de onderzoeksopzet van het project Portfolio jongerenwerk, de rol van studenten, het programma dat wordt aangeboden als onderdeel van de minor en praktische informatie zoals het rooster, de contactgegevens van de meewerkende organisaties en de literatuurlijst.

4. Aanleiding en doel Portfolio jongerenwerk

De noodzaak van professionalisering van het jongerenwerk wordt breed gedragen (Fabri, 2009). Jongerenwerkers willen graag terugkoppeling over de impact van hun handelen. Aanbieders hebben behoefte aan inzicht in de (on)mogelijkheden van hun aanbod en handvatten om hun producten door te ontwikkelen. Opleidingen hebben kennis nodig over jongeren en methodieken om de toekomstige jongerenwerkers goed op te kunnen leiden. De stadsdelen en centrale stad willen de besteding van publieke middelen aan het jongerenwerk kunnen verantwoorden.

Tot nu toe heeft het jongerenwerk, net als de andere werkvormen uit het *social work* een smalle wetenschappelijke fundering. De oorzaak daarvan is drieledig en geldt voor het vakgebied *social work* als geheel:

- Ten eerste is *social work* in vergelijking met andere professies zoals de geneeskunde, de advocatuur en het onderwijs een jonge professie (Jacobs e.a. 2008).
- Ten tweede is de wijze waarop de Nederlandse overheid sturing geeft aan het *social work* permanent in beweging (Huetink, 1989; Hortulanus e.a. 1997; Haan & Duyvendak, 2002; WRR 2004, Metz, 2009).
- Ten derde zijn in het *social work* de ervaringen met het in beeld brengen en meten van resultaten van interventies en *accountability* niet eenduidig positief (Steyaert & Biggelaar, 2008; Tonkens & Duyvendak, 2001; Tonkens, 2008; Spierts, 2005).

Doel

De doelstelling van dit onderzoek luidt:

In bestaande jongerenwerkpraktijken werkzame bestanddelen inzichtelijk en overdraagbaar maken om zo de kwaliteit en effectiviteit van het jongerenwerk te verbeteren.

Vraagstelling

Inzet van het project Portfolio jongerenwerk Amsterdam is het inzichtelijk en overdraagbaar maken van de werkzame bestanddelen en de resultaten van het jongerenwerk. Omdat vooraf niet duidelijk is wat de werkzame bestanddelen en de resultaten van de verschillende jongerenwerkpraktijken zijn start het project met het maken van een praktijkbeschrijving. De beschrijving geeft in ieder geval antwoord op de volgende vier vragen:

5. Waaruit bestaat het aanbod van de jongerenwerkpraktijk? [doel, doelgroep, activiteit, beoogde begeleiding]
6. Hoe verloopt de uitvoering van het aanbod? [bereikte doelgroep; instroom, doorstroom, uitstroom; geboden ondersteuning (methodisch handelen); taken, verantwoordelijkheden en competenties professionals]
7. Wat is het resultaat van het aanbod? [ervaring gebruikers (jongeren), ervaring sociale netwerk jongeren (opvoeders, school, *peers*), ervaring professionals, ervaring stakeholders en maatschappelijke effecten]
8. Hoe is het aanbod georganiseerd? [institutionele inbedding; aansturing, financiering, samenwerkingsrelaties, lokaal beleid]

Resultaten

De resultaten van dit project onderzoek zijn:

- Studenten, docenten en professionals doen ervaring op met onderzoek en met de praktijk van het jongerenwerk;
- Inzicht in de doelen, resultaten, krachten en kansen van 'De Inloop';
- Methodiekbeschrijving van 'De Inloop';
- Uitwisseling en deskundigheidbevordering van professionals en docenten over 'De Inloop'.

Literatuur

- Haan, I. de & J.W. Duyvendak (2002). *In het hart van de verzorgingsstaat: het Ministerie van het Maatschappelijk Werk en zijn opvolgers (CRM, WVC en VWS), 1952–2002*. Zutphen: Walburg Pers.
- Hortulanus, R.P., P.P.N. Liem & A.M.M. Springhuizen (1997). *Welzijnsbeleving en welzijnsbeleid in de jaren '90*. Den Haag: VUGA.
- Hueting, E. (1989). *De permanente herstructurering van het welzijnswerk* [The permanent restructuring of the welfare work]. Zutphen: Walburg Pers.
- Jacobs, G., R. Meij, H. Tenwolde, Y. Zomer (red.) (2008) *Goed werk; verkenningen van normatieve professionalisering*; Amsterdam, Uitgeverij SWP.
- Metz, J. (2009b). *Zoeken naar zicht. Functioneren Dordtse sociale infrastructuur. Verdiepingsonderzoek Sociale Staat*. Zwijndrecht: Onderzoekcentrum Drechtsteden.
- Spierts, M. (2005). 'Een 'derde weg' voor sociaal-culturele professies'. In: G. van den Brink e.a. eds. *Beroepszeer, waarom Nederland niet goed werkt*. Amsterdam: Boom.
- Steyaert, J. & T. van den Biggelaar (2008). *Eigentijds verantwoord in de sociale sector: van zakelijker naar beter*. Eindhoven: Fontys Hogescholen.
- Tonkens, E. (2008). *Mondige burgers, getemde professionals: marktwerking, vraagsturing en professionaliteit in de publieke sector*. Amsterdam: Van Gennep.
- Tonkens, E. & J.W. Duyvendak (2001). Themanummer: Accountability. Tijdschrift voor de Sociale Sector, december.
- WRR (2004). *Bewijzen van goede dienstverlening*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

5. Onderzoeksopzet [structuur]

Voordat we kunnen beginnen met het onderzoek naar de werkzame bestanddelen en resultaten van het jongerenwerk moeten we eerst de vraag beantwoorden *welk type* kennis nodig is. Een klassieke fout in onderzoek is namelijk dat de gekozen onderzoeksopzet niet geschikt is om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Welke kennis nodig is, is weer afhankelijk van de *beschikbare* kennis over het jongerenwerk. In het vorige hoofdstuk hebben jullie kunnen lezen dat op dit moment de beschikbare wetenschappelijke kennis over het jongerenwerk beperkt is. Met andere woorden, we moeten beginnen met het begin: het beschrijven van de jongerenwerkpraktijk. Sinds enkele jaren worden binnen en buiten het jongerenwerk concrete stappen ondernomen om enerzijds methodieken te ontwikkelen en anderzijds de effectiviteit van het sociale interventies te meten. Drie daarvan zijn van belang voor dit onderzoek: de *Partnership Approach*, de effectladder en de praktijkbeschrijving.

Partnership Approach

Ten eerste is daar de in Groot Brittannië ontwikkelde *Partnership Approach*. Het hedendaagse *social work* in Groot Brittannië heeft als uitgangspunt dat de cliënt een actieve rol speelt in de sociale dienstverlening, in plaats van dat de cliënt een passieve ontvanger is. De Britse hoogleraar *Social work* Peter Marsh heeft dit idee vertaald naar een benadering voor praktijkgericht onderzoek in de sociale sector. In de *Partnership Approach* vormen onderzoekers en professionals uit de onderzoekspraktijk samen een team dat verantwoordelijk is voor de formulering van de vraagstelling, de materiaalverzameling, de analyse en de uiteindelijke resultaten. De onderzoekers hebben dan direct toegang tot de in de praktijk aanwezige kennis, ervaringen en vragen. Omgekeerd profiteert de onderzoekspraktijk van de inzichten en de analytische vaardigheden van de onderzoekers, die kunnen helpen om enerzijds te achterhalen wat eigenlijk al bekend is en anderzijds onderscheid te maken 'tussen inzicht en de waan van de dag'.

In het Portfolio jongerenwerk werken we daarom in teams waarin jongerenwerkers, jongeren, docenten, studenten en medewerkers van Youth Spot zitting hebben. Globaal ziet de taakverdeling er als volgt uit:

- Studenten verrichten alle werkzaamheden: onderzoek doen [inclusief vraaggelbesprekken met jongerenwerkers, jongeren en beleidsmedewerkers], maken van de beschrijving, organiseren focusgroepsbijeenkomst, en formuleren van conclusies en aanbevelingen.
- Docenten begeleiden de studenten in hun leerproces en hebben daarin aandacht voor het, conform het format en tijdspad, organiseren en uitvoeren van de werkzaamheden, het contact leggen en onderhouden met de verschillende niveaus en personen van de jongerenwerkpraktijk en het reflecteren over de onderzochte praktijk.
- Youth Spot treedt op als opdrachtgever en zorgt voor de kwaliteit- en tijdbewaking. Omdat de uitkomsten van het onderzoek van belang zijn voor het werkveld, kan Youth spot optreden als co-auteur in die situaties dat de studenten er ook met ondersteuning niet alleen uitkomen.
- De contactpersonen van de inloopactiviteit zorgen voor de toegang van de studenten tot de onderzoekspraktijk, het leveren van de benodigde gegevens [beleidstukken organisatie, projectplannen, registraties etc]. Samen met collega jongerenwerkers en managers beantwoorden zij vragen van studenten en verlenen zij medewerking aan de interviews en de focusgroepsbijeenkomst.
- Jongeren worden via gestructureerde vragenlijsten geïnterviewd over de betekenis die 'De Inloop' voor hen heeft. Enkel nemen deel aan de focusgroepsbijeenkomst.

Effectladder

Ten tweede is er de effectladder Van Yperen en Veerman. Uitgaande van de huidige uitvoeringspraktijk van de jeugdzorg en van de stand van zaken van wetenschappelijk onderzoek hebben Van Yperen en Veerman een kader ontwikkeld om de effectiviteit van interventies te meten. Concreet hebben zij rekening gehouden met (1) de mate waarin methodieken zijn beschreven, (2) de mate waarin theoretisch onderbouwing mogelijk is en (3) de mate waarin de praktijk klaar en de omgeving geschikt is voor een bepaalde onderzoeksstrategie. Onderstaand model vat de effectladder samen:

Soort effect	Omschrijving	Soorten onderzoek
4. Werkzaam	Als 1 t/m 3, maar nu is er evidentie dat positieve uitkomsten veroorzaakt worden door de interventie en is er zicht op de werkzame ingrediënten	<ul style="list-style-type: none"> • Experimenteel onderzoek • Herhaalde case studies (N=1 designs)
3. Doeltreffend	Als 1 en 2, maar nu kan empirisch worden aangetoond dat de gestelde doelen zijn bereikt, problemen afgenomen en competenties toegenomen, en cliënten tevreden zijn	<ul style="list-style-type: none"> • Quasi-experimenteel onderzoek • Veranderingstheoretisch onderzoek • Normgerelateerd onderzoek
2. Veelbelovend	Als 1, maar nu is er tevens een acceptabele interventietheorie die duidelijk maakt hoe de problemen van de doelgroep zijn ontstaan waarom de interventie de beoogde uitkomsten zal bereiken	<ul style="list-style-type: none"> • Veranderingsonderzoek • Doelrealisatie-onderzoek • Cliënttevredenheidsonderzoek
1. Potentieel	De kernelementen van een interventie (doelgroep, interventie, uitkomsten) en de personele, organisatorische en materiële randvoorwaarden zijn duidelijk en begrijpelijk beschreven	<ul style="list-style-type: none"> • Meta-analyse • Literatuurstudie • Kennisontlokkend onderzoek
		<ul style="list-style-type: none"> • Beschrijvend onderzoek • Observatieonderzoek • Documentanalyse • Interviews

Figuur 1.1 Niveaus van onderzoek in praktijkgestuurd effectonderzoek voor zicht op effectiviteit

De effectladder leert dat als er weinig bekend is over een methodiek, je begint met het beschrijven van de kernelementen van een interventie (doelgroep, methodiek, uitkomsten) en de personele, organisatorische en materiële randvoorwaarden.

Praktijkbeschrijving

Ten derde is er de methode praktijkbeschrijving. Omdat wij het onderzoek naar het jongerenwerk volgens de Effectladder moeten beginnen met het beschrijven van de werkzame bestanddelen en resultaten van 'De Inloop' maken wij in dit project gebruik van de methode praktijkbeschrijving. De methode praktijkbeschrijving is een instrument om diep in de huid van de praktijk te kruipen met als doel het tot op de bodem uitzoeken wat er in de desbetreffende praktijk gebeurt rond een zekere kwestie of vraag. Uitgangspunt van de methode is dat de complexiteit en dynamiek van het dagelijkse leven (praktijk) van invloed is op zowel de uiteindelijke vorm van de interventie als het resultaat van de interventie. De praktijkbeschrijving beoogt op handelingsniveau inzicht te geven in een interventie in een bestaande situatie in tijd en plaats vanuit het perspectief van in die situatie aanwezige actoren (Metz 2006; Metz 2009).

De praktijkbeschrijving wordt gemaakt volgens een *vaststaand* format, zie bijlage 2. Studenten werken samen in projectgroepen van minimaal vier personen. Iedere projectgroep maakt een praktijkbeschrijving van één inloopactiviteit. In totaal worden er zes inloopactiviteiten onderzocht van verschillende jongerenwerkaanbieders verdeeld over Amsterdam. Voor Youth Spot is het belangrijk dat het format gebruikt wordt. Doordat de verschillende groepen studenten eenzelfde structuur hanteren, worden de uitkomsten van de praktijkbeschrijvingen onderling vergelijkbaar. Het format is ontwikkeld in samenwerking met het Nederlands Jeugd Instituut. Op basis van het onderzoek dat door de verschillende groepen wordt verricht, kan

Youth Spot een methodiekbeschrijving maken van 'De Inloop' die uiteindelijk zal worden opgenomen in de Databank Methodieken Basisvoorzieningen (DAMBA) van het NJI.

Literatuur:

Marsh, P. & M. Fisher (2008). The development of problem-solving knowledge for social care practice. *British Journal of Social Work* 38 (5).

Marsh, P. (2007). *Developing an enquiring social practice. Practitioners, researchers and users as scientific partners*. Marie-Kamphuis-lezing 2007. Houten: Bohn, Stafleu & Van Loghum.

Marsh, P. & M. Fisher (2005). *Developing evidence for social work and social care practice*. London: Social Care Institute for Excellence.

Metz, J. (2006). *De tweeledige werking van intermediairen voor burgerparticipatie*. Amsterdam: Humanistic University Press.

Metz, J. (2009). 'Shopping in answer to feminist-methodological dilemma's: the method practice description. In: *Feminist research methods, conference proceedings*. Stockholm: Centre for Genderstudies, Stockholm University.

Yperen, T.A. van & J.W. Veerman (2008). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg*. Delft: Eburon.

6. Rol student

Als student werk je mee aan het project Portfolio jongerenwerk vanuit jouw eigen perspectief: de beginnende sociale professional die inzicht wil krijgen in de werkzame bestanddelen en resultaten van het jongerenwerk en de ambitie heeft om bij te dragen aan de professionalisering en het eigentijds houden van het jongerenwerk.

Meewerken aan het project Portfolio jongerenwerk betekent dat je het jongerencentrum ingaat, met jongeren spreekt, bij het stadsdeel langsgaat, in de buurt gaat kijken en contact hebt met het management. Door voor het onderzoek gegevens te verzamelen leer je je bewegen door alle niveaus van het jongerenwerk: de maatschappelijke, politieke en sociale context, de institutionele organisatie, de uitvoeringspraktijk, het methodisch handelen en de resultaten. De verslaglegging dwingt je om concreet te zijn in je constatering en onderscheid te maken tussen eigen mening en wat er in de praktijk speelt. Het trekken van conclusies en het formuleren van aanbevelingen bied je de mogelijkheid om te reflecteren op de jongerenwerkpraktijk om op basis daarvan bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van het vakgebied. Het werken volgens een vast format, bied je ten slotte de mogelijkheid om diep in de praktijk van het jongerenwerk door te dringen en je te concentreren op de hier bovengenoemde leermogelijkheden.

Voor het meewerken aan het project Portfolio Jongerenwerk zijn de volgende houdingsaspecten van belang:

Actief en zelfstandig

Gedurende het hele project wordt een actieve houding gevraagd. Het format fungeert als kader waarbinnen je het onderzoek uitvoert. Van jou als student wordt gevraagd dat je je eigen werkzaamheden organiseert, tijdig uitvoert en daarvan verslag doet. Daar staat tegenover dat het project zo is opgezet dat je klaar bent met het onderzoek en de verslaglegging als de minor jongerenwerk is afgelopen.

Openheid, respect, doorvragen

Je vertegenwoordigt Youth Spot in de jongerenwerkpraktijk. Doel van je aanwezigheid is enerzijds zelf leren over die praktijk en anderzijds bijdragen aan het verbeteren van die beroepspraktijk. Het jongerenwerk als sociaal-agogisch beroep is sterk in ontwikkeling. Ook krijg je te maken met het verschil tussen theorie en praktijk. Een beroemde dichtregel van Elsschot luidt niet voor niets: *Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren*. Gedurende je theorie- en praktijkuren ga je dingen tegenkomen die voor verbetering vatbaar zijn. Van jou als student vragen wij om met respect om te gaan met de praktijk, open te staan voor wat je tegenkomt en je oordeel uit te stellen. Als je iets opvalt, positief of negatief, vraag dan door. Gebruik je intuïtie en mening om te achterhalen waarom iets is zoals het is. Daarmee help je Youth Spot om de dynamiek van het jongerenwerk te begrijpen, de jongerenwerkpraktijk om zich verder te ontwikkelen en verwerf jij als aankomende sociale professional inzicht in de eigen dynamiek van sociale interventiepraktijken.

Vertrouwelijkheid en anonimiteit

Meewerken aan het project Portfolio jongerenwerk betekent dat je als student in diverse rollen in aanraking komt met vertrouwelijke informatie. Door je aanwezigheid in de uitvoeringspraktijk, heb je informatie over de interne bedrijfsvoering. Ook krijg je te maken met de vertrouwelijkheid tussen professional en jongere(n). Doordat je informatie verzamelt voor Youth Spot geldt voor jou tenslotte de vertrouwelijkheid tussen respondenten en de onderzoeker. Wij vragen de studenten die meewerken aan het Portfolio jongerenwerk daarom

om een verklaring te ondertekenen waarin je aangeeft vertrouwelijk met bovengenoemde informatie om te gaan.

De ervaring met het doen van onderzoek in concrete praktijken waarin bovendien kleine aantallen mensen werkzaam zijn is dat uitspraken en gebeurtenissen, ondanks dat zij geanonimiseerd zijn, herleidbaar zijn tot personen en situaties. Youth Spot gaat hier als volgt mee om:

1. In de praktijkbeschrijving zelf wordt gewerkt met pseudoniemen voor locaties, buurten en personen;
2. De praktijkbeschrijving is vertrouwelijk en wordt alleen ter beschikking gesteld aan de onderzochte organisatie en Youth Spot; de onderzochte organisatie kan zelf besluiten of zij de praktijkbeschrijving verder gaat verspreiden;
3. In gesprek met professionals vertellen wij wederom dat wij vertrouwelijk omgaan met de informatie en de daarop gebaseerde beschrijvingen maar dat onze ervaring is dat in onderzoek met kleine aantallen (<5) uitspraken en gebeurtenissen intern herleidbaar zijn. Dit herhalen is nodig omdat respondenten dan voor zichzelf kunnen beslissen wat zij wel en niet willen vertellen.

Transparantie en zorgvuldigheid

Transparantie is een belangrijke kwaliteitsnorm voor wetenschappelijk onderzoek.

Transparantie betekent dat het helder moet zijn waarop constatering en uitspraken zijn gebaseerd. De lezer van het onderzoek kan dan zelf achterhalen hoe de resultaten geïnterpreteerd kunnen worden. Is het, *uitzonderlijk, mogelijk, waarschijnlijk* of *waar*. Geldt het voor *sommige* personen (en voor wie dan?) of is het voor *alle* Amsterdammers het geval?

Een manier om transparantie van onderzoek te realiseren is door zorgvuldig te zijn in bronvermelding. Daarom geldt als richtlijn voor de praktijkbeschrijving: vermeld bij **alle** bevindingen, uitspraken en constatering waarop deze gebaseerd zijn. Dit geldt voor literatuur, maar ook voor het aanhalen van informatie uit observaties, interviews of de dagboek aantekeningen van de onderzoeker/student.

Voorbeelden van verwijzingen naar literatuur

- Literatuurverwijzingen in de tekst: (auteur, jaartal, paginanummer).
- Voorbeeld: (Tonkens, 1994, p. 5)
- Bij een verwijzing naar een artikel van twee auteurs: & ertussen.
- Dus niet Brouns en Tonkens, maar Brouns & Tonkens.
- Het is niet van Oost, maar Van Oost als de naam los staat.
- Volledige literatuurverwijzingen opnemen in een bibliografie (onder de kop: Literatuur) aan het eind van het artikel. Doe dit in alfabetische volgorde en op de volgende wijze:
 - Boek: Tucker, J.E. (1985). *Women in nineteenth-century Egypt*. Cambridge: Cambridge University Press.
 - Artikel in tijdschrift: Bóné, E. von & Combrink-Kuiters, L. (1995). Het juridisch gezag van vrouwen over hun minderjarige kinderen in historisch perspectief. *Tijdschrift voor Vrouwenstudies*, 16, 413-427.
 - Artikel in bundel: Vasterling, V. (1996). Van Alice Nahon naar Janis Joplin. Over de onvermoede actualiteit van Nahons werk. In R. van den Brandt (Ed.), *Alice Nahon 1896-1933. Kan ons lied geen hooglied wezen* (p. 105-114). Antwerpen: Houtekiet.

Verwijzingen naar andere bronnen:

- Bronvermeldingen in voetnoten.

- De basisvorm voor verwijzingen naar interviews, observaties, krantenartikelen, webpagina's en cd-roms is: Auteur/redacteur/spreker/respondent/observator. (jaar, dag, maand).

Titel (eventueel: titel van magazine of krant) (editie), [soort medium, interview, observatie, dagboek]. Maker (eventueel). URL: Protocol: Site/pad/file [datum].

Bijvoorbeeld:

- Mac 1, (2002, 20 juni). Informeel gesprek.
- Metz, J.W., (26 maart 2002). Observatieverslag kennismakingsgesprek tussen mac 2 en best A4.
- Jansen, G.G. (1998, 8 maart). Internetbronnen. NewMedia nr 54. [WWWdocument].
- URL: <http://www.piet.nl/newmedia/9-3-98/nm9-3-98o.html> [1998, 10 maart].
- Gebruik 'geen datum' wanneer die niet duidelijk is of alleen het jaar wanneer het om gegevens van een site gaat die niet als een elektronisch magazine of internetkrant is te herkennen.
- Naar krantenartikelen zonder auteur kan als volgt verwezen worden: VVD: extra inspectie tegen besnijdenis (2004). De Volkskrant, 22 januari.
- Naar krantenartikelen met auteur wordt op dezelfde manier verwezen als naar artikelen in tijdschriften.

7. Competenties

Voor dit onderdeel staan 14 studiepunten. Het project Portfolio jongerenwerk schept voor studenten de mogelijkheid om de onderstaande competenties te behalen. Deze competenties zijn een bewerking van het CMV-competentieprofiel en van de Dublin descriptoren.

Het competentieprofiel CMV

A. Agogisch handelen

1. Verkennen, onderzoeken en analyseren.

De student verkent, onderzoekt en analyseert maatschappelijke ontwikkelingen en situaties en zoekt daarbij het perspectief van mogelijkheden en kansen.

2. Contact leggen en begeleiden.

De student legt contact, bevraagt en werkt samen met groepen, individuen, organisaties en samenlevingsverbanden, zodat nieuwe mogelijkheden ontstaan tot leren, samenwerking en maatschappelijke participatie.

3. Ontwerpen en ontwikkelen.

De student ontwerpt in het kader van agogische dienstverlening (culturele, recreatieve, educatieve en sociale) programma's en activiteiten met en voor diverse groepen. Hij doet dat doelgericht en in dialoog met (potentiële) deelnemers. Hij verantwoordt het ontwerp inhoudelijk, instrumenteel-technisch en ethisch-normatief. In het ontwerpen zoekt hij een combinatie van persoonlijke ontwikkeling, beïnvloeding van bestaansvoorwaarden en vormgeving van het sociale en culturele leven.

4. Organiseren, netwerken en bemiddelen.

De student organiseert - veelal in samenwerking met de deelnemers - programma's en activiteiten. De jongerenwerker stemt tijd en ruimte, doelen en middelen op elkaar af en schept adequate voorwaarden, zodat programma's kunnen worden uitgevoerd en deelnemers in staat worden gesteld hun doelen te realiseren, die zij zich hebben gesteld. In het organiseren gebruikt de jongerenwerker relaties en netwerken om productieve verbindingen te leggen tussen verschillende actoren en deelnemersgroepen.

B. Ondernemend handelen

5. Bedrijfsmatig en organisatorisch handelen.

De student functioneert als ondernemende professional in en vanuit een organisatie en levert een bijdrage aan bedrijfsmatige aspecten van de organisatie.

6. Beleidsmatig en strategisch handelen.

De student levert een bijdrage aan het beleid van de organisatie, ontwikkelt als ondernemende professional nieuwe initiatieven en onderhoudt professionele netwerken.

C. Beroepsontwikkeling

7. Eigen professionaliteit ontwikkelen

De student ontwikkelt de eigen professionaliteit en stuurt de eigen loopbaan.

8. Het ontwikkelen van de beroepspraktijk en het beroepsmatig handelen.

De student levert een bijdrage aan de ontwikkeling en vernieuwing van het beroepsmatig handelen van het vak jongerenwerker.

9. Profileren, legitimeren en maatschappelijke steun verwerven.

De student levert een bijdrage aan de maatschappelijke profilering, en legitimering van het vak en weet daarvoor maatschappelijke steun te verwerven.

Niveau bachelor Dublin Descriptoren

A. Kennis en inzicht

Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.

B. Toepassen van kennis en inzicht

Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.

C. Oordeelsvorming

Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.

D. Communicatie

Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

E. Leervaardigheden

Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.

8. Programma

Opbouw programma

Het is de inzet van het Portfolio jongerenwerk om dit jaar 'De Inloop' als activiteit van de jongerenwerkpraktijk te beschrijven. Dat gaan wij doen door als van een ui, laag voor laag af te pellen van de 'De Inloop' totdat we op de kern stuiten: het methodisch handelen van de professional enerzijds en de resultaten voor de jongeren anderzijds. Het programma bestaat uit acht fasen die logisch op elkaar voortbouwen. Per fase brengen we één laag van de jongerenwerkpraktijk in beeld om zo tot de kern door te dringen en te eindigen met het teruggeven van onze bevindingen aan de uitvoeringspraktijk. Studenten werken samen in projectgroepen van minimaal vier personen. Iedere projectgroep maakt een praktijkbeschrijving van één inloopactiviteit.

Overzicht programma

Fase	Thema	Periode	Opdracht
1	Kick off Context	Week 36-37	Omgevingsonderzoek Schrijven hoofdstuk 1
2	Institutionele organisatie	Week 38-40	Documentanalyse Schrijven hoofdstuk 2
3	Uitvoeringspraktijk	Week 41-44	Meelopen met het jongerenwerk Schrijven hoofdstuk 3
4	Methodisch handelen	Week 45-46	Diepte-interviews professionals Schrijven hoofdstuk 4
5	Resultaat	Week 47 - 49	Vragenlijstonderzoek jongeren Interview beleidsmedewerker Analyse registratiegegevens Schrijven hoofdstuk 5
6	Conclusies	Week 50 - 1	Terugkoppeling resultaten naar praktijk [= beoordelingspresentatie] Schrijven hoofdstuk 6
7	Aanbevelingen	Week 2-3	Schrijven hoofdstuk 7 Afronden rapportage
8	Slotmanifestatie	Week 4	Actieve bijdrage aan slotmanifestatie Inleveren rapportage

De acht fasen kennen eenzelfde opbouw. Het begint met een gezamenlijke instructie en afhankelijk van het onderwerp, een hoorcollege, een werkcollege of het uitwisselen van ervaringen met de uitvoering van het onderzoek. Vervolgens is er per fase twee tot drie weken de tijd om de noodzakelijke werkzaamheden te verrichten en daarvan verslag te doen.

Bij aanvang van de instructiebijeenkomst van de volgende fase wordt het verslag van de voorgaande fase (inclusief bijlagen) schriftelijk ingeleverd. Bij inlevering wordt direct een afspraak gemaakt voor een *feedback*moment. Als de *feedback* vervolgens verwerkt is, is het hoofdstuk af. Het programma is zo opgebouwd dat er bij de laatste fase een volledig onderzoeksrapport ligt en het project kan worden afgesloten.

Het verslag wordt gemaakt volgens een *vaststaand* format, zie bijlage 2. Voor Youth Spot is het belangrijk dat dit format gebruikt wordt. Doordat de verschillende groepen studenten een zelfde

structuur hanteren, worden de uitkomsten van de praktijkbeschrijvingen onderling vergelijkbaar. Het format bestaat uit een vaste hoofdstuk- en paragraafindeling, met per paragraaf te beantwoorden vragen. Het is de bedoeling dat de beschrijvingen van 'De Inloop' gemaakt worden aan de hand van deze indeling en vragen. Het kan zijn dat je bepaalde vragen niet kan beantwoorden, bijvoorbeeld omdat hetgeen waarnaar gevraagd wordt niet aanwezig is in 'De Inloop' die je onderzoekt. In dat geval geef je als antwoord op de vraag, in deze inloop is dat en dat niet aanwezig. Ten slotte, de titels van de hoofdstukken liggen vast, wel mag je eigen paragraaftitels bedenken.

Studenten houden gedurende het hele project een dagboek bij. Enerzijds dient het als ondersteuning van het eigen leerproces gedurende het project. Anderzijds fungeert het als belangrijke bron voor informatie over de jongerenwerkpraktijk. Het dagboek is van de student persoonlijk en hoeft niet ingeleverd of getoond te worden.

Als er vragen zijn of studenten behoefte hebben aan overleg kan er altijd een afspraak gemaakt worden met medewerkers van Youth Spot.

Aanvullende (werk)colleges gaan over:

- Theorie van 'De Inloop'
- Observeren als onderzoeksmethode
- Expliciteren '*tacit knowledge*'
- Wetenschappelijk onderzoek in sociale interventiepraktijken
- Jongerenwerk als sociaal-agogisch beroep

Het programma per fase

Fase 1 - De context

Periode week 36 – 37. *Hoofdstuk 1 inleveren op maandag 20 september.*

Het jongerenwerk staat niet op zichzelf. Het vindt altijd plaats in sociale, geografische, politieke en maatschappelijke contexten die van invloed zijn op het jongerenwerk. Naast de kennismaking met de te onderzoeken activiteit, breng je in de eerste fase van het onderzoek de context van 'De Inloop' in beeld. Dat doe je door middel van omgevingsonderzoek. Je gaat langs bij 'De Inloop' die je gaat onderzoeken kijkt wat rond in de accommodatie en in de buurt, je zoekt contact met het stadsdeel om het beleid op te vragen en vraagt bij O&S achtergrondgegevens op van de buurt. Je start deze fase door na te denken welke informatie je nodig hebt, en waar die te vinden is. Verzamel vervolgens de informatie en schrijf de omgeving van 'De Inloop' (hoofdstuk 1) aan de hand van hoofdstuk 1 in het format.

Fase 2 - Institutionele organisatie

Periode week 38 – 40. *Inleveren hoofdstuk 2 op maandag 11 oktober.*

Alle sociale interventiepraktijken bestaan uit een institutionele organisatie en een uitvoeringspraktijk. In deze fase staat het in beeld brengen van de institutionele organisatie centraal. Met institutionele organisatie wordt bedoeld: de formele structuren, afspraken en visies waarbinnen gewerkt wordt. In dit hoofdstuk beschrijf je het beleid, de structuur, en de randvoorwaarden van 'De Inloop'. Ook hier geldt dat het de bedoeling is dat je door middel van onderzoek de vragen die bij hoofdstuk 2 van het format staan vermeld beantwoordt.

De informatie die je nodig hebt voor het beantwoorden van deze vragen kan je vinden bij de aanbieder van 'De Inloop' en bij de activiteit zelf. Opnieuw start je met na denken over welke informatie je nodig hebt, en waar die te vinden. Mogelijke bronnen zijn: beleidsplannen, websites, foldermateriaal, protocollen, methodiekbeschrijvingen, organogram, notulen van vergaderingen, meelopen met de activiteit en interviews. Beschrijf de institutionele organisatie

van 'De Inloop' (hoofdstuk 2) aan de hand van hoofdstuk 2 in het format. NB: Houd er bij de materiaalverzameling en analyse rekening mee dat het jongerenwerk sterk in ontwikkeling is. Praktisch heeft dit tot gevolg dat sommige informatie (nog) niet aanwezig is en bepaalde vragen niet beantwoord kunnen worden. Vermeld dan in het hoofdstuk dat datgene ontbreekt of in ontwikkeling is. Bijvoorbeeld: 'er is geen apart diversiteitbeleid' of 'een pedagogische visie op 'De Inloop' is in ontwikkeling'.

Fase 3 - Uitvoeringspraktijk

Periode week 41-44. *Inleveren hoofdstuk 3 en observatieverslagen op maandag 8 november.*

In sociale interventiepraktijken is het belangrijk om onderscheid te maken tussen de institutionele organisatie en de uitvoeringspraktijk. De financiële logica van de markt en de bureaucratische logica van instituties kunnen op gespannen voet staan met de relationele logica van de professionele uitvoeringspraktijk. In deze fase is het de opdracht om de uitvoeringspraktijk (handelingsniveau) van de 'De Inloop' in beeld te brengen, in het vorige hoofdstuk heb je immers de institutionele organisatie in beeld gebracht. Opnieuw vormen de vragen die in het format staan vermeld (hoofdstuk 3), het aanknopingspunt voor het onderzoek.

Wat betekent dat nu, dat de logica van instituties kan botsen met de logica van het *social work*? In het boek *Mondige burgers, getemde professionals* (2008) legt Evelien Tonkens het spanningsveld als volgt uit: In de marktlogica is de vraag van de koopkrachtige klant het uitgangspunt. Centraal staat wat de klant wil en kan betalen. Het einde van de eigen portemonnee is de enige, logische grens. De markt wordt gereguleerd door concurrentie. In een bureaucratie zijn belangrijke waarden zorgvuldigheid, voorspelbaarheid en rechtsgelijkheid. Wetten en procedures geven houvast en maken de bureaucratie betrouwbaar. Het ingewikkelde voor sociale professionals is dat er binnen een bureaucratie geen ruimte is voor maatwerk en uitzonderingen. Als de een iets krijgt, dan hebben anderen er ook recht op. Ten slotte is een bureaucratie heel zorgvuldig en daarmee vanzelfsprekend traag. Hier tegenover staat de professionele logica. De socioloog Freidson heeft die onderscheiden (2001) met het concept *third logic*. De kern van deze professionele logica is een 'seculiere roeping'. De professional wil elke cliënt zo goed mogelijk helpen, bijna ongeacht hoeveel geld en tijd dat kost. De professional stelt zich in dienst van het welzijn van de cliënt. Deze dienstbaarheid is, anders dan op de markt, niet een echo van wat de klant wil, maar komt voort uit een eigen visie, gebaseerd op opleiding en specialisatie en dus op kennis en ervaring met vergelijkbare personen en situaties. Niet wat de klant wil en kan betalen staat centraal, maar wat de persoon nodig heeft. Ook verschilt de dienstbaarheid van de bureaucratische waarde rechtsgelijkheid: professionals willen iedere cliënt bieden wat degene nodig heeft, niet wat standaard is op basis van een algemene deler.

Bedoeling van deze fase is dus om zicht te krijgen op de uitvoeringspraktijk, de wijze waarop de professionals samen met vrijwilligers en de jongeren vorm geven aan 'De Inloop'. Dat kan alleen door mee te lopen (en desgewenst te werken) met de jongerenwerkers in al hun werkzaamheden. Je neemt zelf contact op met de contactpersonen van de activiteit om af te spreken wanneer je terecht kunt.

Van het meelopen zelf, doe je verslag in de vorm van observatieverslagen in de vorm van een dagboek. Enerzijds schrijf je op wie wat doet en wat er gebeurt. Anderzijds reflecteer je daarop vanuit de vragen van het onderzoek. Het onderscheid maken tussen gebeurtenissen en reflectie is belangrijk om twee redenen: ten eerste dwingt het je om onderscheid te maken tussen wat er in de uitvoeringspraktijk gebeurt en jouw persoonlijke ervaring en visie. Ten tweede helpt het je om een onderzoekende houding te ontwikkelen en te houden. Informatie die nog ontbreekt verzamel je door tussendoor vragen te stellen aan de jongerenwerkers. De aantekeningen uit de dagboeken gebruik je ten slotte als bron voor het invullen van het format. Let er op dat je bij het verwijzen naar stukken uit de dagboeken ook de data vermeldt en onderscheid maakt tussen observaties, (informele) interviews en reflectie.

Tonkens, E. (2008). Hoofdstuk 1 Meer ruimte voor professionals?. In: *Mondige burgers, getemde professionals. Marktwerking en professionaliteit in de publieke sector*. Amsterdam: Van Genneep.

Freidson, E. (2001). *Professionalism. The third logic. On the practice of knowledge*. Chicago: University of Chicago Press.

Fase 4 - Methodisch handelen

Periode week 45-46. Inleveren Hoofdstuk 4 en verslagen diepte-interviews op maandag 22 november.

Volgens Schön (1983) bestaat het professionele handelen in sociaal-agogische beroepen uit het zoeken naar passende oplossingen voor problemen in complexe en unieke praktijksituaties waarin bovendien mogelijk conflicterende waardeoriëntaties aanwezig zijn. De kennis van sociale professionals is vooral impliciete kennis, geworteld in praktijkervaring in tegenstelling tot de academische inzichten uit de technisch-rationele professionaliteit.

Impliciete kennis ofwel '*tacit knowledge*' houdt in dat de kennis voor de professionals zelf, zo vanzelfsprekend is, dat zij zich niet meer bewust zijn dat zij over deze kennis beschikken. Het gevolg kan zijn dat als de professional gevraagd wordt naar het waarom van zijn of haar handelen, de professional antwoordt: 'ik doe gewoon mijn ding'. Veel professionals zijn zich niet bewust dat datgene wat voor hen automatisch onderdeel is van hun professionele handelen, zij zich eigen hebben gemaakt via opleiding, ervaring en intuïtie.

Voor de ontwikkeling van het jongerenwerk als sociaal-agogische professie is het nodig dat deze impliciete kennis, expliciet wordt gemaakt. Het vakgebied wordt daarmee transparanter en het methodisch werken wordt beter overdraagbaar. In dit hoofdstuk is het aan jullie, studentonderzoekers, om deze impliciete kennis expliciet te maken.

Het expliciet maken van de *tacit knowledge* van de jongerenwerkers gebeurt door het interviewen van de betrokken professionals over hun handelen in contact met jongeren [iedere student interviewt 1 professional]. Hiervoor maken jullie gebruik van het diepte-interview, met één beginvraag en enkele topics om door te vragen [voor de topiclijst, zie bijlage 4]. Het interview wordt opgenomen met een opnameapparaat en woordelijk uitgewerkt. Van het methodisch handelen wordt verslag gedaan conform het format, met de uitwerkingen van de interviews als bijlage.

Schön, D. (1983). *The reflective practitioner. How professionals think in action*. Aldershot: Ashgate.

Fase 5 - Resultaat

Periode week 47-49. Inleveren hoofdstuk 5 en vragenlijsten op maandag 13 december.

De laatste jaren wordt de roep om inzicht in de resultaten van sociale interventies zoals het jongerenwerk steeds luider. Jongerenwerkers en aanbieders zetten zich met hart en ziel in voor de jongeren. Ook dan is het de vraag of zij datgene wat zij willen bereiken, eigenlijk wel realiseren. Financiers van het jongerenwerk, zoals de stadsdelen, hebben inzicht in de resultaten nodig om de besteding van publieke middelen aan het jongerenwerk goed te kunnen verantwoorden. Kortom, inzicht in de resultaten van een interventie is nodig om te kunnen achterhalen wat de best mogelijke aanpak is.

Het is evenwel niet makkelijk om de resultaten van het jongerenwerk te achterhalen. Het resultaat voor een jongere kan verschillen van het resultaat voor het jongerenwerk of het resultaat voor de financier [denk aan de boodschap, *operatie geslaagd, patiënt overleden*]. Om die reden brengen wij in deze fase van het onderzoek de resultaten op vier manieren in beeld.

1. De resultaten van 'De Inloop' volgens jongeren breng je in beeld door middel van een vragenlijst. Je benadert 25 jongeren die regelmatig 'De Inloop' bezoeken. Als controlegroep neem je dezelfde enquête af onder 25 willekeurige jongeren in de meest nabijgelegen supermarkt of school. Omdat het belangrijk is dat voor alle inloopactiviteiten eenzelfde vragenlijst wordt gebruikt, hoef je niet zelf de vragenlijst te ontwikkelen. Tijdens de bijeenkomst van maandag 11 oktober kun je de vragenlijst uitproberen en kun je feedback geven op de lijst. De benodigde vragenlijsten kan je afhalen bij Youth Spot.
2. De resultaten van 'De Inloop' volgens de uitvoerende organisatie, beschrijven jullie door middel van de (registratie)gegevens zoals die door de medewerkers van de activiteit worden bijgehouden. Deze gegevens vind je in het jaarverslag, verantwoordingsrapportages of op het kantoor van het jongerencentrum.
3. De resultaten van 'De Inloop' volgens de financier worden in beeld gebracht door de belangrijkste financier van 'De Inloop' te interviewen over wat volgens diegene het resultaat van de activiteit is [vaak is het de beleidsmedewerker van het stadsdeel]. Vraag in dit interview door naar waarop de financier zich in zijn/haar uitspraken baseert.
4. De maatschappelijke effecten van 'De Inloop' breng je ten slotte in beeld door middel van de verschillende monitoren [jeugd, veiligheid, Staat van de stad], die bij Youth Spot zijn te raadplegen.

Fase 6 - Conclusies

Periode week 50 – 1. Inleveren Hoofdstuk 6 en verslag focusgroepsbijeenkomst op 10 januari 2011.

De afgelopen maanden heb je doorgebracht met het doen van onderzoek naar 'De Inloop'. Je hebt uitgezocht waarom deze activiteit is opgericht, hoe de activiteit wordt georganiseerd, wat er gebeurt en wat de resultaten zijn. Wat kan je nu zeggen over het functioneren van 'De Inloop'? In de conclusies verbind je doel en doelgroep, met de visie, de organisatie, de werkwijze en de resultaten. Beschrijf wat de krachten en zwakten van 'De Inloop' zijn en wees daarin zo concreet mogelijk.

Het is nog de vraag of datgene wat beschreven en geconcludeerd is ook daadwerkelijk klopt [interne validiteit]. Door middel van een focusgroepsbijeenkomst leg je daarom de belangrijkste bevindingen voor aan de uitvoeringspraktijk en vraag je hun te reageren. Deelnemers aan de focusgroepsbijeenkomst zijn tenminste de manager, twee jongerenwerkers, drie jongeren, de begeleider vanuit de opleiding en de opdrachtgever vanuit Youth Spot. Centrale vraag aan de deelnemers is: zijn de uitkomsten herkenbaar voor de respondenten? Wat, waarom wel/niet? De presentatie en uitwisseling met de uitvoeringspraktijk in de focusgroepsbijeenkomst moet voldoen aan de richtlijnen voor de eindpresentatie. De focusgroepsbijeenkomst wordt namelijk beoordeeld als eindpresentatie door zowel de begeleider als de opdrachtgever. Van de focusgroepsbijeenkomst wordt een audio opname gemaakt en thematisch uitgewerkt. De uitkomsten van het gesprek worden gebruikt om de praktijkbeschrijving aan te vullen en waarnodig te corrigeren.

Onderzoekstechnische reden voor de terugkoppeling van resultaten aan de uitvoeringspraktijk is de interne validiteit. Methodologische kwaliteitseisen zoals herhaalbaarheid of intersubjectiviteit zijn lastig in onderzoek naar unieke praktijken waarin het bovendien nodig is om de perspectieven van de verschillende actoren van elkaar te onderscheiden. Wel is het mogelijk om de uitkomsten aan de direct betrokkenen voor te leggen en te vragen of er feitelijke onjuistheden zijn en na te gaan in hoeverre de uitkomsten herkenbaar zijn voor betrokkenen (Maso & Smaling 2004; Migchelbrink 2006). De terugkoppeling naar de uitvoeringspraktijk is overigens ook van belang voor de uitvoeringspraktijk zelf. Het biedt een spiegel van hun dagelijks functioneren en gelegenheid om daar gezamenlijk op te reflecteren. In de waan van de dag komt het daar niet altijd van. Praktisch betekent dit dat het nodig kan zijn om de focusgroepsbijeenkomst tijdig te plannen en te organiseren.

Maso, I. & A.Smaling (2004). *Kwalitatief onderzoek: praktijk en theorie*. Boom: Amsterdam.
Mighelbrink, F. (2007). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP.

Fase 7 - Aanbevelingen

Periode week 2-3. *Indien feedback gewenst, inleveren aanbevelingen op 17 januari.*

Het doel van de praktijkbeschrijving is het inzichtelijk en overdraagbaar maken van de werkzame bestanddelen van het jongerenwerk om zo de kwaliteit en effectiviteit van het jongerenwerk te verbeteren. De praktijkbeschrijving is af. Je weet wat de krachten, zwakten, kansen en bedreigingen voor 'De Inloop' zijn. Formuleer in dit laatste hoofdstuk aanbevelingen voor het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van de activiteit. Maak hierin onderscheid tussen de verschillende lagen binnen het jongerenwerk: (1) de (institutionele) organisatie van de activiteit; (2) het sociaal-agogisch handelen tijdens de activiteit; (3) het verbeteren van de professionaliteit van de jongerenwerker, Mbo & Hbo en (4) het doorontwikkelen van 'De Inloop' als werkwijze in het jongerenwerk.

Gebruik deze weken ook om de rapportage helemaal af te ronden en volgens de richtlijnen op te maken.

Fase 8 - Slotmanifestatie

Periode week 4. Slotmanifestatie is op dinsdag 25 januari 2011 van 11.00 – 14.00 uur.
Deadline inleveren praktijkbeschrijving De Inloop, vrijdag 28 januari 2011.

Als afsluiting van het project Portfolio jongerenwerk, aflevering 'De Inloop' vindt er een slotmanifestatie plaats in een jongerencentrum. Deze bijeenkomst heeft een driedig doel:

1. Het overdragen van de conclusies en aanbevelingen van de minorstudenten aan het werkveld als geheel.
2. Het uitwisselen van kennis en ervaringen. Wat heb je als opleiding geleerd van het werkveld? Wat heb je als werkveld geleerd van studenten en de opleiding?
3. Het vervolg: wat betekenen de uitkomsten van het project Portfolio aflevering 'De Inloop' voor de professionalisering van jongerenwerk in Amsterdam.

Genodigden zijn: docenten minor Jongerenwerk in de grote stad, docenten jongerenwerk Roc ASA en Roc van Amsterdam, studenten minor Jongerenwerk in de grote stad, jongeren, jongerenwerkers en managers van de onderzochte inloopactiviteiten en medewerkers Youth Spot. Youth Spot organiseert de slotbijeenkomst. Studenten worden gevraagd hun belangrijkste bevindingen te presenteren.

10. Toetsing en beoordeling

De beoordeling van het onderdeel Onderzoek binnen de minor is als volgt:

1. Het onderzoeksplan (inclusief dataverzameling) is volgens plan uitgevoerd, eventuele afwijking daarvan is gemotiveerd. Op basis van de dataverzameling zijn interpretaties gemaakt en conclusies getrokken.
2. Er is voldoende relevante literatuur bestudeerd.
3. Er is een bruikbaar onderzoeksproduct gerealiseerd dat bijdraagt aan de methodiekontwikkeling en de kwaliteitsverbetering van het jongerenwerk. Het product is op voldoende hoog niveau verantwoord en onderbouwd.
4. De presentatie* heeft plaatsgevonden. In de presentatie wordt voor de opdrachtgever en de gebruikers zichtbaar wat de belangrijkste resultaten van het onderzoek zijn. De presentatie is boeiend, overzichtelijk, begrijpelijk en overtuigend.
5. De studenten hebben geparticipeerd aan de begeleidingsgesprekken.

* De presentatie van het onderzoek vindt in principe plaats binnen de organisatie waar het onderzoek is uitgevoerd. In onderling overleg kan de presentatie ook op de opleiding plaatsvinden. De presentatie heeft de vorm van een focusgroepsbijeenkomst waarin de studenten hun bevindingen voorleggen aan de uitvoeringspraktijk (zie ook hoofdstuk 8, Fase 6 – conclusies). De begeleider van de opleiding en de opdrachtgever vanuit Youth Spot zijn bij de presentatie aanwezig.

De beoordeling vindt plaats na de definitieve oplevering van het product. Eerst geeft de opdrachtgever een beoordeling. Daarna wordt de eindbeoordeling na overleg tussen opdrachtgever, student en docentbegeleider vastgesteld door de docentbegeleider. De fases 1 tot en met 8 worden gemiddeld naar één cijfer. Als er in een groep is gewerkt is er een groepsbeoordeling. De begeleidende docent kan hierop een uitzondering maken als blijkt dat een student zijn aandeel niet heeft geleverd.

11. Startdatum

Op dinsdag 31 augustus van 11.30-13.00 uur is de presentatie van het project Portfolio jongerenwerk in de minor. Maandag 6 september is de Kick off van het project waarbij ook de organisaties uit het werkveld aanwezig zijn. Het eerste deel van de ochtend wordt besteed aan een uitgebreide introductie van het project en de instructie voor de eerste onderzoeksfase. Het tweede deel bestaat uit een kennismaking met de jongerenwerkpraktijk. De verschillende jongerenwerkorganisaties stellen zich voor en introduceren hun inloopactiviteiten. Onder het genot van een broodje kan er informeel worden doorgepraat.

12. Literatuurlijst

Verplichte literatuur:

Theorie van De Inloop

- Noorda, J. (2009). *Hangen, chillen of meer? Over inloop in het jongerenwerk in Amsterdam*. Amsterdam: Vrije Universiteit.
- Sonneveld, J. (in voorbereiding). *Quickscan naar inloopactiviteiten binnen het professionele jongerenwerk*. Amsterdam: Youth Spot HvA.

Werkcollege observeren

- Baarda, D., M. de Goede, J. Teunissen (2005) Hoofdstuk 9: Observeren, hoe doe ik dat? In Baarda, D., M. de Goede, J. Teunissen. *Basisboek Kwalitatief Onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff bv
- Migchelbrink, F. (1996) Hoofdstuk 20: Participerende observatie. In Migchelbrink, F. *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP.
- Verhoeven, N. (2004) *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Amsterdam: Boom.

Werkcollege expliciteren methodisch handelen

- Fabri, W. (2009) Jongerenwerk moet voldoen aan steeds hogere eisen. In *JeugdenCo*, 01, 17-26.
- Spierts, M. (1994). *Balanceren en Stimuleren. Methodisch handelen in het sociaal-cultureel werk*. Maarssen: Elsevier / De Tijdstroom. (p. 87 t/m 101, 103 t/m 113, 122 t/m 133 en paragraaf 9.1 en 9.2)
- Winkelaar, P. (1990) *Methodisch werken. Inleiding tot methodisch handelen met en voor mensen*. Utrecht: De Tijdstroom.

Wetenschappelijk onderzoek in sociale interventiepraktijken

- Rensen, P., S. van Aarum & A. van der Kooij (2008). Passend bewijs. Nut en noodzaak van evidence based practice in de sociale sector. In: *Maatwerk, Vakblad voor maatschappelijk werk*, nummer 6. december 2008.
- Yperen, T.A. van & J.W. Veerman (2008). Hoofdstuk 1: Wat is praktijkgestuurd effectonderzoek. In Yperen, T.A. van & J.W. Veerman eds. *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg*. Delft: Eburon.

Jongerenwerk als sociaal-agogisch beroep

- Hortulanus, R. (2002) De betekenis van ontmoeting, ontspanning en ontplooiing in het sociaal beleid. In: Hortulanus, R. & J. Machielse (Red.), *Ontmoeting, ontspanning en ontplooiing* (p.7-23). 's-Gravenhage: Elsevier Overheid.
- Waal, V. de (2002). Competente professionals in het sociaal-culturele domein: 'back to basics'. In: Hortulanus, R. & J. Machielse (Red.), *Ontmoeting, ontspanning en ontplooiing* (p.91- 108). 's-Gravenhage: Elsevier Overheid.

13. Bijlagen

- Bijlage 1 Verklaring van vertrouwelijkheid
- Bijlage 2 Format praktijkbeschrijving Portfolio jongerenwerk

VERKLARING VAN VERTROUWELIJKHEID

Meewerken aan het project Portfolio jongerenwerk betekent dat studenten vanuit diverse rollen in aanraking komen met vertrouwelijke informatie. Daarnaast krijgen studenten te maken met de vertrouwelijkheid tussen professional en jongere(n). Doordat studenten informatie verzamelen voor Youth Spot hebben zij tenslotte te maken met de vertrouwelijkheid tussen respondenten en de onderzoeker.

Met het ondertekenen van deze verklaring verplicht de student zich zowel tijdens als na de projectperiode tot strikte geheimhouding van alle informatie waarvan het vertrouwelijke karakter geacht kan worden hem/haar bekend te zijn. Rapportage over het project vindt plaats volgens de afgesproken richtlijnen voor vertrouwelijkheid en anonimiteit. Er wordt gewerkt met pseudoniemen voor locaties, buurten en personen. De rapportage zelf is vertrouwelijk en wordt alleen ter beschikking gesteld aan de onderzochte organisatie en Youth Spot; De onderzochte organisatie kan zelf besluiten de praktijkbeschrijving verder te verspreiden op voorwaarde van vermelding van de auteurs.

.....
(naam)

.....
(handtekening)

.....
(datum + plaats)

Format praktijkbeschrijving

Portfolio jongerenwerk De Inloop

Studiejaar 2010-2011

Youth Spot, onderzoeks- en praktijkcentrum jongerenwerk

Inleiding

Dit document is het *format* voor het maken van de praktijkbeschrijving van 'De Inloop'. Voor Youth Spot is het belangrijk dat dit format gebruikt wordt. Doordat de verschillende groepen studenten eenzelfde structuur hanteren, worden de uitkomsten van de praktijkbeschrijvingen onderling vergelijkbaar. Het format is ontwikkeld in samenwerking met het Nederlands Jeugd Instituut. Op basis van het onderzoek dat door de verschillende groepen is verricht, kan Youth Spot een methodiekbeschrijving maken van 'De Inloop'.

Hoe te gebruiken?

Het format bestaat uit een vast hoofdstuk en paragraafindeling, met per paragraaf te beantwoorden vragen. Het is de bedoeling dat de beschrijvingen van 'De Inloop' gemaakt worden aan de hand van deze indeling en vragen. Het kan zijn dat je bepaalde vragen niet kan beantwoorden, bijvoorbeeld omdat hetgeen waarnaar gevraagd wordt niet aanwezig is in 'De Inloop' die je onderzoekt. In dat geval geef je als antwoord op de vraag, in deze inloop is dat en dat niet aanwezig. Tot slot, de titels van de hoofdstukken liggen vast, wel mag je eigen paragraaftitels bedenken.

Aandachtspunten:

- De praktijkbeschrijving is vertrouwelijk;
- Gebruik pseudoniemen;
- Zorg er in de beschrijving voor dat de verschillende rollen goed zichtbaar zijn (beleidsmaker, manager, jongerenwerker, jongeren);
- Wees zorgvuldig met bronvermelding (zie richtlijnen in de bijlage van dit document);
- Maximaal 25-30 pagina's.

1. Context

Toelichting: het jongerenwerk staat niet op zichzelf. Het vindt altijd plaats in sociale, geografische, politieke en maatschappelijke contexten die van invloed zijn op het jongerenwerk. De bevolkingssamenstelling en sfeer in de buurt, de achtergronden van de bezoekers van De Inloop en het beleid van het stadsdeel zijn daar voorbeelden van. In het eerste hoofdstuk breng je de context van De Inloop in beeld.

1.1	<ul style="list-style-type: none">• Wat is de aanleiding voor De Inloop?• Beschrijf kort de kern?
1.2	<ul style="list-style-type: none">• In welke omgeving speelt De Inloop zich af [demografisch, sociaaleconomisch, sociaal cultureel en politiek bestuurlijk]?• Wat is het beleid op het terrein van jongerenwerk in het desbetreffende stadsdeel?• Is De Inloop tijdelijk of structureel?• Vormt De Inloop onderdeel van een groter geheel, bijvoorbeeld een jaarprogramma?
1.3	<ul style="list-style-type: none">• Wie is / zijn probleemeigenaar?• Hoe wordt De Inloop gefinancierd?• Welke kosten zijn verbonden aan het uitvoeren van de praktijk? Is dat eenmalig of per bepaalde periode, bv. jaar?• Aan wie wordt verantwoording afgelegd?

2. Institutionele organisatie De Inloop

Toelichting. Alle sociale interventiepraktijken bestaan uit een institutionele organisatie en een uitvoeringspraktijk. In dit hoofdstuk staat de institutionele organisatie centraal, die bepaalt binnen welke visie en welke formele lijnen er gewerkt wordt. Hier beschrijf je het beleid, de structuur, en de randvoorwaarden van De Inloop.

2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is het pedagogische en/of agogische concept van De Inloop? • Wat zijn de doelen van De Inloop? • Wie zijn de doelgroep(en) van De Inloop?²⁵² [en wie niet] • Wat zijn de openingstijden en dagen van De Inloop= • Waaruit bestaat het aanbod van De Inloop? • Hoe komt het aanbod tot stand? • Wat zijn de regels van De Inloop? • Hoe komen de regels tot stand? • Welke veiligheidsmaatregelen zijn er?
2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Hoeveel beroepskrachten zijn er? Welke achtergrond hebben zij? [Hbo-Mbo professionals, opleiding, sekse, etniciteit, leeftijd]. • Wat is hun rol en taak en verantwoordelijkheid? [leidend, meewerkend] • Hoe ziet de aansturing van de professionals eruit? • Hoe is de deskundigheidsbevordering van jongerenwerkers georganiseerd?
2.3	<ul style="list-style-type: none"> • Welke organisatie voert De Inloop uit? • Wat is het beleid van deze organisatie ten aanzien van De Inloop? • Is er in het beleid aandacht voor diversiteit [inclusief seksuele diversiteit] • Is er in het beleid aandacht voor bejegening? • Hoe is De Inloop ingebed in deze organisatie? • Vormt De Inloop onderdeel van een groter aanbod op het gebied van jongerenwerk? • Hoe wordt er verantwoording afgelegd over de activiteiten? • Is er een registratiesysteem? Zo ja, hoe ziet het eruit?
2.4	<p>Over welke middelen kan De Inloop beschikken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokatie • Accommodatie • Inventaris en faciliteiten [tafeltennistafel, computers, geluidsisolatie, bar] • Financiële middelen • Wat is er niet, maar is wel nodig [wat ontbreekt]?

²⁵² Ook aandacht voor sekse, etniciteit, leeftijd, opleidingsniveau, werk, inkomen.

3. Uitvoeringspraktijk

Toelichting. In dit hoofdstuk beschrijf je hoe De Inloop vorm krijgt op handelingsniveau. In sociale interventiepraktijken is het belangrijk om onderscheid te maken tussen institutionele organisatie en uitvoeringspraktijk. De rationele en functionele logica van instituties kan op gespannen voet staan met het relationele karakter van de uitvoeringspraktijk.

3.1	<ul style="list-style-type: none">• Welke (groepen) jongeren maken gebruik van De Inloop en wat zijn hun kenmerken? [sekse, leeftijd, etnisch-cultureel, opleidingsniveau, werk, inkomen]?• Aan welke voorwaarden moeten jongeren voldoen om mee te mogen doen?• Wat doen de jongeren concreet als zij in De Inloop zijn [hoe vaak, hoe intensief, hoe lang]?• Hoe worden jongeren bereikt [ambulant, internet, via via]?• Hoe zit het met de instroom van nieuwe jongeren?• Hoe zit het met de doorstroom [naar andere vormen van jongenwerk, naar andere vormen van vrijetijdsbesteding, naar vrijwilligerswerk, naar hulpverlening, naar school en/of betaald werk]?
-----	--

3.2	<ul style="list-style-type: none">• Hoe wordt De Inloop voorbereid?• Volgens welke methodiek(en) wordt er gewerkt?• Wat doen de professionals concreet [contact maken, signaleren, hulpverlening, doorverwijzen, activeren, programmeren, beheren accommodatie, activiteiten organiseren]?• Hoe en in welke mate worden de regels van De Inloop nageleefd?• Hoe wordt de veiligheid van De Inloop gewaarborgd?• Is er in het werken expliciet aandacht voor bejegening? Zo ja, op welke manier?• Hoe is er in het werken aandacht voor uitsluitingprocessen?• Hoe is er in het werken aandacht voor diversiteit [inclusief seksuele diversiteit]?• Welke competenties heeft de professional nodig om het werk te kunnen doen?• Hoe wordt De Inloop geëvalueerd? En wat wordt er met de constatering gedaan?
-----	--

3.3	<ul style="list-style-type: none">• Welke vrijwilligers zijn er betrokken, hoeveel en wat zijn hun kenmerken? [opleidingsniveau, sekse, etniciteit, leeftijd, werk, inkomen]• Wat doen de vrijwilligers concreet? Wat is hun rol en taak en verantwoordelijkheid?• Welke competenties hebben de vrijwilligers nodig om het werk te doen?• Hoe worden vrijwilligers begeleid door de professionals?
-----	---

3.4	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe is de jongerenparticipatie [inspraak van jongeren in De Inloop] georganiseerd? • Welke groep(en) zijn betrokken en wat zijn hun kenmerken [sekse, leeftijd, etnisch-cultureel, opleidingsniveau, werk, inkomen] • Aan welke voorwaarden moeten jongeren voldoen om te kunnen participeren? • Wat doen de jongeren concreet? Wat is hun rol en taak en verantwoordelijkheid? • Hoe worden jongeren begeleid door de professionals?
3.5	<ul style="list-style-type: none"> • Is er sprake van ouderbetrokkenheid? Hoe ziet dat eruit? • Welke groep(en) ouders zijn betrokken en wat zijn hun kenmerken [sekse, leeftijd, etnisch-cultureel, opleidingsniveau, werk, inkomen] • Wat doen de ouders concreet? Wat is hun rol en taak en verantwoordelijkheid? • Hoe worden ouders begeleid door de professionals?
3.6	<ul style="list-style-type: none"> • Is er contact met de buurt? Hoe ziet dat contact eruit? • Met welke organisaties wordt er samengewerkt door De Inloop? [onderwijs, bedrijven, hulpverlening, gemeentelijke diensten, collega-welzijnsorganisaties] • Hoe wordt deze samenwerking concreet vormgegeven?

4. Methodisch handelen

Het professionele handelen in sociaal-agogische beroepen bestaat uit het zoeken naar passende oplossingen voor problemen in complexe en unieke praktijksituaties. De kennis van sociale professionals is vooral impliciete kennis ('tacit knowledge') geworteld in praktijkervaring. Voor de ontwikkeling van het jongerenwerk als sociaal-agogische professie is het nodig dat deze impliciete kennis, expliciet wordt gemaakt. In dit hoofdstuk is het aan jullie, studentonderzoekers, om deze impliciete kennis expliciet te maken. Beschrijf het methodisch handelen van de betrokken professionals aan de hand van de diepte-interviews. Als er duidelijk sprake is van een teamwerkwijze, mag je het als een geheel presenteren. Als uit de interviews blijkt dat de betrokken professionals hun eigen werkwijzen hanteren, werk dan de verschillende aanpakken uit.

4.1	<ul style="list-style-type: none">• Maakt de jongerenwerker gebruik van een methodisch handboek? Welke is dat? Waarom?• Wie of wat zijn inspiratiebronnen voor de jongerenwerker? En waarom?• Welke centrale noties of uitgangspunten gebruikt de jongerenwerker in het contact en werken met jongeren?• Welke spanningsvelden, dilemma's komt de jongerenwerker tegen in het werken met jongeren? [individu – groep; openheid groep – groepsbinding; betrokkenheid – distantie]• Hoe houdt de jongerenwerker De Inloop beheersbaar [goede sfeer, middelen gebruik]?• Hanteert de jongerenwerker een bepaalde volgorde in zijn/haar handelen? [planmatig werken zoals voorbereiden, uitvoeren, evalueren]? Waarom wel, niet?• Wanneer werkt het en wanneer niet? Hoe stelt de jongerenwerker zijn/haar aanpak bij?
-----	--

5. Resultaten

Toelichting

Dit hoofdstuk beschrijft wat de resultaten zijn van De Inloop. De laatste jaren wordt de roep om inzicht in de resultaten van sociale interventies zoals het jongerenwerk steeds luider. Als jongerenwerker en aanbieder zet je je vanzelfsprekend met hart en ziel in voor de jongeren. Ook dan is het de vraag of je datgene wat je wilt bereiken, eigenlijk wel realiseert. Inzicht in de resultaten van een interventie is nodig om te kunnen achterhalen wat de best mogelijke aanpak is. Het is evenwel niet makkelijk om de resultaten van het jongerenwerk te achterhalen. Het resultaat voor een jongere kan verschillen van het resultaat voor de jongerenwerker of het resultaat voor de financier [denk aan de boodschap, *operatie geslaagd, patiënt overleden*]. Om die reden brengen wij de resultaten op verschillende manieren in beeld:

5.1	<ul style="list-style-type: none">• Wat zijn de resultaten van de inloop volgens de jongeren?• Waarop baseren zij dat?
5.2	<ul style="list-style-type: none">• Wat zijn de resultaten van de inloop volgens de aanbieder?• Waarop baseren zij dat?
5.3	<ul style="list-style-type: none">• Wat zijn de resultaten van de inloop volgens de financier en de beleidsmaker [stadsdeel]?• Waarop baseren zij dat?
5.4	<ul style="list-style-type: none">• Zijn er effecten meetbaar?• Hoe en bij wie is dat gemeten en wat waren indicatoren?

6. Conclusies

Toelichting: De afgelopen maanden heb je doorgebracht met het doen van onderzoek naar De Inloop. Je hebt uitgezocht waarom deze Inloop is opgericht, hoe De Inloop is georganiseerd, wat er gebeurt en wat de resultaten zijn. Wat kan je nu zeggen over het functioneren van De Inloop? In de conclusies verbind je doel en doelgroep, met de visie, de organisatie, de werkwijze en de resultaten. Beschrijf wat de krachten en zwakten van deze inloop zijn en wees daarin zo concreet mogelijk.

6.1	<ul style="list-style-type: none">• Wat zijn de krachten van deze inloop? En waarom?• Wat zijn de zwakten van deze inloop? En waarom?
-----	--

6.2	<ul style="list-style-type: none">• Wat zijn de belangrijkste factoren die bepalend waren/zijn voor het succes? Zonder welke factoren was dit niet zo gelukt? Wat maakt volgens u dat dit succesvol is?• Welke factoren zijn bedreigend voor het succes?
-----	---

7. Aanbevelingen

Toelichting: Het doel van het maken van de praktijkbeschrijving is het inzichtelijk en overdraagbaar maken van de werkzame bestanddelen van het jongerenwerk om zo de kwaliteit en effectiviteit van het jongerenwerk te verbeteren. De praktijkbeschrijving is af. Je weet wat de krachten, zwakten, kansen en bedreigingen voor deze Inloop zijn. Formuleer in dit laatste hoofdstuk aanbevelingen voor het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van De Inloop.

7.1	<ul style="list-style-type: none">• Aanbevelingen voor de (institutionele) organisatie De Inloop
7.2	<ul style="list-style-type: none">• Aanbevelingen voor het sociaal-agogisch handelen in De Inloop
7.3	<ul style="list-style-type: none">• Aanbevelingen voor het verbeteren van de professionaliteit van de jongerenwerker, Mbo & Hbo
7.4	<ul style="list-style-type: none">• Aanbevelingen voor het doorontwikkelen van de inloop als werkwijze in het jongerenwerk

Richtlijnen bronvermelding

Transparantie is een belangrijke kwaliteitsnorm voor wetenschappelijk onderzoek. Transparantie betekent dat het helder moet zijn waarop constatering en uitspraken zijn gebaseerd. De lezer van het onderzoek kan dan zelf achterhalen hoe de resultaten geïnterpreteerd kunnen worden. Is het, *uitzonderlijk, mogelijk, waarschijnlijk of waar*. Geldt het voor *sommige* personen (en voor wie dan?) of is het voor *alle* Amsterdammers het geval?

Een manier om transparantie van onderzoek te realiseren is door zorgvuldig te zijn in bronvermelding. Daarom geldt als richtlijn voor de praktijkbeschrijving: **vermeld bij alle bevindingen, uitspraken en constatering waarop deze gebaseerd zijn**. Dit geldt voor literatuur, maar ook voor het aanhalen van informatie uit observaties, interviews of de dagboek aantekeningen van de onderzoeker/student.

Voorbeelden van verwijzingen naar literatuur

- Literatuurverwijzingen in de tekst: (auteur, jaartal, paginanummer).
- Voorbeeld: (Tonkens, 1994, p. 5)
- Bij een verwijzing naar een artikel van twee auteurs: & ertussen.
- Dus niet Brouns en Tonkens, maar Brouns & Tonkens.
- Het is niet van Oost, maar Van Oost als de naam los staat.
- Volledige literatuurverwijzingen opnemen in een bibliografie (onder de kop: Literatuur) aan het eind van het artikel. Doe dit in alfabetische volgorde en op de volgende wijze:
 - Boek: Tucker, J.E. (1985). *Women in nineteenth-century Egypt*. Cambridge: Cambridge University Press.
 - Artikel in tijdschrift: Bóné, E. von & Combrink-Kuiters, L. (1995). Het juridisch gezag van vrouwen over hun minderjarige kinderen in historisch perspectief. *Tijdschrift voor Vrouwenstudies*, 16, 413-427.
 - Artikel in bundel: Vasterling, V. (1996). Van Alice Nahon naar Janis Joplin. Over de onvermoede actualiteit van Nahons werk. In R. van den Brandt (Ed.), *Alice Nahon 1896-1933. Kan ons lied geen hooglied wezen* (p. 105-114). Antwerpen: Houtekiet.

Verwijzingen naar andere bronnen:

- Bronvermeldingen in voetnoten.
- De basisvorm voor verwijzingen naar interviews, observaties, krantenartikelen, webpagina's en cd-roms is: Auteur/redacteur/spreker/respondent/observator. (jaar, dag, maand).
Titel (eventueel: titel van magazine of krant) (editie), [soort medium, interview, observatie, dagboek]. Maker (eventueel). URL: Protocol: Site/pad/file [datum].
Bijvoorbeeld:
 - Mac 1, (2002, 20 juni). Informeel gesprek.
 - Metz, J.W., (26 maart 2002). Observatieverslag kennismakingsgesprek tussen mac 2 en best A4.
 - Jansen, G.G. (1998, 8 maart). Internetbronnen. NewMedia nr 54. [WWWdocument].
 - URL: <http://www.piet.nl/newmedia/9-3-98/nm9-3-98o.html> [1998, 10 maart].
 - Gebruik 'geen datum' wanneer die niet duidelijk is of alleen het jaar wanneer het om gegevens van een site gaat die niet als een elektronisch magazine of internetkrant is te herkennen.
 - Naar krantenartikelen zonder auteur kan als volgt verwezen worden: VVD: extra inspectie tegen besnijdenis (2004). De Volkskrant, 22 januari.
 - Naar krantenartikelen met auteur wordt op dezelfde manier verwezen als naar artikelen in tijdschriften.

Topiclijst voor diepte-interview met jongerenwerkers

November 2010

Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam

Instructies voor de interviewer

Als interviewer stel je de onderstaande vragen en je wacht vervolgens af wat de respondent antwoordt. Op basis van zijn/haar antwoord vraag je door. Via een belangstellende houding, het tonen van interesse, het doorvragen en te vragen om verduidelijking stimuleer je als interviewer de voortgang voor het gesprek. Alle vragen dienen zo open mogelijk te zijn, zo min mogelijk sturend. Probeer een vraag te beginnen met wie, wat, wanneer, waarom, hoe, in hoeverre, etc.

Mogelijkheden om door te vragen:

- Kun je daar wat meer over vertellen?
- Kun je dat verduidelijken?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Waarom wel, waarom niet?
- Hoe doe je dat dan precies?
- Kun je dat concreet maken?
- Zijn er nog meer punten die belangrijk zijn?

De checklisten zijn ervoor bedoeld om de respondent enige sturing te geven indien hij/zij moeite heeft om de vraag in open vorm te beantwoorden.

Voorbeeld:

Bij vraag 6: "In hoeverre zijn docenten van de opleiding die je hebt gevolgd een inspiratiebron voor jou?"

Of

Bij vraag 7: "Vind je het b.v. lastig om voldoende persoonlijke aandacht te geven aan de individuen die naar inloop komen? Waarom wel, waarom niet?"

Introductie

Als student van de HvA doe ik in het kader van de minor Jongerenwerk in de grote stad een onderzoek naar inloopactiviteiten binnen het professionele jongerenwerk. Na een korte kennismaking wil ik in dit gesprek vooral ingaan op het methodisch handelen tijdens inloopactiviteiten. Ik wil het vak leren kennen en ben benieuwd naar wat jij doet in het contact met jongeren. Daarover gaan de vragen. Ik wil je bedanken voor jouw bereidheid om aan dit onderzoek mee te werken.

Ik neem dit gesprek op, maar gebruik dit alleen om het interview woordelijk uit te kunnen werken. Wij zullen vertrouwelijk omgaan met de informatie en daarop gebaseerde beschrijving over De Inloop. In de beschrijving die uiteindelijk wordt gemaakt kunnen uitspraken van jou staan, maar jouw naam zal hierbij niet worden vermeld. Onze ervaring is wel dat in onderzoek met kleine aantallen respondenten uitspraken en gebeurtenissen intern herleidbaar zijn.

Het interview zal ongeveer 1,5 uur duren. Tijdens het gesprek maak ik aantekeningen.

Heb je tot zover nog vragen?

Topic 1: Kennismaken

Om te beginnen wil ik eerst een aantal vragen stellen over jouw functie, werkzaamheden en achtergrond?

1. Wat is jouw functie?
2. Wat zijn jouw werkzaamheden binnen deze functie?
3. Hoe lang ben je werkzaam in deze functie?
4. Wat is jouw vooropleiding of werkachtergrond?

Topic 2: Methodisch handelen

5. Wat doe je in het contact met jongeren tijdens inloopactiviteiten?
Checklist:
 - Investeren in contactleggen
 - behoefte gericht werken
 - stimuleren en activeren
 - aandacht voor individu
 - groepsdynamica
 - grenzen stellen
6. Wie of wat zijn jouw inspiratiebronnen en waarom?
Checklist:
 - boeken
 - methodiek van de organisatie
 - opleiding, docenten
 - collega's
 - praktijkervaring
 - intuïtie
7. Welke dilemma's ervaar je bij het uitvoeren van de inloop? (of: Waar loop je tegenaan tijdens het uitvoeren van de inloop?)
Checklist:
 - aandacht voor het individu – werken met de groep
 - open, laagdrempelige karakter – activering van jongeren
 - afstand – nabijheid
 - vertrouwenspersoon van jongeren – netwerkpartner politie / school
 - een culturele groep bedienen – werken aan integratie
8. In hoeverre werkt jouw aanpak? En waarom werkt het wel of niet?
9. Hoe stel je je aanpak bij?

Slotvraag

10. Wat is de kern van jouw methodisch handelen tijdens inloopactiviteiten?

Afsluiting interview

Ik ben nu aan het einde gekomen van het interview. Heb je zelf nog opmerkingen of aanvullingen? Van het interview wordt een woordelijk verslag gemaakt. Als je wilt, kan ik het verslag naar je toesturen. Hartelijk dank voor jouw deelname aan dit gesprek.

Bijlage 3: Vragenlijst voor interview met opdrachtgever jongerenwerk

Vragenlijst voor gestructureerd interview met beleidsmedewerker

Youth Spot, november 2010

Instructies voor de interviewer

Als interviewer stel je de onderstaande vragen en je wacht vervolgens af wat de respondent antwoordt. Op basis van zijn/haar antwoord vraag je door. Via een belangstellende houding, het tonen van interesse, het doorvragen en te vragen om verduidelijking stimuleer je als interviewer de voortgang voor het gesprek. Alle vragen dienen zo open mogelijk te zijn, zo min mogelijk sturend. Probeer een vraag te beginnen met wie, wat, wanneer, waarom, hoe, in hoeverre, etc.

Mogelijkheden om door te vragen:

- Kun je daar wat meer over vertellen?
- Kun je dat verduidelijken?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Waarom wel, waarom niet?
- Hoe doe je dat dan precies?
- Kun je dat concreet maken?
- Zijn er nog meer punten die belangrijk zijn?

De checklisten zijn ervoor bedoeld om de respondent enige sturing te geven indien hij/zij moeite heeft om de vraag in open vorm te beantwoorden.

Voorbeeld:

Bij vraag 4: "In hoeverre is de inloop een activiteit om jongeren te activeren?"

Of

Bij vraag 6: "Draagt de inloop volgens u bij aan het voorkomen van overlast in de buurt? Waarom wel, waarom niet?"

Introductie

Als student van de HvA doe ik in het kader van de minor Jongerenwerk in de grote stad een onderzoek naar inloopactiviteiten binnen het professionele jongerenwerk. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van Youth Spot (onderzoeks- en praktijkcentrum voor het Amsterdamse jongerenwerk). Hiervoor nemen wij interviews af met beleidsmedewerkers over de doelen en het resultaat van de inloop binnen het professionele jongerenwerk. Ik wil inzoomen op waar en voor wie de inloop volgens u bedoeld is en wat deze activiteit oplevert voor zowel de deelnemende jongeren als voor de maatschappij. Ik wil u bedanken voor uw bereidheid om aan dit onderzoek mee te werken.

Wij zullen vertrouwelijk omgaan met de informatie en daarop gebaseerde beschrijving over de inloop. In de beschrijving die uiteindelijk wordt gemaakt kunnen uitspraken van u staan, maar uw naam zal hierbij niet worden vermeld. Onze ervaring is wel dat in onderzoek met kleine aantallen respondenten uitspraken en gebeurtenissen herleidbaar zijn.

Het interview zal maximaal een uur duren. Tijdens het gesprek maak ik aantekeningen.

Heeft u tot zover nog vragen?

Topic 1: Kennismaken

Om te beginnen wil ik eerst een aantal vragen stellen over uw functie, werkzaamheden en achtergrond?

11. Wat is uw functie?
12. Wat zijn uw werkzaamheden binnen deze functie?
13. Hoe lang bent u werkzaam in deze functie?

Topic 2: Doelen en doelgroep

14. Waar is (naam inloop) volgens u voor bedoeld?
Checklist:
 - Plezier, ontmoeting / gemeenschapsvorming
 - Krachtige leeromgeving, pedagogische ruimte
 - Activeringsstrategie
 - Signaleren, adviseren, doorverwijzen
 - Overlastbestrijding

15. Voor wie is (naam inloop) bedoeld?

Topic 3: Resultaten

16. Wat zijn volgens u de resultaten van (naam inloop)?
Checklist:
 - Aantal deelnemers / vrijwilligers
 - Aantal signalen, adviesgesprekken en doorverwijzingen
 - Activering: doorstroom naar andere activiteiten / school / werk / vrijwilligerswerk
 - Voorkomen van overlastsituaties / tevreden buurtbewoners
 - Afnome vandalisme / criminaliteit
 - Gedragsverandering deelnemende jongeren
 - Betrokkenheid ouders / buurtbewoners
 - Actieve netwerkpartner
17. Hoe krijgt u inzicht in de resultaten? Of: Op welke manier worden de resultaten gemeten?
Checklist:
 - Rapporten van uitvoerende organisatie
 - Onderzoek onder deelnemers / buurtbewoners (intern / extern)
 - Verslagen van / gesprekken met netwerkpartners (politie, scholen, hulpverlening)
 - Gesprekken met de jongerenwerkers
 - Informatie van de netwerkpartners
 - Eigen inzicht (door bezoek of informele gesprekken)

Topic 4: Reflectie

18. Wat is volgens u de kracht van deze Inloop?
19. Op welke punten dient deze inloop verbeterd te worden?

Afsluiting interview

Ik ben nu aan het einde gekomen van het interview. Heeft u zelf nog opmerkingen of aanvullingen? Van het interview wordt een uitgebreid verslag gemaakt. Zodra dit af is stuur ik het via de mail naar u op. Ik wil u vragen om binnen 10 dagen eventuele onjuistheden of aanvullingen aan mij door te geven. Indien u niet reageert wordt het verslag na die termijn goedgekeurd. Hartelijk dank voor uw deelname aan dit gesprek.

Bijlage 4: Vragenlijst voor jongeren die deelnemen aan De Inloop

Vragenlijst deelnemers De Inloop

November 2010

Youth Spot

Het jongerenwerk is er voor de jongeren. We willen jou graag interviewen omdat we willen weten wat jongeren van inloopactiviteiten binnen het jongerenwerk vinden. Daardoor wordt duidelijk wat goed gaat en wat beter kan. We interviewen zoveel mogelijk jongeren die naar inloop gaan en jongeren die niet naar inloop gaan. Het interview is anoniem en zal ongeveer 25 minuten duren.
Heb je zelf nog vragen?

A. Kennismaken

1. Sekse

- Jongen
- Meisje

2. Hoe oud ben je?

3. Waar kom je vandaan? (Wat is je verdere achtergrond?)

- Nederland
- Turkije
- Marokko
- Suriname
- Antillen
- Anders niet-westers (Ghana, Iran etc.)
- Anders westers (Duitsland, Engeland etc.)
- Anders namelijk....

4. Wat doe je overdag?

- Naar school
- Naar werk
- Vrijwilligerswerk
- Thuis
- Anders, namelijk...

5. Indien school, welke schoolopleiding volg je?

- Lagere school of basisonderwijs
- VMBO
- MBO, niveau 1 of 2
- MBO, niveau 3 of 4
- HAVO of VWO
- HBO of universiteit

6. Wat zijn jouw hobby's of talenten?

B. Deelname inloop

7. Ga je naar De Inloop (chill-activiteit) in het jongerencentrum?

- Ja
- Nee, andere vragenlijst afnemen

8. Hoe vaak ga je naar De Inloop?

- Minder dan 1 keer per maand
- 1 keer per maand
- 1 keer per week
- Meerdere keren per week

9. In welk jongerencentrum wordt De Inloop georganiseerd?

10. Sinds wanneer ga je naar De Inloop?

- Als kind ging ik al naar inloop
- Vanaf toen ik 10 – 15 jaar was
- Vanaf toen ik 15+ was

11. Hoe weet je over het bestaan van De Inloop?

- Via internet (msn/hyves/twitter)
- Via vrienden
- Via de jongerenwerker
- Via een andere instelling (hulpverlening, school)
- Via flyer
- Anders namelijk

**12. Kun je vertellen waarom je naar De Inloop gaat?
(vraag open stellen + doorvragen, meerdere antwoorden zijn mogelijk)**

- Ontmoeten van vrienden
- Het is een veilige plek
- Om vrijwilligerswerk te doen
- Om spelletjes te spelen / gamen
- Voor het contact met de jongerenwerker
- Uit verveling
- Om overlast op straat te voorkomen
- Anders namelijk...

**13. Waarom ga je specifiek naar deze Inloop?
(vraag open stellen + doorvragen, meerdere antwoorden zijn mogelijk)**

- Het is bij mij in de buurt
- Omdat mijn vrienden / leeftijdsgenoten hier komen / geen jongens komen
- Omdat ik hier terecht kan voor informatie en vragen
- Omdat ik me hier thuis voel
- Omdat het mij is geadviseerd door de jongerenwerker of door een andere instantie
- Omdat deelname weinig tot geen geld kost
- Anders namelijk....

14. Neem je ook deel aan andere activiteiten die door het jongeren centrum worden georganiseerd?

- Nee
- Ja, welke? Waarom die activiteiten?

C. Uitvoering van de inloop

15. Wat doe je zelf graag tijdens De Inloop?

16. Voel je je veilig tijdens deelname aan De Inloop?

- Altijd
- Vaak
- Soms
- Nooit

17. Zou je willen vertellen waarom? (NB dit kan een gevoelige vraag zijn, dus je hoeft niet door te vragen als je op weerstand stuit bij de respondent)

18. Welke regels zijn er tijdens De Inloop?

19. Op welke manier word je betrokken bij het opstellen van regels

20. Ben je betrokken bij de organisatie van De Inloop

Nee, waarom niet?

Ja, op welke manier? (inspraak, voorbereiding, uitvoering, vaste vrijwilliger)

D. Begeleiding

21. Wat betekent de jongerenwerker voor jou? (vraag open stellen + doorvragen)

- Vriend
- Opvoeder
- Beheerder
- Activeerder
- Anders, namelijk...

22. Heb je één op één gesprekjes met de jongerenwerker(s)?

- Altijd als ik er ben
- Vaak
- Soms
- Nooit

23. Helpt de jongerenwerker je bij dingen waar je mee zit?

- Altijd als ik er ben
- Vaak
- Soms
- Nooit

24. Kun je voorbeelden geven van wat jongeren kunnen bespreken met de jongerenwerker?

25. Vraagt de jongerenwerker jou om mee te helpen, of mee te doen aan activiteiten of vrijwilligerswerk?

- Altijd als ik er ben
- Vaak
- Soms
- Nooit

26. Kun je twee redenen noemen waarom je De Inloop goed vindt?

27. Kun je twee redenen noemen waarom je De Inloop niet goed vindt?

D. Resultaat

28. Vind je dat je door deel te nemen aan De Inloop bent veranderd?

- Nee
- Ja, licht toe (op wat voor manier)

29. Wat biedt deelname aan De Inloop jou? (vraag open stellen + doorvragen)

- Niks
- Ontspannen
- Sociaal communicatieve vaardigheden zoals luisteren en samenwerken
- Organiseren
- Ontwikkelen van zelfvertrouwen
- Kennis over... (seksualiteit, verslaving, media, werken, wonen, relaties)
- Opbouwen van een vriendennetwerk
- Vrije tijd zinvol te besteden (doen wat ik leuk vind)
- Sociaal wenselijk gedrag
- Ontwikkeling toekomstperspectief (school, werken, wonen, relaties, vrije tijd)
- Anders namelijk...

30. Wat levert De Inloop volgens jou op voor de buurt (de samenleving)?

31. Wat zou er gebeuren als De Inloop niet meer georganiseerd zou worden?

32. Welk rapportcijfer geef je aan De Inloop als activiteit in jouw vrije tijd?

(1 = zeer slecht, 10 = zeer goed)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

33. Heb je nog andere opmerkingen?

Hartstikke bedankt voor het beantwoorden van de vragen!

Vragenlijst voor jongeren die niet deelnemen aan De Inloop

November 2010

Youth Spot

Het jongerenwerk is er voor de jongeren. We willen jou graag interviewen omdat we willen weten wat jongeren van inloopactiviteiten binnen het jongerenwerk vinden. Daardoor wordt duidelijk wat goed gaat en wat beter kan. We interviewen zoveel mogelijk jongeren die naar inloop gaan en jongeren die niet naar inloop gaan. Het interview is anoniem en zal ongeveer 25 minuten duren. Heb je zelf nog vragen?

A. Kennismaken

1. Sekse

- Jongen
- Meisje

2. Hoe oud ben je?

3. Waar kom je vandaan? (Wat is je verdere achtergrond?)

- Nederland
- Turkije
- Marokko
- Suriname
- Antillen
- Anders niet-westers (Ghana, Iran etc.)
- Anders westers (Duitsland, Engeland etc.)
- Anders namelijk....

4. Wat doe je overdag?

- Naar school
- Naar werk
- Vrijwilligerswerk
- Thuis
- Anders, namelijk...

5. Indien school, welke schoolopleiding volg je?

- Lagere school of basisonderwijs
- VMBO
- MBO, niveau 1 of 2
- MBO, niveau 3 of 4
- HAVO of VWO
- HBO of universiteit

6. Wat zijn jouw hobby's of talenten?

B. Deelname inloop

7. Ga je naar De inloop in het jongeren centrum?

- Ja, andere vragenlijst afnemen
- Nee

8. Neem je deel aan andere activiteiten die het jongeren centrum organiseert?

- Nee, waarom niet?
- Geen tijd / te druk
- Geen interesse
- Mijn vrienden gaan niet
- Ik ben niet bekend met de activiteiten
- Ik durf niet / niet veilig
- Anders namelijk....

- Ja, welke? En waarom?

9. Zou je willen deelnemen aan inloopactiviteiten? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- Ja, waarom wel?
- Ontmoeten van vrienden
- Deelnemen aan activiteiten en spelletjes
- Veilige plek
- Anders namelijk....

- Nee, waarom niet?
- Geen tijd / te druk
- Geen interesse
- Mijn vrienden gaan niet
- Ik ben niet bekend met De Inloop
- Ik durf niet / niet veilig
- Anders namelijk.....

10. Ben je wel eens gevraagd om naar een inloopactiviteit te komen?

- Nee
- Ja, door wie?
 - Vriend(en)
 - Ouder(s)
 - Jongerenwerker
 - School
 - Wijkagent
 - Anders namelijk....

11. Hoe zou je geïnformeerd willen worden over activiteiten in het jongerencentrum?

- Via internet (msn/hyves/twitter)
- Via vrienden
- Via de jongerenwerker
- Via een andere instelling (hulpverlening, school)
- Via flyer
- Anders namelijk

12. Kun je twee redenen noemen waarom je De Inloop een goede activiteit vindt?

13. Kun je twee redenen noemen waarom je De Inloop geen goede activiteit vindt?

C. Activiteiten in de vrije tijd

We willen graag van je weten aan welke activiteit jij het meeste deelneemt in jouw vrije tijd. (b.v. voetballen, winkelen, gamen, chillen op straat). De volgende vragen gaan over deze activiteit.

14. Welke activiteit doe je het meeste in je vrije tijd?

15. Waar vindt [deze activiteit] plaats?

16. Met wie vindt [deze activiteit] plaats?

17. Wat betekent [deze activiteit] in de jouw vrije tijd voor jou?

D. Begeleiding

18. Is er tijdens het deelnemen aan [deze activiteit] begeleiding aanwezig (trainer, ouder, jongerenwerker, vrijwilliger)?

- Ja
- Nee, ga verder naar vraag 25

19. Wat betekent de begeleiding tijdens [deze activiteit] voor jou? (vraag open stellen + doorvragen)

- Vriend
- Opvoeder
- Beheerder
- Activeerder
- Anders namelijk.....

20. Heb je één op één gesprekjes met de begeleider?

- Altijd als ik er ben
- Vaak
- Soms
- Nooit

21. Helpt de begeleider je bij dingen waar je mee zit?

- Altijd als ik er ben
- Vaak
- Soms
- Nooit

22. Kun je voorbeelden geven van wat jongeren kunnen bespreken met de begeleider?

23. Vraagt de begeleider om mee te doen aan andere activiteiten of vrijwilligerswerk?

- Altijd als ik er ben
- Vaak
- Soms
- Nooit

E. Resultaat vrijetijdsactiviteiten

24. Vind je dat je door [deze activiteit] bent veranderd?

- Nee
- Ja, licht toe (op wat voor manier?)

25. Wat biedt deelname aan [deze activiteit] jou? (vraag open stellen + doorvragen)

- Niks
- Ontspannen
- Sociaal communicatieve vaardigheden zoals luisteren en samenwerken
- Organiseren
- Ontwikkelen van zelfvertrouwen
- Kennis over... (seksualiteit, verslaving, media, werken, wonen, relaties)
- Ontwikkeling toekomstperspectief (school, werken, wonen, relaties, vrije tijd)
- Anders namelijk...

26. Welk rapportcijfer geef je aan [de activiteit] die je doet in jouw vrije tijd?

(1 = zeer slecht, 10 = zeer goed)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27. Heb je nog andere opmerkingen?

Hartstikke bedankt voor het beantwoorden van de vragen!

Bijlage 6: Analysetabel + antwoorden vragenlijstonderzoek jongeren

A. Kennismaken			
Vragen	Keuzemogelijkheden	Deelnemers	Geen deelnemers
Sekse	Jongen	43 (91,5%)	40 (93%)
	Meisje	4 (8,5%)	3 (7%)
Leeftijd	7	1	0
	8	0	2
	9	0	1
	10	5	2
	11	2	2
	12	5	3
	13	3	4
	14	2	7
	15	5	1
	16	3	3
	17	5	4
	18	5	1
	19	6	1
	20	2	2
	21	1	2
	22	1	3
	23	1	4
24	0	0	
25	0	0	
Afkomst	Nederland	3 (6,4%)	8 (18,6%)
	Turkije	5 (10,6%)	8 (18,6%)
	Marokko	35 (74,5%)	22 (51,2%)
	Suriname	2 (4,3%)	4 (9,3%)
	Antillen	0 (0%)	1 (2,3%)
	Anders niet westers	2 (4,3%)	0 (0%)
	Anders westers	0 (0%)	0 (0%)
Anders namelijk	0 (0%)	0 (0%)	
Dagbesteding	School	41 (87,2%)	35 (81,4%)
	Werk	3 (6,4%)	5 (11,6%)
	Vrijwilligerswerk	0 (0%)	0 (0%)
	Thuis / op straat	3 (6,4%)	3 (7%)
	Anders		
Opleidingsniveau	Basisschool	10 (24,4%)	9 (25,7%)
	VMBO	14 (34,1%)	11 (31,4%)
	MBO niv 1 en 2	5 (12,2%)	5 (14,3%)
	MBO niv 3 en 4	6 (14,6%)	5 (14,3%)
	Havo / VWO	4 (9,8%)	4 (11,4%)
	HBO / WO	2 (4,9%)	1 (2,9%)

B. Deelname Inloop			
Vragen	Keuzemogelijkheden	Deelnemers	Geen deelnemers
Ga je naar De Inloop (chill-activiteit) in een jongerencentrum?	Ja	47 (52,2%)	
	Nee		43 (47,8%)
Hoe vaak ga je naar De Inloop?	Minder dan 1 keer per maand	2 (4,3%)	/
	1 keer per maand	3 (6,4%)	
	1 keer per week	9 (19,1%)	
	Meerdere keren per week	33 (70,2%)	
Naar welke Inloop ga je?	Inloop 1	10 (21,3%)	/
	Inloop 2	10 (21,3%)	
	Inloop 3	11 (23,4%)	
	Inloop 4	10 (21,3%)	
	Inloop 5	6 (12,8%)	
Sinds wanneer ga je naar De Inloop?	Als kind ging al naar Inloop	14 (29,8%)	/
	Vanaf toen is 10-15 jaar was	18 (38,3%)	
	Vanaf toen ik 15+ was	15 (31,9%)	
Hoe weet je over het bestaan van De Inloop?	Via internet (msn/hyves/twitter)	2 (4,3%)	/
	Via vrienden	23 (48,9%)	
	Via de jongerenwerker	15 (31,9%)	
	Via een andere instelling (hulpverlening / school)	2 (4,3%)	
	Via flyer	0 (0%)	
	Anders namelijk...	5 (10,6%)	
Kun je vertellen waarom je naar De Inloop gaat? (vraag open stellen + doorvragen, meerdere antwoorden zijn mogelijk)	Ontmoeten van vrienden	38 (80,9%)	/
	Het is een veilige plek	8 (17%)	
	Om vrijwilligerswerk te doen	2 (4,3%)	
	Om spelletjes te spelen	24 (51,1%)	
	Voor het contact met de jongerenwerker	8 (17%)	
	Uit verveling	13 (27,7%)	
	Om overlast op straat te voorkomen	5 (10,6%)	
	Anders, namelijk	20 (42,6%)	
Waarom ga je specifiek naar deze Inloop (vraag open stellen + doorvragen, meerdere antwoorden zijn mogelijk)	Het is bij mij in de buurt	41 (87,2%)	/
	Omdat mijn vrienden / leeftijdsgenoten / geen jongens komen	28 (59,6%)	
	Omdat ik hier terecht kan voor informatie en vragen	5 (10,6%)	
	Omdat ik me hier thuis voel	11 (23,4%)	
	Omdat het mij is geadviseerd door de jongerenwerker of door een andere instantie	3 (6,4%)	
	Omdat deelname weinig tot geen geld kost	0 (0%)	
	Anders	8 (17%)	
Neem je deel aan andere activiteiten die het jongerencentrum organiseert?	Nee, waarom niet?	16 (34%)	37 (90,2%)
	Geen tijd / te druk		7 (19,4%)
	Geen interesse		9 (25%)
	Mijn vrienden gaan niet		8 (22,2%)
	Ik ben niet bekend met de activiteiten		6 (16,7%)
	Ik durf niet / niet veilig		1 (2,8%)
	Anders, namelijk..		5 (13,9%)
	Ja, welke? En waarom?	31 (66%)	4 (9,8%)

Zou je willen deelnemen aan inloopactiviteiten? (meerdere antwoorden mogelijk)	Ja, waarom wel?		17 (39,5%)
	Ontmoeten van vrienden		1 (5,9)
	Deelnemen aan activiteiten en spelletjes		11 (64,7%)
	Veilige plek		1 (5,9%)
	Anders namelijk...		4 (23,5%)
	Nee, waarom niet?		26 (60,5%)
	Geen tijd / te druk		6 (25%)
	Geen interesse		9 (37,5%)
	Mijn vrienden gaan niet		9 (37,5%)
	Ik ben niet bekend met De Inloop		0 (0%)
	Durf niet / niet veilig		0 (0%)
	Anders		0 (0%)
	Ben je weleens gevraagd om naar een inloopactiviteit te komen?	Nee	
Ja, door wie?			18 (43,9%)
Vriend(en)			4 (22,2%)
Ouder(s)			1 (5,6%)
Jongerenwerker			7 (38,9%)
School			4 (22,2%)
Wijkagent			1 (5,6%)
Anders namelijk.			1 (5,6%)
Hoe zou je geïnformeerd willen worden over activiteiten in het jongerencentrum?	Via internet		18 (41,9%)
	Via de jongerenwerker		11 (25,6%)
	Via vrienden		7 (16,3%)
	Via andere instelling		3 (7%)
	Via flyer		2 (4,7%)
	anders		2 (4,7%)
C. Uitvoering van De Inloop / activiteit in de vrije tijd			
Vragen	Keuzemogelijkheden	Deelnemers	Geen deelnemers
Voel je je veilig tijdens deelname aan De Inloop?	Altijd	42 (89,4%)	
	Vaak	2 (4,3%)	
	Soms	3 (6,4%)	
	Nooit	0 (0%)	
Ben je betrokken bij de organisatie van De Inloop?	Nee, waarom niet?	29 (63%)	
	Ja, op welke manier? (inspraak, voorbereiding, uitvoering, vaste vrijwilliger)	17 (37%)	

D. Begeleiding			
Vragen	Keuzemogelijkheden	Deelnemers	Geen deelnemers
Is er tijdens het deelnemen aan (de activiteit in jouw vrije tijd) begeleiding aanwezig (trainer, ouder, jongerenwerker, vrijwilliger)?	Ja		16 (37,2%)
	Nee		27 (62,8%)
Wat betekent de jongerenwerker / de begeleider voor jou? (vraag open stellen + doorvragen)	Vriend	24 (52,2%)	2 (12,5%)
	Opvoeder	6 (13%)	5 (31,3%)
	Beheerder	12 (26,1%)	2 (12,5%)
	Activeerder	14 (30,4%)	4 (25%)
	Anders, namelijk	17 (37%)	5 (31,3%)
Heb je 1-op-1 gesprekjes met de jongerenwerker / begeleider bij vrijetijdsbesteding?	Altijd als ik er ben	0 (0%)	2 (12,5%)
	Vaak	15 (31,9%)	2 (12,5%)
	Soms	11 (23,4%)	5 (31,3%)
	Nooit	21 (44,7%)	7 (43,8%)
Helpt de jongerenwerker / begeleider je bij dingen waar je meer zit?	Altijd als ik er ben	11 (23,9%)	3 (18,8%)
	Vaak	12 (26,1%)	3 (18,8%)
	Soms	9 (19,6%)	3 (18,8%)
	Nooit	14 (30,4%)	7 (43,8%)
Vraagt de jongerenwerker/ begeleider om mee te helpen, of mee te doen aan activiteiten of vrijwilligerswerk.	Altijd	11 (23,9%)	0 (0%)
	Vaak	7 (15,3%)	1 (6,3%)
	Soms	23 (50%)	4 (25%)
	Nooit	5 (10,9%)	11 (68,8%)
E. Resultaat			
Vragen	Keuzemogelijkheden	Deelnemers	Niet deelnemers
Vind je dat je door deel te nemen aan De Inloop / de activiteit in vrije tijd bent veranderd?	Nee	27 (57,4%)	7 (41,2%)
	Ja	20 (42,6%)	10 (58,8%)
Wat biedt deelname aan De Inloop jou? (vraag open stellen + doorvragen, meerdere antwoorden zijn mogelijk)	Niks	0 (0%)	0 (0%)
	Ontspannen	36 (76,6%)	35 (83,3%)
	Sociaal communicatieve vaardigheden zoals luisteren en samenwerken	14 (29,8%)	9 (21,4%)
	Organiseren	6 (12,8%)	6 (14,3)
	Ontwikkelen van zelfvertrouwen	6 (12,8%)	7 (16,7%)
	Kennis over... (seksualiteit, verslaving, media, werken, wonen, relaties)	7 (14,9%)	6 (14,3%)
	Opbouwen van een vriendennetwerk	11 (23,4)	
	Vrije tijd zinvol te besteden (doen wat ik leuk vind)	34 (72,3%)	
	Sociaal wenselijk gedrag	9 (19,1%)	
	Ontwikkeling toekomstperspectief (school, werk, wonen, relaties, vrije tijd)	7 (14,9%)	3 (7,1%)
	Anders	5 (10,6%)	3 (7,1%)
Welk rapportcijfer geef je aan De Inloop / vrijetijdsbesteding als activiteit in jouw vrije tijd? (1= zeer slecht, 10 = zeer goed)	1		
	2		
	3		
	4		
	5	1 (2,1%)	0 (0%)
	6	3 (6,4%)	1 (2,3%)
	7	8 (17%)	14 (32,6%)
	8	19 (40,4%)	7 (16,3%)
	9	4 (8,5%)	11 (25,6%)
	10	11 (23,4%)	10 (23,3%)